

БЕЛА КЊИГА О СЛУЧАЈУ ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА
ПРИРЕДИО: МР ЗОРАН ЧВОРОВИЋ

БЕЛА КЊИГА О СЛУЧАЈУ ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА

ПРИРЕДИО: МР ЗОРАН ЧВОРОВИЋ

ИЗДАЊЕ ПРИРЕЂИВАЧА

КРАГУЈЕВАЦ,
2010.

УВОДНА РЕЧ

Приређивач ове књиге, настале у тешке дане цркве и народа, имао је само један циљ: да се случај уклањања епископа Артемија са управе епархијом рашко - призренском осветли с разних страна. Књига је рађена у журби, па молимо читаоца да нам опрости. Документа о овом “случају” има, и биће их, још, али је ово, за сада, први допринос расветљавању онога што се збило уочи Великог поста 2010. Уздајући се у Бога и мудрост његових слугу, радосно кличемо: Христос воскрес!

Светла седмица, 2010.

Приређивач

СТАЊЕ У СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ ДАНАС

ПИСМО СА САБОРУ СПЦ ОД ЈАНУАРА 2010

СПЦ ПРЕД ИЗБОРОМ О НАРОДНИМ НАДАМА ПО УПОКОЈЕЊУ ПАТРИЈАРХА ПАВЛА

Гледајући бескрајне колоне Срба који су дошли да се поклоне уснулом у Господу патријарху српском Павлу, сматрамо да су постале јасне две чињенице: на првом месту, да је овај народ дошао из најдубљег поштовања према новопредстављеном Првојерарху Српске Православне Цркве, а на другом и из стрепње - шта ће бити после њега. Идући за патријархом Павлом Народ је знао да иде за пастиром чија је морална јасност давала духовну снагу; за човеком Божјим који се, попут светог Николаја Жичког и преподобног Јустина Ћелијског, озбиљно и доследно држао своје вере, што је остављало дубок утисак на све. Није био ни богат, ни дипломата. Живео је еванђелски једноставно и еванђелски је беседио, због чега су га уважавали сви: и у Вашингтону, и у Бриселу, и у Москви, јер су у њему видели правог хришћанина. Без обзира што сматрамо неистинитом и неучтивом у таквој прилици тврдњу надбискупа београдског Станислава Хочеvara да је патријарх Павле тобож "једва чекао" да се сретне с римским папом, али, ето, није смео то да уради због става осталих српских епископа (јер, покојник надбискупу тезу не може ни да потврди, ни да оповргне), ми знамо да су патријарха Павла, који никад није издао веру Отаца, уважавали и у Вашингтону, и у англиканском Лондону, и у центрима светског

протестантизма, а да су га поштовали и људи других вера. Да и не говоримо о љубави и поштовању које је према њему гајила православна васељена: у свим Помесним Црквама сматрали су га човеком Божјим.

Зато је данас патријарх Павле знамење онога што српски народ очекује од свог првоепископа: симбол озбиљне побожности и доследности, моралне јасности и жртвеног служења Богу и ближњима као једине и највеће духовне власти и првенства, по речи Господњој, да ко хоће да буде први у Цркви, мора свима бити слуга. (Мт. 21, 25-27)

Сматрамо да нам је свјатјеши патријарх Павле показао пут којим треба да наставимо и да је српски народ масовно, као ретко када, потврдио његов избор и пример, показавши сасвим јасно шта очекује од својих архипастира.

ЉУДИ ВРЕМЕНА И ЉУДИ БОЖИЈИ

Насупрот томе, стиче се утисак да постоје и поједини пастири који не желе да се суоче са овом реалношћу. Јер, како другачије схватити званичну изјаву медијима, дату у време док су још десетине хиљада људи у мимоходу целивали тело патријарха Павла у Саборној цркви, да "Наследник патријарха Павла мора бити човек новог времена..." – и остало, о визији савремене улоге Цркве, о бављењу социјалним питањима, предрасудама и о духовном препороду...?! Сматрамо да је и слепцу очигледно да српски православни народ жели човека Божијег, а не "човека времена", ни новог ни старог.

Уочи Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве на којем ће бити биран нови првојерарх, ми, долепотписани, свештенослужитељи и чланови народа Божјег, подсећамо наше архијереје, српску православну јавност, али и себе саме, на оне

чињенице на које нас опомиње подвижнички живот и блажено уснуће патријарха Павла.

Српска Црква је увек била Божја и народна, лишена клерикализма сваке врсте. Нажалост, у њој има све више лажног елитизма и властољубља, заснованог на отуђеном схватању епископске власти као самодовољне и права не само да се пастирски управља, него и апсолутистички господари, па и да се мења вековно Предање Цркве у области богословља и богослужења. То није био пут српских архијереја: од светог Саве до патријарха Павла, они су могли, заједно са апостолом Павлом, да кажу да су предали оно што су примили (I Кор. 11, 2). Они нису уводили сумњиве новине ни у богословље, ни у богослужење, и народ је, без страха и сумње, ишао за њима. Српске владике су до сада, по речи блаженог Августина, народу били епископи, а са народом - хришћани, док се код неких данас развија микропапистичко учење о незлабудивости епископа по питањима вере, при чему је очито да је њихова теологија више него подложна саборном преиспитивању (нарочито у случају наставе догматике на Православном богословском факултету, о чему ће касније још бити речи, а која се догматика често опасно разликује од Догматике Преподобног Јустина Ћелијског, тог новог Светог Јована Дамаскина српског и свеправославног).

О КОНТАКТИМА С ИНОВЕРНИМА

Иако је Српска Црква вековима учила свој народ васкрслој трпељивости и заједничком животу с људима других вера, она никада није одступала од своје православне чистоте и никад није хитала у загрљај јереси и заблуда. На жалост, данас као да није тако: поједини "представници" Српске Православне Цркве свим силама учествују у екуменском покрету који озбиљно озлеђује самосвест пуноте Светосавске Цркве (преговорима с папистима

у Београду и Равени, на Криту и на Кипру, учествовањем на разним скуповима Светског савета "цркава" попут оног у Порто Алегреу, итд). Иако су друге Цркве много уздржаније по овим питањима (Руска Црква није потписала документ из Равене, који говори о првенству папе римског, а Бугарска Православна Црква ни не учествује у преговорима с римокатолицима), код нас се жели створити утисак као да смо на прагу уније с Римом. Папу Јована Павла II, који је први признао сецесију бивших република СФРЈ и антисрпске авнојевске границе као државне, и папу Бенедикта XVI настоје да нам представе као пријатеље, иако Ватикан не показује ни трунке кајања због Јасеновца. Штавише, у ватиканском светачнику је и Алојзије Степинац, кривац за покрштавање 250.000 православних Срба у НДХ и војни викар усташке војске.

Што се протестаната тиче (од англиканаца и лутерана до епископалаца у САД), они су одавно пошли путем одбацивања хришћанског вероучења и живота: многи од не само да постављају жене за "бискупине" и "пасторине", него и "благо-силљају" хомосексуалне бракове (као што и Лаодикијски сабор сведочи да "Благослов јеретика јесте проклетство"). Због свега тога, али и много чега другог неправославног у теорији и пракси Светског савета цркава, Свети Архијерејски сабор СПЦ је 1998. донео одлуку за коју ни данас не знамо поуздано да ли је била одлука о иступању из те организације, како неки тврде, или се њоме само предлагало да православни на ширем плану преиспитају своје учешће у екуменистичком покрету.

У овом тренутку, клир и мирјани Грчке Цркве (а подршка стиже и из других Помесних Цркава) потписују "Исповедање вере против екуменизма", подсећајући на речи Светог Јустина Ћелијског да је ЕКУМЕНИЗАМ - СВЕЈЕРЕС. Овом исповедању вере се и ми се придружујемо, и молимо Свети Архијерејски

сабор СПЦ да преиспита неканонски "делегатски систем" слања на екуменске скупове преговарача који, колико нам је познато, не подносе Сабору извештаје о својим активностима, нити сnose било какву одговорност за своје потписе испод сумњивих екуменских документата, каква је Равенска декларација или документи који се доносе у оквиру Светског савета цркава. Најновији пример за то је еклисиолошки документ под називом "Позвани да будемо једна Црква", усвојен од стране Генералне скупштине Светског савета цркава, одржане 2006. године у Порто Алегреу. Овај документ садржи, као и многи претходни, неправославно учење о Цркви и светој тајни Крштења. Навешћемо поједине делове тог документа:

"5. Потврђујемо да је апостолска вера Цркве једна, као што је и тело Христово једно. Ипак, легитимно је да постоје различите формулације вере Цркве [...]"

6. Саборност (католичност) Цркве изражава пуноћу, јединство и свеукупност њеног живота у Христу Духом Светим, у свим временима и на сваком месту. Ова тајна је изражена у свакој заједници крштених верника која исповеда апостолску веру и живи њоме, у којој се проповеда Еванђеље и у којој се врше свете Тајне. Свака Црква није тек један део католичанске Цркве, она је католичанска Црква. Свака Црква је католичанска Црква, али не представља васколику Цркву[...]"

7. Односи међу црквама су динамично интерактивни. Свака црква је позвана на узајамно давање и примање дарова и на узајамну одговорност. Свака црква мора постати свесна свега што је привремено, условно у њеном животу и мора имати храбрости да то призна пред другим црквама. Међусобна раздвојеност нас осиромашује [...]"

8. Сви који су се крстили у Христа, сједињени су са Христом у Његовом телу [...]"

9. Наша заједничка припадност Христу кроз крштење у име Оца и Сина и Светог Духа оспособљава и позива цркве да ходе заједно, чак и када се не слажу. Потврђујемо да постоји једно крштење, као што постоји једно тело и један Дух, једна нада нашег звања, један Господ, једна вера, један Бог и Отац свих нас (Еф. 4, 4-6). Божјом благодаћу, крштење показује реалност да ми припадамо једни другима, премда неке цркве још нису у стању да признају друге за Цркву у пуном смислу те речи. Присећамо се речи Саопштења из Торонта, у којем цркве-чланице Светског савета цркава потврђују да је "припадност Цркви Христовој обухватнија од припадности њиховој сопственој црквеној заједници. Оне стога траже да уђу у живи однос са онима изван њихове скупине, који исповедају Христа као Господа."

Делегати помесних Православних Цркава, међу њима и наше, Српске Православне Цркве, прихватили су овај документ на Генералној скупштини ССЦ у Порто Алегреу. Данас, они православне вернике убеђују да је сврха учествовања помесних Православних Цркава у Светском савету цркава – сведочење истина православне вере. Питамо се: какво је то сведочење када се у име Православља прихвата овакав неправославан документ и многи други, њему слични? Да ли је Сабор наше Цркве обавештен о овоме? Да ли је потврдио оно што су наши делегати "у име наше Цркве" већ прихватили?

ЗАЈЕДНИЧКА МОЛИТВА СА ИНОВЕРНИМА

Такође, православне вернике уверавају да се на екуменским скуповима наши делегати не моле са неправославнима, то јест, да они не крше свете каноне који то забрањују. Међутим, у документу "Православна литургијска обнова и видљиво јединство", усвојеном 1998. године на Саветовању у православној манастиру Нови Сцит у САД (организованом од стране

Светског савета цркава и Друштва за екуменске студије и међуправославне односе) јасно се говори супротно:

"Од почетка екуменског покрета, православни су учествовали у службама заједничке молитве са хришћанима других традиција. Заједничка молитва са другим хришћанима, особито молитва за јединство хришћана и превазилажење подела, не само да је могућа, него се захтева од нас, јер имамо заједничко крштење у име Свете Тројице и заједничку веру у Исуса Христа, нашег Спаситеља. Потпуно смо свесни да питање крштења изазива многе спорове у православном свету данас. Неки тврде да је бесмислено говорити о крштењу као духовној реалности изван Православне Цркве. После пажљивог разматрања овог питања сматрамо да аргументи којима се поткрепљују ове тврдње не почивају на чврстим историјским и теолошким темељима" (параграф 19).

"Пракса заједничке молитве са другим хришћанима доприноси процесу помирења. То представља неопходну основу за васпостављање видљивог јединства цркава"[...] (параграф 24).

Иначе, манастир Нови Скит у којем је одржано Саветовање, представља један од водећих центара црквеног реформаторства у православном свету. Његово братство се залаже за "обнову" православног богослужења и црквеног живота уопште, у складу са савременим условима и потребама. Њихов "обновитељски дух" је видљив и у њиховом иконопису. На зидовима манастирске цркве, међу православним светима, насликане су и две групе ликова, додуше без ореола. У једној су: Цариградски патријарх Атинагора, папа Павле VI, англикански надбискуп Мајкл Ремзи, о. Александар Мењ; а у другој: о. Александар Шмеман, Тереза Бојацију (Мајка Тереза), о. Лав Жиле, католичка активисткиња Дороти Деј и православна монахиња Марија Скопцова.

Под насловом "зидне иконе", оне се могу видети на овим адресама:

http://holytrinityorthodox.org/photos/new_skete.htm

<http://www.newsketemonks.com/photo.htm>

<http://www.newsketemonks.com/images/monks/choir%20from%20altar.jpg>

Дакле, нису тачне изјаве да се православни "представници" на екуменским скуповима не моле са инославним хришћанима! Јер су ти исти "представници" ставили своје потписе на документ који каже да су: "Од почетка екуменског покрета, православни учествовали у службама заједничке молитве са хришћанима других традиција." Заједничка молитва је, видимо, за православне екуменисте, не само прихватљива него и пожељна, а то је вапијуће кршење светих канона и разлог више да се учествовање Православних Цркава у Светском савету цркава најозбиљније преиспита. Логика налаже да након молитве са иновернима, следећи корак је, као што смо горе видели, молитва пред "иконама" иноверних, а потом и молитва самим иновернима! С обзиром на досадашње плодове таквог учествовања, мислимо да је једино исправно решење – напуштање ове организације. Надамо се да ће Свети Архијерејски Сабор наше Цркве у најскорије време смоћи снаге да ово питање стави на дневни ред и донесе такву одлуку.

ЛИТУРГИЈСКА ОБНОВА И ВИДЉИВО ЈЕДИНСТВО ХРИШЋАНА

Занимљиво је да управо у поменутом документу "Православна литургијска обнова и видљиво јединство", донетом под покровитељством Светског савета цркава, налазимо и смернице за обнову православног литургијског живота: документ се залаже за богослужење на говорном језику, за гласно читање молитава, за

другачије унутрашње уређење простора у храму, са освртом на иконостас, проблематизује питање честог причешћивања, поста, исповести... Очигледно је да су данашње контроверзе око "новаторства" у Православљу, са којима се већ дуже времена болно суочавамо у нашој помесној Цркви, повезане са екуменским деловањем наших делегата у разним форумима у оквиру Светског савета цркава.

Постоји, као што видимо, опасност да издвојена теолошка "елита", учествовањем на екуменским скуповима и усвајањем "у име својих Цркава" разних компромисних докумената, наметне целини Тела Христовог одређене ставове и праксу који су неспојиви са истинским православним учењем. Зато подсећамо да Црква није "делегатска", него САБОРНА; и није саборна само у простору, него и у времену – од Христа и Апостола, преко великих Отаца Цркве и светог Саве, до светог Николаја Жичког и Јустина Ћелијског њена вера је иста, јер је истинита.

Ми нисмо против контаката, па и сарадње, са инославнима и иновернима, поготову тамо где се пред секуларно - атеистичком државом бране заједнички интереси верујућих људи. Али јесмо против антиканонских заједничких молитава и компромиса по питањима вере, којих не може бити ако хоћемо да одржимо веру наших светих предака, по речи блаженопочившег патријарха Павла, "кад једног дана изађемо пред претке, да се не постидимо њих, нити да се они постиде нас..."

БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ

Губљење оријентира у држању јасне чистоте православне вере одразило се и на стање у духовним училиштима СПЦ, пре свега на Богословском факултету у Београду. Тај факултет за православне Србе не би требало да буде огледни полигон за испитивање приватних теолошких ставова, него установа која

нашим будућим пастирима и свештенослужитељима треба да нуди истину Светог Предања. Нажалост, не само да се на факултету предају сумњиве и од црквене пуноте неприхваћене теорије, попут екуменистичког богословља титуларног (без пастве) митрополита пергамског Јована Зизјуласа, него се и светоотачка догматика Преподобног Јустина Ћелијског потискује у задњи план. Студенти се, између осталог, на факултету сусрећу са учењем да је човек смртан зато што је створен; да смрт није последица греха, него обратно – да је грех последица смртности; да св. Дарови јесу Тело и Крв Христова и пре призива Духа Светог; да је Христос само иконично присутан у Литургији; сусрећу се са нејасним учењем о стању душе после смрти (због чега многи међу њима сматрају да су митарства и Посебан суд обичне бајке а да душа после смрти спава до општег васкрсења, или да престаје да постоји као и тело); сугерише им се омаловажавајући однос према Житијима Светих као према тобож непровереним и умногоме преувеличаним повестима; уче их да СПЦ има само условну аутокефалију, као и већина помесних Православних Цркава, која може бити укинута од стране Цариградске патријаршије итд. И не само то: први пут од оснивања, на Богословском факултету СПЦ у Београду предаје иноверац, римокатолик Јуре Зечевић, хрватски "стручњак за екуменизам". Богословски факултет се у потпуности извукао испод надзора Светог Архијерејског Сабора СПЦ и никоме не полаже рачуне за свој рад, што је потпуно недопустиво.

ВЕРОНАУКА

Ово се дубински одражава и на питање веронауке у Србији. Аутор уџбеника веронауке је написао књиге неупотребљиве за рад са децом и омладином, које, уместо живе црквене проповеди, излажу академску теологију сумњивог квалитета - то јест,

препричавају учење већ поменутог митрополита Зизјуласа, и то од првог разреда основне до четвртог разреда средње школе. Планови и програми су исти такви. Вероучитељи се сами сналазе, а читава та збрка погодује смањењу броја ученика заинтересованих за верску наставу. Схоластички програми и уџбеници, веома слични марскистичком "испирању мозга", са сталним понављањем фраза (попут "љубав", "слобода", "заједница", итд.) биће један од кључних узрока за гашење предмета "веронаука", које нам је сваким даном све ближе и ближе. Дакле, нужно је да се крене у преиспитивање догматских погрешака која се намећу црквеној пуности као мера Истине: почев од учења да је творевина пре пада била трулежна, преко погрешних ставова везаних за стање људске душе између посебног и свеопштег Суда, до микропапистичке теологије о неподлежности епископа суду Сабора, итд. Све ово мора бити преиспитано у светлости Предања, јер без здраве догматике нема ни хришћанске етике.

О БОГОСЛУЖБЕНИМ РЕФОРМАМА

Сведоци смо да данас у нашој Цркви постоје поделе и трвења међу нашим епископима и свештеницима у погледу важних питања црквеног живота уопште, а нарочито богослужења. То се пренело и на верни народ, због чега постоји опасност да, не дај Боже, дође и до раскола. Слободни смо зато да наше архипастире укратко синовски подсетимо на оно што и сами знају, а односи се на место и улогу њихове узвишене службе у Цркви Божјој.

По преп. Јустину Ћелијском, стубовима Цркве могу се сматрати сви "служитељи божанске тајне" Богочовечанског тела Цркве, тј. Апостоли, Учитељи, Пророци и сви Свети Оци; највећа похвала ипак припада онима који у телу Цркве "заузимају место очију", а то су епископи. "У правом смислу они се називају очима

Цркве, ако непрестано гледају на Сунце правде, никада не кварећи вид мрачним делима... Примивши власт у цркви, епископ има успеха у духовном животу ако се бави духовним стварима. А такав живот се изграђује благодаћу Духа Светога. Стога овим очима Цркве - епископима припада највећа похвала, ако је њихов живот у складу са благодаћу Светога Духа."

Место и значај епископа у устројству Цркве одређује Св. Кипријан Картагински овим речима: "Епископ је у Цркви и Црква је у епископу, и онај ко није са епископом није у Цркви." Епископско служење је средиште и темељ заједнице у Христу, али сви божански дарови у Цркви изворно припадају Христу, а не епископу. Христос је узрок свега. "Јерархија је од Вечног Архијереја, Богочовека Господа Христа" (преп. Јустин Ћелијски). Тако, место и значај епископа у Цркви нису му само дати већ су и задати – за њихово остварење епископ мора да заложу цело своје биће и сав живот свој (а на ово се и сам обавезује при хиротонији, када чита Епископско исповедање вере). Потребно је, дакле, да епископ иконизује Христа, јер је „Богочовечност и суштина и мерило јерархије, јерархичности." (преп. Јустин Ћелијски) Коначно, јединство Цркве постоји када је епископ у сагласју са вољом Божјом ("Ништа не сме да буде без твоје воље, али ни ти не чини ништа без воље Божје" – св. Игњатије Богоносац), тј. када је "добро усклађен са заповестима (Господњим), као гитара са струнама". Значи, осим врлинског живота, он мора још и да се држи "истините ријечи сагласне са учењем, да би био способан поучавати у здравој науци и покарати оне који се противе." (Тит. 1, 9) По речима Митрополита петроградског и ладошког Јована (Сничева, +1995), епископ, ипак, не треба да буде "самовољан" (Тит. 1, 7), тј. не сме да буде охол или усредсређен само на себе, да своју вољу ставља изнад свега и не обраћа никакву пажњу на праведне жеље и потребе

пастве... (Еп. Теофан, Тумачење пастирских посланица св. Ап. Павла, Москва, 1882, стр. 49) као да господари верницима, одбацујући сваки добри савет пастве, јер у том случају, сматрајући мирјане беспоговорно покорним себи, чини своју управу насилном – деспотском ." Тако и св. Игњатије Богоносац упозорава Поликарпа, свога наследника у трону: "Снисходи свима као и Господ теби", а св. Григорије Богослов објашњава да се све мора чинити у љубави, а не под присилом, без разумевања: "(Архипастир) мора превасходством своје врлине да привлачи народ поретку, а не силом да обуздава, јер све што се ради недобровољно, осим што је насилно и није похвално, још није ни чврсто."

У другом делу свештеничке заклетве кандидат се обавезује да ће бити епископу послушан као Христу. То се подразумева – све док је епископ послушан Христу. Св. Кипријан Картагински (3. век) је ово изразио следећим речима: "У Писму је речено: Бог не слуша грјешнике; него ако ко Бога поштује и вољу Његову твори, тога слуша (Јн. 9, 31); стога са сваком бригом и непристрасним истраживањем треба бирати на свештенство Божје само оне за које знамо да ће их Бог услышити. Нека народ не вара себе мишљу да може да буде слободан од греховне заразе, општећи са свештеником – грешником и својом сагласношћу доприносећи неправедном и незаконитом епископству свог предстојатеља... Дакле, народ који се повинује божанственим заповестима и боји се Бога, мора да се одвоји од грешника-предстојатеља..." А као узрок пада епископа и њиховог непоштовања одлука Сабора, наводи да "они траже добит, прилоге и корист, које су и раније јурили; они и сада жуде за обилним јелима и гозбама, које су недавно одбацили, грубошћу која свакодневно расте; овим веома јасно показују да су и раније служили не побожности, већ својој утроби и жељи за поседовањем, са срамотном похлепом."

Некоме ће се учинити да су ове светитељеве речи преоштре, али су се оне ипак пренеле у Предању Православне Цркве до наших дана. Јер, св. Кипријан само следује речима Светог Писма, не говорећи за епископе, наследнике апостола, ништа мање и ништа више од св. апостола Павла, који себе даје за пример: "Заповиједамо вам пак, браћо, у име Господа нашега Исуса Христа, да се клоните од свакога брата који живи неуредно, а не по предању које примише од нас. Јер сами знате како треба да се угледате на нас, јер нисмо живјели неуредно међу вама, нити смо забадава јели хљеб у некога, но с трудом и муком, радећи дан и ноћ, да не би били на терету некоме од вас; не као да немамо власти, него да себе дамо вама за примјер, да би се угледали на нас... Ако ли ко не послуша ријечи наше у овој посланици, тога обилежите, и не дружите се с њим, да би се посрамио; али га не сматрајте као непријатеља, него уразумљујте га као брата." (2. Солуњанима 3, 6–15.)

Тако и код Епископа далматинског Никодима (Милаша) читамо да "... црквено јерархијска власт има своју потпуну и закониту снагу само онда, када она делује у границама законом установљенима и кад вршиоци те власти у строгој се потчињености налазе законима и науци Цркве Православне – дочим напротив, чим одступи од тих закона и пријеђе строго установљене законске границе, власт та губи сва своја права." Еп. Никодим ово назива општом црквено-правном нормом. Но, када се поуздано може знати да јерархија одступа од црквених закона? Јер, 15. правило Прво-другог помесног сабора у Цариграду (861. године) наређује: "...презвитер, епископ или митрополит који се усуди прекинути опћење са својим патријархом и не буде, као што је наређено и установљено, спомињао име његово на божанственој служби, него прије саборне одлуке и коначне осуде његове, произведе раскол... да

буде сасвијем искључен из свештенства, ако се само докаже такав његов незаконити поступак." Одговор се налази у наставку истог правила, које даље каже: "Уосталом, ово се наређује и потврђује у погледу оних, који само под изговором неких пријеступа одступају од својих предстојника и расколе производе, и руше јединство Цркве. Јер они који се одјељују од опћења са својим предстојником због какве јереси, која је од светих сабора или отаца осуђена, тј. када он јавно проповиједа јерес и откритим челом то у цркви чини, такви не само што неће подлећи каноничкој казни за то што су прије саборног ријешења одијелили се од таквог епископа, него ће напротив бити заслужни части, која православним пристоји, пошто они нијесу осудили епископе, него псеудо (=лажне) епископе и псеудо (=лажне) учитеље, нити су расколом порушили јединство Цркве, него напротив похитали су да ослободе Цркву од раскола и раздијељења." Тако је одлучено у древној Цркви и тога су се држали сви свети и верни народ као чувари чистоте свете православне вере.

Учитељи Цркве нас још поучавају: "Они слушаоци који познају (божанствена) Писма треба да испитују оно што говоре учитељи. Оно што је у складу са Писмима ваља прихватити, а оно што им је туђе, одбацивати. Од оних учитеља који инсистирају на таквом учењу треба се потпуно клонити... Не треба се тек тако и без испитивања заносити и одушевљавати онима који се само претварају да говоре истину..." (св. Василије Велики). "Анархија свуда представља зло, она је корен многих невоља и узрок нереда и смутње. Није мање зло непотчињавање старешинама. Међутим, можда ће нам неко рећи да постоји треће зло – када је сам старешина зао. Ово знам и ја. Ово зло није мало, оно је далеко горе од анархије. Јер боље је не налазити се ни под каквим началством, него потчињавати се злу. Наиме, у првом случају човек се често спасава и често се налази у опасности, а

у другом увек у опасности, зато што иде у погибију... Ако је човеку опасно да ћути док га други излажу порузи, зар не заслужује сваку казну онај ко ћути и заклања поглед од оглушавања о законе Господње?" (св. Јован Златоуст). "Када неко доспевши у познање и тачно истину познавши, настоји да је сакрије, свакојачке начине за то измишљајући, те не говори одважно, отворено и гласно; када се неко о часним и божанственим Канонима не стара, не чува Правила дата нам од Светих славних Отаца, он подлеже не мањој казни од оних што су их нарушили... Неправедно је, недопустиво, ружно од људи благочестивих да ћуте када се дрско нарушавају закони Господњи, када се настоји да се образложи (=оправда) обмана и зла прелест... Тада прећутати значи исто што и сложити се и одобрити... Боље је сукобити се са онима што мисле зло и наопако, него им следити и добровољно се у неправди са њима саглашавати, занавек се разлучивши од Бога, а са таквима се сјединивши." (Св. Мелетије Исповедник)

Недавно је Епископ браничевски Игњатије унео забуну међу верне изјавивши пред почетак редовног мајског заседања Светог Архијерејског Сабора за једне дневне новине да "Сабор није тело које има врховну власт у Цркви, у смислу да је изнад епископа... Према речима Св. Кипријана Картагинског епископ је врховна власт у Цркви и изнад њега стоји само Бог."

Насупрот овоме, стоји мишљење чувеног каноничара, епископа Никодима Милаша. Тумачећи 37. Апостолско правило ("Два пута у години нека бива сабор епископа, и нека међу собом испитују догмате благочестија и ријешавају црквене спорове који се истакну") епископ Никодим пише: "Сваки је епископ у својој епархији самосталан у свему што се тиче унутрашње епархијске управе и одређених у правилима епархијских послова; али та његова самосталност престаје чим се има да одлучи о каквом послу, који се тиче вјере или црквене дисциплине, и уопће, чим се

тиче неког посла, који излази из обичних граница епархијског устројства. У оваквим приликама епархијски је епископ зависан од гласа и суда осталих епархијских епископа дотичне обласне цркве и првог епископа те цркве (ап. 34 и паралелна правила). Само у сабору епископа сваке поједине обласне цркве усредсређена је пуноћа црквене власти за ту област, исто као што је у сабору епископа све цркве усредсређена сва пуноћа црквене власти за васељенску цркву... Примјер Христа Спаситеља и Његових апостола до очигледности нам потврђује ово. Христос обећава вјернима својим да гдје су два или три сабрани у име Његово, ту ће Он међу њима бити (Мат. 18, 18–20). Апостоли су вјерно слиједили ријечима Учитеља свога. Премда су они сви богато испуњени били Духа Светога, и дакле могли су и сами изравнати разне спорове, који су се у цркви појављивали, ипак они то нијесу радили, него при сваком важнијем питању састајали су се и саборно су ријешавали истакнуто питање; а тијем су хтјели показати примјер својим пријемницима, како они имају у томе да поступају (Дјел. ап. 6, 2; 15, 1–32; 20, 17–38; 21, 18–25)... Ова наредба апостолских правила о епископским саборима у свакој појединој црквеној области опетована је била на многим саборима слиједећих вијекова... Заједничким дјеловањем боље се види сушност дотичне ствари, поузданија се одлука доноси, учвршћује се воља појединаца, откривају се лакше погрјешке и лакше се постизава установљена цијелъ цркве; у исто вријеме оваквим се дјеловањем уздржава хришћанска смиреност и свијест о личноме несавршенству... Достигнути ово може се само у братској заједници и договору на сабору; јер ако сваки поједини, ма колико он био добро расположен, буде хтио слиједити само своје мишљењу, тиме се никада до јединства неће доћи, а међу тијем баш по јединству мишљења свију познаје се права Христова црква...."

Сматрамо да ово представља предањско учење Православне цркве о природи односа епископа и Сабора и надамо се да наши епископи неће кренути путем који у наш црквени живот може унети додатни вероучитељни, богослужбени и канонски беспоредак, проширујући и продубљујући постојеће поделе и трвења, са несагледивим последицама.

У нашој црквеној јавности се повела и полемика око тога како тумачити речи из одлуке Сабора „устаљена вековна пракса". Поједини епископи и свештеници говоре да је њихова богослужбена пракса управо та вековна устаљена пракса и да они служе исто као што је служио и Патријарх док је био активан. Међутим, тешко је замислити да Патријарх и Свети Архијерејски Сабор три године за редом доносе одлуке о начину богослужења, повезујући то са претходним временима – дакле, са традицијом – а да се сами тога не придржавају. Очигледни су жеља и напори СПЦ од послератног времена до данас да се сачува традиционално православно богослужење, потврђено и у пракси осталих помесних Цркава и у Типику СПЦ. Навешћемо неке одлуке Св. Арх. Сабора и Св. Арх. Синода које се односе на питање богослужбене праксе у нашој помесној Цркви:

Одлука Св. арх. Сабора на редовном заседању од 23/10. маја 1986. г. под АСБр. 8/зап. 92: "Убудуће на подручју Срп. Прав. Цркве може се служити на црквенословенском и српском говорном језику. На српском језику може се служити само употребом Служебника у издању Св. Арх. Синода." Под АСБр. 51/ зап. 103: "Умолити Преосвећену Г.Г. епархијске архијереје да скрену пажњу подручном парохијском свештенству да се, у циљу реда и дисциплине у Цркви, у свом узвишеном и одговорном раду држе црквених прописа и на тај начин, са своје стране, помогну да се сачува вековни поредак у нашој Цркви."

Одлука Св. арх. Сабора на редовном заседању од 21/8. маја 1991. г. под АСБр. 1024/ зап. 592: "У погледу богослужбене праксе у Српској православној Цркви, држати се одлуке Св. арх. сабора - АСБр. 24/ зап. 46 од 16/3. маја 1968. г. која, између осталог, гласи: ...без обзира на праксу у другим православним црквама... остати при нашој богослужбеној пракси, држећи се традиције и прописа "Архијерејског чиновника".

Одлука Св. арх. синода од 29/16. априла 1992. г. под СИН. 1406/зап. 952: "Усвојити предлог Њ.С. Патријарха српског Г. Павла и умолити Преосвећену Г.Г. епархијске архијереје да, услед великог страдања Српске православне Цркве и верног јој народа у Босни и Херцеговини, позову им подручно свештенство и монаштво, као и све верне на строги пост у времену од 22. до 28. јуна 1992. године, како би тако припремљени могли приступити Св. Тајнама Исповести и Причешћа на Видовдан ове године."

Одлука Св. арх. Сабора од 23/10. маја 1995. г. под АСБр. 31/ зап. 102: "У случају служења пређеосвећених Литургија у вечерњим часовима, свештена лица и верници који желе да се причесте на овим Литургијама треба да се, након претходног поста, уздржавају од хране, пића и пушења од поноћи."

Одлука Св. арх. Сабора од 6. октобра/23. септембра 2006. г. под АСБр. 8/ зап. 55: "На основу члана 70. тачка 6. Устава Српске православне Цркве, образovati Комисију за проучавање литургијских питања... Умолити Високопреосвећену и Преосвећену Господу епархијске архијереје да се, у погледу служења Свете Литургије и других богослужења, држе – до даљњег – устаљеног црквеног поретка."

Одлука Св. арх. Сабора од 15/2. и 24/11. маја 2007. г.- под АСБр. 48/ зап. 24 и АСБр. 80/ зап. 166: "Ставити у дужност Комисији Светог архијерејског сабора за проучавање литургијских питања да настави започети рад, и да резултате до којих буде

дошла достави Светом архијерејском сабору на коначну одлуку, о чему консултовати праксу и духовна искуства осталих помесних Православних Цркава... У међувремену, док се не дође до прихватљивих резултата рада Комисије, у свим епархијама Српске православне Цркве у погледу служења Свете Литургије и других богослужења држати се устаљеног вековног поретка наше Цркве. Истовремено умолити преосвећену Господу епархијске архијереје да ову одлуку проведу у својим епархијама, претходно обзнанивши је свештенству и верујућем народу."

Одлука Св. арх. Сабора од 29/16. маја 2008. г. подАСБр. 762/зап. 529: Поновљен је потпуно исти текст одлуке са мајског Архијерејског Сабора из 2007. У Саопштењу за јавност са редовног заседања Св. Арх. Сабора у мају 2008. у вези са богослужењем се каже: "У циљу, пак, очувања вековног молитвеног предања и живог сведочења Цркве у савременом свету, Сабор је потврдио свој став у погледу служења Свете литургије и других богослужења у духу вековног литургијског предања наше Цркве."

Сабор наших архијереја би морао да узме у обзир чињеницу да многи свештенослужитељи (укључујући и поједине архијереје) нису последњих година били послушни овим одлукама и служили су, насупрот њима, из непостојећих и неодштампаних службеника. Ово доводимо у везу и са болешћу и ослабљеном активношћу остарелог Патријарха Павла у овом временском периоду. Надамо се да ће самовољни реформатори бити опоменути, а најупорнији међу њима и санкционисани по угледу на савремену праксу Руске помесне Православне Цркве. Подсећамо на изјаве сада већ почившег Патријарха московског и све Русије, Алексеја II, на последњим епархијским сабрањима 2007/08.: "Док сам ја жив, никаквих реформи у Цркви неће бити.. Никакве припреме литургијске реформе у Цркве неће и не може бити!... У тешка

времена прогона и искушења наша Црква је опстала чувајући непоколебиво своју традицију. Ту традицију морамо и ми свето чувати. Све вас позивам да чувате наше православне традиције и да се не смућујете приватним ставовима појединаца, који покушавају да нас врате у време обновљенства."

Од изузетног значаја је да се саборске одлуке (убудуће) конкретније дефинишу (на шта се тачно односи вековна пракса), именују самовољно уведене новине, а онда одреди и казна за евентуалне прекршиоце. Устаљена богослужбена пракса је за нас она која траје и преноси се на овим просторима од времена св. Саве и успостављања Архиепископије Жичке до данас, а не нека замишљена (или претпостављена) из "првих векова хришћанства", из "древне Цркве" или, још горе, нека сасвим новоуведена која се позива на сумњиве закључке западних језуитских теолога.

На крају бисмо смирено замолили све свештенослужитеље, као и све верујуће браћу и сестре, да се сви трудимо колико год више можемо да сачувамо "јединство духа свезом мира" (Еф. 4, 3), јер нам је, по речима преп. аве Јустина, потребно "много старања и труда, да бисмо имали мир који нас међусобно везује". А из новијих дешавања и неких немилих догађаја у Српској Цркви видели смо да се самовољном богослужбеном (и догматском) реформом (макар је звали и "обновом") уносе непотребне поделе и немир у народну душу и због тога веома много трпи Црква Христова, која је само Тело Његово.

О БОРБИ ЗА СВЕТОВНУ ВЛАСТ

Један од проблема СПЦ данас јесте и настојање појединих њених челника да успоставе "партнерске" односе са секуларном државом. Међутим, пут "партнерства" са државом која у много чему не признаје хришћанске вредности вишеструко је опасан.

Сведоци смо да се у Србији уводе закони који гуше људска права и слободе, фаворизују сексуално девијантно понашање, помажу додатној разградњи духовно-моралног идентитета нашег народа, а они који имају власт у Цркви или ћуте или се оглашавају млако и неодлучно.

Домаће телевизијске станице у својим програмима често шире пропаганду разврата и неморала, извргавајући руглу Богом даровано људско достојанство (кроз такозване "reallity show" емисије), а на челу Радио-дифузне агенције Србије налази се епископ СПЦ који ни реч не каже против Богу мрских ТВ програма за заглупљивање становништва. Народ очекује смелу и храбру реч својих пастира у одбрану последњих остатака духовне и државне слободе. Сетимо се да су владика Николај и отац Јустин грмели против безбожја, да су владике Арсеније (Брадваревић), Варнава (Настић) и Василије (Костић) у затвор ишли због свог смелог исповедања хришћанских вредности пред Титовим режимом. Сматрамо да и наше данашње духовне вође – епископи и свештеници – не би требало да ћуте пред тријумфом антихришћанства у Србији. Христос, Бог у Кога верујемо и чије Име призивамо, није био "дипломата", нити је успостављао "партнерске" односе са Синедрионом, Иродом и Пилатом. Он, Који је Истина, Својим ученицима је заповедио борбу за Истину. Народ то очекује од пастира Светосавске Цркве, а ако, у доба кад га пљачкају и лишавају права на посао и хлеб, истовремено рушећи његов вековни етос, не чује гласа Истине од људи Цркве, његово разочарење може постати дубоко и кобно.

Нама није потребна секуларна и "црквена дипломатија", него брига за хришћанске душе растужене и намучене, како каже молитва при освештењу Петохлебнице. Желимо исповеднике, а не "партнере" безбожних светских политичара, и молимо се Богу да нам такве пошаље. Наравно, нисмо против сарадње с

државним властима у свему што је добро; али, сваки државни закон који је противан Закону Божјем Црква својом речју и делом мора подврћи еванђелском суду и провери.

О СЛУЖБИ МИЛОСРЂА

Србија нестаје огромном брзином: сваке године умре тридесет хиљада више људи него што их се роди. Школе се празне, а гробља пуне. Уместо да се на државу појача притисак да подстакне рађање деце, и да се све употреби за ширење поштовања светиње породице и мајчинства, ћути се и гледају се "своја посла". Општа беда и осиромашење народа, без наде да ће у будућности бити боље, такође као да никога не занимају.

Повратак црквене имовине, с којим држава непрестано одуговлачи, помогао би Цркви да отвори народне кухиње, сиротишта и домове за старе, и да пружи бар трачак светлости у тмурне животе.

Наравно, ми нисмо за то да се Црква сведе на социјалну установу, јер је њено прво и најважније – благовестити Васкрсење Христово. Али, не смемо заборавити ни сиротињу Божју, јер, како су говорили Свети Оци – имовина Цркве је имовина сиромашних.

ПРЕД ИЗБОРОМ

Српска Православна Црква се налази пред избором не само свог Првојераха, него и своје будућности. Не буде ли се учинио правилан избор, наши непријатељи ће успети да ураде оно што одавно намеравају – да унесу дух раскола у Цркву, која је, после слома целовите (додуше, јужнословенске) државе, остала последњи бедем јединства српског народа. Сетимо се да је, недуго после пада државе српских деспота, 1459. године, СПЦ изгубила аутокефалију, и да је њену јурисдикцију насилно преузела грчка Охридска архиепископија. Пећка патријаршија је

пала под власт Цариграда у XVIII веку. Ми данас немамо Мехмед-пашу Соколовића, који је Пећку патријаршију обновио, нити имамо краља Александра који је све српске црквене области ујединио у аутокефалну СПЦ после Првог светског рата. Зато верујемо да су наши архијереји заборавили на себе и своје амбиције, и да ће будућност СПЦ, оличену у Патријарху, бирати у Духу Светом, јер то је будућност нашег народа.

Уздамо се у Бога и Небеску Србију да ће брод наше Цркве, коме је Кормилар Христос, епископи и свештеници посада, а народ путник ка Горњем Јерусалиму, наставити да плови светоотачким водама.

УКРАТКО

После упокојења патријарха Павла, кога је народ ожалио као истинитог слугу Божјег, Господу се молимо и од Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве очекујемо:

- НепокOLEбљиву оданост православној вери, напуштање Светског савета цркава и свођење контаката с инославнима на разумну меру, као и повлачење потписа с Равенског документа који папи римском даје изгледе за некакав "примат" у "уједињеној цркви", мада се папа својих јереси не одриче. У томе се угледати на Руску и Бугарску Православну Цркву.

- Преиспитивање учења која се предају на Богословском факултету СПЦ и повратак у наставу Догматике Преподобног Јустина Ћелијског као основне мере и провере планова и програма наших богословских школа;

- Писање нових планова, програма и уџбеника веронауке, јер су ови који се сад користе скоро у потпуности неупотребљиви;

- Доследно спровођење свих одлука Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве о богослужењу, и служење

Свете Литургије у складу са прописима важећег Типика и Службеника;

- Чување Цркве од свих облика секуларизма и бдење на стражи хришћанских друштвених вредности пред обезбоженом државом, с којом је сарадња могућа само док се од Цркве не траже компромиси по питањима њене вере и морала;

- Веће ангажовање црквених делатника и материјалних ресурса Цркве у борби против беле куге и у милосрдном раду. А пре свега и изнад свега, надамо се и молимо за љубав и слогу светосавског Српства, јер нас, по речи Светог Николаја Жичког, неће спасити вештина, него врлина.

Просећи свете молитве наших епископа,

Светом Архијерејском Сабору Српске Православне Цркве одани

следе потписи 11.000 верујућих

ШТА ЈЕ ПРЕДХОДИЛО “СЛУЧАЈУ АРТЕМИЈЕ”?

ВАНРЕДНО САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА СПЦ - СРЕДА 20. МАЈ 2009.ГОДИНЕ

Поводом вести из Епархије рашко-призренске да њен епископ, Преосвештени Г. др Артемије, „не даје свој благослов“ за посету потпредседника САД, г. Џозефа Бајдена, манастиру Високи Дечани, Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве саопштава јавности да поништава ову одлуку Епископа Артемија и изражава жаљење због ње. Она је у супротности са традиционалним хришћанским начелима гостољубља, дубоко укореењеним у српском народу, а посебно у нашим манастирима.

Посета потпредседника САД је легитимна посета државама у региону, међу њима и Србији, и Сабор сматра, без обзира на Бајденове личне и опште америчке ставове о статусу Косова и Метохије, да одлука г. Бајдена да посети нашу највећу светињу у нашој јужној покрајини, манастир Дечане, представља гест добре воље и јасну поруку онима који би или да и даље руше или да присвајају српске цркве и манастире на Косову и Метохији.

Епископ бачки др Иринеј,
портпарол Светог Архијерејског Сабора
Српске Православне Цркве

СИНОД ПРОТИВ АРТЕМИЈА

„Црквена влада” је од „умољавања” владике рашко-призренског стигла до поништавања његових одлука. – Размимоилажења око обнове светиња на Космету

Џозеф Бајден је јуче посетио манастир Високи Дечани – за владикау рашко-призренског Артемија, потпредседник САД тиме је желео да „потврди насилно откидање дела територије државе Србије”, за Свети архијерејски Сабор Српске православне цркве посета је „гест добре воље”.

Супротстављена мишљења епископа Артемија и највишег црквеног тела условила су да Сабор поништи одлуку владике да не да благослов америчком потпредседнику за посету манастиру Високи Дечани, што је и објављено на званичном сајту СПЦ-а као „ванредно” саопштење.

Јован Јањић, новинар недељника НИН и познавалац црквених прилика, сматра да, упркос одјеку који овај случај има у јавности, није у питању сукоб који може угрозити СПЦ већ различит приступ проблему.

– Сигурно је да и Синод и надлежни епископ Артемије желе најбоље Цркви којој припадају и којој служе. Разлика је у приступу решавању проблема на Косову и Метохији, односно схватању да ли се може даљим попуштањем постићи циљ, а то је да се обезбеди адекватна заштита српских светиња на Космету – каже Јањић.

Несугласице између епископа рашко-призренског, Светог архијерејског синода и саборских одбора за Косово и Метохију и за обнову православних храмова трају већ неколико година. Синод је, у неколико наврата, „обустављао” одлуке владике

Артемија и умољаво га да одустане од њих. Тако је децембра 2004. године, када је епископ рашко-призренски поднео тужбу Међународном суду правде у Стразбуру против четири земље чланице НАТО-а „због штете нанете православним светињама на Косову”, Синод предложио да се тужба против Италије, Француске, Немачке и Велике Британије обустави, што је на крају и учињено.

Разилажења су настала и око потписивања Меморандума о разумевању о договореним општим принципима за обнову објеката СПЦ, марта 2005. године, који су потписали патријарх Павле, представник Министарства културе, омладине и спорта, Привремених институција самоуправе на Косову и представник Унмика. Цркве и православне светиње уништене или оштећене у погрому марта 2004. године требало би да се обнављају по том документу, а послови „ће бити предузети новцем који ће обезбедити ПИС-у или било који други донатор”. Владика Артемије од почетка је био против Меморандума, противећи се да „светиње обнављају они који су их рушили”, и сматрајући да се обновом по принципима меморандума ризикује да српске светиње буду изгубљене и отуђене. Како је епископ Артемије упорно одбијао да прими обновљене светиње, Синод је преузео на себе ту улогу, што је довело до нових неспоразума око надлежности између „црквене владе” и надлежног епархијског архијереја.

Када је владика Артемије одбио да прими као обновљене светиње које је Синод примио као такве септембра прошле године, истичући да су оне „у власништву епархије” и да се обнављају без њене дозволе, то је изазвало оштру реакцију владике бихаћко-петровачког Хризостома, председника синодске Комисије за пријем обновљених светиња. Владика Хризостом, у писмима које је епископ рашко-призренски доставио „на суд

јавности”, оптужио је владика Артемија да се по ко зна који пут „непримерено оглашава” по питању обнове светиња, да су оне власништво СПЦ, као и да његово противљење да снаге КПС чувају српске светиње представља „инсистирање на ратној опцији”.

Један од захтева владике Артемија, да се одобри формирање стручне комисије која би, пре пријема, оценила како је обављена обнова, наишао је на подршку Сабора и одлуком највишег црквеног тела од новембра прошле године таква комисија је и оформљена. У писму Синоду и свим архијерејима, нешто мање од месец дана пре почетка пролећног, мајског заседања Сабора, владика Артемије обавештава да је Комисија завршила свој рад и утврдила „бројне неправилности” у обнови. Епископ рашко-призренски, у том писму, такође, тражи да Сабор буде упознат са њиховим налазима, али, како су тврдили незванични извори, могућност да се то и деси и да извештај буде увршћен на дневни ред овогодишњег Сабора били су мали.

Од вербалног до физичког сукоба

Надлежности у управљању епархијом рашко-призренском довеле су и до сукоба владике Артемија и викарног епископа липљанског Теодосија, којег је владика Артемије у августу 2008. године чак и сменио, тврдећи да му се његов викарни епископ „супротставља у најважнијим питањима у раду Епархије, пре свега у вези са обновом црквама и манастира на Косову”. Када је епископ рашко-призренски са својим секретаром, оцем Симеоном, отишао у Дечане да преда решење о смени игумана манастира, епископа Теодосија и протосинђела Саве (Јањића) дошло је и до немилих сцена и кошкања, у којем је повређен отац Симеон. И ова одлука епископа рашко-призренског наишла је на неодобравање Синода и захтев да се „обуставе сви спорови

везани за недавна збивања у манастиру Високи Дечани и све одлуке с тим у вези”, а такву одлуку Синода Сабор је потврдио, након чега је епископ липљански остао на својој функцији.

Хронологија сукоба владике Артемија и „црквене владе”

Децембар 2004: Епархија рашко-призренска поднела тужбу Међународном суду правде у Стразбуру против четири земље чланице НАТО-а због штете нанете православним светињама на Космету; Синод затражио од владике Артемија да тужбу „обустави”.

Мај 2005: Потписивање Меморандума по којем би требало да се обнављају цркве и светиње уништене и оштећене у мартовском погрому 2004. године; владика Артемије се противио да се потписује споразум са привременим косовским институцијама.

Август 2008: Владика Артемије смењује свог викарног епископа Теодосија и протосинђела Саву, Синод тражи обустављање таквих одлука, али, пре тога, неспоразуми кулминирају сукобом у манастиру Високи Дечани током кога је лакше повређен секретар епископа рашко-призренског отац Симеон.

Септембар 2008: Синод обавља пријем обновљених светиња на Космету; владика Артемије не жели да их прими као обновљене истичући да су радови недовршени.

Јануар 2009: На званичном сајту Епархије рашко-призренске објављена два писма епископа бихаћко-петровачког Хризостома, иначе председника синодске комисије за пријем обновљених светиња, да владика Артемије противљењем да КПС обезбеђује

српске светиње инсистира на ратној опцији и да се непримерено оглашава о питању обнове светиња.

Април 2009: владика Артемије упућује Синоду и свим архијерејима писмо у којем тражи да се Сабору представи извештај стручне комисије која је утврдила бројне неправилности у обнови.

Мај 2009: Сабор поништава одлуку епископа рашко-призренског да не да благослов Џозефу Бајдену за посету манастиру Високи Дечани.

Јован Јањић

ГРЧКА ШКОЛА И СРПСКИ ЂАЦИ

Чести су написи у штампи из којих се може извући закључак да и унутар Српске православне цркве има полемичких тонова, који се неретко представљају као какве крупне несугласице, па чак и као отворене поделе. Истичу се разне линије подела. У штампи склоној сензационализму тако различита гледишта углавном се посматрају кроз политичку диоптрију, а, истовремено, оно у чему заиста великих разлика има, пролази незапажено.

Последњих година, откад је патријарх Павле почео да поболева, па и раније, пред свако заседање Светог архијерејског сабора, кроз штампу почиње да се намеће тема како би требало бирати новог патријарха. Најави то, некако успут, неко од владика или свештеника блиских по таквим ставовима појединим владикама, а онда та грудва, како се заседање Сабора приближава, постаје све већа... На Сабору такви покушаји су до сада увек пропадали, али то је био повод да се повисе тонови. У јавности, услед тога, само додатно би се појачао утисак о поделама међу српским владикама... И тај утисак, наравно, не остаје само на томе да ли треба или не треба бирати новог патријарха, и то још за живота патријарха Павла...

- Већ пет година размишља се о Павловом заменику, а чим се размишља, људи износе мишљење ко би могао да буде његов наследник. То је природно, али није природно што се нико од њих (владика) не труди да дорасте до те дужности, него само гледају како да обезбеде већину у Сабору - каже један од угледних црквених људи, који већину владика зна „у душу“.

Говори се, а тако формално и јесте, сваки владика који је провео пет година на дужности епархијског архијереја кандидат је за патријарха. А, у ствари, тек пет-шест старијих владика су

кандидати с изгледом да добију потребан број гласова; сви остали су само учесници у овој причи, код којих се први (често и отворено) кандидују.

Претенденти који би да ступе на дужност поглавара СПЦ углавном рачунају да би и сами у том случају имали углед и ауторитет какав ужива патријарх Павле. Вероватно зато и желе толико да дођу на ово место. Међутим, неки од њих као да не ослушкују довољно раположење народа, који појам патријаха изједначаје са Павлом. Упућени су сагласни у мишљењу да ће не само за време овоземаљског живота, него и после, патријарх Павле у народу бити српски патријарх. А онај ко га наследи, било ко то да буде, биће само Павле заменик, наследник; народ ће га тако и звати - Павлов наследник. То је тако зато што Павле има лични ауторитет и харизму који надилазе (и) функцију патријарха. Свако ко га наследи, опште је мишљење, имаће само функционални ауторитет. Али, неки од журних кандидата као да то не схватају

У штампи се може прочитати како унутар СПЦ постоји „тврда“ и „мека струја, односно „традиционалисти“ и „модернисти“... Као „тврда струја“ третирају се владике који се чврсто држе традиционалног поретка и праксе, који се тобоже „не прилагођавају новом времену“, који заступају националне ставове... Као „мека струја“ третирају се они који ћутке или са више флексибилитета прихватају захтеве државних власти који се тичу евроатлантских интеграција, као и неке захтеве који долазе са Запада, али и они који показују спремност за неке измене у црквеном поретку, па и у служењу литургије...

У ствари, главно мерило јесте однос према државној власти у датим приликама. Тако, дешава се да један владика у једном тренутку буде „мека“, а у другом тренутку „тврда“ струја. Владика Артемије док је, деведесетих година прошлог века, био опозици-

они настројен према тадашњој државној власти и када је у Грачаници примао и озлоглашену Медлин Олбрајт (бившу државну секретарку САД, која је имала једну од водећих улога у НАТО агресији над Србима) третиран је као припадник „меке струје“ унутар СПЦ, а када је почео критички да се односи према Западу и потоњој државној власти (која је у време Милошевића чинила опозицију), постао је у очима истих оцењивача „тврда струја“. Митрополит црногорско-приморски Амфилохије због своје блискости са бившим председником СР Југославије и бившим премијером Србије др Војиславом Коштуницом, као и изношења ставова с националним предзнаком, сврстава се у „тврду струју“, а када се супротстави ставовима владике Артемија и заложу за извесну „литургијску обнову“, онда је „мека струја“...

Политика зна да буде моћна и у Цркви. Чак и споља гледано, по ставовима које поједине владике јавно износе, као и по изјавама и гестовима политичара, може се закључити да неки архијереји не гледају исто на све политичке странке. Упућенима није тешко претпоставити на ком политичком скупу се може појавити који владика, односно уз ког владику се може појавити који политичар.

Има ту обостраног интереса: политичари обезбеђују државну помоћ Цркви, односно тим владикама; а владике пред народом дају „потврду“ да је Црква уз политичаре уз које они стоје. Тако, и народ поједине владике везује уз поједине политичке структуре, не оспоравајући при том њихову саборну улогу: за митрополита Амфилохија сматра се да му је драже да се појави на неком националном скупу него тамо где се највише или искључиво прича „европска прича“; епископ милешевски Филарет очекује се на националним скуповима; за епископа бачког Иринеја и његовог викарног епископа Порфирија (који води Републичку радиодифузну агенцију) истиче се да су радо виђени на скуповима

актуелне власти у Србији; за епископа захумско-херцеговачког Григорија каже се да има поверење и подршку премијера Републике Српске Милорада Додика...

Политичари некад и отворено наступају да би показали за ког су владику, односно да покажу какав став Цркве очекују у одређеном тренутку. Дешавало се тако неколико пута да високи државни функционери Србије када оду на Косово и Метохију, посете манастир Дечане и тамо се састану са викарним епископом Теодосијем, а не оду, нити се јаве у манастир Грачаницу, код владике Артемија, иако је он надлежни архијереј за то подручје. Код садашњих власти у Србији велики углед ужива и епископ аустралијско-новозеландски Иринеј (Добријевић). Када се договарало око формирања садашње Владе Србије, на једном скупу Демократске странке као могући кандидат да ли за министра иностраних послова или чак и за премијера поменут је управо овај владика; можда и зато што има америчко држављанство, па би, вероватно се рачунало, лакше пролазио у свету...

Једна од наводних подела које се често помињу јесте подела на „младе“ и „старе“ епископе. При том се ово старосно сврставање узима и као одређење за извесне промене унутар Цркве (не-ретко се и неки старији епископ сврста међу младе, и обрнуто): алудира се да су млађи за „реформе“, а старији за „конзервативизам“. Према теолошком схватању владика не може бити млад, јер самим чином хиротонисања и призивањем Духа светог на њега он је стекао духовну зрелост. У духовном смислу, постали су - старци. Владике се сматрају за наследнике апостола, па ако је тако, онда сваки од њих данас има око 1970 година!

Неким владикама, изгледа, некад годи да буду стари, а некад млади.

Често се може чути и да се владике, наводно, групишу по

регионалној основи и да је најјача „босанска струја“. Као предводник „босанске струје“ углавном се означава епископ зворничко-тузлански Василија (Качавенда), а у њу се сврставају владике пореклом из Босне и Херцеговине. Истина је да највише владика потиче из БиХ, али, ипак, таква подела нема основа, нити је примећено да заиста постоји. Примера ради, двојица у последње време поприлично експонираних владика, далматински Фотије и захумско-херцеговачки Григорије пореклом су из Босне, али се никако не би могло рећи да припадају једној таквој „струји“. Указује се да владике на ту највишу дужност долазе из манастира, а не из свог села. Одласком у монахе, свако од њих требало би да се одрекао овог света. Зато се сматра да приче о таквим поделама долазе из цивилних структура.

Једина линија неспоразума (који повремено прелазе и у полемику) унутар СПЦ, а која има основа, јесте она која се повлачи, или сама по себи оцртава, између три теолошке школе: „грчке“, „српске“ и „руске“. Грчка школа, с једне стране, уноси неке иновације чак и на догматском плану, а то је подручје где је црквено учење најосетљивије, пошто оно почива на јединственим догматима, који се не мењају - на догми (на непроменљивој истини), а, с друге стране, враћа се у прве векове хришћанства и покушава да богослужбену праксу тог времена доведе у ово доба.

Они који се критички односе према неким учењима ове школе напомињу да је историјско наслеђе Цркве, односно богослужбена пракса која се развијала кроз време, попримила неке специфичне форме у свакој помесној цркви. Историјски развој, сам по себи, конституише традицију одређене цркве. Ту традицију народ прихвата (на њу је навикао) и изједначава је са својом црквом, односно са универзалном хришћанском црквом. А повратком у ране векове афирмише се нека врста глобализације Цркве. Православна црква, по својој суштини и по свом учењу, јесте

васељенска, али она живи у конкретним реалним народима и конкретним реалним епохама. Епоха раног хришћанства нигде није жива у својој негдашњој пуноћи, али се највише очувала у Грчкој цркви.

Насупрот њих, они који праксу из првих хришћанских векова узимају као универзалну меру за целокупну праксу богослужбеног живота тврде да се кроз време, у историји, у додиру са секуларном цивилизацијом и сама Црква, у неким елементима, секуларизовала, па образлажу како је потребно да се ти наноси уклоне, онако како се икона чисти од чађи.

Прва генерација српских теолога који су висока научна звања стекли у Атини били су потоње владике Атанасије (Јевтић), Амфилохије (Радовић), Артемије (Радосављевић) и Иринеј (Буловић). Они су у Грчкој израсли у угледне и у целом православном свету признате теологе. На студије у Грчку пошли су као монаси. После њих у Грчку су почели да се шаљу и лаици, свршени ђаци и студенти грађанских школа. По повратку у Србију, односно у тадашњу Југославију, мало ко од њих се рукополагао у свештенике, већ су остајали да раде као цивили у служби Цркве. Неки од њих почели су на радикалан и екстреман начин да заступају иновације које се појављују у грчкој теологији и да ригидно тумаче богослужбену праксу првих векова хришћанства. А ни једно ни друго није утемељено у традицији Српске цркве. Отуда су настале и расправе како се служи литургија.

Заступници грчке теолошке школе налазе се на кључним местима у СПЦ. „Грчка струја“ је врло утицајна на факултетима, па самим тим доста утиче и на образовање српског теолошког подмлатка и у Србији. Отуда и приговор да су на београдском Богословском факултету маргинализовани стари професори свештеници, који су докторирали на истом том факултету, а

фаворизују се они који су докторирали у Грчкој и који најчешће немају свештенички чин.

У оквиру грчке теолошке школе појавило се чак и учење да је душа смртна, као и тело.

Носиоци оваквог учења у Србији су следбеници, у ствари епигони грчког владике, митрополита пергамског Јована Зизиуласа. Он ни у самој грчкој школи не ужива безрезервну подршку, него се критички оцењује, док код представника грчке теологије у Србији он представља несумњив и врховни ауторитет, чије се учење не подвргава преиспитивању. За грчку струју у Србији већи ауторитет у теологији је Јован Зизиулас него Свети Сава. Они су почели да оспоравају и теолошко знање и богонадахнутост Светог Саве, па чак и његово знање грчког језика.

Таква „акција“ носилаца оваквог учења изазива „реакцију“, па се уз Цркву појављују цивилна удружења (попут „Законоправила“ у Чачку и сличних организација) која се супротстављају њиховим идејама. С друге стране, унутар парохијских заједница образују се групе које снажно пропагирају грчку теолошку школу и намећу њене обрасце.

„Руска“ и „српска“ школа теологије су блиске.

„Руска школа“ у СПЦ не доноси никакве иновације. Она поштује традицију и праксу Српске православне Цркве, као што поштује традицију и праксу свих других помесних цркава. Нема основа да се говори о некаквој „руској струји“ унутар СПЦ. А када се то каже, онда се мисли само на оне који су се школовали у Русији, чији број није велики. Од српских ђака и студената који се школују у Русији не тражи се да традицију Руске цркве пренесу у Србију, него да поштују своју традицију и своју праксу.

Традиционална „српска школа“ чува историјску истину да је Свети Сава зачетник српске теолошке мисли и праксе. Како су у

једној ранијој посланици истакли српски архијереји, Свети Сава није био први који је посејао јеванђељско семе у свом народу, „али је први посејано семе оплевио, залио и оградио, и тиме добар плод обезбедио". И зато се Српска црква назива - светосавска црква, а српско православље - светосавље.

Због свега реченог, истиче се да једина суштинска разлика, па и озбиљна разилажења унутар СПЦ постоје између ових, различитих теолошких школа. Све друго су, мање-више, различита мишљења о свакодневном животу; дискусије и расправе како решавати практична питања. То су разумљиве расправе.

У последње време велике расправе воде се око тога како служити литургију, да ли уз измене, односно „обнову", како то заговара сада већ повећа група од петнаестак српских владика (Атанасије Јевтић, Игњатије браничевски, Хризостом жички, Јован шумадијски, Амфилохије...) или по досадашњој пракси. То је био разлог да о томе најмање два пута расправља и највише црквено тело, Свети архијерејски сабор СПЦ, који је донео две одлуке којима су сви архијереји умољени „да се, у погледу служења Свете литургије и других богослужења, држе до даљњег устаљеног црквеног поретка". Али, поред тога, владике које су због измена за које се залажу у народу популарно названи „новотарци" наставили су по старом, односно по новом, њиховом.

Ипак, ни то се не узима за неку суштинску разлику. Расправе око тога да ли служити литургију с отвореним или затвореним дверима тумаче се само као замагљивање основних питања, као сликовито приказивање транспарентност приче намењене народу. Суштина је, напомиње се, која је литургијска пракса мера богослужбеног живота - грчка или традиционална српска, светосавска школа.

Слободан Рељић

СРПСКЕ СВЕТИЊЕ ПОД АЛБАНСКОМ ЗАШТИТОМ

Нешто ће се, изгледа, дешавати око Косова. Адмирал Марк Фиццералд јавио се ових дана из Напуља са занимљивом поруком: „да су паралелне структуре српске власти на северу Косова претња безбедности у региону и да нису у складу с Резолуцијом УН 1244“. Фиццералд је командант Јужне здружене команде НАТО-а. Наше власти се уопште нису узбудиле. Нико се није питао ни откуд том војнику сад идеја да се позива на резолуцију којом годинама брише ципеле. Адмирал је „наш пријатељ“.

„Наши пријатељи“ су и италијанске јединице на Косову. Чувају наше светиње, доле. Многи Срби су се о томе крајње похвално изражавали. Од монахиња до Председника. Ваљда је зато наша јавност и остала ускарћена за причу коју су објавиле једино франкфуртске „Вести“.

Наиме, италијански бригадни генерал Роберто Д’Алесандро је пред Нову годину, на састанку „са представницима српске Владе и Српске православне цркве поручио владици Теодосију да СПЦ утиче на Владу у Београду да пошаље војнике у Авганистан“, јер у супротном италијански војници од следеће, тј. од ове 2010. године више „неће обезбеђивати српске манастире и цркве, већ ће обезбеђивање српске културне баштине бити препуштено локалним Албанцима“.

Нико се није питао ни откуд том војнику сад идеја да се позива на резолуцију којом годинама брише ципеле.

То је лепа идеја. Албанцима ће се свакако допасти. Примопредаја би могла да се организује 17. марта. Није баш нека јубиларна годишњица, али згодно је што је сада командант КФОР-а немачки генерал. Јер Немци су се 2004. године, у

догађајима 17. марта, највише истакли. И Бундестаг је расправљао о понашању својих војника пред којима је албанска гомила опљачкала и спалила призренски манастир Светих архангела из 14. века. Из једног извештаја: „Све призренске цркве и објекти СПЦ-е су уништени између 17 и 18. марта. Наредних дана је било додатних напада, пљачке и уништавања. Храм Богородице Љевишке (14. век) запаљен изнутра, фреске из периода од 12-14. века тешко оштећене, олтарски простор оскрнављен, часна трпеца поломљена; Храм Христа Спаса (14. век) запаљен; Саборни храм Св. великомученика Георгија (1856.) спаљен и миниран; Црква св. Николаја (Тутићева црква, 14. век) запаљена изнутра; Црква св. Георгија (Руновићева црква, 16. век) запаљена изнутра...” И тако се то телеграфски извештавало тог марта. А не знам да ли у богатој историји разарања хришћанске Европе постоји пример тако фантастичног учинка у дисциплини уништавања хришћанских храмова - у два дана и на тако малом простору: „од 17. до 19. марта на Косову су укупно, према саопштењу УНМИК-а, запаљене или миниране 33 цркве, а још 11 је озбиљно оштећено”. Требало би проверити, али то би лако могао бити - европски рекорд!

Додуше, тешко да су игде били створени тако повољни услови да се рекорд оствари, јер „од доласка НАТО-а на Косово тамо је уништено 112 цркава, највећи број у Метохији, у троуглу Глоговац-Ђаковица-Призрен”. Све под будним оком НАТО-трупа.

Иначе, идеја да се „српске светиње” после „Милосрдног анђела” дају Албанцима на чување није од јуче. Баш почетком те 2004. године, немачки генерал Холгер Камерхоф је „процењивао ситуацију у овом граду (Призрену) као „стабилну” и „инсистирао на смањењу снага КФОР-а и распуштању контролних пунктова”. И онда се у дану ту нашло у пламену „осам цркава о којима је наводно требало да брине Косовска полицијска служба”.

То што није успело Камерхофу успеће генералу Бентлару. „Према незваничним, али добро обавештеним изворима” пишу „Вести”, на састанку одржаном пред Нову годину, поред поменутог бригадног генерала Роберта Д’Алесандра „били су и командант Кфор-а немачки генерал Маркус Бентлер, шеф Унмик-а италијански дипломата Ламберто Занијери, српски министар за Косово и Метохију Горан Богдановић и епископ липљански и игуман манастира Дечани владика Теодосије”. Богдановић је после тврдио да он није био „и да би о томе требало питати (игумана) Теодосија”. Али, кад је већ кроз питање новинара „сазнао” да се то десило „није му пало на ум” да то испита и обавести јавност. Влада ваљда зна. Али то су „наши пријатељи”.

Српским представницима је, на том састанку, предочено да ће „планираним смањењем броја војника Кфор-а са 12.600 на 10.000, до краја јануара, доћи и до промене структуре снага које ће обезбеђивати манастире СПЦ-е у Покрајини”. Снаге Кфор-а ће отићи из камп-базе “Спарта”, која се налази у близини Дечана, и “Ловачког дома” код Пећке патријаршије. „Према том плану, бригу о безбедности манастира Девич и Газиместана преузеће Косовске полицијске снаге (КПС), а Пећку патријаршију и манастир Високи Дечани тзв. Косовске безбедносне снаге, односно косовска војска.”

Владика Теодосије се, нормално, забринуо кад је чуо ко ће „преузети бригу о безбедности” и „подсетио да ‘рокада’ коју најављују није по Резолуцији 1244 и да ће имати узнемиравајући ефекат код српског народа и верника. Само манастир Девич је у последњој деценији два пута спаљен од шиптарских сецесиониста (1999. и марта 2004.године), а да за тај вандализам нико није одговарао. Не треба сумњати да су неки од оних који су учествовали у паљењу српских светиња сада део тих такозваних косовских безбедносних снага.”

Онда је италијански генерал лепо рекао: колико ви војника пошаљете у Авганистан, толико ћемо ми војника распоредити око ваших манастира.

И? Представници „међународне заједнице” нису се дали збунити тим толико пута понављаним чињеницама. Онда је италијански генерал лепо рекао: колико ви војника пошаљете у Авганистан, толико ћемо ми војника распоредити око ваших манастира.

Кад је у септембру 2009. године долазио генерал Бентлер (дошао после италијанског генерала Ђузепе Емилија Гаја), већ помињани адмирал Фицџералд је јасно гледао унапред: „Мисија НАТО се концентрисала на безбедно окружење и као резултат тога, демократске институције јачају пружајући могућност свим грађанима да учествују у изградњи будућности.” А логично је да у том „чину изванредном” поред монаха треба да учествује и прост народ - зато се адмирал осврнуо и на „случај Северне Митровице”. Зато је одлучено и да се српском министру за Косово и Метохију више не дозволи да вршља доле и да „иде код својих пријатеља”, како је он покушао пред ТВ-камерама да објасни свој посао неком озбиљном момку, који је са воки-токијем изгледао тако да би могла да му се преда Пећка патријаршија на управљање. Можда чак и да се монахиње, које не буду хтеле да пређу у ислам, повуку у Србију.

Наша Влада ће онда обелоданити шта је генерал Д’Алесандро рекао. Да види наша јавност како некад није лако са „нашим пријатељима”. Али то нас неће омести да, не базирајући се на тешкоће, наставимо свој пут прогреса. Ништа и никад.

ИЗ ВЕСТИ

АРТЕМИЈЕ НЕ УПРАВЉА ЕПАРХИЈОМ

Синод Српске православне цркве донео одлуку о покретању канонске одговорности против епископа рашко-призренског Артемија и разрешењу права управљања епархијом до окончања поступка. Пред зградом Патријаршије у Београду, окупило се више стотина људи у знак подршке епископу.

На данашњој седници, Синод је одлучио и да се епископ Артемије разрешава права управљања епархијом до окончања поступка.

Управљање епархијом преузима умировљени епископ захумско- херцеговачки Атанасије.

У саопштењу Информативне службе СПЦ наведено је да је на седници Синода, којом је председавао патријарх српски Иринеј, одлучено да се покрене поступак утврђивања канонске одговорности епископа Артемија у првој инстанци, уз његову обавезу да сарађује у том поступку.

Епископ Артемије може да борави и богослужи у неком од манастира или у другом месту на тлу Епархије рашко-призренске или ван ње до окончања поступка, уз договор са администратором, односно уз сагласност надлежног епархијског архијереја, али без икаквог интервенисања у надлежност администратора или неког од госпде епархијских архијереја, наведено је у саопштењу.

Кривичне пријаве

Епископ бачки Иринеј рекао је након седнице да је Синод, мимо свог обичаја и невољно, био приморан да, поред канонских одлука, упути и кривичну пријаву и затражи кривичну одговорност најодговорнијих личности из окружења епископа Артемија, због

наводних злоупотреба у финансијском и материјалном пословању у епархији.

Подсетио је да је Синод недавно послао делегацију у Грачаницу, где је привремено седиште епархије, која је имала двоструку улогу - да разговара са епископом Артемијем и да изврши преглед финансијско-материјалног стања и пословања.

Иринеј је рекао да је делегација делимично извршила увид у финансијско пословање епархије, да је Синод примио тај извештај и размотрио га и после разговора са епископом Артемијем дошао до закључка, да не постоји могућност да се ствари доведу до коначног нормализовања осим на начин на који је то учињено.

Посредна одговорност

Навео је да две ставке сажимају одлуку Синода о разрешењу, а то су да је она донета због неспремности епископа Артемија да извршава одлуке Синода и Сабора, као и због сазнања да постоје велике неправилности и нејасноће, па чак и злоупотребе појединих лица и институција у епархији.

"Артемије је, нажалост, да ли из наивости или имајући превелико поверење у људе који то поверење очигледно нису заслуживали, препустио другима да воде пословање, које изазива многе недоумице", рекао је Иринеј.

У тим проблематичним трансакцијама нема присуства владике Артемија, рекао је Иринеј и додао да је пропуст владике Артемија у томе што је потпуно изузео себе од права које му по служби припада - да надзире рад тих органа и одобрава оно што извршавају у домену својих надлежности.

"У том смислу може се говорити о његовој посредној одговорности за насталу ситуацију", рекао је Иринеј бачки.

Неколико стотина људи, који подржавају епископа Артемија, окупило се испред зграде Патријаршије у Београду.

Међу окупљенима је био велики број свештеника и монаха, а скуп који је протекао без инцидената обезбеђивала је полиција.

Епископ Артемије се, напуштајући зграду Патријаршије, обратио окупљенима и замолио их да се мирно разиђу.

РТС

М. Пешић, Ј. Бековић

ОДЛУКЕ СИНОДА АРТЕМИЈУ УРУЧЕНЕ ЈОШ У БЕОГРАДУ

Епископ рашко-призренски сусрео се с патријархом Иринејом 6. фебруара у Патријаршији, а исте вечери је писмено обавештен да долази финансијска контрола у Грачаницу

Епископ рашко-призренски Артемије требало би данас у Патријаршији у Београду да се пред члановима Светог архијерејског синода изјасни о стању у својој епархији, а претпоставља се и о наводима из извештаја делегације Светог архијерејског синода која је у среду саслушавала епископа и проверавала финансијско пословање епархије.

Међу верницима јуче је кружио СМС „с благословом оца Николаја из манастира Црна Река” у којој се позивају да данас дођу пред Патријаршију на „тихи скуп подршке владици Артемију”. Један од верника из Београда, који је добио ову поруку, тражио је савет игумана једног познатог косметског манастира да ли да иде, а овај му је одговорио да одлучи како жели, али да он неће ићи, јер „црква није политичка партија”.

Владика Артемије је, иначе, боравио у суботу 6. фебруара у Београду, где се у Патријаршији састао с патријархом Иринејом. Исте вечери, док је још био у престоници, епископу рашко-призренском достављене су одлуке Синода.

„У првом допису га обавештавају да ће у среду 10. фебруара доћи у Грачаницу контрола финансијског пословања, али нема никаквог образложења због чега се шаље финансијска контрола. У другој одлуци Синода се каже да је, пошто је владика Артемије одбио да дође на седницу Светог синода, 'црквена влада' одлучила да пошаље делегацију у Грачаницу да га саслуша”, прича

Жељко Которанин, познавалац црквеног права, који се с владиком Артемијем видео дан касније.

Како каже наш саговорник, епископ Артемије је био изненађен и позвао је телефоном патријарха да га пита када су га позвали на седницу Синода, а није се одазвао.

„Епископ Артемије је исте вечери упутио писмени одговор патријарху у којем га обавештава да није добио ни усмени ни писмени позив на седницу Синода”, наводи наш саговорник.

Он истиче и да је вероватно због грешке у куцању или брзине, наведен 47. канон, уместо 74. апостолског правила који предвиђа трократно позивање епископа пред Сабор да се суочи са оптужбом. У допису Синода достављеном Артемију, наведено 47. апостолско правило тиче се неких забрана приликом крштења, објашњава наш саговорник.

Которанин истиче да владика има и право на 30 дана припреме одбране пре него што се појави на седници Синода на коју је позван да се суочи са оптужбом, што у овом случају није поштовано.

„Наметање администратора није црквено-правно решење. Синод може да постави администратора само на 'удове епархије', заправо оне које су упражњене. По 19. канону Картегенског сабора изричито се каже да епископ, док траје суђење, треба да буде у у власти на епархији да би могао да се адекватно брани. А коначну пресуду о кривици доноси Сабор, а не Свети синод”, каже Которанин.

Иначе, владика Артемије је још у септембру 2009. године упутио допис Синоду у којем је образложио докле је стигао са спровођењем саборских одлука из 2006. године. Тако је обавестио „црквену владу” да је распуштање епархијског центра „Раде Неимар” у току, као и да је отац Симеон (Виловски), за кога је Сабор тражио да буде рашчињен свих црквених дужности и

изведен пред црквени суд, под његовом надлежношћу и да клевете против њега нису потврђене.

У делегацији која је саслушавала владика Артемија била су двојица чланова „црквене владе”, митрополит црногорско-приморски Амфилохије и владика захумско-херцеговачки Григорије. Званичних саопштења није било, а незванично се могло чути да је комисија проверавала рад народних кухиња на Космету, али и наводе о пословању и повезаности владике Артемија са Епархијским центром „Раде Неимар”.

Поводом саслушања владике Артемија Скупштина заједница општина КиМ и Удружење грађана РАС из Новог Пазара упутили су писма подршке епископу рашко-призренском.

Јелена Тасић

ВЛАДИКА АТАНАСИЈЕ ЗАВОДИ РЕД

Данас имао увид у садржах кривичне пријаве Синода Српске православне цркве против Симеона (Виловског) и Предрага Суботичког

Грачаница, Београд - Епископ рашко-призренски Артемије (Радосављевић) примио је јуче у манастиру Грачаница представнике Одбора за КиМ Скупштине Србије, Скупштине заједница општина АП КиМ, Српског националног већа КиМ и Српског националног већа за север КиМ.

- Владика Артемије нас је примио, иако му је саветовано да то не чини. Разлог наше посете био је да му пружимо подршку због неправде која га је снашла зато што је стожер српског националног окупљања на КиМ и смета власти у Београду и западним амбасадама које се залажу за стварање независног Косова. Кад смо га питали шта да радимо, одговорио је да нам није давао инструкције ни кад је дошао администратор, па неће ни сада, а да ће истина кад тад изаћи на видело - изјавио је за Данас Марко Јакшић, потпредседник Скупштине заједница општина, после сусрета са владиком Артемијем.

Јакшић каже да су чланови делегације обавестили владика Артемија да су „Срби широм КиМ револтирани због увођења привремених мера у ЕРП“ и да ће „у групама долазити у Грачаницу да га посете у знак подршке“.

Администратор Епархије рашко-призренске (ЕРП) епископ бивши захумско-херцеговачки Атанасије (Јевтић) критиковао је отварање новог „антицрквеног интернет-сајта под именом ЕРП“ на којем се, како је навео у саопштењу, „пропагирају најбезочније измишљотине против њега и Синода СПЦ“. Владика Атанасије

тврди да је „реч је о незнавеним и заблуделим људима, који својим лажима додатно отежавају положај епископа Артемија, у чију корист наводно пишу“.

Он је оптужио архимандрита Симеона (Виловског), игумана Светих Архангела јеромонаха Бенедикта (Прерадовића) и сабрата истог манастира јеромонаха Ксенофонта (Томашевића) да пишу текстове на антицрквеним сајтовима као што су Газиместан, Ихтус, Мараната, Борба за веру, Новинар.де... Због „некритичког преношења писанија ових заблуделих људи“ прозвани су и поједини штампани медији.

Владика Атанасије је најавио да ће се предузети мере против свих који су учествовали у „антицрквеној делатности“, укључујући и јеромонаха Ксенофонта кога је додатно оптужио да је прошле недеље послао припаднике Покрета 1389. да ослободе манастир Грачаницу од „узурпатора Атанасија и Теодосија“.

Покрет 1389. демантује

У Покрету 1389. негирају да је јеромонах Ксенофонт „хушкао припаднике ове организације“ и у саопштењу за јавност тврде да „њихова посета Светим Архангелима нема никакве везе са присуством у Грачаници“. После сукоба монаха у Грачаници из Покрета је саопштено да су „активисти СНП 1389. били на хуманитарно-ходочасном путовању по манастирима и енклавама КиМ, где су носили хуманитарну помоћ са благословом владике Артемија“.

ПРЕСС У ГРАЧАНИЦИ

ЗА КОГ СИ ВЛАДИКУ, СРБИНЕ?

Уз супротстављене идеологије и лидере, сад имамо и дубоко супротстављене светиње - Грачаницу и Дечане, и тројицу владика под истим кровом - Артемија, Атанасија и Теодосија

Не може Косово никуд од своје распете судбине и проклетог усуда да ће довека бити најскупља српска реч, плаћена оним чега најмање има - Србља. Монашко „истеривање ђавола" и „утеривање Бога" пред портот грачаничке светиње довели су у питање опстанак досад јединог неспорног, неспутаног и неокрњеног сегмента српског националног бића на „Лазаревој земљи" - духовног.

Уз супротстављене идеологије, идеологе, лидере и лидерчиће, сад имамо и дубоко супротстављене светиње - Грачаницу и Дечане, и тројицу владика под истим кровом (Артемија, Атанасија и Теодосија), који доследном ћутњом додатно уносе немир међ' и овако неумиран народ.

Заједничка литургија

Мимо очекивања, владике Артемије и Теодосије служили су јуче ујутру заједно свету литургију, што је верницима окупљеним у манастиру донело извесно олакшање јер се, барем наоко, чинило да се страсти полако смирују и ствари долазе на своје. По завршетку литургије, владика Артемије се кратком беседом обратио верницима, говорећи искључиво о великом посту и његовом духовном значењу, не поменувши ни речју актуелну ситуацију у епархији.

Гранични камен

Због тога, питање свих питања више није голи живот то мало Срба што их је остало разасуто по несрећним енклавама, већ за којег си владику, Србине?

- Верујућем човеку је можда и најмање битно ко му је владика и ко му је поп, али у условима у којима већ предуго живимо култ личности чинио је да се осећамо спокојније, јер је владика Артемије био стожер око којег смо се окупљали и тај гранични камен преко којег, знали смо, Албанци неће моћи... - вели Јордан, једини Грачаничанин који је барем под именом хтео да говори о тренутно најактуелнијој теми и својеврсном расколу у цркви.

- Људи се плаше, али ће вам сви рећи исто... да су уз Артемија, исто као и највећи део монаштва и свештенства, али само кроз шапат, да нико не чује, јер много смо пострадали због погрешних политика, а и ово није црквено питање већ чиста политика! Владика Артемије је већ дуго трн у оку и Албанцима и Западу, па су ови наши решили да им изађу у сусрет и смене га - убеђен је Јордан, одбијајући било какву примисао да дојучерашњи епарх има некаквог удела у финансијским злоупотребама за које је оптужен његов некадашњи секретар отац Симеон Виловски.

- Па, то му чак ни Атанасије, Амфилохије и Теодосије не спочитавају већ, напротив, тврде да је добар, поштен и вредан човек! Смењујете ли ви, у Београду, по тој логици и министре ако су њихови секретари крали?! Јесмо ли то и у цркву увели командну одговорност?! Чиста политика, кажем вам!

Незванично је чак и део сестринства грачаничког манастира напустио светињу, не прихватајући владику Атанасија за новог епарха.

- О томе се прича, нико не зна тачно, али колико видим, заиста нема неколико монахиња које сам, иначе, свакодневно виђала.

Део ових монаха које видите су Атанасијеви Херцеговци, а део владике Артемија. Више нема сукоба, али је атмосфера некако жалосна, гробна... тиха, као да више нема српског гласа на Косову...

Наличје духовности

Некако смо досад навикли да нам администратори буду искључиво ови окупатори из Унмика и Еулекса, али, ето, и црква нам је сад наметнула једног... - вајка се забрађена женска прилика, приносећи свеће пламену, у порти манастира.

- Била сам и тог дана пред манастиром, када су батинаши у кожним јакнама заподенули кавгу... Кажу Грачаничани, а ја ниједног нисам познала?! Довукли их ко зна одакле, поставили камере и приредили душманима шоу какав су могли само да пожелеле. Па, ово је светиња свих нас и ко су они да забране монасима и верницима да уђу и пруже подршку свом владици?! Ударна вест у албанским медијима: „Инцидент у Грачаници - наличје српске духовности"! Еј, спали смо на то да нам шиптарска полиција раздваја монахе, а с друге стране не можемо нашој деци да објаснимо шта се то догодило и због чега српска мантија удара на српску мантију - вели огорчено, гледајући тамо куд сви који уђу у порту погледају - ка прозорима конака, неће ли се на неком појавити владика Артемије.

- То и не покушавајте, нема силе да дођете до њега - упозорио нас је Милан Ивановић, председник Српског националног већа, када смо га замолили да протезира код смењеног владике да нас барем накратко прими.

- Не што он неће, већ зато што је у својеврсном притвору, у којем му и за разговор и за кретање треба одобрење „администратора"! Све ово је, заправо, сповођење у дело Фејтовог плана о такозваној интеграцији северног Косова у новонасталу мафи-

јашку државу, здушно подржаног и од стране наших власти! На том путу је владика Артемије био огроман камен спотицања, који су, ето, „успешно“ уклонили, и сад могу даље - убеђен је Ивановић, сматрајући да није случајно ни то што су за привременог епарха поставили човека са којим је Артемије већ годинама у отвореном сукобу.

Зид ћутања над Грачаницом

Неразуман и неразумљиви зид ћутње, који су црквени великодостојници подигли над Грачаницом, чини да у читавој причи заступници и друге стране, оне на којој је владика Атанасије, опет буду политичари. Сав напор, сви знани контакти који су завршавали са владичиним најближим сарадником, оцем Андрејем - били су узалудни.

У овом случају, на разговор је пристала Рада Трајковић, некадашња блиска сарадница суспендованог епарха, са којим се, управо због фамозног оца Симеона Виловског и разишла у погледима на будућност српског корпуса на Космету.

- Пре свега, морам и хоћу да нагласим да су заслуге владике Артемија за Србе на Косову заиста огромне и то нико не може да порекне! Штавише, сви смо били на заједничком фронту до тренутка када је пре неколико година отац Симеон дошао из Грчке и за кратко време просто опчинио и окупирао владика, учинивши да се некако промени и разиђе са свима са којима је дотад више него успешно сарађивао - наглашава Трајковићева, описујући проказаног игумана манастира Бањска као „отровног и бескрупулозног“ човека.

Докле је ишао екстремизам оца Василија сведочи и податак да је театрално порушио турски зид око манастира Бањска, не хајући што је и то део историје и културне баштине, већ желећи да покаже колики је Србин и како „патриотски“ решава ствари.

Затим је „ударо“ и на Дечане, потенцирајући причу како им се придаје пажња колику не заслужују и како се у њих улаже много више него у остале светиње и још толико тога што је на крају кулминирало како је кулминирало... - тумачи, укратко, Рада Трајковић генезу догађаја који су изнова узбуркали страсти у читавој Србији.

Уредништво Српског листа

ТЕРОР У ГРАЧАНИЦИ

У уторак 23. фебруара увече објавили смо писмо/апел госпође Косаре Гавриловић, преводиоца Владике Артемија, о стању тога дана у окупираној Грачаници.

Већ сутрадан, у среду 24. фебруара ујутру, добили смо позив од господина Бранислава Ђорђевића из Вирџиније, САД, да, у интересу безбедности госпође Гавриловић, ту вест и наш јавни апел за ревизију става званичног дела Српске православне цркве према Рашко-призренској епархији повучемо са нашег сајта.

Истовремено, стигао је и доњи мејл на наше уредништво, који због проблема са интернетом поменутих у нашој вести, нисмо стигли одмах да прочитамо. Ради бољег разумевања шта се догађа са нашом Црквом и свима нама, преносимо га у целости:

Поштована редакцијо, поштована госпођо Селић,

Сад сам управо разговарао са Косаром Гавриловић. Она је врло узнемирена што се ово њено писмо појавило све са њеним потписом на Вашем сајту, и моли да га одмах скинете. Наиме, она је слична писма послала на разне стране, будући да је сведок шта се тамо догађа, али је у међувремену схватила да је Владичина воља да се у његовом окружењу не пружа таква врста отпора, јер Владика не жели да он буде повод евентуалном расколу у СПЦ. Узда се у легални црквени пут (иако је Синод деловао нелегално).

Па Вас молим да одмах скинете то њено писмо са Вашег сајта.

Ја сам дугогодишњи Владичин и Косарин пријатељ, и разумем деликатност ситуације. То, нас лаике, наравно, не спречава да наставимо са нашим оправданим протестима против овог

вандалског чина учињеног против Владике Артемија, али Косара је тамо уз њега па жели да га слуша.

Унапред захвалан,

Др Бранислав Ђорђевић
Вирџинија, САД

Уважавајући молбу господина Ђорђевића као израз жеља госпође Косаре Гавриловић, наш уредник Ана Селић је вест Терор у Грачаници скинула са сајта непуних 12 сати пошто је објављена.

Но, и тих дванаест сати било је довољно да у самој Грачаници, и другде, настане узбуна. Вест су пренела бар два српска сајта, један дајући линк са већ промењеном насловном страном Српског листа, други са скенираном верзијом.

По госпођу Гавриловић најсудбоноснија била је реакција Владике Атанасија, “администратора” Епархије рашко-призренске.

Суочивши је са одштампаним текстом вести Терор у Грачаници, и својеручно написаном и потписаном напоменом:

24. 2. 2010. + Грачаница

Г-ђи Косари Гавриловић – због ових, и сличних ранијих лажи, да одмах напусти Манастир Грачаницу. Нећемо се играти Цркве.

+ Еп. Ат.

Владика Атанасије Јевтић је 87-годишњу Косару Гавриловић, уз још неколико усмених оптужби, отпустио да тог истог дана, оставивши све своје књиге, иконе и део имовине, комбијем стигне у Београд.

Овде још једном доносимо пун текст наше уклоњене вести Терор у Грачаници, од 23. 2. 2010:

“ТЕРОР У ГРАЧАНИЦИ

Од госпође Косаре Гавриловић, преводиоца Владике Артемија, добили смо апел за помоћ 23. фебруара увече. Да ли је позив упућен и раније, не знамо, пошто нам је већ пет дана блокиран интернет. Мимо сумње да ни овај “технички проблем” као многи досадашњи није случајан (овог пута одговорност је на Телекому Србија, који слабо опслужује “рубна подручја” попут Врчина), властима које и на овај начин “смирују ситуацију” на Космету поручујемо да ће се увек наћи начин да се јавност обавести о њеним неделима.

Мејл госпође Гавриловић преносимо зато у целости:

“Опет Вас гњавим. Молим Вас размислите мало о проблему монаштва на Косову и Метохији. Нико се не пита како ће монаси и монахиње преживети ово опсадно стање.

1. Не улазећи у дискусију о разлозима због којих се све ово дешава, епархијска каса је празна.

2. И да није празна, епархијски рачун/рачуни су блокирани.

3. Монаси немају пара за најосновније потребе: храну, превоз, хигијену.

Тачно је да неки монаси и монахиње имају добро стојећу родбину која их радо помаже, али има и оних који немају никог. (Молим Вас немојте мислити да се размећем, али не знам како другачије да Вам убедљиво предочим стање осим да Вам кажем оно што сам лично доживела? За прошлих десет дана ја сам потрошила 500 евра за превоз и храну неких монаха. Данас сам набавила храну у вредности од 50 евра јер сам схватила да Владичин кувар није смео (осетио је да Владика нема) да тражи од њега паре. Колико ће та храна да траје, не знам, с обзиром да треба да нахрани Владика, 4 монаха који су још с њим и мене. Ја могу да се храним код мојих пријатељица у селу, али је Владици

стало да једем с њима а и мени не би било могуће да се ја храним док они гладују. Нажалост моја помоћ је као фластер на пресечену артерију, и ни као таква неће моћи дуго да траје.

4. Ви знате шта је било у Ирској у 19. веку за време potato-famine, глади која је настала кад је жижак уништио кромпир. Протестанти су отворили народне кухиње за оне који пређу у протестанство. Тако је Теодосије (“викарни епископ липљански”, прим. уред.) отворено рекао Оцу Николају, смењеном настојнику Црне Реке: „Ако нам се не поклониш, нећеш добити паре за манастир“. Исти Теодосије је рекао једном овдашњем монаху: „Ако ти требају паре, реци ми одмах ћу ти дати“.

5. Ја мислим да би требало неко (не ја) јавно да постави питање: „Да ли се зна како опстаје наше монаштво на Косову и Метохији, ако уопште опстаје“ и да укаже на општепознате чињенице о блокирању рачуна итд.

Смислите нешто.

Косара“

Сматрајући да се у овом случају нема шта „смислити“, Српски лист јавно поставља питање начина опстанка Српске православне цркве на Косову и Метохији, сматрајући да је овакав метод „дисциплиновања“ подвижника неприхватљив.

Црква, по нашем мишљењу, не би требало да се понаша као световна организација, још мање као војна, или полицијска.“

Овом информацијом, Српски лист са извињава свим читаоцима који су се нашли у чуду око овог догађаја, и нашег извештавања о њему.

Госпођи Гавриловић се захваљујемо на њеној самопрегорној борби за истину о једном неславном ставу и чину јерерахије наше Цркве, срећом нетипичном за њену и нашу повест. Господину Ђорђевићу такође захваљујемо на бризи за своју и нашу

пријатељицу, ћерку славног Србина, четника, писца и министра Милана Гавриловића, Косару Гавриловић, те за здравље Владике Артемија и за добробит наше Цркве.

КОМЕНТАР ГЛАВНОГ И ОДГОВОРНОГ УРЕДНИКА СРПСКОГ ЛИСТА, МОМЧИЛА СЕЛИЋА

Одавно нас нешто није овако растужило и узнемирило као догађаји горе описани. Да Српску православну цркву предводе људи од којих неки не би требало ни да буду у њој, а камоли у њеном врху, јасно је многим Србима одавно. Свештеници личношћу и понашањем гори од већине своје пастве контрадикција су у појму али, у овом палом добу, нису изненађење.

Затварање очију и ћутња пред гордошћу, чак осиношћу не само епископа већ и неких монаха, зарад “мира у кући” и неизношења “прљавог веша”, такође. Многе – не само мене – погружава и већ отужно слављење нечега што не само да није за похвалу, већ заслужује прекор, ма колико било плод добрих намера.

Лаж Србима историјски никад није била мила, да би данас добила размере којима прети да постане национална особина. Владика Артемије је, сетимо се, испрва НАТО дочекао благонаклоно, као ослободиоца од милошевићевске власти. Потом је, схвативши шта се догађа, подигао свој глас против стране окупације, и предаје Космета душманима Српског народа и вечитим измеђарима сваке окупационе силе, Шиптарима.

Исти човек, два делања: једно за осуду, друго за похвалу.

Владика Атанасије Јевтић је такође први у Цркви јавно устао против Милошевићеве манипулације српским национализмом, за време Антисрпских ратова био уз борце на фронту, диљем Космета бодрио Србе ризикујући живот, да би своје место у

Тврдошу уступио Владици Григорију који се брзо прочуо по свом разумевању за ставове наших непријатеља, и по свом, за једног монаха, раскошном начину живота. Уз то, Владика Атанасије се огрешио не само о госпођу Косару Гавриловић још током њеног првог боравка на Космету, називајући је “мутава” и “смотана”, већ о све нас, не обавештавајући нас о уценама из америчког Стејт Департамента.

Јер, чиме се може уценити један српски свештеник, епископ напосе? Смрћу? “Срб је Христов, радује се смрти!” певао је Ђакон Авакум, носећи на леђима колац на који су га Турци набили 1814, на данашњем београдском Тргу Републике.

Јесу ли Владика Атанасија застрашили неким злом по нас, остале, или по његову мирску породицу?

Но они који прете злом по наше најближе и најдраже могу нам ту покору приуштити када им се хтедне, слушали ми њих или не, били “кооперативни” или не. Живот, слобода и добробит који зависе од душманског хира иначе нису наши, и само их Господ може сачувати.

Јер једино заиста наше су наша част, поштење, и сопство.

То нам нико не може узети, ако му их сами не предамо.

Уз то, све се више о почившем Патријарху Павлу говори као о свецу, с његовог узорног монашког живота. Но, Патријарх није само монах већ и световни вођа не само Цркве као мирске установе, већ и овога народа. Патријарх који није рашчинио бар неке од епископа чије је понашање, чак недеља, приватно осуђивао, огрешио се своју дужност према другима, увек већу од оне према самоме себи као хрлитељу светости.

На крају, ни понашање оног дела Цркве који се примиче римокатолицима не може се правдати “државним разлозима” јер Црква није држава, и није то била ни под Светим Петром Цетињским, који је с мачем у руци бранио Српство.

Укратко, иако нам као људима ни Правда ни Истина нису доступни, насушна нам је потреба и за једним и за другим, и за Лепотом коју су Срби, досада, сагледавали у споју њих двоје.

Црква које се даљи од овога светога Тројства, канонизујући правду и октроишући истину, а лепоту замењујући сјајем, раскоши и величином, неће, бојимо се, трајати до Другог Силаска Господа на Земљу.

Или, буде ли то и дочекала засигурно неће као Његов Дом, као што многим честитим и ваљаним Србима већ престаје бити.

Немојте нас опет терати у богумиле, у ново паганство.

Изметните између себе оне који добро и лепо зборе а лоше или зло творе. Јер, ако нас оваквом “политиком” и будете “сачували” биће то само наше све ружније обличје – нама непотребно, Господу напосе.

ВЛАДИКА АТАНАСИЈЕ КАЖЊАВА МОНАХИЊЕ

Монахиња Сара игуманија манастира Кончул у Епархији рашко-призренској, смењена је у понедељак 1. марта, а сестринство је добило епитимију - црквену казну, од привременог администратора овом епархијом, владике Атанасија Јевтића.

Дисциплинске мере су уследиле, како “Вести” незванично сазнају у том делу Епархије рашко-призренске, зато што је народ који је био присутан у манастиру, у недељу 28. фебруара, на литургији на којој је чинодејствовао свештеник Сава Шмигић, гласно тражио да се током читања молитви за патријарха Иринеја и владика Атанасија помиње и име привремено развлашћеног епископа Артемија.

Након оваквих захтева верника, отац Сава је прекинуо богослужење и већ 1. марта у манастир Кончул са свештеником Шмигићем стигао је отац Тома архијерејски намесник, доносећи акт владике Атанасија Јевтића о смени игуманије Саре и кажњавању монахиња.

“Осим што је смењена, игуманији Сари је забрањено и причешће до Спасовдана (13. мај), а осталим монахињама до Велике Суботе, 3. априла, а до тада је администратор Епархије рашко-призренске забранио и одржавање богослужења у манастиру“, кажу упућени саговорници Вести.

Одлуком владике Атанасија, од увођења привремених мера управе, на богослужењима у Епархији рашко-призренској помињу се патријарх и привремени администратор.

Игуманија смењена у одсуству

“Игуманија Сара није била у недељу, 28. фебруара, у манастиру Кончулу, већ у Београду, манастирским послом. Такође, 1. марта, одлука о смени затекла ју је у српској престоници“, каже извор Вести.

Монахиње, дођите на опрост једна по једна

Наш саговорник додаје да је владика Атанасије у акту "пружио и шансу монахињама, осим игуманије Саре, да могу појединачно од њега да траже опрост за 'инцидент' у манастиру, иако га оне нису изазвале, па ће им он после тога укинути забрану причешћа".

КАКО ИЗГЛЕДА ПОКАЈАЊЕ ПРЕД “АДМИНИСТРАТОРОМ” ЕПАРХИЈЕ РАШКО-ПРИЗРЕНСКЕ?

Поштована редакцијо,

Пошто сте на вашем сајту пренели вест о безаканој смени Игуманије манастира Кончул Саре, мислимо да би било корисно обавестити српску православну јавност о још неким детаљима везаним за овај безакони акт администратора Епархије рашко-призренске, а такође видети како је изгледало „тражење опроста“ пред администратором од стране манастирског сестринства.

Дакле, као што је јавности већ и познато, у манастир Кончул је дошао архијерејски намесник Томислав и локални парох Сава Шмигић, који је сестринство и тужио код администратора, сазвали сестре и прочитали им администраторов акт. У акту се наводи да због нереда који су сестре изазвале, као и због противљења одлукама Св. Арх. Синода које је прихватио и владика Артемије и то јавно пред камерама поновио 26. фебруара, сестрама се намеће епитимија коју сте већ чули. Игуманији смена и забрана причешћа због тога што је пред групом верника причала о Синоду као безаконим скупу! На крају се наводи да ако се сестре покају и дођу да траже опроштај, постоји могућност смањења епитимије (важи само за забрану причешћа). Иако на крају акта стоји да је достављено Синоду и манастиру Кончул, оци су изричито навели да је администратор рекао да у манастиру акт не остављају, тако да сестре ни дан данас тај акт немају код себе. Ту су погрешиле, јер није игуманија могла да преда игуманство, будући да је актом на игуманство и постављена, но сад, шта је, ту је. Збунио их је и овако одреаговао из ко зна ког разлога, очигледно нешто крије.

Иначе, све је безаконно и неканонски, а да не кажемо противно Уставу СПЦ који у члану 218. каже да нико не може да се кажњава било каквом црквеном казном без претходног саслушања. А

администратор је само саслушао тужиоце, написао акт и одредио казну. Кадија те тужи, кадија пресуђује. Суда није ни било, већ само пресуде. Још горе него у турско време, или комунистичко, кад је суђења, барем монтираног, било.

Пре три дана све сестре су ишле код администратора, "на покајање", да му учине метанију и траже опроштај, иако ни саме нису знале зашто. Код њих се појавило мало нејединство, неке сматрају да треба прихватати као што је и владика прихватио, а кад дође до нејединства, онда се зграда љуља, а новопостављена Минодора је позната као опозиција Сари, верна бившој игуманији Катарини и веома наклоњена новотаријама које се проводе у Жичкој епархији (која им је близу, Рашка је подељена између наше и Жичке).

Тамо, на "покајању", администратор је држао ужасни монолог два сата, испирајући мозак сестрама свим и свачим, "од Кулина бана", па је тако, између осталог, говорио о честом причешћивању (на свакој литургији), о забрани поста у суботу и обавези причешћивања у недељу, о томе како намеравају све постове да скрате на 15 дана, осим Великог, како сестре у Светлу седмицу могу да једу месо, и да то није ништа лоше и сијасет још неких небулоза и глупости.

Њихова кривица није ни спомињана, ништа о томе нису разговарали (пошто нису ни разговарали, само је он говорио), и само им је на крају речено да могу у недељу (прекосутра) да дођу у Н. Пазар, где ће он да служи литургију, и да сестре донесу документ, на који ће се све потписати и ударити манастирски печат да прихватају одлуке Синода!?

Ето, драга браћо и сестре, тако изгледа „увођење реда“ у Епархији рашко-призренској.

Група верника Рашко-призренске епархије

ВЛАДИКА АРТЕМИЈА

**НЕ СЛАЖЕМ СЕ СА СИНОДОМ,
АЛИ НЕЋУ ПОДЕЛУ У СПЦ**

Владика рашко-призренски Артемије позвао је јуче у Грачаници све оне који га поштују и воле да следе његов пример и да, као и он, остану у послушности Српској православној цркви и тиме покажу солидарност и љубав према њему, а пре свега према српској Цркви.

У изјави за „Политику“, епископ захумско-херцеговачки Григорије, који је јуче, заједно са министром вера Бого-љубом Шијаковићем, посетио Грачаницу, објаснио је да се састао са владиком Артемијем и сазнао од њега да епископ рашко-призренски не подржава метеж који је настао у јавности после одлуке да он буде привремено разрешен.

- Разговарао сам са владиком два-три сата и рекао му да има много дезинформација, много погрешних, лажних информација у медијима. Он је објаснио да не жели да учествује у томе и да неће никакав немир. Упознао сам епископа и са тим да Ијуди који наводно штите њега и његове интересе, стварају утисак у јавности да је он ту у манастиру као заточеник. Владика Артемије ми је објаснио да је његов живот у манастиру сасвим нормалан, као и да поштује одлуке Сабора и Синода, после чега сам му предложио да то каже јавно и да заједно упутимо једну поруку мира, што је он и прихватио - каже владика Григорије.

У обраћању јавности, првом после одлуке Синода да га привремено разреши управљања епархијом, владика Артемије је поручио да је за њега јединство Цркве најважније.

„Спреман сам да прихватим одлуке Синода, као што сам их и прихватио, иако се са њима не слажем и не морам увек да се слажем, али их прихватам. Нико ме не може натерати да цепам

хитону светосавске цркве, односно да правим раскол. Зато сматрам да ова порука треба да буде путоказ и свима онима који, користећи наше име и положај у коме се налазимо, стварају утисак како владика Артемије са неким својим присталицама ствара раскол у СПЦ. То једноставно није тачно и никада на то не бих пристао, нити ћу пристати", рекао је владика Артемије у изјави за „Глас југа" и КиМ радио.

Епископ рашко-призренски додао је да верује да ће проблем који је настао бити легитимно решен на предстојећем заседању Светог архијерејског сабора.

ЕПИСКОП АРТЕМИЈЕ ТУЖИО НОВИНАРЕ "БЛИЦА"

Епископ рашко-призренски Артемија поднео је приватну тужба против новинара "Блица" у којој се тврди да је у тексту у том београдском дневнику од 15. фебруара "изнета неистина" да је владика са 20-орицом монаха у расколу са Српском православном црквом (СПЦ), изјавио је данас адвокат Слободан Драгутиновић.

Адвокат Драгутиновић је на конференцији за новинаре прочитао тужбу против новинарке Жељке Јевтић из Београда и дописника "Блица" са Косова и Метохије Недељка Зеака, и навео да такву оптужбу против владике Артемија није изрекао ни Свети архијерејски синод СПЦ који је епископа рашко-призренског привремено разрешио дужности.

Објаснивши да је према Уставу СПЦ раскол најтежи преступ и подразумева одвајање од тела Цркве што се у Епархији рашко-призренској није десило, Драгутиновић је рекао да "нико нема право да доноси такве закључке пре него што буде спроведен истражни поступак и о томе свој став изнесе Архијерејски Сабор, као највише управно тело СПЦ".

Тема конференције за новинаре био је однос медија према СПЦ, посебно у случају Епархије рашко-призренске, и њиховим тумачењима Устава СПЦ за чију је примену, како је речено, такође надлежан Сабор док "Синод суди само у првој инстанци и само је покретач у споровима".

На конференцији су говорили и професор Универзитета у Нишу и Косовској Митровици и управник Центра за црквене студије Драгиша Бојовић и асистент Правног факултета из Крагујевца Зоран Чворовић.

ВИЛОВСКИ НЕГИРА ОПТУЖБЕ ДА ЈЕ ПРИСВОЈИО НОВАЦ

Протосинђел Симеон Виловски негира да је незаконито присвојио новац намењен обнови манастира на Косову и Метохији и истиче да жели да се осветли цео случај како би се заштитио углед цркве, изјавио је данас његов бранилац Бранислав Тапушковић Танјугу.

Виловски тврди да су неосноване оптужбе на његов рачун, као и да је спорна сума новца потрошена на обнову српских светиња на Косову и Метохији, напоменуо је Тапушковић.

Он је додао да се грчке власти коректно понашају према његовом брањенику и очекује да ће поред захтева за изручење Министарства правде Србије и решења о спровођењу истраге тражити да им се предоче и друга документација која би поткрепила сумње за које се терети.

Адвокат сматра да ће истрага показати да ли су "паре отишле у приватни џеп или у црквене сврхе", подсећајући на, како је навео, полемику која се већ дуже време води о томе ко ће обнављати српске светиње на КИМ - они који су их рушили или они којима припадају.

Потврдио је да његов брањеник повремено иде у Грчку где има стан, истичући да он у Грчкој студира.

Архијерејски заменик епархије Рашко - призренске Виловски ухапшен је јуче у предграђу Солуна по потерници коју је за њим расписао српски Интерпол по налогу Вишег суда у Београду.

Министарство правде Србије је најавило да ће у најкраћем року упутити грчким властима захтев за изручење протосинђела, уз сву неопходну судску документацију.

Виши суд у Београду води истрагу против директора Грађевинског центра Епархије рашко-призренске "Раде Неимар"

Предрага Суботичког и Виловског због сумње да су незаконито присвојили 350.000 евра намењених реконструкцији манастира.

Суботички је у притвору од 16. фебруара.

Извор: Танјуг

ЈАКШИЋ „ПРИМИРИО“ ВЛАДИКУ БАЧКОГ

Иза кулиса састанка косовских Срба и Патријарха Иринеја. Делегација косовских Срба коју је у четвртак примио српски патријарх Иринеј није водила богоугодан разговор у згради Патријаршије, не само због захтева да се на чело рашко-призренске епархије врати суспендовани епископ Артемије, већ и због непријатне конверзације са владиком бачким Иринејом.

Марко Јакшић, потпредседник Скупштине Заједница општина КиМ, није отрпео охолост владике бачког, већ га је подсетио на његову изјаву дату 2003. у цркви Блажене Марије на Неимару, “да једва чека да види папу у Србији и на челу свих хришћана”. Владика му је у бесу одговорио: “Срам вас било”, али је после тога, приметно, био мање охол.

Генерално, косметски Срби били су непријатно изненађени што је патријарх дозволио да главну реч води владика, допуштајући му да упада и прекида госте са Космета. Уочљиво је било да су чланови делегације у критикама заобишли патријарха Иринеја, па је Милан Ивановић, председник СНВ северног КиМ, рекао да има утисак да је Његова светост мање ригидна у односу на мишљења митрополита Амфилохија и владике бачког.

Најмлађи учесник ове делегације са Косова, Игор Војиновић, председник Народног покрета “Отаџбина” из Косовске Митровице, описао је стање на терену након смене Артемија.

- На делу је казнена експедиција привременог администратора која приводи и прети свештенству које је уз владика Артемија. Spreма се увођење западног обреда при служењу литургија, као да се ради на остваривању идеје екуменизма. Припрема се терен за некакве православне цркве Србије, Косова, Црне Горе, Хрватске, па и Војводине. Ако треба пронаћи финансијске малверзације у Епархији, нека се потруде мало

боље, па ће их пронаћи код противника владике Артемија - гневан је Војиновић.

Он упозорава да ће верници напустити храмове уколико се буде служило по римским канонима.

- Кома се свиђа римски папа, нека иде у Католичку цркву, није СПЦ ничија приватна црква - каже Војиновић.

Апел за повратак Артемија

Група монаха из Епархије рашко-призренске покренула је јавни апел Светом архијерејском сабору да врати на епископски трон владика Артемија Радосављевића, а из Епархије повуче привременог администратора, пензиони-саног владика Атанасија Јевтића и викарног епископа липљанског Теодосија Шибалића. Поред свештенослужитеља, интернет апел могу да потпишу и сви други верници СПЦ на адреси: <http://www.gopetition.com/online/34863/sign.html>.

ИВАНОВИЋ: ВРАТИТИ ФУНКЦИЈУ АРТЕМИЈУ

Београд - Председник Српског националног већа северног Косова Милан Ивановић затражио је данас да Сабор Српске православне цркве (СПЦ) одлучи да владика Артемије буде враћен на место епископа рашко-призренске епархије

Ивановић је изјавио да је делегација Срба са Косова разговарала са поглаваром СПЦ патријархом Иринејем.

Речено нам је да ће одлука зависити од става владике Артемија, изјавио је Ивановић.

Он је на конференцији за новинаре рекао да је владика Артемије "изоливан", да су му "суспендована верска и људска права" и оценио да је СПЦ "најјачи стуб државе Србије на Косову".

Покушај дисквалификације и сатанизације владике Артемија угрожава опстанак Срба на Косову, константовао је Ивановић.

Игор Војиновић из Народног покрета Отаџбина је изјавио да је на Косову "ситуација очајна, и то у време васкршњег поста".

"Са свих страна су напали на СПЦ у рашко-призренској епархији. Иза тога као да стоји идеја римског папе да се уништи СПЦ, направи православна црква Србије, некаква косовска православна црква, црногорска православна црква, хрватска православна црква, македонска православна црква или војвођанска православна црква", рекао је Војиновић.

Он је изјавио да се "спрема увођење западног обреда на подручје рашко-призренске епархије".

У епархији никада није била гора ситуација, оценио је Војиновић.

ГЛАСОВИ ПРАВОСЛАВНИХ

Руски геополитичар Георгије Енгелгард је, на угледном сајту Фонд стратешке културе, написао најкраћи и најбољи преглед разлога за прогон владике Артемија:

„Хајка на епископа Артемија – удар на косовске Србе

Синод Српске православне цркве (СПЦ) је 13. фебруара епископу Рашко - Призренском и Косово - Метохијском Артемију (Радосавље-вићу) ускратио управљање епархијом. За епархијалног администратора постављен је Атанасије (Јевтић), бивши епископ Захумско-Херцеговачки. Ово прво за време новог српског Патријарха Иринеја (Гавриловића) озбиљно кадровско решење не може проћи без дугорочних унутарцрквених и политичких последица.

Епископ Артемије један је од најпознатијих архијереја СПЦ. Он је руководио Рашко-Призренском епархијом СПЦ од 1991. године, заменивши на тој дужности недавно преминулог српског Патријарха Павла. Њему је припало тешко бреме – ескалација косовске кризе 1990-их, војна кампања НАТО и окупација покрајине 1999. године, постепено претварање Косова и Метохије у албанску државу у 2000-им. Током свих тих година владика Артемије био је једна од кључних фигура српске заједнице Косова, неуморно бранећи интересе своје пастве на локалном и међународном нивоу.

Он се залагао против косовске политике владе С.Милошевића, у више наврата састајао се са албанским лидерима и представницима Запада. То је одиграло своју улогу после окупације Косова од стране војске НАТО у лето 1999. године.

Српски чиновници напустили су покрајину заједно са одлазећом армијом, али православно свештенство на челу са

епископом Артемијем остало је на Косову. Као и у време турске владавине Црква се нашла у улози јединог заштитника косовских Срба. Мисија ОУН и команда КФОР признавали су владици Артемију статус истакнутог представника српске заједнице, што му је омогућило да се стално бори како за локалне интересе своје пастве (помоћ у осигурању обезбеђења од стране мировних снага, организација допремања и прерасподеле хуманитарне помоћи, посета изолованим српским енклавама, стварање система народних кухиња у енклавама, редово прикупљање и допремање помоћи из Србије и српске дијаспоре, скретање пажње на случајеве прогона од стране албанаца) и за политичке интересе – на међународној арени епископ се активно залагао против одвајања Косова од Србије.

У јеку дискусија око Ахтисаријевог плана 2006. године епископ је средствима епархије предузео широку међународну пиар-кампану у заштиту целовитости Србије. У том циљу је ангажована америчка лобистичка фирма, а сам архијереј је интензивно наступао на разним трибинама - од Конгреса САД и европских структура у Бриселу, до Јужноафричке Републике, захтевајући да се интереси Срба узму у обзир. Исто тако је активно владика Артемије деловао и у Србији, залажући се код Београда за реалну, а не декларативну заштиту интереса својих сународника на Косову.

Делатност епископа у 2006. години у значајној је мери пореметила реализацију Ахтисаријевог плана тако што је спречена пасивна позиција српског руководства. Касније је званични Београд следио пример одважног архијереја и развио међународну агитацију у циљу подршке својих права на Косову.

До краја 2000. године епископ Артемије је постао озбиљна сметња међународним структурама, које су прекрајале Балкан.

Укључени у косовски процес западни дипломате и политичари стално су изражавали незадовољство због „радикализма” епископа, који нипошто није желео да јавно одобри њихово деловање у покрајини. Остале лидере косовских Срба увек је било могуће оптужити за нелегитимитет, али права Српске цркве била су званично призната и од стране ОУН, и других међународних структура. Незадовољство Запада постепено се почело допуњавати и иритираношћу актуелних власти Београда. Владика Артемије је присно сарађивао са пређашњом владом В.Коштунице, отворено га подржавши на изборима 2008. године и редовно је оптуживао администрацију председника Б.Тадића за неактивност на косовском правцу.

Епископ је указивао, да је дужност државе да примени сва средства, укључујући и силу у циљу заштите целовитости земље и безбедности суграђана. Шеф епархије је редовно јавно осуђивао сваки уступак Београда структурама међународног присуства на Косову. И ускоро су нове власти почеле да узвраћају Артемију „узајамношћу”. Приликом путовања на Косово председник Б.Тадић га је демонстра-тивно игнорисао, посећивао је манастире покрајине без обавештавања о томе руководећег архијереја. Такође, епископ са своје стране, није пропуштао прилику да отворено прекори шефа државе за кршење правила пристојности.

Средином 2009. године у београдске медије процуриле су вести о томе, како се прекомерно троше (месечни расходи владике достизали су 1500 евра) средства које држава издваја за подршку косовској епархији, као и о злоупотребама.

Уље на ватру додала је посета потпредседника САД Џ.Бајдена Београду у мају 2009. године. Власти Србије су тој посети придавале огроман значај, а јогунасти епископ јавно није благословио посету Бајдена чувеном манастиру Дечани. А

владика то није учинио зато, што је Бајден био један од главних заговорника бомбардовања 1999. године и што припада активним покровитељима косовске политике САД. Влада је морала да хитно прибегне помоћи Синода СПЦ, који је „у име хришћанске љубави и гостопримства” укинуо одлуку владике Артемија и позвао Бајдена да посети православну светињу.

Епископ Артемије је 4. фебруара 2010. године био међу организаторима Сабора косовских Срба у Митровици, који је сазван у вези са претњама Приштине да ће извршити „реинтеграцију севера”. У резолуцији Сабора је истакнуто, „да је данас Косово кудикамо даље од Србије, него пре доласка актуелних власти...Косово и Метохија се постепено, али доследно, приноси као жртва евроатлантским интеграцијама. За власти Београда настао је последњи тренутак да промене политику и заиста заштите Косово”.

Међу члановима Синода СПЦ такође је расло незадовољство косовским епископом, који је ометао одржавање непомућених односа са међународним структурама. После албанског погрома 17. марта 2004. године епископ Артемије је поднео тужбу Међународном суду против западних држава, чија је војска допустила талас насиља и разарања. На Западу је то изазвало љутњу и Синод је затражио од епископа да опозове тужбу. Истовремено, он је упорно одбијао да потпише Меморандум о обнављању порушених храмова са Саветом Европе и са прелазним косовским властима. Епископ је стално изјављивао о недопустивости да се „рушитељима поверава обнављање светиња”, тојест, да се не допусти ангажовање албанских компанија на обнови светиња. Епископ је захтевао да се обави професионална рестаурација, уз ангажовање српских и иностраних стручњака. Међутим, 2005. године Меморандум је

потписао Патријарх Павле, али су радови на обнови најчешће обављани нестручно и непажљиво, због чега и сам пројекат није донео очекивано смањење напетости у покрајини.

Ситуација се поновила када је владика Артемије одбио да прими обновљене објекте и објавио критички извештај о ниском квалитету радова. Покушаји да се од њега добије пристанак нису успели, па је у име СПЦ документ о пријему низа објеката потписао епископ Нишки Иринеј (Гавриловић) који је у јануару 2010. године постао нови српски Патријарх.

Многе су иритирали и богословски погледи епископа. Ученик истакнутог српског богослова, преподобног Јустина (Поповића), владика Артемије наставља његову традицију старог светоотачког православља. Он се доследно залаже против екуменизма, осуђује модернистичке струје у савременом српском епископату и увођење богослужбених измена. Монаштво Рашко - Призренске епархије по-стало је један од бастиона светоотачке вере у СПЦ. Артемијеви погледи неизбежно су се сукобљавали са погледима епископа – модерниста, присталица ширења контаката са инославним, у првом реду са Ватиканом.

Током последњих година иритираност Синода преточила се у плански притисак на непокорног владикау. 2004. године намесник манастира Дечани Теодосије (Шабалић) је произведен у чин епископа и назначен викарним архијерејем Рашко-Призренске епархије. Постепено се владика Теодосије, који је спроводио политику сарадње са међународним структурама и властима Приштине, претворио у основног саговорача Синода СПЦ на Косову. Сталним нападима подвргавано је и окружење Артемија, а њега самог су оптужили за неподчињавање одлукама Синода и за финансијске прекршаје.

Синод СПЦ је 5. фебруара у епархију упутио комисију на челу

са Амфилохијем (Радовићем) и епископом Григоријем (Дурићем) ради провере вођења „финансијско-материјалних послова”. Резултат делатности комисије је оптужба против руководства епархије за финансијско-имовинске прекршаје, поред осталог, у делатности грађевинске фирме коју је основала епархија, у систему благотворних кухиња и продаји дела црквеног земљишта Албанцима. Овај последњи пункт има за циљ да подрије репутацију борца за Косово, иако су средства од уговора утрошена за плаћање лобистичке кампање у иностранству против отцепљења Косова. Епископу Артемију се ставља на терет и одбијање да отпусти свог најближег сарадника, епархијалног секретара игумана Симеона (Виловског) и то што га је произвео у чин архимандрита без сагласности Синода.

Према саопштењу српске штампе, још у јануару су неки западни дипломате у Београду изражавали наду у могуће „персоналне промене” у косовској епархији.

Подршку владики Артемију пружили су 12. фебруара и учесници Српског националног већа Косова и Метохије и Српског националног већа Северног Косова „за целокупни његов рад у последњих десет година на очувању Срба и српске државе на Косову”, оптуживши „део међународне заједнице и део званичног Београда за трагање за послушним кадровима у епархији ради рушења и последњег стуба српске заједнице у покрајини”.

13. фебруара је Синод СПЦ на основу извештаја комисије одредио званичну истрагу о ситуацији у Рашко-Призренској епархији и за време трајања исте суспендовао епископа Артемија са места руково-диоца епархије. Руковођење је поверено администратору, за кога је постављен пензионисани епископ Атанасије (Јевтић). На првој конференцији за штампу о резултатима заседања епископ Бачки Иринеј (Буловић) је говорио

у веома опрезном тону, пребацивши сву одговорност за прекршаје на окружење владике Артемија.

Наименованог за администратора епископа Атанасија (Јевтића), заједно са митрополитом Амфилохијем (Радовићем) и епископом Артемијем су 1990-их година називали „Три А” Српске цркве. Ученици преподобног Јустина (Поповића) тада су заједнички иступали против режима Милошевића и залагали за препород Православља и националних традиција. Међутим, током последњих година позиције и погледи владика Амфилохија и Атанасија су претрпели еволуцију, што је заострило и њихове личне односе са пређашњим саборцем. Први кораци епархијалног администратора појачали су напетост унутар СПЦ. Епископ Атанасије је заузео епархијални центар у манастиру Грачаница и покушао да спречи улазак у манастир присталица Владике Артемија. Емитовани широм света кадрови туче монаха покрај манастира нанели су несумњиву штету лику Српске цркве. Ново руководство је подвргнуло жестокој критици деловање претходника и затворило епархијални сајт. Борба се пренела на Интернет, јер се многи српски монаси и верници нису помирили са прогоном владике Артемија.

Лидери Српског националног већа Косова и Метохије добили су право да посете епископа како би му изразили своју подршку. После сусрета они су изјавили, да се сада епископ Артемије фактички налази у кућном притвору у својим келијама у Грачаници.

Српске медије запљуснуо је талас иступа против епископа Артемија и његовог окружења. 17. фебруара ухапшен је Предраг Суботички, шеф епархијалне грађевинске фирме „Раде Неимар”, који је оптужен за присвајање 300 хиљада евра.

Сумњив је и сам „привредни” карактер оптужбе. Познато је да

се пословање многих епархија СПЦ одвија у „сивој зони” економике, подалје од стриктне пореске евиденције и плаћања преко рачуна. Искључиви положај Рашко-Призренске епархије, која се налазила под спољном окупацијом и у условима вишегодишње анархије, подразумевао је коришћење одговарајућих механизма и метода, а изненадно „прозрење” ревизора у таквој ситуацији изгледа веома неискрено. Исто је тако очигледно да је којим случајем владика Артемије био грамзивац, ништа му не би сметало да узме кудикамо већа средства ако би прибегаво сарадњи са идеолозима отцепљења Косова.

Прогони храброг архијереја Српске православне цркве већ су изнедрили озбиљне проблеме.

Гестови новог патријарха у страну Ватикана, одобрење које је дао за „гоњење владике-исповедника” постепено трансформише још недовољно кохерентно „зилотско” крило Српске православне цркве у консолидовано удружење које је способно да пружи озбиљан отпор садашњем курсу синодалних власти.

До сада незабележена кампања за оцрњивање владике Артемија и његових помоћника, подржана од стране водећих (прозападних) српских медија, минира репутацију Цркве у српском друштву. Тежак ударац нанесен је косовским Србима који су показали, шта чека одлучне борце против отцепљења покрајине.

Избављење од непоколебљивог епископа може постати за Бориса Тадића пирова победа, јер се сада ни једно погоршање положаја Срба не може приписати „неразумном владики”. Без „црквеног радикала” званични Београд ће бити још неотпорнији на притиске Запада.

Одстрањење и дискредитација епископа Артемија за власти Приштине је драгоцен дар за другу годишњицу „независности” покрајине. Омразнути Албанцима непријатељ уклоњен је рукама

самих Срба, а штаб отпора, каквим је раније била епархија, утонуо је у раздор. Све то треба да помогне косовским Албанцима у остваривању њихових планова о „реинтеграцији” Северног Косова.”

РЕАКЦИЈЕ РУСА И ГРКА

Шта кажу Руси?

У Русији је, међу православним хришћанима и родољубима, завладала велика забринутост због прогона владике Артемија, симбола не само Косова и Метохије, него и чврстог стајања у правоверју.

Портал „Руска линија” је редовно јављао шта се збива, а часопис „Благодатни огањ”, један од најбољих православних часописа у Русији (објавио је, 14. 2. 2010, вест: „13. фебруара Синод СПЦ уклонио је са епархије познатог подвижника побожности епископа рашко - призренског Артемија до завршетка „истраге”. То је на прес-конференцији у Београду саопштио бачки епископ Иринеј.

Уместо епископа Артемија за администратора епархије одређен је епископ Атанасије (Јевтић), који се пре тога налазио у пензији.

Сада владика Атанасије (Јевтић) тесно сарађује с епископом браничеваским Игњатијем (Мидићем), који је из школског праграма Богословског факултета у Београду уклонио догматику авве Јустина (Поповића) и заменио је курском познатог екуменисте митрополита пергамског (Зизјуласа).

Против епископа Артемија, који управља косовском епископијом, одавно се плету интриге. Модернистичком лобију био је неприхваљив његов антиекуменистички став и његова верност Св. Предању.

Познат је његов протест против учешћа у дијалогу с римокатолицима у оквиру Мешовите међународне комисије за православно-католички дијалог. Епископ Артемије чврсто стоји на позицијама очувања чистоте православног вероучења и познат је

по својом антимодернистичким, антизападњачким и родољубивим погледима. Нарочити гнев српских политичара и појединих српских делатника изазива одбијање епископа Артемија да се помири са стањем на Косову и да учествује у „обнови” косовских светиња под албанским и међународним протекторатом.

Владика Артемије је један од најжешћих противника независности Косова, које су Албанци једнострано прогласили 17. фебруара 2008. Владика је одбио сарадњу с мисијом Европске уније и 2008. године то је забранио свим свештеницима Рашко-призренске епархије. Велики одјек је изазвала недавна одлука владике Артемија да не да благослов потпредседнику САД Џосефу Бајдену, да посети Дечане, што је су Американци примили веома тешко. Од тог часа хајка на владика Артемија се појачала. Верници су сигурни да је то плод - притисака Запада и званичног Београда.”

А редакција познатог сајта „Православни апологет” ову вест коментарише: „Сарадници наше редакције дубоко су узнемирени, одлуком Светог Синода СПЦ од 13.2. 2010. да са епархије уклони епископа рашко-призренског Артемија. Чак и ако је повод за уклањање епископа Артемија његов потпис „Исповедања вере против екуменизма”, као и његова критика упућена Мешовитој богословској комисији за дијалог православних и римокатолика - то не може бити основа да му се одузме управљање епархијом. Јер, по праву саборности у Православној Цркви, сваки епископ, па чак и лаик, има могућност да изрази своје мишљење, да критикује не само неправилна решења и одлуке богословских комисија, него и сабора. Јер у Православној Цркви чувари вере нису само епископи, патријарси, него „сво тело Христово, сва Црква, сав народ Божји”. А нарочито то не могу бити начела и методи вођења

послова делатности која се тиче начина обнове разрушених храмова на Косову и Метохији, које надлежни архијереј сматра целисходним.

Сматрамо да се кључ датог решења СА Синода СПЦ налази у Цариграду, и делимо становиште професора богословља Панајотиса Симатиса (изражено у тексту „Уклањање епископа косовског Артемија са дужности, почетак званичних прогона против антиекумениста“.

У том случају, мешање Царградске патријаршије у послове аутокефалне Цркве - то је наставак, и то у веома радикалном виду, еклисиолошке линије из Равене (2007.), према којој на Истоку свака Црква добија своје канонско достојанство само ако је у општењу с Цариградом. Ова чињеница, која по свом садржају не нарушава само све каноне и правила Православне Цркве, сведочи о томе да се упорно наставља у правцу противканонског преврата у Цркви, с тим да се она преуреди, да се измени црквена свест и да се подвуче црта под припреме за лажно - православан и ни по чему свети „васељенски“ сабор.

Сматрамо да је Његова Светост, Патријарх московски и све Русије Кирил, дужан да устане у одбрану неправедно гоњеног епископа СПЦ. У супротном, ћутање ће значити не само одобравање одлуке Синода СПЦ, него и подстицање анти-црквеног правца цариградског патријарха Вартоломеја, усмереног на ликвидацију црквене саборности и разарање Православне Цркве.

У том случају, догађање у СПЦ је сигнал да је у Цркви власт преузео неправославни епископат, који ће сурово и систематично спроводити унутарцрквени прогон свих клирика, оних који се не слажу са званичним ставом највишег клира, располуђујући и разарајући Православну Цркву

Очито је да су православни Руси схватили. А ми?

Шта кажу Грци?

Грчки теолог, Панајотис Симатис, у свом тексту „Почетак званичних прогона антиекумениста?“ каже: „Збивања се развијају невероватном брзином. Јерес екуменизма се шири. Наши оци су били довољно припремљени и довољно су нас обавестили о томе да се свака јерес налази под непосредним вођством ђавола. И екуменизам у том смислу није изузетак. Све о чему се пише и све што се развија incognito, долази и до наших ушију, и све нас подсећа на речено у Светом Писму: „/.../ сиђе к вама ђаво у јарости великој, знајући да мало времена има“ (Откр. 12,12).

На фотографијама су клирици и мирјани, који су се, без обзира на снежне падавине, сабрали због протеста против новоначињеног поступка србског патријарха Иринеја - да разреши дужности преосвештеног косовског епископа Артемија. Нисмо могли да преведемо оно што је рекао епископ бачки Иринеј Буловић који је ово решење објавио, па нисмо ни сазнали прави узрок. Ипак, знамо да је епископ косовски Артемије један од шесторице архијереја који су потписали „Исповедање вере против екуменизма“. Познате су нам (и о томе смо одмах писали) извесне филопапистичке изјаве новог патријарха, који је говорио о сарадњи с папом. Према томе, епископ - антиекумениста Артемије је био непријатан, сметао је. Такође је познато да су протојереј Георгије Цецис, митрополит пергамски Јован и сам васељенски патријарх Вартоломеј помоћу писама покушавали да застраше оне који су потписали „Исповедање“ и да друге одговоре од потписивања истог. Ипак, нису успели да сломе отпор епископа. Да се претпоставити да су наишли на слабу карику.

Изразимо своју подршку епископу и нашој браћи Србима, који

се боре и моле. У исто време, неопходно је да постанемо свесни да нам је сад потребно највеће трезвење. Света и велика Четрдесетница да нам послужи као повод за већу молитву, да би нас Бог просветлио да јасније и тачније појмимо садашњу ситуацију раскола и да се укрепимо за борбу, која се спрема и која ће захтевати велике жртве на свим фронтовима.

„Исповедање вере против екуменизма” било је први корак. Дајте да учинимо још један пре но што нас „избаце из воза”. Свјатјеши епископ римски, Целестин, у време појаве друге јереси, несторијанства, писао је: „Сада морате још више да бдите, и још више да пазите на себе, када вам унутар Цркве говоре оно што је против Цркве”. Зато што они које „узнемирава унутарњи непријатељ немају мира”. „У тој унутарњој борби, у том домаћем рату, да вам вера буде зид, да се њеним духовним стрелама заштити од неверја. Чувајмо ми њу јер она чува нас”.

Чувени грчки борац за Свето Предање, митрополит пирејски Серафим, такође је дигао свој глас у заштиту владике Артемија:

“НЕПРИХВАТЉИВА ЈЕ ОДЛУКА СПЦ О ЕПИСКОПУ АРТЕМИЈУ

Са најдубљим огорчењем, болом и патњом примили смо вест о одлуци Светог Синода СПЦ од 13. фебруара ове године, који се састао под председавањем новоизабраног Свјатјешег Патријарха српског г.г. Иринеја, о суштинском удаљавању од канонских дужности Све-освећеног Епископа рашко-призренског г.г. Артемија, човека укра-шеног апостолским врлинама, борца за Веру и Њеног исповедника.

Осећамо најдубље гнушање због ове неприхватљиве одлуке Српске Православне Цркве, али нисмо изненађени, јер као што се потврђује, исти они људи који су одвели блаженог Патријарха

српског г. Павла на заједничку молитву са безаконно и јеретички служашчим Хрватским Римокатолицима, који су „посветили” крволочног злочинца и лжесветитеља Римокатоличке парасинагоге Кардинала Алојзија Степинца, моралног подстрекача и истинског кривца злочиначког убиства, кроз зверска мучења, осамстотина хиљада (800.000) светих преславних новомученика Српског народа и наше Најсветије Цркве, од стране хорди Римокатоличких усташа, исти они сада оркестрирају канонско и суштинско уништење једног светог, коме не приличи осуда, вољеног од Бога и од верног народа, духовног вође Српског народа, борца за истине вере и своју отаџбину, са тобожњим кривицама, које неће издржати светлост истине.

Призивамо усрдне молитве ка Господу Устројитељу Цркве савременог Светитеља Српског народа и дубокоумног православног богослова, који је изванредним списима убедљиво показао јеретичко злославље богопротивног Папизма, блаженог старца Јустина Поповића, духовног оца прогоњеног антиекуменистичког Јерарха, и неких других Јерараха Српске Православне Цркве, да се одмах заустави оркестрирани прогон против њега.”

ИЗЈАВА ЏЕЈМСА ЏАТРАСА О КУЋНОМ ПРИТВОРУ ЊЕГОВОГ ПРЕОСВЕШТЕНСТВА РАШКО-ПРИЗРЕНСКОГ И КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКОГ, ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА, И ПРИТИСКУ НА МОНАХЕ И ЛАИКЕ КОЈИ СУ МУ ЛОЈАЛНИ

23 фебруар, 2010
Washington, DC

Након суспензије Владике АРТЕМИЈА са места управљача његове епархије речено је да ће његово Преосвештенство задржати пуно достојанство Епископа рашко-призренске и косовско-метохијске епархије, и да ће му само бити забрањена директна контрола над административним управљањем епархијом. Имплицирано је да је у сваком другом смислу он слободан човек и да може да настави са својим нормалним активностима које одговарају његовом статусу. Да може да иде где год хоће, да разговара са било ким, без рестрикције, супервизије, и без тражења дозволе за то.

Међутим, догађаји који су уследили доводе ову тврдњу под сумњу. Ништа у вези истражног поступка не захтева да Владика Артемије буде затворен унутар манастира Грачанице, да не буде у стању да се сретне са својом духовном децом из епархије и са других страна, да не може да посети свог доктора у Београду (Његово Преосвештенство није млад човек), или да не сме да разговара са медијима, бар о темама које нису у вези са текућом контроверзом.

Ипак, ми не видимо да он ради било шта од тога. У ствари, ми га не видимо уопште. Изгледа да се једини траг Владике Артемија види на једној фотографији постављеној на "новом" сајту епархије након што је укинута епархијски сајт Владике Артемија (На сличан начин, како објаснити заплена и затварање Владикиног сајта осим као намеру да се он ућутка и изолује?). Та фотографија

приказује Владикау Артемија како служи заједно са викарним Владиком Теодосијем, који припада онима који оправдавају суспензију Владике Артемија. Очигледна сврха ове фотографије је да покаже како је Владика Артемије добро и како је тобоже задовољан својим тренутним статусом. Посматрајући ту слику човек не може а да не помисли на слику киднаповане жртве послату његовој породици од стране киднапера да покажу како је киднаповани још увек у добром стању. Једини начин да се отклони утисак да је Владика Артемије заробљен као прави затвореник јесте да он изађе из Грачанице и да путује где му је воља, како унутар Епархије тако и ван ње, па и у Београд, и да пред домаћим и страним медијима без цензуре може да каже како му је, и шта се око њега дешава, као и да слободно искаже своје мишљење о питањима која се тичу његове угрожене пастве. То му се мора дозволити без икаквог одлагања.

Поред очевидно насилне изолације Владике Артемија, веома узнемирујући су и извештаји о притисцима на тему лојално монаштво и мирјане да напусте, или се одрекну свог Владике уколико хоће да наставе да добијају своја дневна следовања. Треба имати у виду да се сви финансијски извори Епархије сада налазе у рукама оних који су суспендовали Владикау Артемија. То значи да се монаштво и мирјани епархије који су своја следовања добијали од манастира сада налазе зависни и под контролом оних личности које они са разлогом сматрају непријатељима њиховог вољеног архипастира. Постоје узнемирујући извештаји појединаца лојалних Владикау Артемију да им је буквално речено да ће добити храну само уколико се сложе да се морално одрекну Његовог Преосвештенства, и пређу на страну "новог поретка" у Епархији. Једини излаз из такве ситуације јесте да се ослоне на недовољну приватну финансијску помоћ од стране неколико појединаца, која се брзо топи, или да физички напусте Епархију.

Јасно је да се ту ради о кампањи изнуривања најоданијих Владикиних приврженика, да се натерају да се физички или морално удаље од Владике, да би Владика тако постао још изолованији. Та непристојна и нехришћанска кампањ а мора се сместа прекинути

Још једном, у складу са Отвореним Апелом (<http://www.thepetitionsite.com/2/open-appeal-for-the-reinstatement-of-his-grace-bishop-artemije-of-ras-and-prizren-and-kosovo-and>) за повратак Владике Артемија на Његов владичански трон, захтевам да се без одлагања контрола над Епархијом врати у руке Њеног надлежног Епископа.

ГЛАСОВИ ДИЈАСПОРЕ

РЕЗОЛУЦИЈА ГОДИШЊЕ СКУПШТИНЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ ИСТОЧНО – АМЕРИЧКЕ 26-27. ФЕБРУАРА 2010.

Свештенство и представници верних Епархије источно-америчке, сабрани на годишњој скупштини у саборном храму Светог Саве у Кливленду, Охајо, 26. и 27. фебруара 2010, под омофором свог архијереја Преосвећеног владике др. Митрофана, усвојио је следећу резолуцију:

1. У сећању су нам још увек свеже речи Његове Светости блаженопочившег патријарха Павла: „Нека нам речи буду благе, а аргументи јаки“. Верујући у васкрсење настављамо да осећамо радостотворну тугу због његовог преласка у небеску Цркву. Нека му Господ да небески починак!

Свемилостиви Бог нас је испунио духовном радошћу када је СА Сабор СПЦ, старајући се око јединства Патријаршије, изабрао у Духу Светоме за 45. патријарха наше Цркве Његово Преосвештенство Иринеја, дугогодишњег епископа нишког.

Поздрављамо његов избор, и искрено честитамо Његовој Светости Патријарху Иринеју, молећи се да му Господ и Спаситељ Исус Христос дарује здравље и мудрости да би успешно кормиларио бродом СП Цркве кроз олујне воде Новог светског поретка. Многаја љета, Свјатјеши Владико!

2. И даље смо крајње забринути због кризе у српској области Косово и Метохија. Епархија је доследно подржавала становиште СА Сабора и српских власти да је декларација о независном Косову којим владају Албанци илегалан чин, како по међународном праву, тако и по резолуцијама Уједињених Нација. Настављамо да подржавамо ово становиште и поново потврђу-

јемо нашу непоколебиву тврдњу да Косово јесте и остаје Србија.

Сви смо чули да је Његово Преосвештенство епископ рашко-призренски Артемије, архијереј косовско-метохијски, суспендован са своје управе епархијом и стављен под истрагу СА Синода. Ове новости изазивају велику жалост, јер је владика Артемије херојска личност у борби за правду и истину о свом многострадалном српском православном народу на Косову и Метохији. Нисмо непосредно упознати с проблемима у односу између епископа Артемија и светог Синода, али смо чули многе узнемирујуће гласине. Молимо се Богу да спор између Светог Синода и епископа Артемија буде решен поштено и брзо од стране СА Сабора, и то на основу сопствених црквених мерила, независних од било каквог и било чијег спољњег утицаја. Надамо се да ће на крају овог процеса Његово Преосвештенство епископ Артемије моћи да се врати на чело своје епархије.

3. Благодарни смо Богу и испуњени радошћу да се коначно, после много година, срећемо као свештенство и представници верних територијално уједињене епархије СПЦ у Источној Америци. Нека ово јединство у једној вери, у једној Цркви и једном Господу никада више не буде прекинуто. Позивамо све наше парохије да подрже нашу епархију и Епископа да озбиљно схвате веру и поредак Православне Цркве и да раде на спровођењу тог поретка у животу својих локалних заједница/.../“

ИНТЕГРАЛНИ ТЕКСТ РЕЗОЛУЦИЈЕ НА ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

NEWS AND EVENTS - Wednesday, March 3, 2010

RESOLUTIONS

of the Annual Assembly of the

Serbian Orthodox Diocese of Eastern America

February 26-27, 2010

The clergy and congregation representatives of the Serbian Orthodox Diocese of Eastern America, gathered at the annual Diocesan Assembly held at St. Sava Cathedral in Cleveland, Ohio on February 26-27, 2010 under the omophorion of their Archpastor Rt. Rev. Bishop Dr. MITROPHAN, adopted the following resolutions:

1. The words of His Holiness Patriarch Pavle of blessed memory are still fresh in our minds: "Let our words be mild, but our arguments powerful." Because of our belief in the resurrection we continue to experience a joyful sadness at his translation into the heavenly Church. May God grant his soul blessed repose!

The All-Merciful Lord filled us with spiritual joy when the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church, in its concern for the unity of the Patriarchate, elected by the Holy Spirit as our Church's 45th Patriarch His Grace Irinej, long-time bishop of the diocese of Nis.

We welcome his election and sincerely greet His Holiness Patriarch Irinej, praying that our Lord and Savior Jesus Christ may grant him health and wisdom that he may successfully guide the ship of the Serbian Orthodox Church through the stormy waters of the new world order. Many years, Holy Master!

2. We remain extremely concerned about the crisis in the Serbian province of Kosovo and Metohije. This Diocese has consistently supported the stand of the Holy Assembly of Bishops and of the Serbian government that the declaration of an independent, Albanian ruled

Kosovo is an illegal action both in international law and contrary to United Nations resolutions. We continue to support this stand, and once again reaffirm our unshakable determination that Kosovo is and remains Serbia.

We have all heard that His Grace Bishop Artemije of Raska-Prizren, the Bishop of Kosovo and Metohija, has been suspended from the administration of his diocese and is being investigated by the Holy Synod. This news is very regrettable as Bishop Artemije has been a heroic figure standing up for justice and truth for his suffering Orthodox Serbian people in Kosovo and Metohija. We are not privy to the issues between Bishop Artemije and the Holy Synod, but have heard many conflicting rumors. We pray that the issues between the Holy Synod and Bishop Artemije will be resolved fairly and quickly by the Holy Assembly of Bishops on their own ecclesiastical merits, independent of any and all extraneous considerations. We hope that at the conclusion of this process His Grace Bishop Artemije will be able to return as the head of his Diocese.

3. We are grateful to God and overjoyed that we finally, after so many years, are meeting together as clergy and parish representatives of one unified territorial diocese of the Serbian Orthodox Church in Eastern America. May this unity in one Faith, one Church and one Lord never again be broken. We call on all our congregations to support our diocese and Bishop, to take seriously the faith and order of the Orthodox Church, and to work on implementing that order in the lives of their local communities.

Greetings to Bishops Georgije, Longin and Maxim

The annual Assembly of the Serbian Orthodox Diocese of Eastern America, held at St. Sava Cathedral in Cleveland, Ohio February 26-27, 2010 under the omophor of our Archpastor, His Grace Bishop Dr. Mitrophan, extends its greetings to Your Grace and all our brothers

and sisters of Your God-protected Diocese. We look forward to continuing with You and Your flock our common work of building up the Body of Christ in all its fullness in the Serbian Orthodox Church in North and South America. May God protect and preserve both You and Your flock, and grant You many years of dividing God's truth. Eis polla eti, Despota!

Greeting to Metropolitan Christopher

The annual Assembly of the Serbian Orthodox Diocese of Eastern America, held at St. Sava Cathedral in Cleveland, Ohio February 26-27, 2010 under the omophor of our Archpastor, His Grace Bishop Dr. Mitrophan, extends its greetings to Your Eminence and all our brothers and sisters of Your God-protected Metropolitanate. We look forward to continuing with You and Your flock our common work of building up the Body of Christ in all its fullness in the Serbian Orthodox Church in North and South America. May God protect and preserve both You and Your flock, and grant You many years of dividing God's truth. Eis polla eti, Despota!

ПИСМО ВИЉЕМА ДОРИЋА ПАТРИЈАРХУ ИРИНЕЈУ

Your Holiness: There has been enough dissension in the Balkans, especially among the Serbian people. To further divide our ranks is an abuse of your religious authority. It is also shocking and hypocritical. Serbs are not perfect, including our clergy. However, "Divide and Conquer" has been successfully used against our people for centuries... seeing you resort to the very same tactics plays into the hands of our enemies and the American politicians who orchestrated our illegal destruction in violation of the United Nations Charter, the Helsinki Final Act, the Geneva Conventions and in violation of the NATO Treaty. I have been more than a dedicated Serbian Christian my entire life, I am saddened by your abuse of this bishop which brings more shame to our people. We here in America lived through decades of terrible times when a bishop was defrocked that divided the church and cost tens of millions of dollars in legal expenses and resulted in dividing friends and families alike. Is that what you want again for our church? In the 112 years since the first Serbian Orthodox Church was built in the gold country of Jackson, California we here in this great state will commemorate the 100th anniversary of St. Sava church in San Gabriel, California this October, the first Orthodox church built in Southern California. Not once in all of those years has any Serbian priests been accused of molesting a child. This proud history is being mocked by a Patriarch who seems hell bent on kissing up to NATO who used their illegal power to destroy Serbia and watched in silence as 151 of our ancient churches in Kosovo were destroyed and tens of thousands of our people ethnically cleansed. Your decision adds salt to those wounds. Without Bishop Artemije thousands more would be dead and not a single Serbian church would be left standing. As his Patriarch you owe him a debt of gratitude not disrespect. As the recipient of The Order of St. Sava, bestowed on me by the Holy Synod of Serbian Orthodox Bish-

ops, including Your Holiness, I beg that you reconsider your decision as this challenges my belief in those who lead our faith in these difficult and unjust times.

William Dorich Published on the Serbian website

БОБА БОШЊАКОВИЋ

**ПИСМО АДМИНИСТРАТОРУ ЕПАРХИЈЕ
РАШКО- ПРИЗРЕНСКЕ АТАНАСИЈУ**

Ваше преосвештенство Епископе Атанасије,

Члан сам религиозне српске породице. И мамин и татин отац били су свештеници. Мој деда по мајци, Милан Петковић, свештеник и посланик пре Другог Светског рата у Дрињачи код Зворника дао је свој живот за Српство и нашу Цркву, и мученички преминуо у Дахау 1945. године. Богољуб Бошњаковић, мој деда по оцу, био је свештеник, протојереј у Сремској Митровици до своје трагичне смрти 1939. године. То помињем само зато да би увидели да ми је порекло из патријархалне, српске и ни у коме случају “расколнички” склоне српске породице. Расколништво у нашој Цркви смо тешко прихватили и били смо пресрећни када су се “две” наше Цркве и званично помириле и постале једна.

Мој покојни отац Душан Бошњаковић је био “Љотићевац”, али не о “расколник” и да је данас жив био би дубоко увређен Вашим инсинуацијама.

И управо због свега тога Ваш одговор нашем Проти Матеји ме је тешко погодио, увредио и мене, и чак можда и унео нелагодност у мени да размишљам о томе да нешто можда и није у реду у нашој Православној цркви ових дана.

Недостойно је Вама да као Епископ на такав начин пишете о Проти Матеји, да га прозивате као “познатим Љотићевцем у мантији”, па “велеученог и малосхватајућег”, “познати, а слабо упознати” и да инсинуирате да можда Прота Матеја “није ни погледао, а камоли читао” било шта о Божанственој Литургији. Само зато што је Прота Матеја по Вашем “познати Љотићевац” не даје Вам за право да га називате и расколником и да припада “црквено рушитељским” круговима. То само доказује да знате

врло мало о Проти Матеји. Ви тако говорите о човеку и Проти који је епитом Српства овде у Сједињеним Америчким Државама, једном о најпоштованијих Прота, а да не говорим и најречитијем и најобразованијем, најписменијем Проти о коме не би могло и не би смело ништа негативно да се каже.

Тешко ми је да прихватим да се Ви као Епископ и служите таквим “речником” и да се упуштате у “рекла казала”, што читајући Ваш одговор Проти Матеји јасно указује.

Ово време у коме живимо није наклоњено нама Србима и наши Срби на Косову и Метохији свакодневно то осећају и на својој кожи. Њима (И нама свима) је потребна Наша уједињена Црква, Црква на коју могу да се ослоне као што су то могли вековима раније, јер Црква је та која нас је одржала и сачувала кроз све наше тегобе и ратове.

Моја жеља није да Вас вређам него да укажем да се таквим писањем и говором не постиже јединство, него може довести до још веће поделе народа што би била права трагедија за нас Србе.

Целивајући Вашу Свету десницу, остајем одана,

Боба Бошњаковић Шав

ГЛАСОВИ МАТИЦЕ

ПОДРШКА ВЛАДИЦИ АРТЕМИЈУ

Његовом Преосвештенству
епископу рашко - призренском господину Артемију
У име Оца и Сина и Светога Духа! Амин!

Ваше Преосвештенство,

Духовно - национални центар „Свети владика Николај" са седиштем у селу Јошева под Цером, под чијим окриљем излази часопис „Глас са Цера", згрожен је чињеницом да Свети Синод СПЦ-е, у сарадњи са већином медијских кућа, поново, по ко зна који пут, напада Вашу свету личност и самим тим и Ваш архипастирски рад н очувању духовног и националног идентитета Срба на Косову и Метохији. За разлику од неких других архијереја фарисеја и вукова у јагњећој кожи - Ви сте одавно увидели да екуменизам, чланство СПЦ -е у Светском савез; цркава, реформа литургије, сарадња и додворавање нашим вековним непријатељима - на штету интерес васколиког Србства - не може донети никакву добробит нашем народу и Цркви. Свети Оци нас једногласно уче д је заједница између православних и јеретика немогућа без њиховог предходног покајања и враћања на пут истинс пут Православља јер шта има праведност са безакоњем, какву заједницу има светлост са тамом, какв сагласност Христос са Велијаром (2 Кор. 6,14-15).

Светиње Србске Цркве на Косову и Метохији, као и бројно монаштво и свештенство, представљај последњу препреку да се преостало србско становништво протера са вековних огњишта, отму и присвој манастири и цркве, те да шиптари заједно са међународном заједницом избришу све трагове србске државно-

сти на простору Свете србске земље. Због свега овога сте Ви главна мета западних сила, које су своје послушник нашле, нажалост, и у епископату Српске Цркве.

Света Православна Вера одувек је била најглавнији ослонац у битисању нашег србског народа. Милион мученика, праведника, исповедника су животе своје положили за Веру, Цара и Отчество. Они су изабрали вечн живот, Царство небеско, у Небеском Јерусалиму, а презрели су земаљско царство. Ви сте најбољи пример, да нг Господ никада, па и у данашње време, није лишио правих духовника, који су истински пастири залуталој паств! Због таквих истинољубитеља, србски народ ће смоћи снаге да протера из својих редова све оне којима је паг милији и ближи од оца нашега Светога Саве, највећег Србина свих времена, који нам је у оквиру беседе у Жич изговорио јасну поруку: „Срби, мој народ - Христови су, а не папини!

Преосвећени владико,

Духовно - национални центар „Свети владика Николај“, као и сви родољубиви Срби и Српкиње широко васељене, пружавају Вама верном и достојном духовном чеду Светог Јустина Ћелијског подршку, да истрајете борби за очување Косова и Метохије, националних интереса и за чистоту Православне Вере. Молимо се Господ Пресветој Богомајци, Светоме Сави, Светом владичи Николају и свим светитељима, да будете здрави, верн слуга Бога живога.

На Света Три Јерарха, Лета Господњег 2010.

Духовно - национални центар „Свети владика Николај“
Информативна служба

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ ПОД ЖИГОМ ЕВРОАТЛАНТСКЕ ИНКВИЗИЦИЈЕ

Епархију рашко-призренску и косовско-метохијску су, од програмираног декомпоновања Југославије 1991-1995. и циљног сатанизовања српског народа, осудиле на смрт евроатлантска фаланга и њихов војнополитички клон НАТО. Притисци за смену њеног владике, Господина др Артемија и одређивање администратора (13. фебруара 2010.) од стране Светог архијерејског синода СПЦ за Епархију рашко-призренску - испоручене су одлуке из Брисела и Вашингтона. Америчким проглашавањем права шиптарској мањини да на територији државе Србије прогласи област Косова и Метохије својом државом (17. фебруара 2008.) и директивом шефовима 22 државе ЕУ да то признају - окончава се употреба Шиптара у рушењу Југославије, које је и започело побуном "несрпских Шиптара" а завршено геноцидним сатирањем "хрватских и босанских Срба".

Почетак процеса административне ликвидације рашко-призренског епископа Артемија једногласно је прихваћен још 20. маја 2009. Приликом посете потпредседника САД Џозефа Бајдена Србији (и Косову!) преосвештени владика се, на име, успротивио најављеној посети манастиру Високи Дечани, и одбио да да свој благослов за такву посету. Сматрао је недопуштеним да се дечанска светиња третира америчком базом, попут Бондстила, што је потпредседников гест јасно најављивао. Свети архијерејски сабор СПЦ је, под притиском српске владе "поништио ову одлуку епископа Артемија" јер је "у супротности са традиционалним хришћанским начелима гостољубља" српског народа (?). Сабор је том приликом установио (ваљда увидом у

"познато србофилство" америчког потпредседника) да Бајденова посета "представља гест добре воље".

Кооперативни шеф српске државе и услужна српска влада изгубили су из вида да су Шиптари од доласка међународних снага мира, 1999, на Косову и Метохији уништили 150 српских православних светиња а од тога највише на територији коју су контролисали Американци. Јавност је требало убедити да посетом Дечанима (никако спаљеној Богородици Љевишкој или савњеној цркви у Ђаковици) амерички потпредседник шаље "јасну поруку онима који би да и даље руше или присвајају српске светиње". То има толико везе са реалношћу колико би имао папин гест, приликом могуће посете Србије, да уз знак поштовања жртава, 700000 уморених Срба од хрватских усташа 1941-45, оде да се поклони у Раковичком манастиру почившем праведнику патријарху Павлу, уместо јасеновачким мученицима.

Непосредан повод за окончање административне ликвидације владике Артемија, уследио је одмах после 4. фебруара 2010. односно његовог учешћа на Сабору Срба у Косовској Митровици. Скуп је би посвећен објави антисрпског плана Питера Фејта и Хашима Тачија о "интеграцији северног дела Косова и Метохије", односно "косовских Срба" то јест "успостављање закона и реда" на сваком делу "територијалног интегритета Косова". Сви учесници овог скупа одлучно су одбили овај пројекат шефа Међународне цивилне канцеларије (МЦК), Питера Фејта, који у ствари спроводи у дело Ахтисаријев план о независном Косову - макар што га нису прихватили ни Србија нити Савет безбедности УН. Одбијањем Фејтове иницијативе владика се нашао на супротној страни од Атлантског савеза, будући да је генерални секретар НАТО Андерс Фог Расмусен дао подршку Питеру Фејту. Тако су сатрапи начелне демократије и првоборци против мира у свету директно одговорни за мешање у поредак српске цркве.

Према новинским извештајима, Свети архијерејски синод СПЦ се одлучио на психолошки притисак епископа Артемија, не би ли га приволео да се повуче са трона и у ту сврху, опробаним и саветованим методом, решио да преиспита финансијско пословање епископије и духовно посрнуће у манастирима епископије. Према томе, Синод је решио да на притиске споља - по којима владика Артемије представља реметилачки фактор у "држави Косово" - одговори отварањем досијеа епископове одговорности.

Наиме, иза садашњих несугласица тињају синодске размирице са владиком још из 2005. када је епископ рашко-призренски одбио да прихвати "Меморандум о разумевању" који је потписан између патријарха Павла, представника привремених институција самоуправе на Косову и представника Унмика. Тако су различите процене о гетоизираним Србима на Косову и Метохији крајње поједностављено сведене на сукоб ауторитета (па и одлука да у обновљене цркве Господин др Артемије не поставља свештенике). Владика је, међутим, остао на становишту да светиње не могу да обнављају "они који су их рушили", па се у истом смислу противио да припадници Косовске полиције чувају српске манастире - јер су баш они, као и међународне снаге, главни кривци за дириговану шиптарску србофобију.

Одлуком Синода да владика Артемија привремено лиши права управљања епархијом (одређен је администратор до окончања поступка пред Светим архијерејским сабором) - сасвим ће задовољити трипартитну империју: САД - НАТО - ЕУ. За ову алијансу је важно да је епископ рашко-призренски лишен моћи управљања и бриге над својом гетоизираном паством а никако је ли или није "ускраћен за епископска права и свештенодејство" - што Синод истиче доказујући своју наводну независност у одлукама.

У том кључу списка жеља евроатлантске алијансе налази се одговор о синодској ужурбаној процедури (уочи Великог поста) и синхронизованој акцији само сат после завршетка седнице Светог синода (13. фебруара): епископској катедри, привремено смештеној у манастиру Грачаница, укинута су телефонске везе и интернет, а службене и приватне просторије епископа Артемија обијене 13. фебруара иако је примопредаја докумената заказана за наредни дан, недељу 14. фебруара. Најзад, остаје спорном и одлука Синода да наметне администратора косовско-метохијској епархији, обзиром да канони предвиђају инсталирање администратора на упражњеним епископијама ("удове епархије").

Надамо се и очекујемо да, као у тренуцима молбеног зазивања Светог Духа, оци наше свете цркве (Свети архијерејски сабор) имају снагу да и овом великом искушењу одговоре на исти начин како су одговарали и оци отаца наших, земљом ходећи а небо додирујући. Није тешко препознати циљ оних који се већ две деценије баве судбином српског православног народа. Произведени случај владике Артемија евроатлантска котерија користи не би ли ослабила позицију новог српског патријарха Г.Г. Иринеја, односно показала преко синодалних одлука, колико је вредан патријархов завет изречен на устоличењу, 23. јануара 2010. у београдској Саборној цркви ("А ми ако заборавимо Косово, заборавиће и нас Косово").

Штавише, нема никакве тајне у антисрпским намерама новог европског и новог америчког поретка: после сатанизације, бомбардовања, стављања под надзор и разупирања свих институција српског национа - треба извршити територијално сакаћење српске државе. Тој казни примерити епископије СПЦ јер су традиционалне епископалне границе и националне границе српске државе.

Понижавање владике Артемија је увод у поништавање

Епархије рашко-призренске и косовско-метохијске. Коначно, уз помоћ политичког хришћанства, белосветски политички мафијаши, банкократе и припадници расистичке и секташке културе - очекују да се на овом таласу догоди и раскол у СПЦ, догоди у ствари неповратни суноврат српског народа.

За потписнике овог отвореног писма, коначно, остаје тајна зашто се Синод приклонио тоталитаристичком диктату трипартидне империје. Ако СПЦ није имала снаге да се одупре комунистичком терору, од кога је жестоко страдала и донела одлуку "које до тада није било у историји СПЦ" односно разрешила епископа Дионисија (Миливојевића) дужности епархијског архијереја (1963) - сада, у демократској Србији, СПЦ није имала разлога да се, несумњиво, повинује притиску америчког и европског политичког хришћанства. Поступак против рашко-призренског и косовско-метохијског епископа Артемија, само сведочи да СПЦ овим чином лоше представља свој народ управо у Америци, "земљи богате материјалне културе са израженим секуларизмом протестантске верске оријентације".

У душама српског народа, ако о њима ико брине, догодио се најболнији крик и, на вредносном плану, тренутак спознаје најнижег пастирско - интелектуалног нивоа представника Мајке Цркве. Чланови Синода су својим поступком, у времену потпуног растакања српског национа, заборавили да они нису само потомци страдалне светосавске и светозаревске Цркве већ да се морају владати и као достојанствени преци припадника Српске цркве.

У Београду, о празнику Сретења Господњег
15/02 фебруар 2010.

Предраг Р. Драгић Кијук, књижевник
Милорад Ђурић, књижевник

Проф. др Вера Бојић, професор Универзитета
Проф. др Србољуб Живановић, директор Европског института
за проучавање древних Словена у Лондону
Љубица Милетић, књижевница
Ангелина Марковић, правник
Тиодор Росић, проф Универзитета и књижевник
Душко М. Петровић, књижевник
Владимир Димитријевић, књижевник
Проф. др Љубомир Протић
Др Марко С. Марковић, теолог и књижевник
Протојереј-ставрофор др Матеја Матејић

**У ИМЕ ОЦА И СИНА И СВЕТОГА ДУХА. АМИН.
ЊЕГОВОМ ПРЕОСВЕШТЕНСТВУ ЕПИСКОПУ
РАШКО-ПРИЗРЕНСКОМ И КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКОМ
Г.Г. АРТЕМИЈУ
МОНАШТВУ И СВЕШТЕНСТВУ
РАШКО-ПРИЗРЕНСКЕ И КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКЕ
ЕПАРХИЈЕ**

**ОТВОРЕНО ПИСМО ПОДРШКЕ ВЕРНОГ НАРОДА
СТАРОГ РАСА И РАШКЕ ОБЛАСТИ**

Поводом најновијих инсинуација и вишенедељне хајке која се води против Вас од стране својеволјно пензионисаног епископа и неканонски постављеног администратора г.г. Атанасија Јевтића и чланова СА Синода као и већине медија нисмо могли да останемо неми. Наиме, већ у више наврата је објављено од дотичне господе да је верни народ Старог Раса и Рашке области стао уз поборнике екуменизма и новотарија у СПЦ, т. ј. Синода и горе споменутог Администратора, што не одговара истини. Овим данашњим обраћањем желимо да покажемо свима вама, јавности Србије и васколиком православљу, да подржавамо нашег канонског епископа г.г. Артемија и све вас који се борите за истину и чистоту православља. Користећи „комунистичке методе“ из времена Броза, 7.3.2010.године организован је долазак деце са веронауке која скоро никада не посећују богослужења, од стране појединих свештеника црквене општине за Рашку област у Новом Пазару на литургију коју је служио Администратор г.г. Атанасије Јевтић, све у духу приказивања лажног расположења верног народа Старог Раса и Рашке области. Верни народ Старог Раса, који редовно посећује недељом цркву Светог Николе у Старом Расу, тог дана

није био присутан у цркви и да није било поменуте организације т. ј. злоупотребе деце, дотични Администратор би вероватно служио у скоро празној цркви, што је реалан одраз расположења народа према одлукама СА Синода СПЦ које спроводи Администратор. На та начин верни народ Старог Раса хтео је да пробије медијску блокаду и покаже Србији да подржава свог епископа г.г. Артемија. Не осуђујемо наше свештенике што се одлучише на та чин јер мислимо да то урадише из страха за своју егзистенцију а не из убеђења. Поучени претходним примерима бахатог понашања епископа г.г. Атанасија, као и сменама појединих игуманија манастира у Рашко-призренској епархији, вероватно нису другачије смели да поступе.

Владика Артемије и монаштво епархије Рашко-призренске у претходне две тешке деценије по српски народ на Косову и Метохији, као и овде у Рашкој области, били су нам подршка да опстанемо и останемо на овим просторима. У случају смене владике Артемија на СА Сабору, као и смене игумана манастира и протеривања монаштва, биће доведен у питање опстанак српског народа на Немањинској земљи.

Одавде са овог светог места, код моштију светог Петра Коришког, поручујемо СА Сабору ако потврди одлуку Синода, бићемо принуђени да напустимо вековна огњишта а за тај губитак свете српске земље сносиће одговорност пред Господом, јер тамо где нема српског језика и српске музике, како нам у завештању остави Стефан Немања, ту више није Србија.

Владика Артемије као искрени борац против папске јереси и све јереси екуменизма, засметао је светским моћницима у остваривању њихових планова у чему им свесрдно помаже СА Синод СПЦ - свесно или несвесно.

Овим писмом мислимо да смо отклонили сумњу кога подржавамо и да смо показали на којем путу стојимо у борби за

очување православне нам вере, коју нам Господ остави а то је пут на коме нас предводи наш владика Артемије са свима вама верним му и Господу оданим монашством и свештенством.

На дан Св. Теофилакта Исповедника

Лета Господњег 2010

У манастиру Црна Река

Исповедисмо истину и душе своје спасисмо
Верни народ Рашке области одан у Господу
Својем епископу г.г. Артемију и верном му монашству

АПЕЛ СВЕШТЕНСТВА, МОНАШТВА И ВЕРНОГ НАРОДА СВЕШТЕНОМ САБОРУ СПЦ

**Његовој Светости Патријарху српском Господину Иринеју
и свему Свештенном Сабору Архиепископа СПЦ**

ОТВОРЕНО ПИСМО

Ваша Светости, Високопреосвећени и Преосвећени Оци,

Као деца Цркве удовице – епископа нам браћом ућуткана, као чеда Оца љубљенога – домашњима оклеветаног и распињаног, као овце слепи без пастира поузданог – браћом му „пастирима“ у јаму баченога... све плачући за Јосифом нам драгим, као Праоца нам Светога Јакова – молимо Вас и преклињемо: да антиканонску, тј. антицрквену и цркворазарајућу-окупациону експедицију ниспослату нам у лику бившег епископа зах.-херц. Атанасија и „викара“ (!?! – појам крајње неразумљив; ваљда хорепископа) дечанског Теодосија ПОВУЧЕТЕ како би сви скупа превазишли догађаје минулих смутњи изазване, верујемо несвесно, још на самом почетку поста, брзоплетим, нецрквеним, чисто световним, грубо-извршним, распудним дејством светога Синода на овце паше рашкопризренског нам узорно-правоверног Архипастира Г.Г. Артемија.

Придружујемо се овом апелу и ми, остали православни који, иако комарачке, а ипак неслађене савести желимо да свој глас подигнемо против неправде изазване антиканонским дејством Светог Синода, осећајући, попут блажене успомене оца Јустина Ћелијског, да „нисмо рођени да душе наше буду прљаве потковице на копити галопирајућег коња ничијих амбиција и интрига“.

Да се у овом случају ради, не само о атаку на епископа Артемија, већ суштински о уклањању главног, са својим бројним монаштвом, противника новоконкордатском, проекуменистичком расправослављивању и (вешто прикриваном) унијаћењу Србије римокатолицизмом – помпезно најављиваним за 2013.г. али, такође и покушају потирања најчојскијег вишегодишњег готово усамљеног „косовског ратника“ за очување огњишта Србиновог на земљи му заветној, крвљу мученика омеђеној, са 1300 студенаца исцелитељних који православљем извиру и правоживљем напајају душе српске вековима, јасно је ово свима побожнима, али је потребно посведочити све ово нарочито и ради свих крштених уопште, као и свих опредељених на тврдоглаву и тврдоврату непобожност, јер је и једнима и другима Истина једина и неопходна храна као разумних бића душа људских.

Комунисти су деценијама покушавали да разним недељима и махинацијама остваре свој утицај на Српску Православну Цркву. Кроз њих, као и кроз сваку наредну власт лако је видљив утицај државе на деловање појединих црквених старешина, нарочито кроз форсирање утицаја институције Светога Синода који, из године у годину, све више и више, узурпира врховну власт Светог Сабора свих епископа СПЦ, што се нажалост најјасније уочава кроз синодално, несаборско антиправославно увлачење и прљање православне вере и њено дављење у екуменистичким белосветским баруштинама васколике лажи, и то увек готово истим синодалним делегацијама које у име српског „православља“ потписују разне јеретичке ствари; уводе реформе у свесвету Литургију, самовољно их цркворазарајуће, појединачно и антисаборски по Србији спроводећи (реформе иначе не због вајног „поправљања“ Литургије свете, јер како поправити оно што нам неискварено оставише Свети Оци, већ једино услед

усличавања Њеног духу овога света, ради планиране будуће јеретичке уније, тј. новог екуменистичког конкордата).

У Равени Св. Синодом овлаштени српски епископи потписују екуменистичку декларацију којом, између осталог признају римског папу за првозваног епископа Цркве, иако он ван Цркве пребива већ готово хиљаду година, штампају са православног гледишта готово неупотребљиве уџбенике веронауке; пропацирају евроокупаторске и издајничке србосрамотне ставове државе по питању Косова и Метохије и признавања тренутно постојећег злорођеног јајета црночиних орлова на црвеној српском крвљу натопљеној позадини; а исти ти људи који се још увек и православним епископима називају, у својој умишљеној свемоћи рекламно изјављују како су се 2006. г. три дана молили заједно са разноврсним јеретицима (како ли им се тај заједнички „бог“ зове и чему их учи – нису нам објаснили, јер се ни на Сабору не могаде поставити питање њихове издаје правоверја, пошто иста господа и дневни ред Саборски једини одређују).

Ко ће још постићи поменути све дрскости, неверја и издаје исте мале духовне олигархије, од неверовања у бесмртност душе све до избацивања Светог Аве Јустина и његове свеправославне догматике са Богословског факултета СПЦ-а, а кога сада тиме осрамоћеног смерају канонизовати; – административно канонизовати а у упракси презирати и ниподаштавати !!?

Трезвено ишчекујући Ваш миротворно – дејствени благослов који ће, знамо, надуго обновити и очврснути наду и веру у чистоту православља и правоживља српског, колико могући трудећи се у правоживљу, верни Православљу и Вама остајемо синовски одани. Стога, целивајући свету десницу предлажемо клечећи, подножју ногу светости Ваших ову многобројну брижну молитву нашу – Бога небом погледајући а земљом благодат Његову кроз

Вас с поверењем ишчекујући Вашим делатним повратком негдашњег предањског мира древне побожности српске. Амин.

Додатна појашњења потенцијалним потписницима

Ово отворено писмо које је за узрок имало пре свега напад како на православље, тако и на Косово и Метохију, што ради довлачења у Србију зловерног и у непокајању традиционално беспримерног римског папе 2013г. унијатско-јеретичких тежњи ради, то и ради верификације институција псеудодржаве Косова (синодском најавом постављања савршено, готово безлично – попустљивог еп. дечанског Теодосија на место психофизички живог и здравог еп. Артемија), али и коначно растурање, у СПЦ најбројнијег, православно-правоживећег монаштва окупљеног око неупоредиво најпредањскијег духовника нам владике Артемија.

Почетни потписници овога отвореног писма су монаси појединих рашко–призренских манастира који су, већином једномислено уз Свети Сабор, Устав Цркве српске и владика Артемија, као и поједини храбри појединци из манастира где игумани нису сложни са њим. Али, ако се узме у обзир да управа неколиких великих нам манастира није дозволила ни да обавестимо њихову братију или сестринства о овом, милости искатељном писму Светом Сабору епископа СПЦ, тада број ових сада храбрих потписника још више добија на значају, те се лако свакоме може схватити да би тај број у мирнијим околностима био далеко, далеко већи. Ми почетни потписници смо се истурили у претходницу ове групе која сведочи да желимо поштовање Устава и предања Цркве позивајући на повратак све преступнике, ма како се они називали, како би коначно завладао мир свима, а ако би, нажалост уследило супротно, ево нас спремне именом и презименом за следна дејства нове небивале православне инквизиције, што им, ипак, не дао Господ Бог да икада постану.

Стога, пре свега у Господа се уздајући, искрено позивамо у припомоћ и верни народ српски истине и вере нам нападане ради – трубно му најављујући, ми доле потписани, а од еп. Атанасија и Теодосија (овог, личним немиром, развеслалог „двојца без кормилара“ по досад мирним свештеним водама епархије рашко-призренске) ипак неустрашени монаси епархије рашко-призренске, трубно најављујући да ће се

ПО СВИМ ВЕЋИМ ГРАДОВИМА СРБИЈЕ (контакт телефон око организације потписивања 063/8851078), ПОЧЕВ ОД СВЕТЛОГ ЧЕТВРТКА 8. АПРИЛА 2010г. ПРИКУПЉАЋЕ СЕ ПОТПИСИ НАРОДА СРПСКОГ ПОВОДОМ ОВОГ ИСТОГ ОТВОРЕНОГ ПИСМА КОЈЕ, УСЛОВЉЕНИ НЕБИВАЛИМ ДУХОВНИМ ТЕРОРОМ, САДА ВЕЋ ЗАПОЧИЊУ НАЈХРАБРИЈИ (тј. претњама неустрашени) МОНАСИ ЕПАРХИЈЕ РАШКО ПРИЗРЕНСКЕ, А КОЈИ ЋЕ СЕ (тј. потписи) СКУПА НА РУКЕ ПРЕДАТИ ДАНА 25.04.2010 ГОДИНЕ СВЕШТЕНОМ САБОРУ ЕПИСКОПА СПЦ. ПРЕЦИЗНИЈЕ, ПОТПИСИ ПОДРШКЕ ЋЕ СЕ ПРИКУПЉТИ И ПРЕДАТИ ЕПИСКОПИМА СВЕ ДО ПОЧЕТКА ПРВОГ ДАНА РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА СВЕТОГ САБОРА, МА КАДА ОН ПОЧЕО.

ТАКОЋЕ ВАС ОБАВЕШТАВАМО ДА СЕ ОВО ПИСМО СВЕТОМ САБОРУ ЕПИСКОПА СПЦ МОЖЕ ПОТПИСАТИ И НА ИНТЕРНЕТУ, ОВДЕ – И ТО СВЕ ДО ПОЧЕТКА САБОРСКОГ ЗАСЕДАЊА.

Иначе, идеју скупљања потписа изнедрио нам је сам еп.Атанасије, пре свега, приморавањем сестара манастира Кончула да му „под ноге“ донесу све своје потписе (у недељу 07.03.2010г.) са пропратним текстом да га, иако савршено ЦрквонеУставног, безусловно признају за наводног администратора епархије; а где је ту још обијање грачаничких келија; отимање

документације; онда, смена легалног секретара епархије, као и непрестане претње сменом свима – Цркви и Уставу Њеном – послушних игумана, те константном претњом прогоном њиме (читај: Атанасијем) оклеветаних монаха; укидање државне помоћи свим непокорним њему а не Светом Сабору СПЦ манастирима и монасима; претећи актови Црној Реци, Архангелима и осталима од нелегалног узурпаторског двојца епископа инспирисаног једино, што ретко виђеном личном прелешћу – то и духом и руковођењем „свудаприсутног“ увек савременог и (милом или силом) ауторитативног епископа бачког Г. Иринеја; итд... укратко – узурпација им је заједничка, нова псеудоправо-славна идеологија је из бачке, спровођење на делу новаторстава (новаторства то су стога што нам се не нуди слобода у ситним разликама богослужења већ многе наводне ситнице спаковане у један пакет који се каткад нуди, каткад приморава на примену свима побожнима) нам сада долази олујно из херцеговине од узнемиреног господина „свезнајућег“, а жеља за славом и влашћу експлодирала је из Дечана као древног темеља епархије рашко призренске урушавајући нам исту правоверну, духовну кућу свима.

Библијска благовест, нарочито важећа у најсмутнијим временима када пастири залутају а овце се у збегу окрену једино и вечно Верним Небесима, је да је ГЛАС ПОБОЖНОГ НАРОДА – ГЛАС БОЖИЈИ, а то се на живом садашњем примеру најјасније и види – општим непосеђивањем богослужења (виртуелног) администратора и његовог привидног наследника од стране верног народа иако га на то нико и никада није позвао. Иако су исти епископи, све до пресуде Светог Сабора епископа СПЦ савршено НЕЛЕГАЛНИ, ипак, све ово нека би, пре свега, у истима такло извор смирења и покајања великопосног, а никако и никада узрастање немира, гњева и двоједушности, којима су, на велику нам свима жалост, сада безглаво неки похрлили.

Гоподе Христосе помилуј и благослови Истином и Миром
Љубави Њене свету Цркву Своју и васкрсни нам свима ослабелу
светоотачку, предањску побожност Благодати Твоје. Амин.

ГЛАСОВИ СВЕШТЕНИКА

Протојереј-ставрофор др Матеја Матејић
КРИВДА КАО ПРАВДА

У својој мукотрпној историји, Српска Православна Црква је трпела и претрпела разна мучења и разне опасности. Разни освајачи српских земаља који су насртали на српску државу увек су насртали и на Цркву, јер Црква је увек била снага и упориште и православља и српства. При налетима спољних непријатеља верни народ се збијао уз своје добре архипастире и пастире и одолевао нападима.

Тако је било док су налети долазили споља. Али сада опасност не долази споља него изнутра. Можемо да се заваравимо да је све у реду и да нема никакве опасности. Али треба бити слеп, и глув, и малоуман па не видети да није тако. Имамо једну Цркву, али не и јединство у Цркви. Имамо исту свету литургију али је не служимо подједнако. Нису услови за примање светог причешћа свуда исти. Негде их и нема. Није иста унутрашњост наших храмова; негде нема више иконостаса. Негде су иконостаси остали, али су царске двери уклоњене. Нема мира и слоге у епарихији која је у колевци српства и православља.

Његово Преосвештенство епископ рашко-призренски и косово-метохијски Артемије лишен је управљања својом епархијом наводно због непоковавања одлукама светог Синода. Није јасно да ли му је суђено, када му је суђено и када је и да ли је осуђен, али казна се извршава. Постављен је администратор његове епархије и тај администратор, за кога је опште познато да се не покорава одлукама Светог Архијерејског Сабора, гвозденим руком и силецијски жари и пали.

Иако није доказано, узмимо да је засита епископ Артемије крив и да се не покорава одлукама Синода. А како стоји ствар са следећим архијерејима:

1. Умировљени епископ Атанасије. Пошто је напустио своју епархију, наводно због болести, посећује епархије других архијереја па и где му је дозвољено и где није служи по свом личном типичу, иако је одлука Светог Архијерејског Сабора да се по том типичу не служи. Када је у Западно-америчкој епархији, у којој је епископ за кога су неки Грци и епископ Атанасије највећи ауторитет, служи по свом типичу. И не само то. Него у току свете литургије, у олтару, стојећи пред светим престолом, отима службенике из руку саслужујућих свештеника, што је ипак непристојност. Сада када је привремени администратор у епархији епископа Артемија, и сам служи и другима наређује да служе по његовом типичу. И без суда и без кривице смењује игуманију која није његов следбеник и кажњава монахиње које нису ништа скривиле. Другим речима, он себе поставља и изнад Синода и изнад Сабора, али му нико ништа или не може или неће. Можда зато што је, како би се овде у Америци казало, политички исправан (politically correct).

2. Епископ браничевски Игњатије. На теолошком факултету, где се одгајају будући свештеници и можда и владике, он отворено износи јеретичка учења, и то је архијерејима добро познато, али му нико ништа или не може или неће. У својој епархији освећује новоподигнуте кусе цркве, (цркве без иконостаса), а иконостасе уклања и из појединих раније саграђених храмова. Те цркве немају ни двери, ни царске, ни јужне, ни северне, јер немају ни иконостасе. Када је и да ли је Српска православна Црква икада одобрила то што ради епископ Игњатије? Изгледа да је и код њега, као код протестаната, правило да свако верује онолико колико хоће и шта хоће, или

ништа. Али као да његова самовоља никоме не смета, па не постављају администратора у његовој епархији.

3. Епископ шумадијски Јован. Усред свете литургије, управо пред каноном евхаристије, прекида богослужење да би се извикао на појце и народ зато што се не држе новотарског типика. Јасно се чује како на народ виче марш напоље, а и он и појци и народ су већ напољу. Да ли он има одобрење светог Синода или светог Сабора да служи онако како се вековима није служило у Цркви чији је епископ? И да ли је свети Синод и у његовој епархији поставио администратора јер се не покорава одредбама своје Цркве?

Има још неколико епископа у чијим се епархијама ради противно одредбама светог Архијерејског Сабора, али нема потребе да их све поменемо. Мислим да је и оволико довољно да се види да се у случају епископа Артемија ради по искривљеној правди. Но није трагедија ако само један епископ страда неправедно, већ је трагедија у томе што нам је и сама Црква у опасности да страда не од непријатеља већ од својих пастира, по оној тешко теби од тебе, Јерусалиме.

Протојереј-ставрофор Душан Колунџић

СТРАДАЊЕ ЦРКВЕ - ИЗНУТРА

Кад сам био ученик Богословије, средином прошлог века, најомилђенији предмет већине ученика била је апологетика. Првенствено, што нам је била неопходна, да бисмо се могли носити са атеистичким окружењем. У време агресивног марксизма и његовог политичког партнера комунизма, сва средства за борбу против религије била су дозвољена. У земљама источног блока, поготово где су живели православни, Држава је вршила праву тортуру над Црквом и њеним верницима.

Српска православна црква у Југославији била је под највећим притиском, јер није имала никакву спољну подршку или заштиту. Римокатолици, као део моћне империје Ватикана, имали су заштиту готово свих западних држава, а муслимани скоро свих тзв. несврстаних земаља, са којима је Југославија, преко председника Тита, имала и те како добре односе. Једина православна земља, која није била под комунизмом, била је Грчка, али нас она није могла заштити и због тога што грчки народ није прихватио комунистичку револуцију, коју је потпомагао режим у Југославији. Света Русија је била пред највећим искушењем и у њој је била и најжешћа антиверска пропаганда. Солжењицин, на пример, сведочи да је од двадесет цркава у Русији била отворена само једна. Формирани су институти и факултети за обуку агитатора, бораца против вере у Бога.

Нама, ученицима богословије, поред друге литературе која се бавила односом науке и религије, биле су веома интересантне књиге извесног Мељникова, који је описивао стварне или измишљене диспуте о вери у Совјетској Русији. На почетку његове књиге: "Има ли душе и је ли она бесмртна", он прича како је у једно повеће село дошао млад "диспутант", право са Института

за борбу против религије. Док се народ окупљао у сали, један старији борац против религије га упита: Која је тема твога данашњег предавања? Млади и кочоперни диспутант одговори да је наслов теме кратак и гласи: Нема Бога! И ту му још на брзину објасни, како ће он тим неуким сељацима лако и научно објаснити, да Бог не постоји и да је свака религија лажна. Старији колега покуша да га добронамерно посаветује, да избегава ту тему. "Немој говорити народу да нема Бога. Немаш га можда ти, али и то није сигурно, јер зашто би се борио против нечега што не постоји. Сви ови људи знају и верују да Бог постоји, јер су га примили у себе са мајчиним млеком. Бог је у њима. Него, ако хоћеш заиста да им докажеш да нема Бога, удари на Цркву, на свештенике и владике. Оцрни свештенство, да су лопови, пијанице, блудници, хомосексуалци и шта ти још падне на памет. Народ види свештенике и може посумњати у њихову честитост, може се саблазнити о њих, па ће одступити од Цркве, а кад не буду у Цркви, лако ће их бити одвојити и од Бога". Није млади диспутант послушао старијег, искуснијег колегу. Почео је високоучено свој наступ у доказивању да нема Бога, али га је сеоски "псаломшчик", појац Карп Колупајев до ногу потукао и осрамотио, доказавши да у човеку постоји душа, да је она бесмртна, што је најбоље сведочанство о постојању Бога.

Док су владали безбожни марксизам и богоборни комунизам било је потребно да се у богословијама изучава и апологетика, да би се чак и научно одбранила вера у Бога, па и само постојање Бога. Ту је професор Др Лазар Милин био ненадмашан. И речју и пером борио се против атеиста, а с друге стране, Црква није дозвољавала да било каква мрља падне на Њу као установу и Њено свештенство. То је очувало веру у народу, па и поред свих прогона, исмевања и забрана ширења вере, поготово међу децом и омладином. А онда, кад је пао последњи бастион комунизма, а

то је нажалост било у Србији, кад је престало отворено нападање на веру и оспоравање њених истина, наука апологетика је изгубила своје место у школовању будућих свештеника. Мислило се, наиме, да нема више богоборства, Црква је слободна у свом исповедању вере, народ се слободно изјашњава о својој припадности Цркви, уводи се веронаука у школе, Богословски факултет је поново у Београдском универзитету, високи државни функционери одлазе у цркву на Свету литургију, неки се и причешћују. Једном речју, слобода Цркве је настала у свим њеним активностима.

Међутим, као што је Миланским едиктом цара Константина Великог 313. године прекраћено мучеништво за веру хришћана, Црква је постала слободна у свом деловању, хришћанство касније постаје и државна вера, али се тада појавише невоље унутар саме Цркве. Цркву потресају разне јереси и расколи, званична Црква прогони своје чланове, па и највише јерархе (на пр. Светог Атанасија Великог, Јована Златоуста, Јована Дамаскина). Слично се, на жалост, догађа и данас. Кад је Црква стекла могућност несметаног деловања, да надокнади своје полавековно одстрањивање из јавног живота, када се Срби на попису изјашњавају као православни, на све стране граде нови храмови, када Црква има прилику да уђе у све поре друштвеног живота, појављују се слабости у самој организацији Цркве. Епархије почињу да се третирају као самосталне Цркве, занемарујући тиме да аутокефалија припада помесној Цркви у целини, чине се дисциплинске и структурне разлике од епархије до епархије, одевање и свештеника постаје различито, уносе се измене чак и у начину служења Свете литургије... Претерана и непотребна нервоза избила је у време болести блаженопочившег Патријарха Павла, која је кулминирала чак и жељом појединаца за његовим повлачењем са трона, а затим калкулације о избору новог патри-

јарха, где су се неки епископи јавно кандидовали. Све би то, можда, прошло и незапажено, да се у то нису умешали и политичари са својим страначким опредељењима и тежњама, па онда и разни медији, од штампаних до електронских, а нарочито многи интернет сајтови и блогови, где се не зна ко брани а ко напада Цркву и њене институције, јер се већина учесника скрива под лажним именима, псеудо-именима.

На другој страни, извори "блиски Патријаршији", "високи представници Цркве", па чак и "чланови САСинода", који по правилу остају анонимни, сарађују са насртљивим новинарима и износе у медије дискрециону политику Цркве и откривају разне "пикантерије" у организацији Цркве, не размишљајући да то читају и гледају и они који су верници, одани Цркви, који Цркву гледају као Божју установу, а не само као обичну административну институцију.

У готово свим медијима најављивана седница САСинода, која ће расправљати о епископу Артемију, окупљање монаштва и верника испред Патријаршије, а потом спектакуларно и саблазно освајање Манастира Грачанице, дали су атеистима и непријатељима Цркве исувише много материјала за блаћење Цркве и њене јерархије. И не само њима, већ и свима онима који настоје да Српском народу одузму или дискредитују све његове националне, духовне, културне, војне и људске вредности. Кажу да је већ све омаловажено, јер само тако можемо ући у Европу, као самлевени и безвредни. Остала је још само Српска православна црква, као једина вредност, снага, спона међу Србима у Србији (са Косовом и Војводином), у бившим југословенским републикама и дијаспори широм земаљске кугле. Само је Српска православна црква присутна свуда где год живи и најмања скупина Српског народа. И зато је циљ међународног фактора и послушних политичара, уз свесрду помоћ медија и невладиних

организација, да што је могуће више ослабе утицај Цркве у народу и њену значајну улогу у очувања јединства и истинских вредности у Српском народу.

Овде долазимо до оног савета младом диспутанту у Совјетском Савезу. И савремени богоборци и непријатељи Цркве су схватили да је немогуће борити се против Бога и доказивати да Га нема, јер и Псалмопевац Давид каже, да само безумник може рећи нема Бога, али да сваки напад на Цркву као организацију и њену јерархију, може да саблазни многе вернике, а неверницима пружи оправдање за њихово неверије. У ово време потпуне медијске слободе, када је новинарима одобрено да пишу шта и о коме хоће, а "добронамерни браниоци" на разним сајтовима сами кроје црквену политику и дају мишљења о појединим црквеним великодостојницима, црквени посленици, а пре свега они који руководе црквеном организацијом, морали би да припазе на своје изјаве, као и јавне поступке, јер све то може бити уперено на Цркву као институцију и да има несагледиве последице по јеванђелску црквену мисију у народу.

Извор: ЦРКВА, лист за православну мисију епархије средњо-европске, бр. 91

РАЗГОВОРИ

Марко Јакшић

РЕЖИМ У БЕОГРАДУ СМЕНИО ВЛАДИКУ АРТЕМИЈА

Марко Јакшић, потпредседник Скупштине заједница општина Косова и Метохије.

„Акт смењивања дугогодишњег Рашко-призреног црквеног великодостојника јесте политичке природе, а поуздано знам да је њој претходила вишемесечна, подмукла, жестока медијска кампања. У појединим медијима, пре свега у ‘Блицу’, данима је припреман терен. Оваква хајка на једног духовника СПЦ није забележена у историји српске штампе! У томе предњачи новинарка ‘Блица’, Жељка Јефтић која је у серијским чланцима прљала владика. Из поузданих извора сазнао сам и то да су ова дешавања покренута из кабинета председника Републике Србије. Српској јавности „сервирано“ је мноштво гнусних лажи, уз сијасет паушалних дисквалификација, неаргументованих оптужби, исконструисаних прича о криминалу, а све то у намери да се без имало савести и људскости окаља углед и име просвећеног Артемија. Питам се само, шта ће ти исти рећи, када истина у целости исплива на површину, а то ће се десити кад-тад“, каже за „Печат“ др Марко Јакшић.

Кажете да је на владика Артемија вођена медијска хајка. Када је медијски притисак кулминирао?

Жестока пропаганда против владике Артемија кренула је још уочи избора за новог патријарха, јер се, из само њима знаних разлога, председнички кабинет плашио да евентуално за кандидате не буду предложени владика Зворничко-тузлански, господин Василије Качавенда, или владика Артемије. Ако сте пратили штампу, у то време, Качавенду су покушали да

дисквалификују, и то управо у чланцима које је потписивала поменута новинарка „Блица“. У тим текстовима било је навођено како, Качавенда живи раскошно, помињане су некакве малверзације. При томе, ниједног тренутка нико се није запитао колики је допринос владика Качавенда дао очувању православља на просторима БиХ, у време недавог, али и касније, колико је манастира подигао из пелела, колико је светиња обновио и колико свештенства сачувао, народа у цркве сабирао.

Тврдите да су обојица „на тапету“ српских власти још од времена посете потпредседника САД Џозефа Бајдена Србији?

Индикативно је то што су обојица владика, и Качавенда и Артемије, на Сабору СПЦ били изричито против посете Бајдена манастиру Високи Дечани, рекавши да онај ко је бомбардовао, уништавао српске светиње и богомоље на Косову и Метохији, убијао нашу невину децу, младе, старце, жене – нема шта да тражи у Дечанима! Интересантно је и то што је „Блиц“ већ сада најавио како је смењивање владике Артемија почетак „сређивања“ стања у СПЦ и да се, у том контексту, очекују смењивања „и неких других“ владика. Највећи бес српских власти изазвао је говор који је 4. фебруара на црквеном Народном сабору у Косовској Митровици одржао владика Артемије, који је актуелног председника Србије отворено оптужио за неискрену, издајничку политику према српском народу на КиМ, сматрајући да Борис Тадић овај наш вековни простор свесно жртвује на рачун уласка Србије у ЕУ.

Чињеница је да у СПЦ постоје делови свештенства који не деле мишљење владике Артемија. Да ли су тако дисонантни тонови допустиви, с обзиром на тешке околности.

Подсећамо, према бројним анкетама српски народ још једино верује у Српску цркву. Зашто је уопште дошло до драстичног разлаза СПЦ са владиком Артемијем?

Ужасно ми је тешко да говорим о овоме, јер ме боли српска неслога. Сада нам се смеју наши непријатељи који су управо ово и режирали. Требало је, дакле, „ударити“ и по СПЦ! До разлаза је дошло због потпуно различитог става у вези са обнављањем порушених и уништених српских светиња на КиМ, али и о подељеном односу према институцијама „самопроглашене државе“ Косово. Па, људи моји, због тога смо бомбардовани, многи су побијени, куће су спаљене, трговало се српским органима, па сад их треба још и признати! Просвећени Артемије јасно је показао да они који су рушили српске светиње, гробља, кидали, чупали и бацали крстове манастирске у пламен, пљачкали, односили, скрnavили – немају право да обнављају. Владика Артемије је, такође, оправдано сумњао да ће рушитељи српске манастире да обнове на квалитетан начин. Формирао је посебну комисију која има задатак да се бави проценом веродостојности обнове наших светиња. На челу ове комисије је Гордана Марковић, познати српски историчар уметности. Са друге стране, део СПЦ био је за то да тзв. нове власти Косова треба да обнављају српске светиње, јер је то наводно мудро.

Помињете, ако сам добро разумела, потуно различит однос великодостојника СПЦ према институцијама „самопроглашене државе“ Косово!

У томе је корен дубоког разлаза. Ако се сећате, у почетку агоније самопроглашења, сви су апеловали, од политичара, свештенства, уметника, јавних личности, да са том, како су је тада многи политичари називали, ја их сада само цитирам, „фантомско државом“, никад и никако не треба да сарађује. Чак су се и

заклињали! Па су се ућутали. Али, постоје људи који су доследни, одговорни и према народу, и према поколењима која ће доћи. Владика Артемије је остао доследан до краја и није желео да потпише било какав споразум са „назови“ институцијама, јер је сваком нормалном човеку јасно да се тим чином званично признаје лажна држава! Примера ради, ево како се кажњавају „непослушни“. Наиме, Манастир Високи Дечани и Пећка Патријаршија пре шест месеци потисали су уговор о снабдевању струјом са Косовском енергетском корпорацијом и јавним предузећем владе Косова. Зато данас неизоставно имају струју и Дечани и Патријаршија, а сви остали манастири, цркве, јужно од Ибра, до Грачанице – чаме у тами!

Међутим, и сам владика Артемије својевремено је путовао у САД, а неки су му то замерали, сумњајући у његову искреност.

Просвећени владика Артемије је целим својим бићем годинама, месецима, покушавао да спаси наш Космет, знам колико је снаге и енергије и здравља потрошио у борби да се КиМ не отцепи од Централне Србије. Искључиво у том смислу треба посматрати путовања, која су за његове године – врло напорна. Све што је чинио – чинио је за српски народ на КиМ. Трчао је ангажујући се да пронађе што већи број људи од високог угледа, лобиста, наших искрених пријатеља, који имају утицај у америчком Сенату, конгресу, од Грка, па надаље, да не набрајам. Уосталом, о ангажовању владике Артемија најбоље може да посведочи уважени српски аналитичар др Срђа Трифковић који живи у Америци.

Владици Артемију пребацују у медијима и то да је луксузно живео.

По духовном и световном животу владика Артемије у скромности, пожртвованости, далеко предњачи у односу на своје

колеге, архијереје. Оно што цео српски народ посматра са згражавањем, јесу фрапантно луксузни аутомобили, лимузине неких других архијереја, али на срамоту и неких свештеника. Све би то требало подробно да се преиспита. Ко, шта, где, коликио и како, од чијег новца? Артемију замерају на аутомобилу! Па, управо је њему неопходно сигурно, исправно, квалитетно возило, јер он данима путује, свакодневно посећује српске енклаве, које су, изгледа, сви други заборавили. Иде у свој народ! Наравно да је то потребно због његове личне безбедности, јер не знам како би прошао да му се којим случајем догодило да му возило остане у квару у Љутој Дреници, када је ишао да посети манастир Девич. Владика је редовно обилазио Штрпце, Косовско поморавље, Метохију, све до Грачанице.

У јавности је познато и то да се владика Артемије залагао за формирање народних кухиња.

Организовао је рад пет народних кухиња: у Новом Брду, Грачаници, околини Гњилана. Захваљујући њему до сада се прехрањивало преко десет хиљада старца, жена и деце. То, видите, није пало на памет ниједном другом владици на КиМ, мада су по своти коју су добијали од владе Србије и Европске агенције за реконструкцију могли то са лакоћом и други да ураде. А не да гледају како им гладује сопствени народ! Примера ради, ако грешим нека ме исправе, само у 2009. години Фонд Високих Дечана добио је донације у вредности од око четири милиона евра. Нико не пише како се та средства троше! Познато ми је да је приликом локалних избора за општину Пећ онај ко је гласао за СПС или ДС добијао овцу или краву, а све из фонда. Дунић је то јавно рекао на седници Скупштине заједница општина КиМ.

Да ли имате информацију где је сада смештен владика Артемије?

Информације које добијамо, а верујте народ је овде прилично узнемирен, је да се налази у Грачаници у кућном притвору. Покушао сам небројено пута да ступим у контакт са њим, али узалуд. Према саопштењу администратора епископа Атанасија Јефтића, владика Артемије се може кретати по српским црквама и манастирима само уз његов благослов. Дакле, до Артемија се не може доћи. Онда је поштеније рећи да је владика Артемије заточен. Спремамо се организовано и у већем броју да кренемо у Грачаницу код владике Артемија, а на какав ћемо дочек наићи – видећемо. Оно што је, срамно, удворнички једна од првих одлука новог администратора јесте да мајку викарног владике Теодосија постави за игуманију женског манастира Гориоч код Истока. Ето, стигао је непотизам и у СПЦ! Оно што све чешће чујем у разговору са нашим људима, јесте то да ће се Срби са КиМ жестоко борити да се на сабору СПЦ у априлу каже пуна истина о стању у Рашко-призренској епархији, и да просвећени владика Артемије после све ове голготе доживи апсолутну људску, духовну, моралну и политичку рехабилитацију. Страшно је до које мере се спроводи тортура. Артемију је ускраћен сваки контакт са свештенством, монаштвом, верницима, народом, пријатељима из целог света. По налогу администратора укинут је званични сајт и било каква преписка такве врсте, да не би ни једног тренутка осетио било чију подршку у најтежим тренуцима. Зар то треба да ради један духовник, да мучи човека! Такве нељудскости, суровости, бескрупулозности није било у новијој српској историји!

Печат 102/2010

Џејмс Џатрас, амерички лобиста за српске интересе
ЛОБИРАЊЕ ПРЕЧЕ ОД ОБНОВЕ ЦРКАВА

Џејмсу Џатрасу, професионалном америчком лобисти, за заступање српских интереса у Вашингтону 2006. године исплаћено је 600.000 америчких долара. „Што се тиче мог уговора за лобирање у име владике Артемија и српског народа Косова и Метохије, чињеницу да је његово преосвештенство то тражило од мене, а не од некога другог, увек ћу сматрати за велику част”, каже за „Политику” Џатрас.

**Зашто тако жестоко подржавате Владика Артемија?
Покренули сте чак и петицију на Интернету...**

Владика Артемије је симбол отпора Србије према незаконитој и неправедној политици западних сила, које предводе САД, да се Косово одузме Србији. Мислим да овај очигледни напор да се он уништи може само да има катастрофалне последице по Србе са Косова и по Србију као целину.

Али, постоји могућност да је епископ Артемије можда био умешан у наводну проневеру у Епархији рашко-призренској?

Познајем владика Артемија 12 година, знам његов карактер, и сматрам да су све такве идеје потпуно невероватне. Постоје цивилизовани и хумани начини да се поставе легитимна питања о финансијама епархије. Јуришничка тактика, упадање у нечији дом, заплена папира, заплашивање монаха потпуно је неоправдано и очито је замишљено да изолује и понизи. То није неопходно и показује да и други разлози стоје иза тога, не само жеља да се погледају финансије.

Зашто лобирање фирме „Венабл” није имало ефекта,

имајући у виду амерички став према Косову? Значи ли то да је сав тај посао рађен узалуд?

Мислим да је такво размишљање потпуно погрешно. Иначе, сад сам у фирми која се зове „Сквајер Сендерс“, од фебруара 2007. Ми смо почели са тим напорима тек у марту 2006, када је влада САД већ била одлучила о својој политици према Косову. Албански лоби, са јако добрим изворима финансирања, присутан је био у Вашингтону дуги низ година. Закаснили смо и нисмо успели да обрнемо амерички курс, али смо одиграли битну улогу у његовом одлагању. Мислим да смо били веома успешни, у смислу да смо Србији омогућили позицију у којој је отпор могућ. Већина светске популације је на српској страни – Русија, Кина, Јужноафричка Република, Мексико, пет земаља ЕУ, већи део Африке и Јужне Америке. Косово никада неће ући у УН, ЕУ.

Овај напад на владику Артемија и писмо које је Вуку Јеремићу упутило пет сила у коме му поручују да „о’лади“, односно то да је оно што он говори о Косову тако ефикасно, показују ми да постоји страх да одлука Међународног суда правде неће бити у корист албанске стране и да су веома забринути шта ће бити последице тога.

Да ли је умесно потписивати петицију за владику Артемија имајући у виду да су његови најближи сарадници, које је он изабрао, осумњичени за проневеру новца, а он сам је одговоран што није испуњавао одлуке СПЦ?

Знам да се прича о некој грађевинској фирми, и да је неко ухапшен с тим у вези, али ја не знам ништа о томе. Могуће је то истражити, а не понашати се према владици онако како су се према њему понели. Радио сам за владику и Српски национални савет почев од марта 2006. и то се базирало на професионалној плати, што се може видети на сајту Министарства правде САД.

Од марта 2006, све укупно сам примио отприлике 600.000 долара. У теорији, то је било за првих шест месеци од марта 2006, али се испоставило да је то све, иако је у уговору номинално стајало да је требало да примам 100.000 долара месечно. Од тога је четрдесетак посто одлазило на трошкове током репрезентације – путовања, објављивање огласа у новинама на Капитол хилу и на интернет сајтовима. Без обзира на то што су нам платили само за шест месеци, наш се рад наставио. За Српски национални савет радим четири године. Последњих месеци морао сам да редукујем репрезентацију, али нисмо престали. Нажалост, то је постала више волонтерска активност, не могу више да трошим толико времена на то. И док је новца било, радили смо против немерљивих милиона долара које је на располагању имао албански лоби.

Да ли сте сигурни да су вас плаћали из потпуно легитимних извора?

Не гледам у њихове књиге прихода и расхода или са којих рачуна добијају новац. Нисам никад приметрио да је новац који је долазио из тачно одређеног извора – који је ишао на тачно одређени рачун и који је могао да се користи само у једну сврху, ни у једну другу – онда користио за нешто друго. Ако неко жели да каже да је то посредни, волео бих да чујем доказе. Ако је новац на располагању за обнову цркава, а владика одлучи да је уместо обнове цркве, коју ће Албанци моћи поново да нападну, боље потрошити га тако што ће пробати да се помогне у заштити цркава од напада, не знам шта је ту лоше. Ако владика одлучи да је боље употребити новац за лобирање, чини ми се да је то његово дискреционо право.

Тереза Бојковић

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ ПОД НАЗИВОМ «ОДНОС МЕДИЈА ПРЕМА СПЦ»

У четвртак, 11. 03. 2010. године, у београдском Медија Центру одржана је коференцију за новинаре, на тему извештавање јавности о најновијим догађајима у Епархији рашко-призренској СПЦ. На конференцији су обавештени представници медија о подношењу тужбе за клевету од стране приватног тужиоца епископа Артемија, против новинара дневног листа «Влис» Ж. Јевтић и Н. Зејака, а због текстова у којима је владика означен као расколник. Тужбу Првом основном суду у Београду поднео је пуномоћник епископа Артемија, београдски адвокат Горан Петронијевић. На конференцији су говорили:

- г. Слободан Драгутиновић, адвокат из Параћина и један од пуномоћника владике Артемија
- г. проф. др Драгиша Бојовић, професор Универзитета у Нишу и Универзитета у Косовској Митровици, управник Центра за црквене студије
- г. мр Зоран Чворовић, асистент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, правни историчар.

Транскрипт Конференције за новинаре од 11. 03. 2010. г.
(интегрална верзија)

Водитељ: Поштовани гости, поштоване колеге новинари, добар дан и добродошли у Медија Центар, на конференцију за новинаре, као што сте видели из наше најаве, магистра Зорана Чворовића и магистра Соње Спасојевић, иначе асистената Правног факултета Универзитета у Крагујевцу. Тема данашње конференције о којој ће говорити наши гости је „Однос медија према СПЦ“, а са нама су данас магистар Зоран Чворовић, асистент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, иначе

правни историчар, професор доктор Драгиша Бојовић, професор Универзитета у Нишу и Универзитета у Косовској Митровици и управник Центра за црквене студије, и господин Слободан Драгутиновић, адвокат из Параћина. Пре него што дам реч господину магистру Зорану Чворовићу, молим вас само да искључите мобилне телефоне и када новинари буду постављали питања да користе микрофон, јер се конференција снима. Ја вам захваљујем и дајем реч господину Чворовићу. Изволите.

Мр Зоран Чворовић: Тема данашњег скупа јесте, као што сте видели из наслова, однос медија према СПЦ, а поводом последњих догађаја у Епархији рашко-призренској, повезано са уклањањем владике Артемија, владике рашко-призренског, са места епископа рашко-призренске Епархије. Ја ћу вам у име организатора ове конференције прочитати једно саопштење, али пре тога да кажем, да организатори конференције нису само овде именовани магистар Соња Спасојевић и магистар Зоран Чворовић, већ, слободно могу рећи, хиљаде познатих, именованих припадника српскога народа, чланова СПЦ, верујућег народа Божијег, расутог по свим Епархијама СПЦ, а именовани су јер су потписници многих петиција и докумената упућених како јавности Србије, тако и Српској Православној Цркви. Један од тих докумената, који је потписало више од 5000 хиљада верних чедва СПЦ, из свих епархија СПЦ, добили сте у прилогу у материјалу који је вама подељен. А горе именовани су назначени само због пословних правила ове куће чије гостопримство ми сада овде уживамо. И још једна примедба: у најави је најављен господин Горан Петронијевић, адвокат из Београда. Он је оправдао своје одсуство због обавеза на суду, али ће бити присутан преко поднеска који ћемо овде објавити. И одмах да вам кажем, поднесак ће прочитати господин Слободан Драгутиновић, адвокат из Параћина. И он, Горан Петронијевић и адвокат Мирко

Ђорђевић из Београда, заступаће владикау Артемија у тужби за кривично дело клевете, која је данас подигнута пред Основним судом у Београду против Жељке Јевтић, новинарке „Влиц“-а, а у вези са квалификацијом – раскол и расколник, у бројевима од 15. фебруара и 17. фебруара ове године. А сада да вам прочитам кратко саопштење.

Уважене даме и господо новинари, наше данашње окупљање има само један циљ: да Вама, као друштвено ангажованим борцима за истину и објективност у информисању, помогнемо у том процесу трагања за Истином. Наравно, тема око које смо се окупили је извештавање о случају уклањања епископа Артемија са управе Епархије рашко-призренске. С обзиром да је тај случај преседан у новијој историји наше Цркве и нашег народа (ако изузмемо рашчињење владике Дионисија 1963. године, предузето наводно због његових манипулација црквеним новцем, а уствари по налогу Броза и УДБ-е, јер је Дионисије организовао демонстрације приликом Титове посете Сједињеним Америчким Државама), морамо отуда бити веома опрезни када о овом случају говоримо и пишемо. Одговорност медија је већа од одговорности других друштвених чиниоца, јер у српском друштву, распућеном и често распаљеном, јавна реч се гледа, слуша и чита са нарочитом напрегнутошћу. Епископ рашко-призренски и косовско-метохијски Артемије је, већ двадесетак година симбол присуства Српске Цркве на Косову и Метохији. Својим успешним духовним руковођењем, обновио је монашки живот у овој области и напунио манастире женским и мушким монаштво. Око манастира су се, у тешким данима који су задесили Косово и Метохију, Срби окупљали и окупљају до дана данашњег. Својим, условно говорећи, «политичким» ангажовањем у земљи и свету, епископ Артемије је спроводио главну линију српске државотворне политике: да се не призна самопрокламована независност

Косова и да се нађу савезници Србије у одбрани њеног интегритета и суверенитета. Својим милосрдним радом епископ Артемије је нахранио на хиљаде и хиљаде Срба и осталих неалбанаца затворених у гетоима, такозваним «енклавама» на Космету. Наравно, не сме се заборавити ни његова борба за очување наше православне вере, изложене покушајима крипто-унијаћења под видом екуменизма. У свему томе владика Артемије се понашао црквеноградилачки, па је увек спроводио одлуке више црквене власти, чак и онда када се са њима није слагао. Сетимо се да је, по одлуци Синода, повукао тужбу против НАТО земаља чије су трупе биле најодговорније за допуштање шиптарског погрома српских светиња у марту 2004. године; да је прихватио одлуку Синода којом се поништава његова одлука о уклањању епископа липљанског Теодосија с места игумана манастира Високи Дечани; да се повиновао одлуци да високи званичник САД, Џозеф Бајден, посети Дечане у мају 2009. године, иако се противио томе; да је од Синода примио кључеве епископске резиденције у Призрену и других (од стране албанских фирми лоших и нестручно обновљених) објеката, иако је био против тога. Последње што је урадио јесте прихватање одлуке Синода да га одстрани од управљања Епархијом, иако та одлука није донета у складу са Уставом СПЦ, који налаже уклањање епархијског архијереја само решењем Светог Архијерејског Сабора СПЦ (а не Синода), и то по каноској осуди или доказаној немоћи (чл. 111 Устава СПЦ), који сте добили у прилогу, у материјалу, управо ове чланове. Такође, епископу Артемију је наметнут као администратор бивши епископ захумско – херцеговачки Атанасије, који је 1999. године поднео оставку на све дужности и НЕМА ПРАВО да пеузима било чију епархију (9. правило Трећег васељенског сабора, преступ против јерархијског поредка, еп. Н. Милаш, Црквено казно право, стр. 546). По

Уставу СПЦ (члан 112, ст. 2), чак и после смрти епископа одређене епархије, епископ – администратор нема право да „започиње било какав посао који би се тицао епархијске организације“, што епископ Атанасије не извршава, мешајући се у живот црквених општина и манастира рашко-призренске епархије и служећи Св. Литургију противно прописима Типика Православне Цркве и одлукама Светог Архијерејског Сабора СПЦ, донетим 2006, 2007, и 2008. године (што су, по „Црквеном казненом праву“ епископа Никодима Милаша тешки канонски преступи, стр. 549, 552-553). Упркос свему горе наведеном, епископ Артемије мирно чека решење Светог Архијерејског Сабора СПЦ, и позива своју паству на послушност и смирење пред одлукама Синода (с којима се, рекао је, не слаже). Називање епископа Артемија расколником у појединим медијима је, стога, неканонско, неистинито и увредљиво, а и лажно информише јавност о ономе што се у СПЦ заиста дешава. Зато вас, уважена господо, молимо да овој теми приступате пажљиво и одговорно, а уверени смо да ће тако бити, јер знамо да вам је највише стало управо до објективне информисаности наших суграђана. Надамо се да ће материјали које смо Вам поделили помоћи да правилније и потпуније разумете неке од савремених догађаја у СПЦ. Верујемо, да ће те се уз ове текстове лакше сналазити у сложеној црквено-правној тематици, уз очекивање да ће они бити моћно оруђе у рукама аналитички одговорних новинара. Хвала вам на пажњи и стрпљењу.

Водитељ: Сада ћу дати реч господину Слободану Драгутиновићу, адвокату из Параћина, и као што рекох, адвокату који ће се као заступник придружити Горану Петронијевићу и Мирку Ђорђевићу у тужби која је данас већ поднета против новинарке Жељке Јевтић.

Адвокат Слободан Драгутиновић: Ево данас, 11. 03. 2010. године, Првом основном суду у Београду је поднета приватна кривична тужба приватног тужиоца епископа Артемија из Грачанице, манастир Грачаница, па ћу вам ја прочитати садржај те тужбе:

«Против окривљених Жељке Јевтић и Недељка Зејака, новинара дневног листа „Blic“, улица Краљице Марије бр. 1, Београд, због кривичног дела клевете, из чл. 171, став 2, у вези става 1 кривичног Законика, због тога што су у стању урачунљивости, свесни својих поступака и последица које из њих могу произаћи, хтели последицу која је наступила у виду нарушавања части и угледа приватног тужиоца. На тај начин што су у ауторском чланку, у дневном листу „Blic“, 15. фебруара 2010. године, на странама 4 и 5 изнели истину за приватног тужиоца, цитат: „Владика Артемије и група од 20-ак монаха су у расколу са СПЦ“, завршетак цитата, а које су неистините таквог значаја да шкоде части и угледу приватног тужиоца, због чега су на његовој страни наступиле тешке последице, чиме би извршили кривично дело клевете из члана 171, став 3, у вези са ставом 2 и 1 кривичног Законика, у саизвршилаштву са и у вези са чл. 33 Кривичног законика.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Приватни тужилац, епископ Артемије из Епархије рашко-призренске СПЦ, за кога су, а поводом његовог положаја у Епархији рашко-призренској и његовог управљања истом, окривљени изнели грубу неистину, да је владика Артемије заједно са 20-ак монаха у расколу са СПЦ, а који термин ниједном приликом није употребљен у одлуци Светог Архијерејског Синода СПЦ, од 11. фебруара 2010. године, на основу којег је покренут поступак утврђивања канонске одговорности епископа Артемија. Ова чињеница, изнета у наведеном тексту, је очигледна неистина,

а што се може утврдити из приложених доказа. Напротив, Епархија рашко-призренска је одувек била и јесте неодвојиви део СПЦ, а приватни тужилац ниједним својим делом није нарушавао јединство СПЦ, већ управо супротно. Окривљени, да ли из незнања или очигледне намере, су у предметном тексту навели да је приватни тужилац заједно са 20-ак монаха у расколу. Ова неистина нема карактер обичне неистине, због тога што је према црквеном Казненом праву расколништво један од најтежих престапа, преступ против јединства Цркве. Расколник је онај ко се одметнуо од Мајке Цркве и самовољно отцепио, односно одвојио део њене територије. Дакле, окривљени су именујући приватног тужиоца расколником, на најгрубљи могући начин нашкодрили части и угледу приватног тужиоца. Ово нарочито имајући у виду историјски тренутак у коме се СПЦ налази и бројне проблеме са којима се суочава, нарочито у погледу јединства Цркве. Изношењем оваквих неистина, окривљени су приватног тужиоца изједначили са свима онима који су радили и раде на нарушавању јединства СПЦ у Македонији, Црној Гори, у последње време и у Хрватској. Ова неистина још више добија на значењу када се узме у обзир положај и углед владике Артемија, његова вишегодишња борба за опстанак православног живља на Косову и Метохији, цркава, манастира и других светиња. Поред навода изнетих у тужби, у појединим чланцима изнето је више неистина за приватног тужиоца који ће бити предмет других поступака. Због свега наведеног предлажемо, да насловљени Суд закаже главни претрес о овој кривично-правној ствари, да се прибви и прочита извештај из казнене евиденције за окривљене, да се саслуша приватни тужилац, те да након саслушања окривљених Жељке Јевтић и Недељка Зејака, спроведеног доказног поступка, исте огласи кривим због извршења кривичног дела које им се овом кривичном тужбом ставља на терет и осуди

их по закону.» Ову тужбу је потписао пуномоћник епископа Артемија, адвокат Горан Петронијевић из Београда.

Ја бих само још неколико реченица рекао. Углавном, у Тужби је написано оно све што је важно, поводом овог догађаја, али морам да кажем да свима нама тешко пада што је у целој овој причи постојала, бар у већини случајева, нећемо да кажемо увек, само једна страна, а да практично оно златно правило, и новинарства, и наше правничке професије, да се чује и друга страна, није испоштовано. Сваки грађанин, па наравно и епископ Артемије, има право на једну јавну и фер расправу о његовом случају. То је једно основно људско право која је загарантовано и Европском конвенцијом о људским правима, које је усвојена још далеке 1950. године у Риму и која наравно да има супрематију и над националним законодавствима. Значи, нико не може да буде осуђен пре спроведеног законитог поступка. Мислимо да у овом случају недавањем праве речи епископу Артемију, да своје виђење целе ствари изнесе, поједини су се представници медија дубоко огрешили, не само о част и углед владике Артемија, јер ми мислимо да је то далеко већа ствар у Божијим рукама, која ће свакако на један правилан начин показати да је он био у праву, него су се огрешили о правило и етику своје професије. Опет се враћам на поменути Конвенцију која даје, наравно, право свима за слободу изражавања и слободу мишљења. И, наравно, да представници медија имају право да користе те своје слободе и да у оквиру својих професионалних задатака истражују све ово. Али ту постоји и друга ствар, која је, исто тако, већа, и која ограничава, а то су дужности и одговорности у погледу заштите угледа неког лица. И сматрамо да је овде управо један несклад дошао у том делу, да се једна оваква квалификација тако олако изрекне, и то изрекне за онога који је цео свој живот жртвовао и дао СПЦ, и који то чини нештедимице и чиниће до краја свог

земног живота. Сматрамо да можда ово буде једна поука, да се у неким будућим случајевима, на један другачији и примеренији начин сви односимо према неким људима, не само, значи, из црквеног живота, него уопште из јавног и уопште из другог дела нашег друштва. Хвала.

Мр Зоран Чворовић: А сада, реч има професор Драгиша Бојовић, професор на Филозофском факултету у Нишу и у Приштини, управник Центра, како рекосмо, за црквене студије. Изволите професоре.

Проф. др Драгиша Бојовић: Даме и господо, поштовани новинари. Вероватно сте се запитали, а и сам сам се запитао, чији глас ми овде артикулишемо, јер смо се, неки од овде присутних, први пут срели данас овде, и одмах да вам кажем, по мом дубоком убеђењу ми артикулишемо глас слободних и достојанствених, односно, оних који данас у Србији држе, пре свега, до достојанства, правде и истине. Ви сте пажљиво, а ја сам се у то уверио, из ових или оних позиција, пратили црквени живот последњих година, и с нарочитом пажњом пратили црквени живот у рашко-призренској Епархији и рад преосвећеног епископа Артемија. Могли сте закључити, а то се могло видети и голим оком, да се метафорички изјасним, да већ дуже време, можда две-три године, води се једна нечувена медијска кампања против владике Артемија, различитим поводима. Такође сте могли приметити, да су се таласи те медијске кампање појављивали веома срачунато и просто се очекивало да на тим таласима, такве медијске кампање, и раније буде разрешен владика рашко-призренски Артемије. Зашто се то није десило раније? По мом дубоком убеђењу само из једног разлога, што би то, како су мислили креатори ове кампање, у доброј мери покварило рејтинг

претендената на престо патријарха српског. Такође сте се могли уверити да су предводници ове кампање, дакле медијски предводници ове кампање, сличне кампање водили и поводом других питања, рецимо, избора патријарха за живота претходног патријарха, блаженопочившег патријарха Павла, да је оркестрирана медијска кампања и по питању наводног доласка римскога папе у Србију, и на низ других питања. Наравно, све те кампање, па и она која је вођена против духовно-рехабилитационог центра Црна Река, имале су за циљ компромитовање рада владике рашко-призренског Артемија. У тим медијима као извор се често помињао „извор из Патријаршије“. Помало необично, јер је то један толико неодређени појам, као када бисте данас поводом случаја неког министра у Влади Републике Србије рекли да је то „извор из државе“. Тај „извор из Патријаршије“, по ономе што је саопштавано у медијима, могао је бити само извор из црквене Владе, односно Светог Архијерејског Синода СПЦ. Нажалост, у свему томе, као што је речено и у овом тексту који смо чули од г. Чворовића, и у овој Тужби, доста је било манипулација, па чак и саопштења Синода су често доносила манипулацију. Ко се нашао на удару свега овога? Онај који је у овом тренутку најлакша мета за одстрел. Нити има подршку државе, нити има подршку Цркве, „под знацима навода, односно црквене владе. Онај за којег се са потпуном одговорношћу може рећи да представља духовног горостаса међу браћом архијерејима. Шта су показатељи овога атрибута? Неко је израчунао, и бавио се статистиком, можда није потпуно у праву, али је близу тога, да скоро четвртина монаштва у СПЦ су духовна чеда владике Артемија. Може ли недостојан, и крив, имати ту благодат Господњу, а та благодат долази само од Господа. И напунити манастире некада пусте, по речима једног Оца из четвртог века - који је испунио пећине појањем - појањем,

наравно, црквеним, монашким. И посебно у овој кампањи смета управо једна пећина, а то је Црноречка пећина. Зашто смета црноречка пећина? Зато што је она расадник монаштва, не само у рашко-призренској Епархији, него у целој СПЦ. Скоро 40 година идем у Црну Ријеку, како би било правилно, односно у Црну Реку, ви пишите како год хоћете. Имам 46 година, и ону побожност коју сам видео недавно, на крају прве недеље Часног Поста, не монаха него вернога народа који долази у тај манастир, односно у ту пећину, сретао сам само по руским светињама. И онда сам се заиста запитао: коме таква светиња смета? Па смета из оних разлога које сам управо малопре навео, зато што је она симбол владике Артемија и симбол духовног и монашког живота у СПЦ. Наравно, ја припадам онима који сматрају да овде владика Артемије није губитник. Сматрам овде да је неко потрошио два угледна епископа. Дакле неко је потрошио два угледна епископа! Један који је велики духовни ауторитет, као што је владика Артемије, и један који је неоспорни теолошки ауторитет, а то је владика Атанасије, без обзира да ли се ми слажемо са његовом науком или не, са његовим текстовима или не. И поред тога, оно што је поготово трагично, урушен је ауторитет Цркве и српског патријарха. А то одлично показују текстови, ја то морам да поменем, који се однедавно, у ствари већ 10-ак дана, објављују у Политици. И при крају, ја се надам да нисам одужио, кажем пошто сам често у рашко-призренској Епархији, да је монаштво рашко-призренске епархије и верујући народ привржен свом епископу и да поштује одлуке Синода. На другој страни има једна занимљива ситуација, да се на Литургије иде по позиву и по задатку, што се раније није дешавало. Рецимо, прва Литургија која је служена у Грачаници, тамо је један локални функционер, преко локалног радија, позивао да се дође на Литургију, што раније није чињено. Дакле, све то показује, а ја сам у неким

текстовима у НИН-у и Политици то написао и не бих да понављам, да се ради о својеврсном политичком пројекту. И сада ћу, овај, поменути један израз, који, чини ми се, до сада није помињан, а реч је о неким интеграцијама. Ви знате да у Србији постоји пројекат тих евро-атлантских интеграција, чије су прве жртве били српски генерали. То изгледа не иде баш најбоље. Тренутно је на снази један пројекат који можемо назвати „евро-екуменистичке интеграције“, чија је прва жртва владика Артемије. И на самом крају, морам рећи да је у овом случају, слушају владике Артемија, суспендована мудрост и угрожено јединство Цркве, зарад краткорочних политичких ефеката. При томе, нико се није запитао какав је допринос био владике Артемија за 20 година архијерејског рада. И пре тога године монашког рада, архимандритског рада. То је онај владика који је остао уз свој народ и увек био уз Србе на Косову и Метохији, не само уз Србе на Косову и Метохији. Ја то могу да сведочим, дакле, за време које траје сигурно преко 20 година. Хвала вам на пажњи.

Водитељка: Захваљујем се нашим гостима и позваћу колеге новинара ако имају питања да поставе нашим гостима, а пре него се јаве само да користе мобилне микрофоне и да се представе именом и редакцијом. Изволите.

Јелена Тасић (Данас): Јелена Тасић, дневне новине „Danas“. Ја бих имала два питања. Да ли је пре подношења ове приватне тужбе владике Артемија, искоришћена законска могућност да се од листа у коме су спорни текстови објављени тражи деманти и у истом простору, у истом обиму текста, што постоји као могућност. И друго, око овог црквеног права, и права администратора привременог. Ја морам да кажем, да ли ви знате, јесте ли се ви распитивали, мени је у Синоду, поводом неслагања чланова

црквеног Устава с оним што је спроведено у Синодској одлуци, речено, да је тај члан Устава промењен. Значи, оно што читамо у црквеном Уставу то више не важи, то је пре неколико година промењено. Администратори, привремени администратори у СПЦ сада имају права која имају надлежни епископи. Хвала.

Мр Зоран Чворовић: Господин Петронијевић, као адвокат који ће заступати владику Артемија, је поднео тужбу. Деманти није упућен из једног једноставног разлога: зато што су овде поменути новинари „Влиц“ упорно истрајавали у овој квалификацији, па сам вам ја на почетку рекао, да је адвокат Петронијевић, као заступник тужбе, у тужби навео чланак од 15. фебруара, то јест од понедељка 15. фебруара, где су владика Артемије и група од двадесетак монаха око њега квалификовани као расколници. Али и 17-ог, среда 17. фебруара, појављује се такође квалификација расколник, везана за двојицу јеромонаха из манастира Светих Архангела. Тако да, и правнички судећи, новинарка истрајава у своме делу и свесна је онога што чини, што ће, нећемо прејудицирати ствари, утврдити поступак. А осим тога, на првом рочишту и тужилац и тужена биће позвани на измирење. Тако, видећемо шта ће донети прво рочиште, па оставимо судском поступку то.

А што се тиче чланова Устава, Устав онако како је објављен, дакле промене које нису објављене правнички не постоје. По Уставу СПЦ, члан 111 је јасан. Било којим тумачењем да приђемо том члану, епархијског архијереја може Свети Архијерејски Сабор, дакле Свети Архијерејски Сабор, са управе уклонити само по канонској осуди, или га разрешити по доказаној немоћи, што је и у цивилном, државном праву јасно, то је одузимање пословне способности услед физичке немоћи, која мора да буде константована; или по установљеном престанку једног од услова

из чл. 104. Престанак тих услова мора да се констатује, а и услови су вам дати: држављанство, итд. Дакле, чл. 111 је јасан. Одлуку о уклањању може да донесе само Сабор. Тиме се не спори чл. 74 Устава*, где се каже да Синод суди у првој инстанци. Синод покреће поступак у првој инстанци, али не може уклонити архијереја. Потом, од Устава је старије канонско право, дакле правила васељенских и помесних сабора. 19. правило помесног картагинског Сабора је јасно: епископ против кога се води поступак остаје у свим правима и обавезама, осим ако се после трократног позива не одазове црквеној власти, значи, не прими тужбу, и не одазове се црквеној власти која покреће поступак. Јасно је да се владика Артемије одазвао црквеној власти. Ви у јавности имате писмо које је он упутио тим поводом патријарху Иринеју. Осим тога, ово правило предвиђа да епископ који оправдано не може да прими тужбу, дакле, оправдано не може да почне поступак, даје му се рок од месец дана да се не појави на суд, да би у том року могао да изради жалбу. Даје му се, дакле, право, разуман рок на одбрану. Овде су сва та права јасно прекршена. Но, ми у то нећемо залазити, то је ствар канониста. Ми вас само обавештавамо, као чланови верујућег народа Божијег, а тело Цркве представљају не само клирици, већ и мирјани, и по окружној посланици источних патријараха из 1848, каже се, да је „чувар павоверја и благочешћа верујући народ“. И као глас тога верујућег народа, ми овде окупљени, али и многи други, као што рекосмо, указују на кршење канона. А остављамо црквеној власти да у законитом канонском поступку о томе одлучи. И јасан је чл. 112. Он говори о удовама, тзв. „удовама епархијама“. То су епархије где се архијереј упокојио. Чак и за такве епархије стоји, да „док је епископска столица упражњена не може се започињати никакав посао који би се тицао епархијске организације, нити се могу изводити какве важне промене у пословима који су за време

управљања бившег епархијског архијереја били започети.“ И то је јасно правно правило. Да је немогуће у једном року, у времену промена, када није изабран нови епископ, да привремени администратор, а име му то и каже – привремени, започиње послове који ће оставити трајне правне последице. Ја мислим да сам био јасан.

Адвокат Слободан Драгутиновић: Ако дозволите, само једно мало разјашњење. Мислим да је питање било на месту и ради разјашњења. Што је колега Зоран читао и што сте ви добили информације. Али тамо се каже: суди. И то сте лепо поставили: суди. Није тешко закључити да ли је овде било суђења. Ако имате суђење, морате утврђивати нечију кривицу. Значи, није било суђења, није било утврђивања кривице. Била је једна октроисана, то слободно могу да кажем – одлука. Значи, суђење, без утврђивања нечије кривице, без давања права и могућности некоме да изнесе аргументе, без једног ваљаног позивања, с остављањем рока да припремите документацију, није никакво суђење, ни утврђивање кривице. Значи, то је нешто што је наметнуто и у овом случају се не може ни рећи да је Синод то испоштовао. Ето, то је то.

Водитељка: Хвала вам. Идемо даље на питања новинара. Изволите. Може наравно, изволите.

Јелена Тасић (Данас): Ако, како бих рекла, верници и грађани тврде, па и ви као правници тврдите, да је прекршено канонско право, које су правне могућности да се на то укаже, значи, и Синоду, за који тврдите да је направио грешку, и предстоји нам седница Светог Архијерејског Сабора, на коме ће се о свему томе разговарати, да се и Сабору предоче ставови верника, грђана и правних стручњака. Хвала.

Mr Зоран Чворовић: Овако, владика Артемије је и у изјави РТС-у рекао да поштује одлуке црквене власти, и да поштује поступак који се спроводи. Тако да и ми, верујући народ, чекамо одлуку самих црквених власти, односно Сабора као највише инстанце, која је једина могућа да суди, надајући се, пре свега, као представници верујућег народа Божијег, у вољу Божију, да ће се канони испоштовати, јер канони нису норме које су обична творевина људског интелекта. Потом, наш прилог томе јесте ова конференција за штампу, да јавност буде информисана, а и ви, као новинари, да добијете информације и могућност, не да се нама верује на реч, управо томе служе ови материјали. Да из правних докумената и тумачења најауторитативнијих црквено-правних стручњака, да сами утврдите, као што рекосмо, по принципима истраживачког новинарства, шта је истина, а шта не.

Миленко Пешић (Политика): Миленко Пешић из „Политике“. Ја бих поставио питање, да ми дате ваше размишљање. Свако ко је гледао Упитник, прошлог-претпрошлог понедељка, у коме је гостовао преосвећени владика Иринеј бачки, који је заступао као члан црквене Владе – Цркву, као портпарол Цркве. На, да тако кажемо, поновљено питање, није оставио никакву могућност да владика Артемије неће бити, ајде да тако кажемо, осуђен на Сабору. Узимајући све оно што се дешавало, по њима, овај, са случајем о. Симеона Виловског, просто ме занима, како ви то видите, да практично пре него што је канонски поступак утврђивања кривице завршен, практично у јавности је створен утисак да ће преосвећени владика Артемије бити осуђен, а не знамо како, додуше, сад. Па ме занима, како просто видите све то?

Проф. др Драгиша Бојовић: Најједноставније речено, и нај-

краће речено, то видим као једну девијантну појаву, где у Цркви не одлучује Сабор, него појединци.

Водитељка: Можемо даље...

Адвокат Слободан Драгутиновић: Ја бих само додао да је господин из „Политике“ веома лепо овај проблем поставио. То је мени, исто, као верујућем човеку сметало, да практично се сада поставља питање шта онда Сабор треба да ради даље? Ако смо ми већ пре Светог Архијерејског Сабора, и то на једном врло одговорном месту, пред практично целим српским аудиторијумом, чули да је то неко изјавио, а тај неко није тек ко, него, значи, портпарол Синода, дугогодишњи члан Синода, онда ту постоји једна велика повреда презумције невиности свакога. Значи, ми смо тиме погазили да нико није крив док се у неком поступку то не утврди. На једној страни Синод каже да се води поступак, и исти тај Синод говори о епископу Артемију као о свом брату, па каже „наш брат Артемије“. И то сте вероватно исто зпазили. Ако се тако неко понаша према брату, онда се поставља питање како ће се понашати прем некоме ко му није брат?! Значи, од давних дана то је нека тековина целе модерне цивилизације, значи, нико није крив, за оне најокорелије криминалце, где смо сведоци да сви знамо шта је, па не можете да кажете – криви су. Ви овде на пар месеци пре заседања Светог Архијерејског Сабора, нема шта ту Синод, овај Сабор, да ради. Баш тако! Сабора ту нема, једноставно то ће да се аминује. А водите поступак. Значи, ми имамо једну ситуацију доведену до апсурда. Нашли смо кривца, а кривицу ћемо већ да утврдимо. Видећемо, како шта, наћи ћемо и неку кривицу ту у међувремену. Значи, да ли је то у складу са тим неким тежњама, јер и Црква мора да буде у оквиру, да живи живот као и сви ми, а са друге стране читав низ кривичних норми

је повређен. Значи у овом новелираном Кривичном законуку постоји одредба где је кажњиво, значи, да нико не сме да коментарише ток судског поступка, ток неког поступка. Друга ствар постоји уважавање равноправности. Ви морате да штитите у току поступка равноправност, потпун углед сваког и интегритет и ауторитет свакога. Почев од свакога, а поготову кад се ради о јеном овако осетљивом питању. Значи, све ово се по мени, по мени ово што сте ви сада навели, и чега смо ми сви сведоци наравно, говори о томе, да практично је текст неке одлуке већ написан, треба само неко ту да стави печат, што се каже, и да то буде тако. Чему онда сав овај поступак?! Ја постављам овде једно питање, врло практично, везано за ово што сте ви сада рекли. Како је извршена примопредаја дужност? Да ли постоји у одлуци Синода, да ли сте ви то видели, ми то нисмо видели. Када се најобичнија примопредаја врши у некој сеоској месној канцеларији, оформи се комисија, која записнички констатује шта ко предаје коме. И да ли је могуће, ја се стварно питам, и као човек и као верник, да се примопредаја једне епархије СПЦ спроведе на један заиста невероватан начин. Синод је у својој одлуци морао да каже ко је тај који ће бити ту да спроведе ту примопредају, кад ће се примопредаја десити, време, место. Пазите, овај проблем по Синоду траје годинама. Тако смо сви слушали, јел тако? Ако то траје годинама, па зашто је то сада битно да се за пар сати све уради. Значи, морате одредити време, место, и наравно ред је био да неки члан Синода буде присутан приоликом примопредаје. Па кад се врши примопредаја морате пописати личне ствари, документа, шта се коме предаје, у ком стању? Питање једно, како ће сада истражни органи да поступају? Како ћете сада утврдити истину, када ви имате пресек стања. Ви не знате ни ко је шта ту затекао. Свако сада може да каже: „Молим вас, ту је сада било маса ствари и докумената којих

сада нема“. Како ћете то да утврдите? Тиме, на овај начин је отежан посао и утврђивање и кривично-правне одговорности. Ја као правник, са неким искуством, могу да вам кажем биће веома тешко и истражним органима на овакав начин да утврђују стање у Епархији. А зато није ни трунак кривице на епископу Артемију, који је онемогућен практично да дође, и да на један, као што видите и сами из свих његових поступака да он ништа није ни одбијао, ни спречавао, значи зашто се та приморпедаја није заказала у неком термину и пред неким неутралним, било којим лицима из Патријаршије спровела. Поставља се сада питање и видећете у току поступка, ви новинари то свакако боље знате, као што и ми знамо са наше стране, колико је поступка поведено и колико је пресуда после донето. Држава наша плаћа све и свашта, неосновна лишавања слободе, итд, а овде у овом случају ће државни органи имати велики проблем да дођу до истине.

Мр Зоран Чворовић: Само да саборно, како већ о свему, па и ја да додам, на питање колеге новинара о томе. Ми, верујући народ СПЦ, том изјавом смо били саблажњени. И, мислим да делим мишљење великог броја, ми данас имамо неверицу што се те изјаве тиче. Ја у њу не могу да поверујем, иако сам је чуо својим ушима. Али, та изјава пре свега није упућена нама. Ту изјаву требају, она је пре свега упућена нашим оцима, архијерејима. Оној четрдесето-тројици која ће доћи у Сабор. То је порука њима. Дакле, порука изречена те вечери на телевизији је порука њима. Она личи на ону стару римску изреку, која се налази код Улпијана: „Воља владарева, то је закон!“. Па нека размисле и они о томе. Хвала.

Водитељка: Можемо даље. Да ли колеге новинари имају још неко питање за наше госте? Ако питања нема, ја се гостима захваљујем срдечно, и захваљујем свима вама који сте се

одазвали позиву Медија Центра, а можете наставити разговор у клубу Медија Центра, уз мали коктел. Изволите.

*Напомена: Исправка једног од учесника Конференције за новинаре од 11. 03. 2010.

Поштовани,

у жељи да транскрипт (што му и само име каже: trans-scriptio) буде веран препис аудио-визуелног записа Конференције, аутори текст нису ни стилски, ни садржински редиговали. Због тога се у одговору који сам дао новинарки листа «Danas», налази очигледна омашка у говору (*lapsus linguae*), а у вези са нумерацијом члана Устава СПЦ. Реч је о члану 70. ст. 35 б Устава, који утврђује право Синода да у првој инстанци суди за канонске преступе архијереја, али је у говору, уз тачно навођење садржаја правне норме, погрешно речено да се ради о члану 74. Устава. Не сврставам се у правнике који мисли да је нумерација члана важнија од садржине, али сам свестан чињенице да и у овој струци нажалост има много оних који лаике засењују бројевима, а не садржином. Зато Вас молим да објавите ову ауторску исправку, да не би касније губили време и простор за одговоре на такве безначајности.

С поштовањем Зоран Чворовић

ГЛАСОВИ РАЗУМА

Жељко Цвијановић

РЂАВЕ ПОРУКЕ АРТЕМИЈЕВЕ ЕЛИМИНАЦИЈЕ

Ако свима - од Цркве до Борисовог Председништва - није било јасно, кад су видели Артемијеве и Атанасијеве монахе како се у недељу туку пред Грачаницом, да тог дана нису успавали Артемија, него су пробудили демоне, онда нема наде да ће схватити било шта.

Владици Артемију запала је ретка улога да буде издајник у два супротстављена режима. У Милошевићевом и овом. За прве, није био довољно патриота; није држао ни пет пара до отаџбинског водвиља којим је из Слобиног трбуха у приштинском хотелу Гранд Аркан Ражнатовић бранио своје скривене акције у тадашњој власти; а и превише се мувао по Америци и дружио са опозицијом. За ове друге, Артемије је све то, само још горе: отровни родољубац који неће да му странци реновирају цркве, а сам их не оправља; најбољи друг свих српских екстремиста на Косову и шире; мантијашки мрачњак уверен да му је Бог дао Косово на управљање онда кад га је одузео Србима; тип чија се задртост, како већ овдашње европејске поштењачине воле да гледају родољупце, мери среброљубљем.

Истина, у саопштењима којима је јавност о Артемију засута ових дана провејава и зрно лицемерног обзира, чији језик налаже како су епископа рашко-призренског обманули његови људи. Тако је он сам добио улогу неке врсте лопова из нехата, човека који није поткрадао заједницу, него је, наиван какав јесте, омогућио другима да је поткрадају у његово име. То би имало да значи како ће бити довољно само да отвори очи и одмах ће бити враћен међу људе. И ако је стварно крив, за оволико цинично објашњење своје кривице, није крив.

Власт се, наравно, мењала. Да се не лажемо, мењао се и Артемије, можда још и више. Али, свеједно, та његова улога двоструког издајника у два режима који нису нашли лепу реч један за други чак ни када су се измешали, о владици говори само једну ствар: или је формат или је идиот. Е сад, да ли вам личи на идиота човек који је најзаслужнији за обнову монаштва у целој Српској цркви, утолико пре што та два режима у којима је говорио за издајника не личе ни по чему осим по једном. Ни један не ваља.

Искрено, немам појма да ли је боље литургију држати на стари начин, за шта је Артемије, или на нови, за шта су његови противници у Цркви. Једнако, немам појма да ли је владика уз помоћ грађевинске оперативе „Радета Неимара“ увлачио своје руке у мед толико дубоко да је наљутио и Бога и архијереје. Али знам нешто друго: кад год у Цркви неки владика има примедбе на начин како неки други владика служи литургију, увек имам разлога да се питам где су се то њих двојица сударили јер о данашњој Цркви бар толико знам да знам да на литургији нису; кад год се Бог и архијереји наљуће на некога због среброљубља, знам да онај горе то не обрачунава на овом свету – уосталом, јесте ли икад прочитали вест под насловом „Српског епископа ударио гром“ – а и архијереји су, познато је, врло комотних схватања по том питању.

Елем, могу у свом незнању да дозволим и да је Артемије крив по ове две тачке оптужнице, али знам како их је у Цркви превише који су једнако или више криви и по једној и по другој, па се сломило на њему. Добро, увек се на некоме сломи првом, али шта их је определио да се ломи на Артемију. Не верујем да су убацили цедуљице са именима свих виних архијереја у шешир, па су препустили Светом Духу да извуче њега. То ће речи да ми ово много више личи на ексклузивно људску ствар.

А када говорим о људским стварима, ту смо и на прагу правих мотива. Елем, није ли владика забрљао нешто политички? Него шта је. Дакле, Артемије, кога смо се у 90-им сећали као човека дијалога много више него већине оних који су му последњих недеља радили и урадили о глави, негде је препукао. Човек који је имао снаге да се некад среће са Медлин Олбрајт да би му претила бомбардовањем, па и да се помоли за њу, данас са тог истог Запада неће да узме ни аспирин, ни дарове попут оправки на порушеним манастирима, нити ће да пређе праг своје Призренске епископије, коју су му оправили странци.

Он задева кавгу, и то врло поганим речима, са свима који пристају на то и оптужује их за јерес и издају; увезује се са најзадртијим од најзадртијих од Косова до Београда; постаје икона оног света који у својој патриотској причи барата са таман онолико принципа колико нема решења. Можда се и сложимо како то јесте нека врста политичког застрањивања, како је владика од једног човека широких погледа и благих речи под мукама и искушењима постао нека врста кочићевског мрачајског проте. Али зар све то није људски сасвим разумљиво, чак и ако политички није. И није ли то свођење Цркве на политичку димензију наспрам људске нека врста редуције и сужавања њене приче у свету у коме су све друге приче већ одавно постале уске као Прокрустове постеле.

Речју, нисам сигуран да бих поделио све своје политичке ставове са владиком Артемијем, можда се не бих данас сложио ни о чему са овим човеком који је после НАТО бомбардовања први остао на Косову, када је цела једна држава побегла с њега. Можда је сасвим у реду да се Црква по избору новог патријарха реорганизује и да заузима један флексибилнији курс и према политици и према сопственој улози у заједници. Можда је још више у реду да у једном таквом поретку нема места за овог

човека коме је пошло за руком да толико пута буде издајник, по чему држим да није идиот, већ карактер.

Али хајде да видимо какву нам је то Црква послала поруку његовим овако грубим одстрањивањем да је дошла у ситуацију да је, ваљда први пут у свом животу, похвали и ноторни црквени аналитичар Друге Србије Мирко Ђорђевић, узгред диктирајући Цркви у свом тексту списак осталих архијереја којих се има решити. Артемије, то ваљда сви знају, није био ни по вољи српске власти, коју је често умео оштро да оптужи за издају. Још мање је био по вољи странаца, који су давно престали да у њему гледају глас разума косовских Срба. Једнако, није тајна да је Црква, као једини српски институционални ауторитет на Косову, веома важно поље за чије се поверење бори онај део Запада који интензивно ради на осамостаљењу Косова. Наравно, самим тим Црква је јачи српски политички фактор на Косову него сви изабрани и именовани функционери. То ће рећи да политичари, кад год хоће, могу да одустану од Косова, али од Косова ће се одустати кад одустане Црква.

Баш због своје незамењиве политичке улоге Црква тамо мора да разговара и са онима који желе да Косово отцепе, и ту нема никакве дилеме. Зато је свако њено дељење тамо много рђаво и као симболички чин, али и као функционална ствар, у којој верујем како је добро да таква у својим редовима има и меканог Теодосија и тврдог Артемија. Да је одстранила првог, послала би рђаву поруку како је никакав дијалог не занима. Кад је одстранила другог, послала је поруку странцима да могу да скину цео један слој своје опрезности и тактичности. А у то ће се први уверити баш Теодосије, утолико пре и утолико теже колико се данас више осећа као победник.

Речју, са Артемијем је могло свашта да се уради, могли су и да га убију, и све би то било боље од овог понижења које су му

приредили не понашајући се као Црква, већ као неки централни комитет, који је издао саопштење како га смењује јер је био лопов из нехата. И ако свима од Цркве до Борисовог Председништва није било јасно, кад су видели Артемијеве и Атанасијеве монахе како се у недељу туку пред Грачаницом, да тог дана нису успавали Артемија, него су пробудили демоне, онда нема наде да ће схватити било шта. Јер тог дана Црква је ударена у оно место на коме Србима највише значи – ударена је као заједица, која нас окупља. Тог дана је, плашим се, почела да нас дели, ударена на оном месту где највише боли – о Косову је реч. И та подела и деоба биће на искушењу сопственог продубљивања онако како се неприлике на Косову буду интензивирале, а не верујем да ико већ ове године очекује нешто друго.

Зато се вреди молити да Артемијева елиминација не буде увод у још дубље поделе, и та молитва требало би да буде утолико јача колико је на земљи више урађено да до деобе дође, а урађено је прошлог викенда много. Вреди се молити и за то да одстрањени губитник Артемије сада не постане икона свих Срба на Косову који се осећају као одстрањени губитници, а таквих није мало. Вреди се молити и да, после његове елиминације, још много епископа не помисле да је ред на њих, па да пожеле да то спрече. Вреди се, на крају, молити и за то да они који су то урадили буду толико чисти да им то буде једини грех на земљи. Јер када некога елиминише партија, тада нам није тешко да помислимо како ће један гад убити другог гада и да мирно наставимо да живимо с тим. Али када то уради Црква, тада су очи уперене у судбину елиминисаног и у чистоту елиминатора. А рекао бих да је ту спорно и једна и друга.

Извор: Нови Стандард

Игор Јовановић

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ

Као православни верник, био сам веома обрадован начином на који је СПЦ 22. јануара изабрала новог поглавара. У тренутку када су многи очекивали (а неки и прижељкивали) свеопшти раскол међу владикама, СПЦ је изабрала патријарха на начин који је морао задивити све којима је демократија на срцу.

Утолико сам сада више разочаран начином на који се решавају веома деликатна питања у Епархији рашко-призренској и како се Црква и део јавности обрачунава са Владиком, који важи за једног од најутицајнијих међу српским архијерејима. Притом је Епархија рашко-призренска и косовско-метохијска од посебног значаја за народ и државу, јер је СПЦ једина институција из Србије која делује у целој јужној Покрајини и веома важан ослонац преосталом народу на Косову.

Верујем да су Синод и Сабор заиста пронашли финансијске малверзације у Епархији рашко-призренској, али разрешење епископа Артемија протиче у таквим околностима и медијској хајци да је немогуће не запитати се да ли су наводне злоупотребе прави разлог за његово смењивање. Наиме, на неправилности у раду Епархије црквена власт је епископу Артемију указала још 2006. године, а реаговано је чак четири године касније. Ако се већ знало да се у Епархији новац расипнички троши и користи за богаћење појединих Владикиних сарадника, зашто је одлучна акција каснила чак четири године?

Можда је узрок томе што је патријарх Павле већ тада био нарушеног здравља и што се без њега тако важна акција није могла покретати. Али, чини се да је, ипак, логичније објашњење да су црквене власти тада биле свесне да је политика владике Артемија према Косову уживала поверење тадашње владе, па се у акцију није кретало из политичких побуда.

Сада је и те препреке нестало. Владика Артемије је више него оштро иступао против косовске политике садашње Владе. Није желео никакву сарадњу са мисијом ЕУ-е коју је Влада Србије позвала на Косово. Одбијао је да пристане да да благослов за обнову цркава и манастира, иако су за то зелено светло давале и црквене и световне власти у Србији. Чак је, недавно, оштро критиковао и председника Бориса Тадића што је Високе Дечане посетио без његовог благослова.

Дакле, владика Артемије је, у неку руку, постао превише „тврд” и за челне људе у држави и за оне који руководе Патријаршијом. Уз то, дошао је у сукоб и са Синодом и са Сабором СПЦ-е, као и са својим помоћним епископом Теодосијем. У таквом положају било је питање времена када ће морати да напусти руковођење Епархијом. Али, зар се све то није могло обавити на достојнији начин?

Када је Црква на акцију већ чекала четири године, потпуно је неразумљив начин на који је администратор Епархије рашко-призренске, владика Атанасије преузео управљање. Ако се већ владика Артемије сложио са одлуком Синода који га је разрешио дужности, због чега два епископа нису заједно дошли у Грачаницу и мирно обавили примопредају дужности? Ако се већ могло претпоставити да ће Артемију лојални монаси посумњати да је он у некој врсти притвора, због чега им је брањен приступ у манастир Грачаница када је било јасно да ће их то само учврстити у уверењу да се нешто лоше догађа њиховом Епископу? Зашто се, на крају, о свему није огласио патријарх Иринеј, који је, у првим данима на трону Светог Саве, показао да му је комуникација са медијима једна од врлина? Можда због тога што обрачун са владиком Артемијем треба да послужи као пример још неким, „тврђим” архијерејима.

Поред тога, крајње је неправедно што СПЦ није заштитила

достојанство једног од својих најученијих епископа пред вишедневном медијском хајком појединих медија. Иако представници СПЦ-е наводе да је владика Артемије „добар, али заведен”, сасвим је јасно да је управо он мета свих написа против бившег секретара Епархије рашко-призренске, оца Симеона. Зато текстови о малверзацијама у Епархији немају одлике истраживачког новинарства, већ полицијских извештаја. Услед хајке заборавило се чак и на то да постоји нешто што се назива претпоставком невиности и што је веома кажњиво по новом Закону о јавном информисању. Тешко је не чудити се таквом обрачуна са човеком који је, ипак, веома задужио СПЦ-у. Владика Артемије био је најоштрији критичар Слободана Милошевића у време када су други ћутали или се приклањали ауторитарном режиму. Владика је и упорно лобирао све док није успео да интернационализује тежак положај косовских Срба и СПЦ-е на распетом Косову. У веома тешким условима успео је да очува Епархију у којој је монашки живот веома развијен, а народ ослоњен на Цркву.

Но, после свега, вреди се запитати и о резултатима превирања у СПЦ-и. После поделе међу српском заједницом на Косову, видљиве на косовским локалним изборима 15. новембра, дошло је и до поделе у тамошњој епархији СПЦ-е. Ствари су отишле толико далеко да су се монаси потукли у порти манастира, дан пре почетка Васкршњег поста. Ако је избор патријарха био важан корак за учвршћивање СПЦ-е, као једне од челних институција српског друштва, онда су дешавања око владике Артемија велики корак ка разграђивању тог положаја. А тиме губимо сви, баш сви.

Александар Митић

УДРИ СРПСКЕ “ТВРДОЛИНИЈАШЕ”

Док је Марти Ахтисари 2. фебруара 2007. године у Београду представљао свој план председнику Србије Борису Тадићу, седео сам поред Владике Артемија на састанку у канцеларији Високог представника ЕУ Хавијера Солане у Бриселу са једним од кључних аутора тог плана, Соланиним саветником Стефаном Ленеом.

“Али, Владико Артемије, уколико прихватите Ахтисаријев план, имаћете фантастичне повластице: моћи ћете, на пример, да продајете манастирски мед без плаћања пореза!”, уз свој карактеристично саркастичан осмех обратио се Лене свом саговорнику.

“Господине Лене, запамтите ово што ћу Вам сада рећи: ни ја, ни српски народ, никада нећемо прихватити тај план. Ви га можете наметнути, али га ми никада нећемо прихватити!”, узвратио му је Артемије, пре него што је изашао из канцеларије и у холу Савету ЕУ дао интервју Ројтерсу, прву српску реакцију на план који је баш у тим тренуцима био представљен на Андрићевом венцу.

Тих дана сам помогао Артемију да одржи 14 састанака у Савету ЕУ, Европској комисији, Европском парламенту и НАТО-у.

Две године касније, у истој тој згради Савета ЕУ - два спрата ниже - присуствовао сам брифингу Питера Фејта, који по одлуци саме ЕУ има (шизофрену?) улогу шефа Међународне цивилне канцеларије (лоби групе за примену Ахтисаријевог плана) и специјалног представника Уније на Косову (ово друго наши медији прећуткују сваки пут када Фејт каже нешто “лоше” по стратегију “и Косово и ЕУ”).

Фејт је на брифингу инсистирао да је главни проблем на Косову

“недостатак правне државе” за коју су криви “тврдолинијски Срби” који се баве “разним незаконитим радњама”. Пре свих је, као проблематичне, истакао “два М” (Марко Јакшић и Милан Ивановић), те је додао да је имао контакте са званичним Београдом, који му је, како је рекао, обећао да ће сарађивати са њим на уклањању “проблематичних” Срба са Косова.

Прошла година је тако протекла у кулминацији хистерије о правном вакуму на северу Косова и о српским “тврдолинијашима” као главној претњи за мир и безбедност на Балкану.

Тако је Ахтисари добио Нобела и милион долара, Лене положај политичког директора у аустријском МСП с којег и даље жари и пали балканском политиком, Хашим Тачи је од краљице Елизабете добио честитку због “изградње правне државе”, Рамуш Харадинај и Агим Чеку уживају у благодетима новца тешко зарађеног од продаје хероина, а “најгори криминалци” на Косову и Метохији постадоше Марко Јакшић, Милан Ивановић и Владика Артемије.

„Печат“, бр 102, 19. фебруар 2010.

КОМЕ ЗВОНА ЗВОНЕ

„Држава“ Косово је поводом проглашења двогодишњице насилне сецесије и самопроглашења независности наручила телевизијски спот у коме се територија Косова слаже помоћу жутих пазл-делића у географску пазл-целину коју чини територија данашње јужне српске покрајине.

Спот је произвео израелски огранак „Сачија“, емитује се по светским телевизијама и наилази на професионално уважавање српских стручњака за маркетинг. Не могу да се начудим некреативности наших произвођача спота и неинвентивности стручњака за маркетинг. А право решење им је надохват руке.

Сваки пазл од кога се слаже „држава“ Косово морао би бити вишебојан, а не само жут. Један пазл био би црвено крвав, као тероризам ОВК, затим следе пазл-делићи протераних и побијених Срба, онда Срба који су уморени да би се трговало њиховим органима, са све жутом кућом, потом затрta и уништена српска гробља и згаришта српских кућа, па пазл посвећен трговини белим робљем, хероином и кокаином, што је основна привредна грана косовске „државе“, одмах иза следе пазл-делићи са стотинама уништених српских цркава и светиња чије су рушевине највеће културно-уметничко и цивилизацијско достигнуће Албанаца, изузимајући споменик Билу Клинтону у Приштини, који је већ сам по себи највећи домет албанског уметничког стваралаштва, и који, стога, заслужује посебан пазл. Украдени сат Џорџа Буша из Фуше Куријеа имао би такође посебан пазл. Без фаталне лепоте, шарма и осмеха Мадлен Олбрајт у минићу са заносним ногама, слагалица се не да ни замислити. Олбрајтова и Тачи могли би да буду у посебном пазл-

комадићу у виду срдашца прободеног стрелом врелог љубавно-сексуалног набоја. Слика Адема Јашарија директно би са чувене београдске изложбе као уметнички пројект умарширала у слагалицу Косова. Како без пазла робусног Ричарда Холбрука у чарапицама? Доминирала би, разуме се, два посебна пазл-делића. Један је Бондстил, а други, од званичне Србије признати Еулекс. Незамисливо је да спот буде без НАТО-бомбардера, наравно. Америчка и застава НАТО-а неизбежне су. Без слика првака београдског клана НАТО-слагалица напосто је немогућа. Посебан пазл су више него заслужили делови српских власти, готово сви медији, невладине организације и политичке странке збијене под барјаком „Друге Србије“.

Основну идеју је, дакако, могуће даље развијати, али не инсистирам на ауторским правима ако неко од пропагандиста крене у реализацију оваквог спота. Пошто се то не може догодити, остаје нам само да на двогодишњицу „независног“ Косова не сметнемо с ума како стварност спота изгледа.

Сада се поставља основано питање: ко се то толико трудио да организује, изазове и испланира тучу и млаћење калуђера у Грачаници, и то уочи Сретења Господњег, Дана државности Србије, уочи Ускршњег поста и уочи двогодишњице насилне сецесије Косова од Србије. И да то као пазл угура у поменути спот. При том све се то одвијало уз присуство окупаторске војске и злурадо посматрање шиптарске полиције. Одавно није било веће бруке и срамоте и горег српског понижења од догађаја који су уследили поводом смењивања владике рашко-призренског Артемија; та се брука и срамота свакодневно увећава и прераста у праву правцату антицрквену и антиправославну хистерију. Толико се све то беспрекорно и смишљено изводи да не може бити случајно. Ово што се дешава прецизно је извођење радова. Смрт српског патријарха Павла био је сигнал за почетак ове опако

смишљене акције рушења последње значајне институције српског народа у целини. Одлазак и боравак Атанасија Јефтића у Грачаници више је личио, и све више личи на долазак казнене експедиције него на неку примопредају дужности. Ту сви актери нису само одговорни, већ и озбиљно криви. Ти кривци помажу антисрпским круговима којима је рушење СПЦ задатак, и због чије се реализације осећају заслужним. Ставити безмало у исти јавни ранг калуђера Симеона Вилоског са вођама наркокартела - није мали подвиг!

Неколико црквених великодостојника спада у ону врсту људи који мисле да миша који је ушао у кућу не треба ухватити, него да треба запалити целу кућу како би миш изгорео.

У овој работи учествују, као што видимо, високо позиционирани црквени функционери. Својим понашањем и деловањем они су надмашили неподопштине које прате сукобе у појединим политичким странкама. Они ових дана личе на политичке функционере јавно посвађаних коалиционих партнера, а не на владике СПЦ-а. Такве политичарске ниске страсти заслужују политичку и јавну критику коју не мора да садржи дужно уважавање и уздржавање које заслужују црквени великодостојници. Они су постали обични, лоши и међусобно посвађани политички функционери.

Поједине владике постале су прави инсајдери или нека врста заштићених сведока. Сасвим конкретно, нема ниједног дана да члан Синода херцеговачко-захумски Григорије не да неку инсајдерску изјаву медијима. Он је на свакодневној врућој линији са све бројнијим медијима. Показује се сасвим очигледно ко је то већ годинама био „поуздани извор из врха СПЦ-а“ чије су информације служиле у снажној антиклерикалној, а заправо антиправославној и антисрпској кампањи. То се назива неопходним црквеним реформама. Реформатори и реформе који

су готово уништили српско друштво и његове најважније институције сада походе Српску православну цркву.

У истом реформаторском хору са црквеним функционерима нашло се тушта и тма познатих и непознатих „верских аналитичара“, „социолога религије“, „познавалаца прилика у СПЦ-у“ и медија који никада и ником нису крили да су отворено антисрпски и антицрквени, и да већ низ година раде на уништавању СПЦ-а. И то одједном не смета једном броју високих црквених функционера. Ти су се медији напрасно претворили у безмало званична гласила цркве. Неколико црквених високих функционера заменило је небеску Србију са „Другом Србијом“. Отворено траже да црква појача „Другу Србију“. Нико у медијима не помиње измишљени клерикализам. Ту се безочно и без икакве мере блате бројне владике и објављују компромитујући подаци о њима. Ти црквени функционери не знају да ће и они брзо, или да већ долазе на дневни ред, и да ће се та батина коју сада бесрамно користе против других окренути на њих. Батина, каже народна пословица, има два краја. Међутим, није циљ ових пропагандистичких медија, и те булументе верских стручњака, да докажу на делу важење неке народне мудрости. Њима је циљ и задатак да униште СПЦ. Многи поменути, или они које ћете лако препознати, учествују у рањавању Цркве, свесно и са јасном намером. Неки вођени ниским страстима и ситним интересима у томе учествују несвесно, не знајући шта чине. Штета по српски народ и по борбу за очување Космета огромна је.

Поменули смо „само“ рањавање СПЦ-а. Ране нису ни лаке ни безазлене. Али, црква и вера Светог Саве, издржала је и много већа искушења, па ће, основано се уздамо и надамо, уз помоћ прегнућа српског народа издржати и ово. Са Косова звоне звона историјске опомене.

Григорије Војводић

Лице и наличје хајке на владикау Артемија

Најновија офанзива привремених „косовских институција” у правцу признавања „независног Косова” од још већег броја земаља показује да тамо где има дима, има и ватре. То је доказ да хајка на владикау Артемија није иницирана само „неправилностима” у пословању Епархије рашко-призренске, већ има за циљ и уклањање јединог човека који је заиста стајао на путу легализације нарко-НАТО „државе”.

Покушај да се илегална творевина на тлу Србије легализује био је и Меморандум о разумевању, којим је Црква требало да прихвати „обновљене” светиње, које су шиптарске банде дивљачки, на очиглед целог „цивилизованог” света, попалиле и порушиле, док су их „косовске институције” обновиле. Ово прихватање меморандума требало је да буде први корак у бар неформалном признавању легалности “косовских институција” од стране Србије. Пошто владика Артемије није хтео да потпише овај меморандум, требало га је изоловати. То је учињено преко викарног епископа Теодосија Шибалића, који је кршећи велики број канона и прописа Цркве отказао послушност надлежном архијереју, а потом постао главни ослонац свих оних који су хтели да се меморандум прихвати у епархији. Међу њима су били српски актуелни политичари, шиптарски „званичници”, појединци унутар Цркве и њихови ментори из америчке администрације. На владикау Артемија је у то време вршен прљав притисак.

Прво је Теодосије Шибалић покушао да убеди поједине монахе одане владици Артемију да је владика Артемије постао психички неурачунљив јер неће да прихвати такву „благодат” каква је фамозни меморандум. Он је хтео да се владика одстрани из епархије под изговором да му је потребна лекарска помоћ. Пошто

му тај план није успео, онда је Синод претио Артемију да ће покренути поступак против њега за непоштовање одлука Сабора.

Све ово се догађало прошле године. Владика Артемије је знао да би се поступак који би био покренут против њега отезао у недоглед и да за то време не би могао да врши функцију надлежног архијереја Епархије рашко-призренске, већ би то уместо њега радио администратор. Администратор би био човек који прихвата меморандум и сарађује са „косовским институцијама”. Зато владика, бирајући између Сциле и Харибде и меморандума, прихвата меморандум.

Међутим, владика на терену не жели да постављањем свештеника у порушене светиње угрози њихове животе, због квалитета „обнове” (црква у Призрену је „обновљена” тако да сама од себе може да се сруши) и због тога што су ти објекти на територији која је етнички очишћена од Срба па би свештеници били незаштићене мете локалних Шиптара, али би били, у случају да је то медијски потребно, и доказ да је Косово „мултиетничка држава”. Владика Артемија Синод покушава да изолира у Призрен, па му тада епископ нишки, а сада патријарх српски Иринеј, помпезно пред камерама, предаје на коришћење „обновљени” двор Епархије рашко-призренске и дирљиво саопштава “да напослетку може да се врати кући”.

План је био да се владика Артемије изолира у Призрен, где би са своја два сарадника био окружен војницима КФОР-а. Пошто владика Артемије није прихватио да напусти манастир и српску енклаву Грачаницу, свима је постало јасно да ће спровођење меморандума ићи далеко теже него што је очекивано. Зато се подиже нова хајка на владика Артемија. Поново се покрећу исте оптужбе и иста питања на које је владика пре више од годину дана већ одговорио. Прича о фамозном „Раде неимар” предузећу била је актуелна и раније и комисија Синода је проверавала

пословање епархије, али је сва документација коју су добили лично од владике Артемија била уредна.

Овог пута видимо да је владика Артемије изложен већ опробаном методу медијске сатанизације, који смо, нажалост, колективно искусили на својој кожи. Нови администратор епархије се својски труди да у медијима укаља владика Артемија и представи га као инфериорног човека који је „поседнут“ извесним Симеоном Виловским.

Симеон Виловски је представљен као некакво архетипско оличење зла или, као што рече нови администратор епархије, „мрачан човек“.

Без обзира на то ко је коме ту мрачан, владика Артемије се нашао на путу многим, од ситних српских лифераната, тајкунчића и политичара који су преко својих испостава на Косову и Метохији хтели да перу новац (не заборавимо на КиМ не постоји порез), па све до великих “босова” нарко-мафије међу којима су и чланови бивше администрације Била Клинтона и ЕУ. Већина оних који су Србима на КиМ дошли главе има приватне фирме на КиМ преко којих пере прљави новац од наркотика, оружја, продаје органа и људи. Међу њима је свакако, нама по злу најчувенија, Мадлен Олбрајт, затим Кушнер, Холбрук, итд.

Читав овај бизнис не може да проради пуном паром док капитал не почне да протиче кроз „легалне институције”. На путу легализовања ових институција је до сада стајао владика Артемије. Ипак, признање Косова и Метохије као државе је од највећег значаја за америчке геостратешке циљеве. Знао да ће неки рећи да износим приче о теорији завере, али не ради се ни о каквој теорији завере већ о постизању циљева једне суперсиле и светског прљавог бизниса. Пошто ни суперсила ни прљави светски бизнис не могу више чекати да Срби напokon сами признају „државу” Косово, потребно је радикалним мерама то

убрзати. Зато се офанзива врши у неколико праваца, а на једном од њих је стајао владика Артемије.

Да ли је Симеон Виловски крив, утврдиће надлежни органи. Да ли је владика Артемије знао или није знао за деловање Симеона Виловског, и то ће бити утврђено. Међутим, последице овакве хајке на владика Артемија биће видљиве ускоро. Најгоре је што те последице на својој кожи неће осетити они који су хајку покренули и који је воде, већ ће их осетити наш народ на КиМ. Циљ је да се преко српских светиња на КиМ у свету створи лажана слика о “мултиетничности” Косова и да се прикаже како у “легалној и правној држави” Косово постоје православни манастири и цркве, у којима живе православни монаси. То што у неким манастирима и данас монаси живе као у гетоу и то што након признања (посредног или непосредног, свеједно) „државе” Косово од стране Србије неће бити народа који ће посећивати те манастире и цркве, никога није брига.

Додуше, ко овде још брине о народу?

Александар Б. Ђикић

Попу поп, бобу боб!

Претпостављам да не постоји врабац у Србији који не зна нешто о најновијој кулминацији неспоразума унутар СПЦ. Но у односу на нас, са приличном сигурношћу се може рећи да код врабаца нема много конфузије. Њихова ЦАТА (Џивџанска телеграфска агенција) у овом случају понела се знатно професионалније од средстава информисања која срећемо на српском информативном небу.

Пошто захваљујући средствима информисања не знамо ништа поуздано о горепоменутом неспоразуму, то се овом приликом њиме нећемо ни бавити. Ова неинформисаност није резултат недостатка информација, него, напротив, изненадне појава сувишка истих. Овај феномен, по свему судећи, знатно више говори о нама него о самом проблему.

Нека виси Педро

Више од три године у медијима пре свега штампаним, а и у неким електронским, тиња дозирани напад на епископа Рашко-призренске епархије Артемија (Радосављевића). Да ово није чисто ствар истраживачког новинарства него нечег озбиљнијег, могли смо закључити и из неких пропратних манифестација. На пример, српски политичари и јавне личности који су се пре петнаестак година грозили Милошевићевог хеликоптерског „десанта“ на манастир Хиландар и посете „друговима калуђерима“, све чешће су без благослова надлежног архијереја шпартали епархијом. Не знајући за милошевићевске методе, страни политичари се солидаришу са домаћим политичарима. Они су васпитани да поштују обичаје локалног становништва. Зашто би они више водили рачуна о поретку и обичајима од оних

којима би то требало бити дужност? Постало је врло очигледно да нешто на релацији политика–Епархија рашко-призренска (ЕРП) не „штима“ и да се нешто (или неко) мора прилагодити.

Елем, када се ловина дефинише, креће се у медијску хајку. То нам је познато из блиске прошлости, али нам додуше није пријало током деведесетих, када су нас ћерали. Сада кад ми ћерамо, е то је већ мерак.

Новинарски напад креће отприлике на следећи начин: извесна новинарка (рецимо да се зове Мирка) шаље текст својој редакцији. Информацију добија од извора блиског ЕРП-у, који жели да остане анониман (додуше, то му не полази за руком јер је сувише препознатљив). Миркин извор, познат путницима сајбер поднебесјем, пажљиво бира теме: проневере, неовлашћено лечење наркомана, деменција, антиевропејство, параглајдинг док народ нема ни за леба, напади на сироту НАТО авијацију, нецеливање руке „преосвећеном“ Бајдену, ма само што нисмо ушли у ЕУ и постали богати, високи и плави, али нам не дâ тамо неки владика и сл. Миркин текст се, наравно никад не објављује, осим и искључиво на насловној страни њених новина, рецимо да се зову Флеш. Aut Mirka aut nihil! А онда наступа техника-електроника. Све телевизијске и радио станице имају у јутарњем програму резервисано време када читају насловне стране из дневне штампе. Наравно, ко има херца да заобиђе Мирку и њен наслов написан крупнијим словима од оних кад је друг Тито умро? Тако, сироти Бајден, наркомани, лопате и проневере народних кухиња попут праска улазе у уши народа. Пажљиви ТВ гледалац зна да на нашим информативним каналима што се од вести прочита ујутру то се понавља до следећег јутра. У току дана се ништа не дешава.

Значи Миркина вест се понови барем 15 пута по каналу. Перјани јастук је распорен, па чик вратите перје назад. Пре неки

дан је крупним словима Миркина новина објавила да се сумња да је тамо неки Артемијев сарадник купио неке паре, којима је купио стан у Атини, у коме се можда тај тамо неки скрива. Када то не би мирисало и на оптужбу и на пресуду, било би смешно.

Које паре, колико, одакле, пошто је купио стан, да ли се уопште скрива? Наравно све је то електронски пренето у уши народа. Колико год да је јасна улога електронских медија профила Б92, Фокс и сличних са тако дефинисаном уређивачком политиком, није нам јасна улога јавног сервиса РТС. Пристајање на неаналитичност када на терену имате сијасет својих новинара и подоста технике је благо речено зачуђујуће, и подсећа на нека неславна времена ове куће, тим више што се данас добрим делом финансира из џепова грађана различите верске, националне и друге оријентације. Исте камере снимају „тучу монаха“ и владу окруженог духовним чедима. Овај други снимак се не приказује на телевизији. Бојим се и да замислим разлог.

Можда је епископ Артемије крив. Можда је требало да аплаудира Бајдену, можда је требало да пољопривредне алатке користи за узгој дроге уместо за њено сузбијање, можда је требало да „искулира“ што су му дивљаци спалили 150 цркава и манастира, можда је у 8. деценији живота требало да путује бициклом кроз Дреницу до Девича уместо безбедним аутом....Можда су Мирка и друштво у праву. Откуд знам. Али начин на који се ова кампања води подсећа на времена за која смо мислили да су далеко иза нас.

Догађање сајбер народа

Причи би био крај да нас после дуге и тешке владавине својевремено нису напустили другови Стаљин и Тито, и да се након тога није појавио интернет. Овде већ настаје драмски заплет. Народ, болестан од саопштења са „надлежних места“,

нарочито онај који иде у цркву, пости, причешћује се, осећа да нешто у читавом процесу шкрипи, осећа се повређеним. Жељан истине, а немајући могућност избора информација преко медија, одмеће се у „шуме веб-сајтова“ и размењује вести „из прве руке“. Прле и Тихи крећу у акцију, Давид узима праћку у руке, устаје раја кћ из земље трава, рађа се сајбер покрет отпора! Разни домаћи и инострани сајтови православног усмерења постају једина места на којима се може саопштити или прочитати нешто што одудара од оркестриране кампање.

Са друге стране, ни „непријатељ“ не седи скрштених руку. Прво гаси сајт Епархије рашко-призренске. Монаси без благослова владике Артемија брже-боље стартују нови сајт, који бива угашен након 48 часова. Сви сајтови хостовани у земљи, а који не одговарају „револуционарима“ се гасе. Не верујем да то црквене власти могу урадити без учешћа државних. Таква спрега цркве и државе није виђена од времена кнеза Лазара. Али авај, како угасити „православне“ сајтове хостоване у Америци, Русији, Грчкој и другим уређеним државама? Тешко!

А на оваквим местима се појављују мишљења и информације од људи са различитих меридијана, по правилу јако добро информисаних, како лаика, тако и клирика. Има ту у мањој мери и непримерених коментара и прилога, претеривања, али зар није у томе драж слободе информисања?

Каква се све мишљења, па чак и веома озбиљно документовани прилози могу наћи овим путем? Ни десети део тих информација ми не можемо добити од средстава информисања, ни зависних ни независних. Не треба ваљда напомињати да за разлику од званичних средстава информисања у овим из својеврсних сајбер катакомби подршка епископу Артемију је скоро стопостотна. Ево само неких карактеристичних информација које се овим путем могу добити:

- „Катул Ферман^[1]“ за владика Артемија је написан знатно раније, али би за живота блаженопочившег патријарха Павла, с обзиром на његову мисију, било дегутантно да се и спроведе. Стога су поједини епископи (они који су сада у СА Синоду) за живота патријарха хтели да изврше смену, али пре свега залагањем владике Артемија и још неких епископа до тога није дошло. Чекало се постављење новог патријарха, па да се већ припремљено изврши.

- Неки виде главни разлог прогона у томе да се 2013. поводом прославе 1700-годишњице Миланског едикта доведе папа у Ниш, чему је свргнути владика најжешћи и непоколебиви противник, а већина чланова СА Синода поборници.

Уклањањем најтврђе антиекуменистичке линије у СПЦ пут папи је отворен, а што опет СПЦ може довести у непријатан положај у односу на друге помесне цркве.

- Значајан број познавалаца црквеног Устава и канона јавља се цитирајући Устав и каноне, чиме доказује да је одлука СА Синода потпуно неканонска.

- Коментарише се и испровоцирано кошкање на улазу у манастир Грачаница, где су тзв. дечанци потпомогнути „жестоким момцима“ и шведским КФОР-ом спречавали Артемијева духовна чеда да узму благослов од свог духовника уочи Великог поста. На неким руским сајтовима се поставља питање: Зашто шведска војска спречава српске монахе да уђу у српски манастир? Зашто тако нису спречавали Шиптаре да руше српске манастире? Ко им је наредио? На основу чијег захтева? Швеђани ретко шта раде напамет.

- Посебно се разматра профил постављеног администратора; почев од тога да као пензионисани (ergo, бивши) владика нема канонско право да администрира у епархији поред постојећег епископа, да на крајње чудан и по грађанским законима

незаконит начин врши примопредају дужности, да је познат као преки човек који на силу уводи богослужење по западним правилима претећи свештеницима који се не повинују, а ови опет у страху за егзистенцију својих породица на то пристају, па све до објављивања врло провокативних фотографија администратора на гробу неког масона како крије крст у џепу, и тако даље, и тако даље.

Звек, звек

Искрено речено, ако је пола од овога тачно, а могуће да јесте, човеку се просто диже коса на глави. Према овако тешким међусобним оптужбама и неспоразумима, које ударају на саме темеље црквеног устројства, то што је неки лик можда мазнуо неку лову да можда купи неку гајбу, можда у Атини, где ће можда да се крије, делује као чаша хладне воде. За такве ствари постоји држава, судови и робија, исто као да је тај исти лик прекорачио брзину код Парафина. Из таквих разлога, како барем мени као лаику изгледа, не изазивају се потреси ни у мањим фирмама, а камоли у СПЦ, нарочито ако знамо да је улога Цркве за физички и духовни опстанак српског народа кроз историју била огромна. А можда још неко осим нас то зна.

Ето, тако смо добили још једну „звечку за народ“, која ће га забављати наредних месеци да не мисли, брате, о платама, ценама, послу којег нема и сиромаштву кога има. Баш је некако чудан наш народ. Размажен. Улога медија у производњи „звечки“ је као што видимо велика.

Све време имам осећај да сам нешто заборавио... Ах, да, свињски грип, шта то беше?

[¹] У отоманском царству наредба султана за елиминисање цару непокорних поданика.

Драгиша Бојовић

ИДЕАЛИ НА КОЈИМА ЦРКВА ОПСТАЈЕ

Постоје примери из сасвим блиске прошлости где су се лаици показали као знатно бољи део Цркве него клирици

Српска православна црква је једна од ретких институција у српском народу, можда и једина, која је у различитим временима успела да превазиђе сваку врсту изазова или искушења. То се дешавало захваљујући снази која је долазила из суштине њеног устројства. Чак и у случајевима када су многи у њеном раду препознавали извесне слабости и очекивали озбиљније потресе, она је успевала да сачува неопходно јединство и учврсти сопствени ауторитет.

Данас сасвим извесно може се закључити да је Црква лакше превазилазила оне проблеме који су били резултат спољашњег утицаја или притисака него оне који су резултат „унутрашњих слабости”. То је често изазивало реакције и оног дела Цркве који називамо лаици или верујући народ, али и оних чији је однос према Цркви био на нивоу симпатија или подршке. Због рецепције да Цркву сачињава само свештенство, а не и заједница у којој свештеници имају посебну одговорност, често је у јавности Црква поистовећивана само са онима који, у једном тренутку своје слабости или у континуираном испољавању греха, постају парадигма лошег стања у Цркви. То што они чине издвојене случајеве не ослобађа их одговорности због доношења штете Цркви као заједници.

Постоје, међутим, и примери из сасвим блиске прошлости где су се лаици показали као знатно бољи део Цркве него клирици. Реч је о болести и упокојењу блаженопочившег патријарха Павла. Били смо сведоци жеље појединих архијереја да се нови патријарх бира за живота актуелног патријарха. Скоро да се није

могло чути у народу да је то потребно, док су гласови из реда архијереја били не ретки, при чему се понекад нечији глас препознавао као глас портпарола групе истомишљеника. Заборављало се, и по признањима из Цркве, какав углед је у народу имао патријарх Павле. Његово упокојење је догађај који се може означити синтагмом „догађање Цркве” (без алузије на својевремено догађање народа, које је било организовано). Многи су у поменутој журби препознали и утицај политике, која је желела, из препознатљивих разлога, да добије, како је примећено, „европског патријарха”.

Након избора новог патријарха, добронамерни су очекивали, а недобронамерни се прибојавали, да ће Црква сачувати онај не мали капитал, који је стекла захваљујући угледу патријарха Павла, али и израженој привржености огромног броја људи (активних и пасивних верника) СПЦ. Насупрот томе, као да се неком журило, активиран је „случај Артемије”, поред других можда најсложенији у Цркви, јер је овај епископ парадигма двоструког отпора (један има политичку, а други црквену димензију). Све је то пратила неуобичајена медијска кампања, која, у једном тренутку, доприноси остваривању краткотрајних интереса њених протагониста, али у дугорочној перспективи препознаје се као кључно место идентификације синхронизованог наступа појединих политичких и црквених центара моћи.

Оно што нарочито пада у очи, у контексту медијског интересовања за Цркву, јесте стварање слике о примату материјалног богатства код појединих припадника Цркве. Иако није реч о масовној појави, она, у мору свеопштег сиромаштва, делује иритирајуће и постаје кључни антипод оним вредностима које Црква вековима промовише. Програм за превазилажење таквог стања је једноставан: богољубље и братољубље насупрот само-

љубљу и среброљубљу; узвишеност и солидарност насупрот гордости и безосећајности. То су идеали захваљујући којима Црква као институција и опстаје. Није реч само о идеалима, већ и о реалности која се манифестује кроз многе светле и свете примере у историји Српске цркве. Њих има и у садашњости, али их је тешко препознати управо због неодговорности појединаца и манипулација оних који вребају сваку прилику да представе Цркву као ретроградну институцију, намењујући јој место у „музеју старина”. Црква не може и не треба на то да пристане. Због тога је њена одговорност још већа, нарочито у оним моментима када преузима одговорност за оне проблеме које надилазе, по мишљењу многих, оквир њених компетентности. Ту се она и сусреће са политичким интересом, који настоји да је придобије за себе и тиме краткотрајно или дугорочно профитира у зависности од крајњег исхода проблема.

Можда делује парадоксално, али може изгледати истинито: Црква мора да направи подвиг и да из једне фазе бучног присуства у јавности пређе у тихо решавање проблема у сопственим редовима. Свакако не са онима који су форсирали садашњу методологију, која је ближа политичком него црквеном животу.

Професор универзитета у Нишу и Косовској Митровици
Драгиша Бојовић

Миленко Пешић

УЧИТЕЉ И УЧЕНИК НАРОДА

Оваква елитизација која је захватила део епископата сигурно неће привући народ Цркви.

У тренутку када су се информације о „финансијско-политичкој афери” у Епархији рашко-призренској утркивале са браћом Шарић за ударни простор у медијима сетио сам се једне у широј јавности прећутане петиције лансиране непосредно после сахране блаженопочившег патријарха Павла. „Молба и вапај за разматрање Светом архијерејском сабору СПЦ”, како је насловљен текст петиције, почела је да кружи Интернетом почетком децембра прошле године.

Забринути ко ће на Светосавском трону наследити блаженопочившег патријарха Павла аутори подужега трактата исказали су забринутост за стање у Цркви: од сарадње са инославнима, преко литургијских и богослужбених реформи, спорног потписа на Равенски документ, до односа са државом...

Не знам колико је верника потписало ову молбу, иначе како сами истичу, заједнички труд, више неименованих свештеника, монаха и лаика. Али знам да је један свештеник упозорио да је овакво петицијашење немогуће, јер „нарушава православни систем власти”: Шта, је онда натерало забринуту паству да прескочи надлежне архијереје и пише директно „црквеној скупштини”?

Можда се одговор налази већ у уводу петиције у којој се констатује да „између појединих наших епископа и верног народа зјапи велика провалија”.

СПЦ је годинама институција којој грађани највише верују сматрајући је и најмање корумпираном упркос томе што поједини архијереји не крију да више воле луксуз у својим дворима, скупе

аутомобиле, вечеринке у фенси ресторанима са бизнисменима и политичарима него бављење повереном им паством. Не заваравajмо се, Црква висок рејтинг понајвише дугује патријарху Павлу. Он је својим животом на једноставан начин показао шта су хришћанске врлине и благим речима премошћавао провалију између појединих епископа и народа.

Лепо је видети да се широм Србије граде нови и обнављају стари православни храмови, али колико цигли владике уграђују у „живу цркву” ради задобијања Царства небеског. Још је авва Јустин Ћелијски писао да је пут до људске душе на голубијим ногама. Колико су свештеници и владике омамљени удобностима које им нуди „кнез овог века” данас спремни да састрадавају са обичним народом који у суровим транзицијским временима остаје без посла. Да ли вернике питају, када оставе који динар на црквени тас, имају ли од чега да прехране децу?

Примера „отуђења” од верног народа ових наследника апостола који на Светој литургији подражавају и самог Христа није мало. Појединим епископима је, изгледа, само важно да су на њиховим богослужењима храмови пуни. Окружени свештеницима који им се често упадно додворавају или пак у екстремним случајевима боди-гардовима и полицијом, као да немају времена да чују глас своје пастве. Представке, жалбе и коленопреклоне молбе које верници упућују преко архијерејских намесника својим епископима често завршавају згужване у корпи за отпатке.

Иако је устројство Цркве такво да верници морају бити послушни свом епископу, канони им, како објашњавају поједини теолози, не забрањују да аргументовано и цивилизовано критикују понашање, деловање, па чак и учење својих архијереја.

Зато је она петиција с почетка текста била упућена Светом архијерејском сабору. Али, како да се „црквена скупштина” бави

молбама верника, када један наш угледни владика објашњава да сабор није изнад епископа. Позивајући се на речи светог Кипријана Картагинског, поручио је да је „епископ врховна власт у цркви и изнад њега стоји само Бог”. Обичним смртницима, који се не сналазе у догматско-еклисиолошким лавиринтима, оваква изјава преведена на обичан језик може да се протумачи како је сваки епископ у својој епархији заправо „безгрешни папа” којем се ништа не сме приговорити.

Оваква елитизација која је захватила део епископата сигурно неће привући народ Цркви жедног „воде живе”. Зато један свештеник из расејања с правом подсећа наше владике на мисао светог Инокентија, новог апостола Сибира и Аљаске: „Епископ је учитељ и ученик народа”.

Миленко Пешић

Јован Јањић

НЕПОЗНАВАЊЕ СУШТИНЕ ЦРКВЕ

За време патријарха Павла на Српску православну цркву углавном се гледало кроз његов лик. И зато је она за све то време била институција од највећег поверења у српском народу. Патријарх Павле је био, заиста, жива икона Српске цркве.

Али, нажалост, многи су, заклањајући се иза његовог лика, често више бринули о својим или нечијим туђим интересима него о интересима Цркве. Ишло се и на рушење патријарха: треба се само присетити колико пута су покушавали, на разне начине, да издејствују повлачење патријарха Павла или да, и без његове сагласности, приступе избору новог првојерарха. Чинили су то иако је патријарх Павле још док је по земљи ишао доживљаван као „светац који хода”, као највећи Србин свога доба, а чак и од поглавара других цркава и верских заједница у свету представљан као највећи духовник нашег времена.

Када се патријарх Павле преселио на онај свет, неки који су на томе радили навукли су лице жалости и грунули у прве редове, као да ништа није било. Као да се народно памћење брише по диктату нечије воље.

Од цркве – поготово када је она толико укореењена у биће једног народа, као што је то случај са Српском црквом, која је имала централну улогу у српској историји – очекује се да осим примарне духовне мисије, на њеним основама, држи и видно истакнуте моралне оријентире. Зато сваки евентуални „излет” изван тих граничника, па и нека најмања „афера” под њеним сводом, утолико више саблажњујуће делује на верни народ, и користи се као некаква потврда за разна „оправдања” онима који нису чланови Цркве.

Као и обично, ништа не настаје случајно. Доста тога временом

се таложи, слаже се пропуст по пропуст, и онда настане – проблем.

Има приговора да су олако бирани епископи, такође и да су олако рукополагани свештеници (често без икакве теолошке школе – за ђаконе, свештенике, али и вероучитеље постављају се људи тек са каквом средњом школом).

А мало ко хоће да саслуша и да приупита оне који по неком питању знају више. Владике, углавном, постављају се, попут папе, као да су – непогрешиви.

У тешко време грађанских ратова у бившој Југославији, деведесетих година прошлог века, патријарх Павле је практиковао да у Патријаршију, на разговор, позове неке од најумнијих и најистакнутијих људи. Иако би свако од њих рекао да би логично било да они, свако од њих посебно, затражи савете од патријарха Павла, умни српски духовни поглавар тражио је од њих да изнесу своје виђење. Хтео је да чује њихово мишљење, мишљење што више људи, да се и кроз њихову реч увери у расположење и очекивања народа – да провери своје ставове.

Било је тако код патријарха Павла, али не и код данашњих владика.

Изјаве појединих владика више одишу политиком него духовношћу. Настоје и да се додворе властима матичне државе да би од државе имали подршку за неке своје намене унутар Цркве. А можда и да би избегли контролу тамо где има места државној интервенцији!

После неких јавно изнетих ставова појединих владика, намеће се питање: Колико је то у духу саборности Цркве? И колико се тиме иде наруку онима који би, бар делом, Српску цркву да врате у стање пре 1920. године, пре поновног васпостављања Пећке патријаршије, у време „обласних цркава”?

Наизглед можда тривијалан, али, ипак, један од суштинских

разлога лежи у непознавању дефиниције (суштине) Цркве. За неупућени народ (међу којима је и већина политичара) Српска црква је – зграда Патријаршије на Косанчићевом венцу у Београду, и оно што јој са објектима припада. А за многе у Цркви (међу којима је и доста владика), Црква су – људи у мантијама. Занемарује се чињеница да Цркву, уз свештенство, чини и верни народ. Шта би Црква без верника?!

У таквим ситуацијама отварају се разне могућности да се, под окриљем Цркве, ради много шта што иде против саме Цркве!

Новинар НИН-а
Јован Јањић

Милан В. Мићуновић

О обнови православних светиња на Космету или у одбрану владике Артемија

Овај текст је написан са жељом да се са професионалног становишта поново осветли један догађај од изванредне важности – обнова српских светиња на Косову и Метохији.

„Анализа истине о обнови“ – Под овим насловом је др Милан Глишић, редовни професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду, судски вештак и члан Ревизионе комисије Србије Министарства за инфраструктуру Србије, у књизи Неодржива обнова (Београд–Грачаница 2008) „дао кратак (укупно тридесетак страна) богато илустрован и сасвим јасан извештај о радовима на обнови.

Навешћу овде само неколико закључака (стр 82–84) на које бих се даље осврнуо:

Део закључка 1. (а) објекти нису фотографисани,
(б) узорци материјала нису испитивани у лабораторији,
(в) о стабилности читавог објекта и његових виталних делова се уопште није водило рачуна,
(г) објекти на чију се санацију чека, нису заштићени од даљег пропадања,
(д) откопани су темељи тако да атмосферска вода прети катастрофалним последицама по стабилност итд.

Закључак 2. Радови се изводе нестручно, лошим материјалима и без поштовања рестаураторских услова.

Закључак 3. Предузећа нису квалификована за овакву делатност.

Закључак 4. Надзора или нема или је нестручан.

Закључак 7. Карактеристике коришћених материјала су веома лоше због високе температуре пожара и његовог дугог трајања.

С обзиром на то да предајем механику већ 40 година (моји радови и књиге у Србији и иностранству могу се видети на адреси <http://staff.mfkg.kg.ac.rs/mmunicunovic>), могу сасвим компетентно да говорим о стабилности статичкој и сеизмичкој (земљотресној), као и термомеханичком оштећењу и замору материјала. Колико је то важан и деликатан задатак, нека послужи чињеница да је доктор Панагиос Панагиотопулос, професор Универзитета у Солуну (и Ахену у Немачкој), православни Грк и један од најталентованијих научника Грчке из области механике, године 1986. од јерусалимског патријарха добио задатак да проучи микропрслине на зидовима гроба Господњег. На овој најзначајнијој грађевини никада пожара ни вандализма није било а прслине су биле једва оком видљиве. У фебруару 1987. године, он ме је позвао у научну посету, тако да сам све цртеже и анализе могао детаљно да погледам. Дакле, у некој згради чак и ситне прслине могу да се споје и изазову такозвану магистралну прслину са рушењем читавог објекта. Како ли је тек на „рестаурираним“ црквама Косова и Метохије? Наглашавам да је, у овој области градње и науке, Грађевински факултет у Београду увек имао висок међународни углед и високо оцењене међународне пројекте, а из Приштине и са Косова не знам ниједног угледног професора механике албанске народности. Посебно бих нагласио да је у самом врху светске науке у области оштећења и замора био православни Србин, професор Душан Крајчиновић (са Нортвестерн универзитета у Еванстону, САД) са такозваном „библијом“ оштећења: *Damage Mechanics* (Механика оштећења), најважнијом књигом у тој области до сада штампаном у свету. Два његова некадашња докторанта, а сада професора Универзитета у Београду, јесу Драгослав Шумарац и Сретен Мاستиловић. Трећи, веома угледни сарадник Крајчиновићев је Владо Лубарда, професор у Сан Дијегу, Калифорнија, и православни Србин из

Црне Горе. На нашем универзитету у Крагујевцу, такође, има неколико професора из ове области са значајним међународним резултатима који су остварили низ значајних пројеката из те области у Србији и иностранству. Наглашавам да су албански демонстранти убили 1999. године у Приштини професора механике Башића, са приштинског грађевинског факултета, због српске регистарске таблице на његовом аутомобилу.

После овог увода постаје јасно да је приступ овом проблему људи који су натерали владику Артемија да се сагласи са обновом од стране оних који су и крстове ломили, у најмању руку, неодговоран. Зашто?

Јер статички лоше изграђени објекти представљају опасност за вернике у блиској и даљој будућности. Приступ значајним пројектима мора бити одговоран, поготову ако се ради о верским објектима у срцу Србије.

Одсуство консултовања наших, у свету водећих стручњака, указује на ненормални поступак, са великим притисцима и уценама, да се радови повере извођачима са Косова. Даје се легитимитет нестручним и, доказано, непријатељски расположеним људима. О последицама за СПЦ и неку чак и кратку историју православља на Косову и Метохији само се са језом може помислити. И без овакве обнове, већ се пише нова историја православља на Косову и Метохији, у којој стоји да српске цркве нису српске већ албанске.

Док сам првом делу текста могао ауторитативно да приступим, остатак ћу писати са скрушеношћу као последњи од правослаvnих хришћана. Ипак, дао бих једну лепту иако сам сасвим недостојан.

Пре свега, о ударцу чувеном лопатом по најнижем делу леђа једног наркомана, који је унео дрогу у центар за лечење наркомана на локацији манастира Црна река, а под старањем

протојереја Бранислава. Жестоке осуде и медијска хајка трајали су све док се владика Артемије могао икако довести у везу са овим центром. Тада је интересовање за судбине ових несрећних младих људи нагло нестало. Чињеница да је десетак тих несрећника због предозирања ван овог центра умрло најгласније критичаре више нимало није интересовала. Дакле, шта је важније: душа човекова и његово излечење од страшне болести или лопата и пренемагање о људским правима? Већи број родитеља је у својим ТВ изјавама дао најискренију подршку оцу Браниславу. Зашто? Јер су били спремни на то да њихова несрећна деца добију и грдне батине, само да душе своје спасу од потчињености игли.

У „сајбер“ отпору драстичном кажњавању и заточењу владике Артемија (термин у сјајном чланку Александра Ђикића на сајту НСПМ) огромна већина православних верника исказује му искрену подршку и саосећање. А какво је његово понашање? Током свих напада никада се није бранио ни једном једином речју – као Господ наш Исус Христ.

А имао је чиме, јер је скоро четвртину монаштва у СПЦ својом благословеном руком помиловао и Богу привео. Нападали су га они који су се „прославили“ играњем фудбала, грубим, недостојним и насилничким понашањем, као и захтевом патријарху Павлу да уступи место неком ауторитативнијем, јер више није способан да води цркву (иако је он својом величанственом сахраном привео више људи православној вери него што је ико могао и да помисли). Узгред, једини спорт монаха у Црној реци, све до доласка принудног управника у Грачаницу, био је велике метаније, свеноћна бдења, пост и молитве за наш грешни народ. И сада они, свети молитвеници наши, не штрајкују глађу, већ се моле Богу за све нас, па и за оне који их гоне.

Имао сам прилике да више пута боравим у манастиру Црна

река и да се дивим и монасима и многобројним младим искуше-
ницима не само током јутарњих и вечерњих молитава, него и због
њиховог уобичајеног контакта са људима. Заиста су се ти млади
људи, приправници за узвишено монашко звање, понашали као
великосхимници – увек у молитви, послушно и без иједне
сувишне речи. Њиховом узнемирењу и жалости сада нема краја.

О финансијској контроли и прљавој кампањи против игумана
Симеона Виловског се може рећи следеће: ако је крив нека
одговара, али, не унапред без ваљаних доказа. Очинску љубав
владике Артемија за сва своја чеда, па и за оне који су (можда)
сагрешили, неки наши нервозни црквени великодостојници не
могу да схвате. Колико смо пута рекли да се у Хагу Србима суди
по командној одговорности. Овде је у питању управо то. Како
књижити милостињу у манастиру Црна река, несрећним и
сиротим Србима, када им се даје колико год се може. Нико се
гладан, жедан и неутешен из овог светог храма није вратио. У коју
књигу то уписати, када је Христ рекао да милостињу ваља чинити
тако да једна рука не зна када друга даје.

Изгледа да је у СПЦ само владика Артемије дужан да буде
послушан. Он то и јесте, јер се више пута приклонио одлукама, не
само Сабора СПЦ већ и Синода. Доказ је управо и први део овог
мог текста. С друге стране, после три одлуке Сабора СПЦ да се
има служити како су служили Свети Владика Николај Охридско-
Жички и Ава Јустин Ћелијски, неки епископи су изјавили да су
они изнад Сабора и да их одлука Сабора не обавезује. Њих не
интересује ни како његова светост Иринеј служи. Ни длака са
глава им не недостаје. И даље нам натурају величину неког
Јована Зизијуласа, а Светог Саву и овде поменута два наша
светитеља тихо гурају у страну. Немају још снаге да се са њима,
славним светитељима нашим, обрачунају, већ једино, понекад,
могу да кажу да „икуменизам“ није исто што и екуменизам.

Вељко Ђурић Мишина

Патуљци у мантијамa

„Битна и неоспорно тачна карактеристика нашега времена јесте потпуна духовна статичност и, због тога, предосећање нечега страшнога, што разара и уништава све. Људи који бескрајном чистотом своје душе умеју да слушају и разумеју најтананије откуцаје и најскривеније тајне духа века овога, забринуте се питају: какав је свршетак свих ових криза? Јер није главна само економска криза. И не постоји само она. Криза савести, религиозна и морална криза, које неоспорно постоје, показују да влада опште мртвило вере у Христа“.

Ово је цитат из уводника „Наша реч“ првог броја часописа „Светосавље“, листа студената Богословског факултета из 1932. године. Пажљивим читањем види се да изречене тврдње важе и за данашње време, за 2010. годину.

Карактероголија српског народа одређује и карактер његове Цркве. Српска православна црква је део српског народа са посебним местом у његовој историји.

Добри познаваоци етнопсихологије кажу да је српски народ на историјској низбрдици и за то наводе разна објашњења као што је, између осталог, морално посрнуће. И Црква дели ту особину.

Црква је институција од великог угледа у народу и зато ће доживљавати нападе оних којима та чињеница смета. Истовремено, они који се налазе на врху, као да су се одметнули од њене суштине и дају свој, често негативан, утисак у народу.

Афере и скандали који су потресали домаћу јавност уочи избора новог српског првојерарха ни издалека нису могли да најаве оно што је уследило на првој седници Синода којој је председавао нови патријарх. Одлука Синода о меканој „суспензији“ епископа рашко-призренског Артемија Радосавље-

вића је, судећи по догађајима који су уследили, отворила Пандорину кутију у Цркви. И ти догађаји чине врх леденог брега, онај део који вири из воде.

Познаваоци прилика унутар српске Патријаршије знају да је исфорсирана јавна савест оличена у неколико „верских аналитичара“ звучних имена, које, узгред, финансирају једни епископи да нашкоде угледу других, и који су спремани да у потаји показују само лицемерје, однос моћи, утицаја, новца и положаја у врху Цркве. Јавна је тајна да постоје олигархијске групе у појединим епархијама, које, уз прећутан благослов надлежног архијереја, згрћу огромна материјална богатства. Тако су, на пример, поједини архијерејски намесници у Београду јачи материјално од појединих владика у Хрватској или Босни и Херцеговини. Познате су приче о куповини парохијских места у београдским храмовима, о обавезним набавкама грађевинског материјала за нови храм код одређеног свештеника, ванбрачном (другобрачном) животу знатног броја свештеника, оптужбама због насртаја појединих свештеника на домаћице приликом доласка у станове ради обављања свештенорадњи, слању љубавних понуда преко СМС порука и тако даље, у недоглед. Поједине тврдње је тешко проверити али народна мудрост да „где има дима има и ватре“ упозорава и потврђује!

Који је архијереј покренуо канонски поступак за утврђивање таквих силних оптужби и позвао на одговорност? Питање добија на значају после одлуке Синода да рашчисти са малверзацијама на територији једне епархије. Да ли ће се све сломити на једном секретару и једном владици? Како ствари стоје, биће управо тако! Можда се архијереји боје библијских упозорења о бацању камена и да онај што суди заборавља да ће му бити суђено!

Српски архијереји би требало да се држе Правила светих отаца, црквеног Устава који је јасан и недвосмислен, традиције и

норми. Чему, уосталом, те звучне титуле појединих архијереја, ти епископски савети, назив „Православна црква у Црној Гори“ и тако даље?

Да ли је то њихов допринос у разградњи и рушењу Цркве?

Народ и даље гледа у Цркву као институцију са највећим степеном угледа, поверења и националног значаја. Питање је времена, међутим, када ће „куки и мотици“ са волтеријанским набојем да досади бестидно разметање појединих медиокритета и духовних патуљака у мантијама.

(Аутор је историчар, објавио је више радова из новије историје Српске православне цркве)

Бранко Радун

ЦРКВА У ПРОЦЕПУ

Разрешење епископа Артемија над управом епархије и догађаји који су следили збунили су и поделили јавност. Много медијског дима нам говори да ту има и „политичке ватре”, то јест нечијих закулисних интереса.

Свему томе су здушно и пристрасно кумовали и неки „роевропски” медији и политички центри. Све ово је била и прилика за обрачун са „непослушним епископом”. Због значаја позиције црквеног вође Срба на Косову и изабраног тајминга готово је извесно да су кампању инспирисали и неки центри ван земље, са циљем да се на том простору ослабе српске позиције и да се коначно прихвати „независност Косова”. У тим стратешким играма око Косова Српска црква је колатерална штета. Но за кругове који традиционално негују анимозитет према СПЦ ово је шанса која се не пропушта за рушење ауторитета једине преостале институције којој Срби верују.

Сва је прилика да ни у врху Српске цркве нису били свесни у шта се упуштају око разрешења епископа Артемија и какве ће последице то имати. Ова одлука је донела немиле сцене сукоба, тешке унутрашње расправе и смутње. Врх СПЦ у оваквим изазовним догађањима делује прилично неодлучно и у медијима реагује споро и неадекватно модерним временима. Тај простор наравно користе они који нису баш наклоњени цркви и традицији.

Све ово што се дешава може довести до тежих последица по цркву и народ на Косову и другде. Црквена и ванцрквена јавност тражи објашњење онога што се дешава. Многи схватају да се епископ Артемије својим радом замерио и албанским наркокартелима, америчким стратезима и српским политика-

нтима, али са друге стране желе да разумеју одлуку Синода СПЦ којом се жели „завести ред” у овој епархији.

Ако се не пружи довољно информација и јаких аргумената у прилог одлуци Синода део црквене јавности ће постати склон објашњењу да је свему узрок антиекуменизам епископа Артемија и његово противљење доласку папе у Србију. Они који на ствар гледају „световним очима” биће све више уверени да је реч о склањању „непослушног епископа”, јер је епископ Артемије познат као критичар српске политике у вези са Косовом, као и препрека америчком плану за „легализацију” сецесије Косова.

На основу ове опасне ситуације у којој се нашла СПЦ јасно је да је потребно много више отворености према црквеној и ванцрквеној јавности, али и много више дијалога унутар црквених кругова око неких питања (о литургији, о односу према Ватикану, о „кадровским питањима”). Осим тога осећа се потреба за јачим лидерством у цркви, не додуше у смислу ауторитарне централизације какву има католичка црква, али ипак у смислу јединственијег и ефикаснијег деловања. Исто тако ово нам показује и да се држава, медији и странци мешају у међуцрквене односе са лошим намерама.

Српска црква никада није била клерикална као католичка, иако јој то неки кратковиди и злонамерни пребацују, али је у добрим временима гајила добре партнерске односе са државом или ти „симфоничне односе на ползу народа”. Цркви као јединој институцији која има ауторитет је потребна подршка државе и друштва, а не страначка мешетарења и медијска подметања која нас све заједно представљају у најгорем светлу.

Уместо да политичка и интелектуална елита помогну цркви, која не само на Косову већ и на другим просторима па и у дијаспори, једина окупља наше људе, неки у цркви виде још један конкурентски „центар политичке моћи и утицаја”, а други, што је

још горе, препреку на светом путу „европеизације” Србије.

На крају, јасно је и то да је Артемије омекшао став о Косову и НАТО-у, сигурно не би имао против себе медије и политичке моћнике. Не улазећи у неправилности пословања епархије која ради у условима окупације морамо се запитати како се таква ревност медија не види кад су у питању министарства, јавна предузећа или агенција за приватизацију, где би се могло наћи много више од тога да је неко себи уплатио неколико година радног стажа.

Владимир Димитријевић

Човек кога је требало ућуткати

Једно од питања, пре читања овог текста, је: зашто се опет оглашавам? Већ сам потписао апел групе интелектуалаца поводом уклањања епископа Артемија са управе Епархије рашко-призренске (апел се појавио на Сретење 2010. године), а наступао сам и у емисији „Питања и одговори“ на ТВ Палма плус (20. фебруара 2010).^[1] Мој став је познат. Епископ рашко-призренски нашао се на удару моћника овога света, који Косово желе да коначно потчине НАТО окупацији.

Искоришћене су извесне унутрашње црквене противуречности да би се он уклонио, пототу што се очекује да ће и Рашка област (тзв. „Санџак“) кренути путем Косова, а владика Артемије је архијереј и на Косову и у Рашкој области. То не значи да пишем било шта о „финансијским малверзацијама у пословању Епархије рашко-призренске. О томе нека суде надлежни. Такође, став о овим питањима не сме бити повод за расколничке тенденције, нарочито ако знамо да је владика Артемије свим силама против било каквог раскола. Свој текст пишем да бих наша догађања сместио у шири оквир, и указао на извесне, мање познате, а могуће, разлоге за уклањање епископа Артемија. Јер, не заборавимо: он је, у овом тренутку, један од најзначајнијих бораца за Свето Предање, а против глобалистичке квазирелигиозности екуменизма – не само у српској Цркви, него и у Цркви од Истока. Идеолошки екуменизам, који одговара политичко-економским „интеграционим процесима“ и интересима мондијалистичке олигархије, већ дуго нагриза самосвест и снагу православних. Супротстављајући се том процесу, епископ Артемије је већ одавно на нишану оних који сматрају да у Цркви „all you need is love“ (јер, екуменисти истичу Љубав као нешто изнад Истине;

православни знају да су Љубав и Истина једно, јер су Христос.)

Као доследни ученик оца Јустина Поповића, аутора књиге „Право-славна црква и екуменизам“, владика Артемије је, увек и свагда, био против компромиса кад је православна вера у питању, а поготову против заједничких молитава са инославнима, које канони Цркве изричито забрањују (и који су, како каже отац Јустин, јасни и за „савест комарца“).

У својим јавним иступима, књигама и епархијском часопису „Свети кнез Лазар“ редовно је писао против непредањских поступака не само извесних архијереја у СПЦ, него и против таквих поступака угледника у другим помесним црквама. Због Артемијевог критичког става према приближавању патријарха цариградског Вартоломеја I Ватикану, овај првојерарх му је забранио улазак на Свету Гору – и то је било још средином последње деценије 20. века.^[2] Да се разумемо: владика Артемије је (увек и свагда бираним речима!) само изражавао своје мишљење и улагао јавне протесте, као што је чинио и Свети Јустин Ћелијски, његов духовни отац. Он никад није позивао ни на какво „зилотство“ и „расколништво“. Но, његова чврстина је бола очи. Довољно је сетити се апела упућеног СА Сабору СПЦ 2001. из манастира Сопоћани (на скупу су учествовали многи угледни духовници, међу којим и блаженопочивши архимандрит студенички Јулијан), па учешћа владике Артемије на свеправославном богословском скупу у Солуну 2004, када је екуменизам оштро критикован; године 2009, епископ рашко-призренски се, са својим монаштвом, придружио „Исповедању вере против екуменизма“, које је потписало још неколико архијереја и много угледних духовника и теолога православне Јеладе. У јесен 2009, уочи преговора мешовите православно-католичке комисије на Кипру (вођени су преговори о водећој улози римског папе у првом миленијуму Цркве, а пропали су због

реакција православне јавности), владика Артемије је тражио да се СА Сабор СПЦ састане ванредно, да би делегат СПЦ, епископ браничевски Игњатије, добио јасна упутства како да се понаша у току преговора.

Доктор теологије, изразито подвижничког живота и способан духовни руковођа (о томе говори број манастира на Косову и Метохији и у Рашкој области које је напунио својом духовном децом), српски епископ Артемије није могао да остане на ветрометини, а да они којима се не свиђа његова „дрчност“ (читај: непопукла истинољубивост) не покушају да га одувају. Ако се неко такав мора уклонити (а мора!), то се не сме учинити непосредним нападом на његову духовну позицију. Најлакше је утврдити да је дотични крив за нешто друго, нешто банално и истовремено медијски употребљиво – а то је злоупотреба (државног, црквеног, народног) новца. Јавност ионако мало зна о експлицитним позицијама владике Артемија, а његова дела и часопис „Свети кнез Лазар“ ретко ко да је читао.

То, понављам, не значи да није било неумешности (или, не дај Боже, злоупотреба) кад је руковођење новцем у питању. Али, човек који је од 1999. године скоро у потпуности препуштен самом себи, у неприја-тељском окружењу НАТО – ОВК коалиције, који је путовао, путовао, путовао од немила до недрага да би сведочио о Косову у Србији и тамошњем страдању Срба и других неалбанаца могао је да погрешити (он или неко из његовог окружења) „у корацима“ – не из зле намере, него у брзини.

Међутим, начин на који је уклоњен јасно показује да се некеме журило. Тај „неко“ је, крајем фебруара 2010, изводио војне вежбе на северу Косова, претећи „реинтеграцијом“. И нема озбиљног човека који није уочио да је брига за морални лик СПЦ и борба против корупције у њеним редовима почела у исто време када су представници НАТО империје решили да слома сваки српски

отпор на „независном“ Косову, и да је почела управо од епархије рашко-призренске, а не, рецимо, од епархија у дијаспори или у „ужој Србији“. Владика Артемије одавно смета.

У Берлину је, 3. и 4. јула 1998. године, одржана, у организацији Бартелсман фондације, конференција о „Доусавршавању Европске Уније“. Конференција је била затворена за јавност, а присуствовали су јој такви моћници какви су Хенри Кисинџер и Ричард Холбрук (који је, пре завршетка исте, отишао у Београд, да настави с притисцима на Милошевића.) Једини Србин који је на конференцији поднео реферат био је владика Артемије, у чијој пратњи су се нашли представници Светског савета Срба, међу којима су били Предраг Р. Драгић Кијук и др Владимир Умељић (који се такође обратио присутнима, говорећи о Косову.)

Из стратешког документа (понављамо: недоступног за јавност) видело се да уједињена Европа из својих редова искључује не само Русију, него и Белорусију и Украјину (проглашене „сивим зонама“), а за Србију предвиђа статус „енклаве“ подложне свим врстама дробљења. После обраћања владике Артемија, који се залагао за Европу засновану на хришћанским начелима, Клаус Кинкел, немачки министар спољних послова, изјавио је две битне ствари: да „Европа није и више никада неће бити хришћански клуб“, као и то да су „Срби губитници и да ће још губити у догађајима који следе“. У документу о „доусавршавању ЕУ“ јасно је речено да искључивање Русије из евроинтегративних процеса подразумева укључивање Турске у исте те процесе. Колико догађаји после овог езотерног скупа остварују оно што је „зацртано“, читалац нека суди сам (почев од одбијања да се хришћанство помене у Преамбули Устава ЕУ, преко НАТО бомбардовања Србије и Црне Горе 1999. године, до антируске и туркофилске политике евроамеричких савезника.)^[3]

На овом скупу, владика Артемије се окупљенима обратио

говором под називом „Срби и Нови европски поредак - Једно хришћанско питање“:

„Понуђени пројекат 'Доусавршавање Европске уније' радује људе добре воље, јер ће након две хиљаде година европски хришћани најзад остварити саборну и заједничку хришћанску Европу. За наш стари континент, то има значај духовног успења, јер је досадашња историја Европе историја великих искушења, мржње, ратова и свих облика нехришћанских 'врлина'.

Па ипак, понуђени документ има својих мањкавости, како у одређивању циља тако и у коришћењу средстава. Непримерено је хришћанској цивилизацији да је одликује властодржачки трибализам, што малобројне народе доводи у неравноправан положај. Тај трибализам и наслеђени европоцентризам (како се истиче на странама 17, 20 и 23 понуђеног документа) не би требало да буде карактеристика, најзад, остварене хришћанске европске заједнице.

Циљно се одређујући као саставни део биполарне светске империје (наводно због успостављања равнотеже снага) јача се тријумфална а не универзална космополитеја односно благодатна хришћанска заједница - што нам је свима, несумњиво, заједничка жеља. Не постоји, такође, ниједан разлог (види 26. стр. овог документа) да се уводи престижно, примордијално одлучивање без сагласности других, као ни разлог да се уводи инструмент преторијанског или - ако хоћете - инквизиторског маља (стр. 23) уместо лековитог принципа дијалога, који је Европа ипак достигла.

На 9. страни политичког програма Европе предвиђају се сиве зоне и једна енклава за регије које се нису у оквиру предвиђеног плана довољно прилагодиле. Ја не говорим сада о непримерној врсти централизованог диктата (превентивне мере) већ о неспојивости стварања резервата у оквиру хришћанске

заједнице. Слажете се, претпостављам, да би Европа морала да се одрекне политике расизма и протектората. И даље, пројекат под називом "Доусавршавање Европске уније" најконкретније помиње, као могуће неуралгичне тачке, Русију, Украјину, Белорусију и Србију (стр. 8. 15. 18. 19). Посебно се наглашава албанско питање а на уштрб свих осталих нерешених питања која би се, исто тако, у Европи могла политички исфорсирати, као нпр: Молдавија, Корзика, Баскија и томе слично.

Овај пример истичемо зато што би актуелни догађаји у Старој Србији (регија Косово и Метохија) могли бити пример принципијелне политике хришћанске европске заједнице. Након двоструких аршина, сатани-зације и курдизације Срба имало би смисла насталу кризу решавати у оквиру политике мудрости а не политички окоштало традиционализма.

Сасвим прецизно, у првој Југославији албанска мањина је сачињавала 3,6% становништва, слично мађарској мањини од 3,3%. У трећој Југославији, насталој на рушевинама Титове комунистичке империје (а оствареној једино на штету српског народа), проценат албанске мањине се "попео" до неких 90% у рогобатној политичкој манипулацији. То значи да се стварни проценат Албанаца (тј. Шиптара) у Србији и Југославији посматра у оквиру регије а не државе - иако су и у смањеној трећој Југославији, па и држави Србији, Албанци мањина. Ако Албанци на Косову и Метохији и представљају већину они су мањина у оквиру Србије где не прелазе 10% од укупне популације. Уосталом, смањивање суверених државних територија нигде, као што знате, не условљава мањински прираштај.

Према томе, питање свете српске земље на Косову и Метохији (са хришћанском епископијом старом 1.080 година и са око 1.300 сакралних објеката) не може се решавати тако што ће се мањинска питања претварати у територијална. И више од тога,

није мудра она политика која одређеним етничким групама помаже у лажном креирању права, идентитета и изабраништва - јер је то политика која рађа ксенофобичност, расизам и верску нетолеранцију. Срби су током два века такву политику плаћали голготском ценом етничког чишћења које је над њима вршено.

Већ на овом примеру јасно се уочава потпуно неутемељени прилаз успостављању тзв. сивих зона и енклава, како су их окарактерисали аутори овог политичког програма Европске заједнице. Потпуно непознавање чињеница, или њихово ниподаштавање, неће умањивати већ увећавати сиве зоне силујући Заједницу да своју енергију беспотребно троши само зато што је одустала од принципијелних решења. А то конкретно значи да поводом кризе на Косову и Метохији треба основати међународну конференцију на којој ће бити решавана и гарантована права Срба у Хрватској и права Албанаца у Србији.

Приговор Рашко-призренске епископије овом документу тиче се и одстрањивања Русије из хришћанске европске заједнице, што понуђени документ чини стидљивим одгуривањем Русије у Азију. На сличан начин чини се и грешка фаворизовањем Турске европском заједништву на штету древних и аутохтоних народа у европској фамилији.

Значи ли то, господо, да ће политички прагматизам заменити хришћански хуманизам у заједници на коју Европа чека две хиљаде година?

Нема хришћанске европске заједнице без усаглашавања оваквог документа од стране хришћанских конфесија. Разумљиво, није реч о теократији већ антианархији, пошто стварање унисоне идеолошке Европске заједнице неће бити залога за политичку будућност.

Европа мора тражити решења у оквиру заједнице духовних и хуманистичких искустава, попут моралних зачетника Паневро-

пске заједнице. Њу су, као што знате, заговарали 1922. између осталих: Леон Блум, Бернард Шо, Алберт Ајнштајн, Мигел де Унамуно, Томас Ман и онај необични Србин из Лондона, Димитрије Митриновић.

Немојмо дозволити да политички прагматизам и садашњу појаву хришћанског глобализма и хуманистичког идеала претвори у мехур од сапунице. Уосталом, одговорност при стварању оваквих докумената увек је већа од могућих последица, па тако и одговорност оних који би хришћанску Европску заједницу заснивали нанехришћанским начелима.“

Оно што је владика рекао у Берлину 1998, он је понављао, с овом или оном нијансом, све до сада, ни за јоту не одступајући од интереса Србије и Срба на Косову и Метохији.

Оваква „зилотска“, „фанатична“ доследност, у доба у коме су лаж и недоследност принципи јавног живота више него икад, морали су да сметају. А „Раде Неимар“ је, може бити, само колатерална штета.

Ко ће победити?

У случају владике Артемија није у питању само „геополитика“, него и „мистика“.

Једноставно, нашао се на путу „Њу ејџа“, доба у коме „не сме бити два мишљења кад је плурализам у питању“. Да ли ће мудрост и добра воља у његовом случају победити неразум и жељу да се један незгодан глас уклони из унисоног хора религиозних и „евроатлантских“ интеграција, остаје да се види. Било како било, то је већ било, и биће док год постоји Црква у којој, поред Божјег, има и људског (често „исувише људског“). Такав је живот у коме сведочимо Истину.

Једино у шта можемо бити сигурни је следеће: ко год да

„победи“ у овој нашој несрећи, после свих победника победиће Истина (која је, за православне, богочовек Исус Христос.)

[1] Већ сам неколико пута писао да сам „стари реакционар“ – реагујем на надражаје. Од почетка писања на хришћанске теме, пратио сам оно што људе у Цркви (или око Цркве) занима и настојао да на то дајем одговоре (од питања сектологије, преко односа Цркве и друштва, до екуменизма). Сматрао сам, и сматрам, да је жива људска реч, каткад полемична, средство којим се, у дијалогу, долази до Истине, и да гушење слободе говора свуда (па и у Цркви) значи рат против човекове боголикости.

Као православни публициста, реаговао сам текстовима кад год сам мислио да је неко у Цркви изложен неправедној осуди: године 1994, у часопису „Логос“, објавио сам писмо редакцији, сматрајући да се у појединим чланцима објављеним у часопису износи погрешна тврдња да је патријарх Павле пацифиста хоминистичког типа; године 1999, у крагујевачким „Погледима“ објавио сам текст „Пророк у оставци?“ бранећи владика Атанасија захумско-херцеговачког од критика због његовог повлачења у мировину; године 2003, писао сам о беседи митрополита Амфилохија над одром Зорана Ђинђића, коју су „другосрбијанци“ једнодушно осуђивали само зато што је митрополит критиковао Америку због напада на Ирак; године 2010, када су извесни медији погрешно тумачили прве изјаве патријарха српског Иринеја, и о томе сам написао чланак.

Реагујем у тренуцима кад се нешто догађа, и углавном сам на страни оних који остану „сами против свих“. Моје речи, наравно, нису „црвено слово“ у календару, али су писане искрено, са намером да се допринесе трпељивом и мудрому разговору, који нам је свима потребан, поготову у Цркви.

Част ми је да ово размишљање могу објавити на сајту „Нове српске политичке мисли“, која предњачи у борби за право на слободно изражавање.

[2] У часопису „Свети кнез Лазар“ (2-3/1996.) владика Артемије је објавио своје писмо Синоду поводом одлуке цариградског патријарха Вартоломеја. У фусноти је писао:

„Дана 29. новембра 1995. године поднео сам редовним путем молбу Цариградској Патријаршији ради добијања благослова за посету Светој гори. Одговор је из Цариграда послат 27. фебруара 1996. године, али негативан, из разлога који се види из овог нашег одговора Светом Синоду СПЦ“. Одговор гласи:

"Светом архијерејском Синоду

У вези Вашег акта бр. 491. зап. 284 од 21. марта 1996. године, којим ми достављате одлуку Њ. С. Патријарха Цариградског Г-на Вартоломеја, којом ми ускраћује дозволу за улазак у Свету Гору, част нам је одговорити Светом синоду следеће:

Дубоко ме је заболела чињеница да сте Ви, Ваша Светости, и браћа архијереји, чланови Светог синода, без икакве провере узели здраво за готово чисту клевету садржану у акту Васељенског Патријарха да ја „одржавам некакве односе и заједницу са расколницима, са свргнутим од стране Грчке Цркве свештеником Кипријаном, који се назива епископом Оропоса и Филе" (на чему се и темељи забрана мени уласка у Свету Гору), и што ми, на основу тога, скрећете пажњу (у духу сугестије из Цариграда) „да се држим канонског поретка Православне Цркве".

Да сте ме о томе упитали, Ваша Светости, када сам недавно био код Вас, рекао бих Вам оно што је и Богу познато: Да никада од када сам Епископ, а и раније, нисам имао никакав однос и заједницу са поменутиим Кипријаном, чак ни путем телефона.

И први део моје тобожње кривице да ја „својим речима и

поступцима рушим углед Васељенске Патријаршије", нема апсолутно никаква основа, нити се за потврду тога наводи било који доказ. Напротив, постоје многобројни докази да онај који мене позива да се држим „реда и предања Православне Цркве" (дакле, Васељенски Патријарх Вартоломеј) сам лично, и они са њим, до сада су погазили све свете Каноне и предања Цркве, спроводећи своје екуменистичке и експанзионистичке циљеве. Зато је до суза болно да он и такви опомињу некога на држање канонског предања.

Ја знам, Ваша Светости, да ни наш Синод, нити било који други данас у свету, није у стању, нити је спреман, да узме у заштиту Свете Каноне и светоотачки црквени поредак и осуди оне који су те осуде достојни (многи су и у нашој СПЦ). Али зато спреман је и наш Синод и остали у свету да суде и осуђују оне који, држећи се Светих Канона и предања Цркве Православне, подижу свој глас у одбрану вере православне и жигошу на пристојан начин (износећи само чињенице) оне који су одавно преступили међе које поставише Оци наши. Но, не мари ништа. Жив је Бог наш и свеправедни Судија, који то све добро види и зна, и чији суд ће бити праведан. Жалосно је само што многи, идући на компромисе и заједничке молитве са одлученима и анатемисанима, саблажњавају и воде у вечну погибао многе невинне душе за које је Христос пострадао.

У условима у којима живим и по моћи колико ми дозвољавају, трудим се да будем верни следбеник и чувар Светих Канона и Светих Отаца, сведочећи јеванђелску Истину, да никакву заједницу нема светлост са тамом, ни Христос са Велијаром. То и такво моје сведочење које сам, ту и тамо, износио углавном у „Светом Кнезу Лазару", доживљава се и узима као „рушење угледа Васељенске Патријаршије". Овде ћу посведочити: Нема никога на свету ко би могао угледу Васељенске Патријаршије

толико нашкодити колико сам Патријарх Вартоломеј и чланови његове Јерархије својим екуменистичким поступцима и изјавама, а које су познате широм света.

Браћо и Оци Синодалци, Вашу опомену мени (без обзира на то колико је неоснована) доживљавам као први знак Ваше спремности и ревности да штитите Свете Каноне и поредак Цркве, верујући да ће сличне опомене бити благовремено упућене и онима у СПЦ, који су се много о те Каноне огрешили и греше. У тој доброј нади остајем Светом синоду одан у Господу

Епископ рашко-призренски Артемије<<

[3] Да скуп у Берлину није био нимало наиван, него је заиста оцртао правце будуће „евроатлантске“ (читај: НАТО) политике, сведочи и писмо немачког јавног делатника, Вилија Вимера, писано 2. маја 2000. године:

„Веома цењени г. канцелару,

крајем протекле недеље био сам у прилици да у словачком главном граду Братислави присуствујем конференцији, коју су заједнички организовали америчко министарство иностраних дела и American Enterprise Institut (Спољнополитички институт Републиканске странке). Главне теме скупа биле су Балкан и проширење НАТО.

Конференцији су присуствовали веома високи политички представници, на што указује присуство великог броја председника влада, као и министара иностраних послова и министара одбране из тог региона. Међу бројним важним тачкама, о којима се расправљало, неке од тема заслужују да их се нарочито истакне:

- Организатори конференције су захтевали да се у кругу савезничких држава што је могуће брже изврши међународно признање независне државе Косово.

- Организатори су изјавили да се Савезна Република

Југославија налази ван сваког правног поретка, а пре свега изван Завршног документа из Хелсинкија.

- Европски правни поредак представља сметњу за спровођење планова НАТО. У том смислу знатно је погоднији амерички правни поредак за примену и у Европи.

- Рат против Савезне Републике Југославије вођен је да би се исправила погрешна одлука генерала Ајзенхауера из доба Другог светског рата. Због тога се из стратешких разлога тамо морају стационирати амерички војници, те да се тако надокнади оно што је пропуштено године 1945.

- Европски савезници су учествовали у рату против Југославије да би, *de facto*, превазишли препреку и дилему која је настала после усвајања „концепта нове стратегије“ Алијансе у априлу 1999. године, односно настојање Европљана да се претходно добије мандат УН или КЕБС-а.

Не умањујући важност накнадне легалистичке интерпретације Европљана да је, наиме, код ширења задатака НАТО преко граница законски договореног подручја у рату против Југославије, била реч само о изузетку, ипак је јасно да је у питању преседан, на који се у свако доба свако може позвати, и тако ће многи убудуће и да поступају.

Ваљало би да се приликом садашњег ширења НАТО поново успостави територијална ситуација на простору између Балтичког мора и Анадолије, каква је постојала у време Римског царства и то у доба када је оно било на врхунцу моћи и заузимало највеће територијално пространство.

Због тога Пољска мора да буде окружена са севера и југа демократским државама као суседима, а Румунија и Бугарска да обезбеде копнену везу са Турском. Србија (вероватно због обезбеђивања несметаног војног присуства САД) трајно мора да буде искључена из европског развоја.

Северно од Пољске треба да се оствари потпуна контрола над прилазима Санкт Петербурга Балтичком мору.

У сваком процесу праву народа на самоопредељење треба дати предност над свим другим одредбама или правилима међународног права.

Тврдња да је НАТО приликом напада на Савезну Републику Југославију прекршио сва међународна правила, а нарочито све одговарајуће одредбе међународног права - није оспоравана.

После ове конференције, на којој се расправљало веома слободно и отворено, не може да се избегне важност и далекосежност њених оцена, нарочито када се има на уму висок и компетентан састав учесника и организатора. Америчка страна, изгледа, свесна је и спремна да у глобалном оквиру, због остваривања својих циљева, поткопа у укине међународни правни поредак, који је настао као резултат Другог светског рата у прошлом веку. Сила има да стоји изнад права. Тамо где међународно право стоји на путу, треба га уклонити.

Када је сличну судбину доживело Друштво народа, Други светски рат није више био далеко. Начин размишљања, који води рачуна само о сопственим интересима, може да се назове само тоталитарним.

С пријатељским поздравима,
Вили Вимер“<<

Није ово никаква „теорија завере“, него воља светских моћника која се, на наше очи, остварује, при чему су, како рече Клаус Кинкел, стални губитници управо Срби.

Зато Турска најављује велики повратак на Балкан, и зато људи попут владике Артемија морају да оду. Они, једноставно, не верују да је Стамбол на Босфору добра будућност за нас – ни као престоница „православног екуменизма“ (у коме Фанар предњачи), ни као престоница новоосманске империје.

Слободан Антонић

Зашто руше Цркву?

Не морамо бити велики верници, нити познаваоци СПЦ, па да видимо каквим је све тешким ударима, у последње време, изложена Црква. Оно што се од 2001. до 2008. дешавало са нашом војском, то се сада дешава са нашом црквом. Војска је, одмах после 5. октобра, још увек била национална установа од највећег поверења међу грађанима^[1].

Огромни ауторитет који је имала, није дуговала само традицији, већ и добром држању у рату са НАТО. Међутим, тај ауторитет је, упорном пропагандом овдашњих медија у служби Империје систематски поткопан. За Б92 или Блиц, генерали, команданти из рата 1999, нису били ништа друго до ратни злочинци, официри су увек били само неспособни, корумпирани и непоправљиво конзервативни, служење војног рока је представљано као најгора робија за „урбану, модерну и перспективну омладину“, а сваки инцидент са регрутима или муницијом био је само још један доказ да се војска мора „коренито реформисати“. Онда је војска коначно „реформисана“ тако што је уништено 1.200 противавионских ракета типа „стрела“, исечено 700 тенкова у старо гвожђе, број авиона у летећем стању сведен на два, а за 2011. најављено потпуно укидање служења војног рока. И сада је у војсци, судећи по Блицу и Б92 коначно све у реду. Одједном је нестало и корупције, и некомпетенције, и бирократије...

Јер, у основи, нестало је и саме војске. Она се претворила у оперетску НАТО чету за парадирање овдашњих министара, председника и посланика. Слично се сада дешава и са Црквом. Када је војска довољно изблаћена и деградирана, прешло се на СПЦ. Она је, за наше „еврореформске“ медије постала легло

педофила, ратних злочинаца, пљачкаша и, уопште, мрачњака сваке врсте ^[2]. У томе су се, опет, највише истицали Блиц и Б92. Ипак, са „реформом“ Цркве ишло је знатно теже него са „реформом“ Војске. Пре свега због тога што је ту било знатно теже довести ново, „реформско“ руководство. Сахрана патријарха Павла, штавише, показала је да је – првенствено због личности самог патријарха – морални углед Цркве у народу остао непољуљан.

То је био знак за узбуну и отпочињање финалног таласа пропагандне „обраде“ СПЦ. Један правац тог деловања састојао се у „сугестији“ да на чело Цркве мора да дође „реформско“ руководство, које ће СПЦ „увести у Европу“. Кампања за промену црквеног календара, коју је повео Блиц, а придружили су му се Политика и Данас ^[3], била је један од примера таквих „реформистичких“ захтева. Други правац акције ишао је на продубљивање подела међу архијерејима СПЦ. Поједини „млади“, „динамични“ и „европски оријентисани“ епископи постали су љубимци Блица и Б92, док су, истовремено, неки „конзервативни“ и „националистички“ епископи постали стална мета блаћења и изругивања.

Овом медијском акцијом желело се утицати и на избор новог патријарха. На велику жалост спин-доктора, због апостолског начина бирања, није се могао извикати жељени кандидат. Али, систематски је стварана атмосфера у којој су се, ко год да буде изабран, од новог патријарха очекивале тачно одређене ствари – од позивања папе у Србију, преко благосиљања евроатлантских интеграција, до „сређивања стања у цркви“.

Конечно, својих пет минута ова пропагандистичка екипа је дочекала са суспензијом једног од њихових дежурних негативаца – владике Артемија. Не улазећи сада у питање мотива и оправданости одлуке Синода о привременој смени Артемија,

треба рећи да је читав случај нанео несумњиву штету угледу СПЦ у јавности. Ликовање Блица и Б92 због кошкања калуђера, свађе епископа, а нарочито због проневера помоћи за народне кухиње на Косову, било је бескрајно. Још гори су били њихови хајкачки узвици да се са „акцијом сређивања стања у СПЦ“ не сме стати, и да одмах треба прећи и на друге „проблематичне“ епископе – од владике врањанског, до владике зворничко-тузланског.

Сада само од мудрости архијереја СПЦ зависи хоће ли се настала штета санирати, или ће се дати нови материјал за рад антицрквене пропагандне машинерије. Најгоре од свега је што поткопавање и растурање СПЦ није само тренутни пројекат Империје. Може се слободно рећи да је то један од њених стратешких циљева. Два су разлога због чега моћне глобалистичке структуре виде СПЦ као сметњу коју треба уклонити.

Најпре, православне цркве, за разлику од римокатоличке или протестанских, имају не само националну форму, већ су и директна потпора националним државама. Зато глобалисти, који хоће да ослабе и прогутају националне државе, не могу а да пре тога сасвим не ослабе и дезинтегришу националне цркве. Оне се руше медијски и политички, али, што је најопасније, и кроз црквену јерархију, једном посебном врстом унутрашње идеологије. Епископи се, наиме, убеђују – а неки од њих су, изгледа, то и поверовали – да изворно хришћанство подразумева „право епископа да буде врховна власт у стварима која се тичу вере, живота и богослужења у својој Цркви“ (како је изјавио један наш великодостојник). „Универзална хришћанска црква“ се, тако, види као некаква конфедерација епископа, којима над главом не стоје никакве „етнофилетистичке“, помесне (националне) цркве, већ само, евентуално, Васељенски патријарх. Помесне цркве се, такође, представљају само као производи „националистичког 19.

века“. Будући да су „историјска творевина“, оне се, у доба глобализације, оцењују као нешто што је већ „историјски превазиђено“.

Овакву еклесиологију шире пре свега богослови блиски Цариградској патријаршији. Тамо традиционално постоји једна фанариотска линија, која хоће да, науштрб националних цркава, обнови административну доминацију Цариградске патријаршије из времена Отоманског царства. Томе треба додати да је тежак положај православних у Турској довео до тога да се САД и ЕУ наметну као главне заштитнице Цариградске патријаршије. Захваљујући упорном раду „меке моћи“, али и богословској вештини појединих цариградских великодостојника, епископална концепција хришћанства проширила се и на поједине архијереје помесних цркава. Уосталом, зашто би баш епископи били имуни на тако раширене људске грехе као што су гордост и воља за моћ?

Други извор глобалистичког рата против помесних православних цркава јесте њихова укорењеност у традиционални морал и друштво. Православно хришћанство верује у апсолутне вредности, као што су истина, људски живот, Бог или љубав. Такође, оно негује предање, држећи до традиционалне концепције Бога, човека и друштва. Обе ствари су камен у ципели глобалиста. Како ћете ослабити везе које постоје међу људима и произвести „индивидуу“ – усамљеног потрошача и животињски тупог радника, ако најпре не релативизујете све вредности и не покидате људима њихове корене у традицији?

Православна црква је за такве циљеве баш незгодна. Она се превише опире распамећивању које се врши увођењем истополних бракова, жена-свештеница и захтевада хришћанке, у складу са политичком коректношћу, не славе Бога, већ „Бог-ону“ (God-she), и не моле се Христу, већ „Иси Христи“ (Jesa

Christa)^[4]. Православна црква се превише опире идеји да је грех, ако га и има, само „стање ума“, а да је највећи „грех према себи“. Она се превише опире претварању породице у „партнерство“ и замену родитеља „заштитницима дечијих права“. Она хоће да сачува заједнице – породицу, комшилук, народ и државу, не схватајући да у Империји сме да постоји само усамљени појединац-поданик, наспрам неограниченог глобалног тржишта, неограничене владавине капитала и неограничене културе заборав.

Зато националне православне цркве морају нестати. Оне морају бити замењене, најпре, „универзалном православном црквом“, а онда, после свих „реформи“ и свих „екуменских дијалога“, „универзалном хришћанском црквом“. Ова стратегија, ова политика, сада је сасвим јасна и сасвим лепо се види и у начину на који се овдашњи пројектовани медији односе према Српској православној цркви.

Наравно, то не значи да је спас у изолацији, ксенофобији и зилотској искључивости. СПЦ, као и Србији уосталом, потребни су савезници, како би преживела гвоздени стисак клешта чији један крак чини капиталистичка глобализација, а други Империја. Ти савезници се налазе не само у другим помесним православним црквама, већ и међу католичким и протестантским хришћанима. Као што вели Татјана Горичева, „ми смо њима потребни и они су потребни нама, православнима, ти последњи римокатолици, последњи протестанти. Ако они нестану и ми ћемо остати насамом са непријатељским светом“^[5].

Ти „последњи римокатолици, последњи протестанти“, јесу сви искрени, традиционални, антиглобалистички хришћани, којих никако нема мало^[6]. Напротив, тај фронт отпора расте и Империји ће, како време одмиче, све теже бити да изађе са њим на крај.

Ту лежи шанса и за одбрану аутономије СПЦ у односу на Империју. Морамо сви бити мудри, а нарочито наши архијереји. На њима је велика одговорност, да интересе Цркве и православног народа ставе изнад својих личних интереса, неспоразума и омраза. Само „мудри као змије и безазлени као голубови“ (Мт 10, 16) можемо да се одупремо још једном страшном искушењу којем је изложена душа овог народа.

[1] Види: <http://www.mail-archive.com/sim@antic.org/msg01041.html>

[2] Види неке примере наведене у мом тексту: http://starisajt.nspm.rs/kulturnapolitika/2008_ant_blog1.htm

[3] Види мој текст: <http://www.nspm.rs/kolumne-slobodana-antonica/bozic-i-rodjenje-eu-pravoslavlja.html>

[4] Mary Daly, *Beyond God the Father: Toward a Philosophy of Women's Liberation*. Beacon Press, 1973; Julie Clague, „The Christa: Symbolizing My Humanity and My Pain“, *Feminist Theology* (2005), Vol. 14, No. 1, 83-108.

[5] Чувајте се да вас ко не превари: православље на међи векова, ур. Владимир Димитријевић и Јован Србуљ, Београд 2007, Библиотека «Образ светачки», стр. 484.

[6] Види мој текст http://www.starisajt.nspm.rs/Prikazi/2008_ant_hr1.htm

Косара Гавриловић

„ИГРАЊЕ ЦРКВЕ“ И ИГРАЊЕ У ЦРКВИ

Прошло је тачно месец дана од мог изнуђеног одласка из манастира Грачаница. Прошло је месец дана ћутања – не изнуђеног али не ни добровољног - једноставно неминовног, јер су речи занемеле. Можда су нестале; можда су се скриле посрамљене а ја нисам умела да их нађем. Просто их више није било. Онда, одједном, речи нађоше мене...

+++

Косово је за Србе којима је Србија једина мајка најскупља српска реч, за оне наклоњене Европи - камен спотицања на путу за евроинтеграције а онима који радо прихватају новонасталу "реалност" погрешно изговорено име нове државе на брдовитом Балкану. Нажалост овим нису исцрпљене све групе Срба нити сва значења Косова истим. Но оно што је заједничко за све Србе јесте једна посебна осетљивост на ову реч. Некако као да се сва чула напрегну при помену ове заиста по свему јединствене речи која једина заслужује да се назове синонимом за речи "Србин" и "Србија". Самим тим све што се дешава на Косову и око Косова не оставља равнодушног ниједног Србина а и Србија увек сва уздрхти.

Тако је било одувек, тако ће остати и занавек. Тако је било и овог пута, када је уклоњен епископ Артемије чија епархија обухвата читаву област Косова и Метохије и један део рашке области. Свакако да ова смена не би изазвала толику буру у Србији и у Србима широм света да владика Артемије није на Косову. Да није а можда до смене не би ни дошло, ко зна? Дакле, смена је изазвала буру, а начин на који је смена извршена довео је до тога да је бура примила облик цунамија, и сада нам остаје да чекамо да се вода повуче, и да онда на миру почнемо да

пребрајамо жртве, и да утврђујемо колика је штета коме нанета. А оштећени су сви, почевши од Патријарха, преко епископа, директно или индиректно укључених у ово замешатељство, и сви манастири на Косову и Метохији " – све до последњег верника Српске православне цркве.

Овде би ваљало застати и рећи коју реч о начину смењивања. За почетак да бар побројимо шта се све то дешавало. Кренимо редом.

Након непозивања на седницу Синода, гле чуда, владика Артемије се није одазвао. Тим поводом Синод шаље своје изасланике да испитају зашто незвани владика не долази на седницу Синода. Успут воде и трочлану комисију која би требало да испита пословање епархије. Трочлана комисија уз надзор двојице епископа за само пар сати успева да пронађе довољно доказа о злоупотреби силног новца и враћа се за Београд. Иако је претходног дана путовала више од 8 сати и стигла у Београд касно у ноћ уложивши надчовечанске напоре комисија доставља Синоду извештај који истог дана на хитној седници бива усвојен и доноси се одлука о смени епископа Артемија а истовремено се одређује и администратор епархије. Званичних саопштења за јавност са ове седнице није било – а и како би било кад седнице није ни било, бар је тако речено новинарима. А Свети Синод не лаже. Или је можда Синод "побожно слагао" угледавши се на свештеника који је за време Другог светског рата да би спасио неке српске војнике преварио немачке војнике упутивши их на супротну страну, а онда се прекрстио и обратио се својој крсној слави: "Опрости, Свети Архангеле, ја ти побожно слагам."

Било како било одлуке су донете и чекала се субота када је на седници Синода од епископа Артемија тражено да прихвати пресуду, што је исти и учинио, иако суђења није ни било. Иако су многи мислили да у Српској православној цркви постоји само

један Устав, онај објављен и за сада, како смо мислили, важећи по коме "Синод суди у првој инстанци". Међутим, изгледа да постоји нов устав у коме је овај члан промењен да гласи "Синод без суђења изриче пресуде у првој инстанци". Да је бар суђење спроведено по принципу "судите му поштено па да га стрељамо" лакше би се прихватила пресуда. Прихватању пресуде следи експресно "заузимање" Грачанице иако је примопредаја заказана за сутрашњи дан. Вече је најавило да та недеља неће бити обичан дан. Промењене браве, одузете келије, спискови прихватљивих и неприхватљивих људи, узавреле емоције - све је говорило да ће се сутра нешто важно десити. И десило се.

Ујутру у храму чудо невиђено. Људи до тада у цркви невиђени, окупљени око "свог" епископа, али по наредби и по позиву, изражавају једну нову реалност на Косову и Метохији испољавајући експресно насталу литургијску обнову своје евхаристијске ипостаси. Једно чудо прође, кад ево иду још два.

Са те литургије, озарени небивалом љубављу, дечански монаси затварају све манастирске капије, а на главну и сами излазе и бране монасима из осталих манастира да дођу до свог духовника (за кога се тврди да није затворен), да узму благослов и питају за савет како даље. Да би били што сигурнији у извршење свог узвишеног циља дечански монаси у помоћ позивају и додатне снаге КФОР-а и припаднике КПС. Долази до кошкања међу монасима-поштоваоцима и монасима-непоштоваоцима Синодских одлука (Ова подела сервирана је за народне масе зарад лакшег остварења давнашњих жеља носиоца нове власти у епархији. Наравно нико од медија не жели да провери да ли је подела ваљана.) Пукла је брука али и споредна капија. Но то није последња баријера јер улазак у епархијски двор бране три до зуба наоружана шведска војника, свом српском народу позната као заклети поштоваоци синодских одлука. Храбрима и

Бог помаже, дођоше верна чеда до свог оца који им поврати мир у душе и они се у миру и разиђоше. Прође недеља. Дође крај том дану али не и овлашћеном безакоњу.

Оно што су некада говорили из прикрајка, заузевши трон, преко својих телала говоре на сав глас: непоштоваоце би требало казнити, јер чак и онај који се повиновао нашем безакоњу ствара раскол. Чуда се настављају. Прихватање привремене казне се узима за отежавајућу околност на будућем великом суду. Кажем велики, а не страшни, јер страшнији од оног који изриче казну без суђења не могу да замислим. Стално се наглашава да све што се ради ради се за добро епископа Артемија. Уз то се стално додаје да владика Артемије није затворен иако му се забрањује да иде по манастирима да исповеда или да служи за манастирску славу. Дакле, слобода кретања да, али само по својој келији.

За то време администратор креће у обилазак цркава. Цркве су пуне и то: свештеника који се плаше да не изгубе своје парохије, вероучитеља које неодрживање може да кошта губитка посла, милиционера у цивилу који су позвани због спречавања могућих инцидената, народа који не зна шта га је снашло и наравно деце да би се драги епископ с неким поиграо те са таквог сабрања отишао добре воље.

Телали врше свој посао те обзнањују који су монаси и манастири непослушни. Једино што може да заустави праведан гнев нове власти је да исти своје довратке "помажу крвљу" свог духовника. Под помазивањем подразумевам прихватање давно исковане приче о немоћи, застрањености, застарелости и о још много тога лошег о свом духовнику, иако проповедници те приче тврде да је исти добар човек. Обележени су лаке мете. Чека се на њихову грешку или на нечију грешку која може да се доведе са њима у везу и следи одстрел. И први на ред долази манастир Кончул. Иако се знање о настојатељици манастира своди на то

што је чуо њено име и оно што су му други рекли (далеко било да се у то посумња), администратор по "утврђивању" кривице саопштава пресуду без суда. Још једна у низу. Преседан који се понавља постаје правило. За нову в. д. настојатељицу поставља монахињу о којој зна исто колико и о оној коју смењује, с том разликом што је ова позитивно окарактерисана од "проверених" људи. У стару напрслину гурнут је клин и сестринство је подељено. Што би рекао блаженопочивши владика Данило "там-там" и манастир је уништен. И пошто негде горе у тексту застадосмо, дође ред и да се запитамо: ко то уради? Ко ме је дата та власт? И да ли је баш та власт дата?

За све што се догађа у епархији крив је епископ. Ако не непосредно а оно посредно зато што није спречио. Тако и гласи неиспитана кривица епископа Артемија због које је он смењен а за привременог администратора епархије постављен умировљени, али не и миран, а камоли смирен, епископ Атанасије. Дакле, сву кривицу за дешавања у епархији рашко-призренској од 13. фебруара ове године до Сабора (кад год он био) сноси епископ Атанасије. Синодска одлука каже да ће се даљи статус епископа Артемија дефинисати на Сабору тј. да ће Сабор утврдити канонску кривицу овог епископа. Стиче се утисак да је привремени администратор унапред амнестиран тј. да он неће сносити никакву канонску кривицу за овакво управљање епархијом. Јер иако му име каже да је привремен и да је администратор његова дела говоре да је он много више од тога. Његов рад је по најмање администрација. Пријем објеката обновљених по меморандуму није администрирање, а давање епитимија дужих од свог мандата доводи у сумњу привременост његовог боравка. "Јеретичка" помисао, како човек који се при чистој свести и здравој памети одрекао управљања епархијом због доказане физичке неспособности да управља истом, што је усвојено на СА

Сабору, од Синода сматра и те како способним за управљањем епархијом која живи већ једанаесту годину у најтежим околностима, од свих верника СПЦ мора у корену бити сасечена и окарактерисана као она која долази са леве стране тј. од нечастивога. Дакле, Синод на делу показује да је епископ, који је по мишљењу Сабора неспособан, у ствари способан. И изгледа да је Синод у праву јер епископ Атанасије јесте врло способан али не да управља епархијом већ да уништи све оно што је с муком и под веома тешким околностима грађено у овој епархији. Тешко је поверовати да је жеља Синода да упропасти двадесетогодишњи рад епископа Артемија, али ако не буде реакције на све ово што се чини сада у епархији то ће управо то и значити. Све своје поступке епископ Атанасије правда својој савести речима: "Нећемо се играти Цркве".

Епископ Атанасије један је од предводника нове теологије у којој Црква = Епископ = Ја, односно Црква то сам ја и оно што ја кажем. Тако на пример, за владику Атанасија није важан типик, јер се типичи појављују тек у 10. или 12. веку, ко би га знао, али је врло важно да се на служби понашате баш онако како он каже. Дакле, треба поштовати оно што вам каже епископ Атанасије а не типик. Тиме постојање типика није доведено у питање, типик постоји, али не онај по којем се служило до сада у Епархији него Атанасијев, који је нов а самим тим, по мишљењу аутора, и бољи. Оспоравање новог типика је излишно јер ће вас епископ Атанасије упитати: Чему једноликост у служењу којег толико дуго није било у Цркви? али ће вас исти епископ натерати да повратите мајчино млеко док не научите да служите како вам он каже тј. док не научите његов типик.

По новом типуку монасима се препоручује да у току Светле седмице једу месо. То што им је на монашењу прва жеља била испоснички живот и то што се монаси уздржавају од једења а не

гаде се меса за епископа Атанасије је сасвим безначајна чињевица. Ако имамо у виду да исти владика гледа на монахе као на неправилне глаголе онда је јасно да је творцу новог типика у нашој Цркви потребно што мање "неправилних" и ако се већ не може без њих нека се та њихова "неправилност" што више умањи и сведе на прихватљив ниво. Монаси су увек били кост у грлу оних који су ако не рушили, или урушавали, а оно бар не надзидавали Цркву. Све у свему треба Цркву прилагодити човеку а не човека преобразити и уградити у тело Цркве чија је глава Христос, а не неки епископ. Епископ је само предводник ка Христу, а не неки његов заменик. Прилагођавање Цркве човеку, на жалост је врло честа појава, али док се год то дешава на појединачном нивоу то не може у некој значајнијој мери оштетити Цркву. Несрећна настаје када неко коме је дата власт у Цркви почне да ту власт користи, да то прилагођавање чини званичним учењем Цркве. Тако за епископа Атанасија су превише и две литургије Пређеосвећених дарова недељно, зато је и забранио да се у шестој недељи Великог Поста служе литургије у понедељак (на Младенце, како то типик прописује), среду и петак већ је дозволио, по свом крајњем снисхођењу, служење у понедељак и петак. Питање је шта ће бити после Васкрса. У већини манастира на Косову и Метохији, ван Великог поста, литургије су служене свакодневно. Ако су много и две литургије од понедељка до петка које прописује типик, колико ли ће се служити у времену кад типик дозвољава свакодневне литургије.

Ово је само кратак опис игара које се "играју" у епархији рашко-призрнској под влашћу администратора, а сличне игре се играју и у свим осталим епархијама на чијем челу се налазе "новотарци" чију кривицу не може умањити ни то што су они тако господствени у свом опхођењу с људима. Да зло буде веће главни центар за обуку играча за ове игре су неке богословске школе и факултети.

То што свршени студенти богословског факултета престају да иду у цркву, или у исту одлазе са децом да би се могли причестити, јер како да се причесте ако у цркви нема никог кога воле, никог не забрињава. Овде се ваљда подразумева да нема љубави према свештенику који служи и од кога треба да примите причешће или према брату који стоји до вас и моли се Богу. Неки од тих дипломираних теолога су под толиким набојем љубави да не могу а да не наруше пост једењем мяса на испраћају свог пријатеља те тако посведочили своју љубав према истом. Све ово не брине никог у нашој Цркви, већ су сви срећни својим кадровима који сами сведоче да ће њихова струја на крају победити. Те нове играче нико не учи да у Цркви увек треба бранити Истину, а не неку струју, и да што једне струје данас донесу то друге сутра однесу а оно што остаје у цркви јесте Истина.

Овде да поменем и поступак аве Јустина који је епископу Јовану на вест да патријарх Герман жели да посети манастир Ћелије рекао да ће он тада изаћи из манастира. "Кад он (патријарх) буде улазио на ову капију ја ћу изаћи на ону", говорио је ава Јустин, јер се није слагао са избором патријарха Германа. Тако је говорио и расуђивао највећи српски теолошки ум двадесетог века. Ником у цркви није било ни на крај памети да казни аву Јустина због показивања свог става или да га назове рушитељем Цркве а сам патријарх је одустао од посете манастиру. Сведоци смо да за један такав сличан поступак у наше време бива кажњено читаво братство а сам поступак је наравно означен као црквенорушилачки. Јасно је по себи да монаси који су се одрекли свега Христа ради не желе да руше Цркву којој служе већ само изражавају неслагање са изрицањем пресуде од стране Синода без утврђивања кривице. Али ко удари на епископа ударио је на Цркву, јер као што нова наука каже: Епископ тј. Црква то сам ја.

Пре краја набрајања игара да поменем још једну важну игру око светиња Косова и Метохије.

Поменуто је раније у тексту да администратор прихвата "обновљене" храмове иако је, по свему судећи, највећи успех обнове то што се у тим црквама може служити литургија без раширених кишобрана. Неписано, а можда и писано, то не знам, правило је да ове објекте обезбеђују припадници КПС или неки изнајмљени чувар који ће своју приврженост српским светињама показивати лепљењем постера неког шиптарског терористе у својој кућици. Једна од оптужби којом се терети епископ Артемије за непослушање Сабору и Синоду је неприхватање ових објеката као и то што неће да одреди свештенике који ће у тим објектима вршити богослужења и живети са својим породицама. Какво недело. Неприхватити необновљено и не остављати читаве породице на милост и немилост оних који су те цркве и парохијске домове рушили и палили.

Да у доброту вандала сумња и Синод најбоље показују активности које се предузимају у задње време. Наиме, обиласци синодског изасланика Рима и Брисела, а скорије Берлина и Париза, како би се издејствовало да манастире на Косову и Метохији и даље чувају припадници КФОР-а, а не КПС-а, најбоље потврђују речи епископа Артемија да наше светиње не могу чувати они који су их рушили.

То доводи до једне чудне ситуације тј. да је Синоду важнији живот једног игумана него свештеника, или монаха него детета тј. братство од породице. Сва је прилика да Синод није знао, или није хтео да зна, на шта све пристаје прихватањем Меморандума, односно обновљених објеката. Све ово одаје утисак да је приступ обнови од почетка детињаст тј. као да је реч о некој игри.

Овим се не исцрпљује листа свих игара унутар СПЦ везаних за просторе Косова и Метохије што није ни био циљ овог писанија.

Надам се да је навођење ових пар игара које се играју у СПЦ довољно да се схвати да су управо те игре оно за шта епископ Атанасије оптужује све који му се супроставе а то је "играње Цркве".

По себи је јасно (што би рекао администратор) да се играње челних људи у Цркви неминовно претвара у, толико пута понављано, Атанасијево "играње Цркве" што за последицу има урушавање исте на радост свих њених непријатеља међу којима свакако није епископ Артемије нити иједно верно му духовно чедо

КАНОНСКЕ ТЕМЕ

Отворено писмо архимандрита Симеона Виловског упућено Епископу бачком Господину Иринеју

ОТВОРЕНО ПИСМО

Ваше Преосвештенство,

Намеравајући већ дуже време да Вам се обратим овим путем, чиним то тек сада, због многобројних обавеза и проблема који нас свакодневно сусрећу. Ценећи Ваше време, као и своје, потрудићу се да што краће изложим повод и смисао обраћања.

У време велике кампање поводом одржавања и отказивања тзв. Параде поноса, пренета је и Ваша изјава дата тим поводом (в. Вечерње Новости, уторак 22. септембар 2009, стр. 6 - „Милост и за светогрдне“). У Вашој изјави је, између осталог, речено:

„Сматрам да је снисходљивост према насиљу или, још горе, отворено или прикривено позивање на насиље, а поготову вршење насиља, тобож у име Цркве Божје и хришћанске вере, према било коме,....., апсолутно недопустиво и супротно свему хришћанском“.

У Вашој изјави је направљена јасна градација, према којој је не само „позивање на насиље“, него чак и „снисходљивост према насиљу“, а „поготову вршење насиља“ - „апсолутно недопустиво и супротно свему хришћанском“. Додали сте и да то важи у сваком случају - тј. „према било коме“.

Изјава прецизна, недвосмислена и одлучна.

Зашто, Ваше Преосвештенство, то начело важи за „било кога“, и за припаднике тзв. Параде поноса, а не важи за клирике Цркве Божије? Да ли у овом случају важе двоструки аршини?

Или, важи и за клирике, али не за све? За поједине важи, а за поједине не важи? Да ли је према појединим клирицима „допустиво“ вршити насиље, те у том случају насиље није „супротно свему

хришћанском"? Да ли су и овде примењени двоструки аршини?

Или је појединим кдирецима, тј. конкретно управи манастира Високи Дечани и појединим монасима истога манастира, допуштено вршити насиље, и тада то није „супротно свему хришћанском“?

А они којима је допуштено вршити насиље, не устручавају се потом и да позивају на насиље - као што су и чинили монаси Високих Дечана претећи да ће игуману Симеону ако поново дође у Дечане сломити и другу ногу; сличну поруку преносила је и бивша игуманија манастира Кончул Катарина (Вујасин). О каквом се хришћанству овде ради? Да ли је можда у питању „свето насиље“ - инквизиција?

Зашто је према насиљу које спроводе управа и монаси манастира Високи Дечани, од стране групе Епископа СПЦ показана несхватљива „снисходљивост према насиљу“?

Зашто је тада та група Епископа стала у заштиту управе и монаха насилника из Дечана? По којим канонима? Да ли је том заштитом њихово безакоње можда „освећено“, или је остало оно што у суштини и јесте?

Тешко је суочити се са чињеницом, Ваше Преосвештенство, да сте Ви јавно иступили поводом претњи насиљем које су упућиване учесницима тзв. Параде поноса, а да нисте устали против насиља које је учињено у манастиру Високи Дечани, којом приликом су монаси из Дечана нанели тешке телесне повреде своје сабрату, уз то члану делегације Његовог Преосвештенства Епископа Артемија! Још је теже наћи одговор на питање - зашто сте тако реаговали! Чак је под страховитим притиском те исте групе Епископа, Епископ Артемије у јесен 2008. године био приморан да обустави судски процес који је легитимно покренут пред Црквеним судом Епархије рашко-призренске против насилника из Дечана (да ли се и у том случају ради о хулиганима?! Насилници су, дакле, остали без било какве санкције, чак је према њима показана благодиспозиција!

Шта тек рећи за чињеницу да су викар Теодосије и јеромонаси из

Дечана вршили богослужење будући под забраном свештенодејства (август 2008), а да је и та њихова канонска кривица, заступањем појединих Епископа СПЦ, скинута са дневног реда! Канони су, међутим, јасни и недвосмислени за овакав преступ.

Несумњиво је да је недавни удар на Епархију рашко-призренску, на Архипастира Епископа Артемија, па и на мене лично (као његовог секретара а затим и архијерејског заменика), путем, између осталог, и невиђене до сада медијске хистерије, препуне незамисливих клевета и неистина, нераскидиво повезан са физичким насиљем учињеним у Дечанима августа 2008, као и многобројним другим везаним догађајима који су томе следили, али и претходили ранијих година.

Као што је очигледно било и насиље које су исти протагонисти учинили након свог бруталног упада у Грачаницу пре 20-ак дана.

С обзиром да насиље из августа 2008. није на адекватан начин санкционисано, тј. рана није добила потребан лек и није залечена (чак је, напротив, раздраживана), за очекивати је било да ће се она даље гнојити и изазивати болесне процесе који ће се ширити на остале делове организма. Управо то је предвидео Епископ Артемије, и изразио у писаном виду још крајем 2008. године, између осталог и апеловао на Синод да предузме потребне мере, након свих немилых догађаја који су претходили.

Безаконје које је учињено у Дечанима августа 2008. чека своје разрешење - да насилници буду кажњени сагласно одредбама светих канона. Очекујемо у том правцу Вашу пуну подршку и заступништво.

Архим. Симеон

Жељко Жугић-Которанин

У ЛАЖИ СУ КРАТКЕ НОГЕ, А ДУГА БРАДА

У лажи су кратке ноге а дуга брада

"На конференцији за штампу одржаној у згради Патријаршије у Београду 13. фебруара епископ бачки Иринеј, је између осталог рекао да је епископ рашко-призренски Артемије уредно позван на седницу Светог архијерејског синода на који се позив није одазвао и није дошао да присуствује седници. Такође је рекао да је Синод због тога одлучио да пошаље своју делегацију у Грачаницу да саслуша епископа Артемија и да изврши контролу финансијског пословања Епархије рашко-призренске.

У прилици смо да јавности покажемо писмо Владике Артемија Његовој Светости патријарху Иринеју написано истог дана када је разговарао са Патријархом и када је била контроверзна седница Синода. Ово писмо је због насталих догађаја прерасло свој значај и постало документ који демантује изјаве епископа бачког Иринеја, а које смо навели. Из тог разлога осећамо слободу, али и обавезу да га објавимо."

Писмо Артемија патријарху Иринеју

Његовој Светости

Патријарху Српском Г. Г. Иринеју

Београд

Ваша Светости,

Истог дана када се сретосмо у Патријаршији (5.2.2010.) сачекала Нас је и одлука Светог архијерејског синода (бр. 105 од 5. фебруара 2010.), са Вашим потписом. Уздајући се у силу истине, посебно у данима распећа на Косову и Метохији, управо ради те истине реагујемо одмах.

Позив Светог архијерејског синода (бр. 102 од 4.2.2010.), који наводите у одлуци о "неодложном" доласку на седницу Светог архијерејског синода, нисмо примили, као што Вам је познато.

Такође, у Вашем телефонском позиву (4. фебруара око 15 часова), није поменут писани позив на седницу, нити је Наш долазак конотиран као неодложан, већ дословце "било би добро да дођете".

Понављајући, дакле, да нити смо примили писани допис, нити усмено упутство о неодложном доласку, учинили смо посебан напор да Вас посетимо у Патријаршији, данас око 9.30 часова. Захваљујући на љубазном пријему и разговору, отишли смо узевши благослов и пожелевши Вам срећан почетак поста.

Необично је да Нам ни том приликом није био уручен позив за неодложан долазак на седницу Синода, који у одлуци помињете, нити Нам је наглашено да се на седници задржимо. Штавише, у нашем разговору седница Синода није ни поменута.

Ову изјаву дајемо истог дана, у потпуној искрености и свежини сећања Вашег и Нашег.

Ваша Светости, затечени смо одлуком о саслушању, које се има извршити над Нама, али смо спремни прихватити је.

Вашој Светости одан у Господу,

Епископ рашко-призренски и косовско – метохијски
Артемије

"Читаоци из овог документа могу закључити да се не ради о позиву и не одазивању, него о замци која је постављена владици Артемију. Замка је послужила као изговор за инспекцијски противправни упад у Епархију рашко-призренску. То је довело до низа нових повреда канонских права владике Артемија, и разарања последње установе српскога народа на Косову и Метохији - Епархије рашко-призренске.

Питамо се, ако су владике окупљене око Светог Архијерејског Синода, кроз уста епископа бачког Иринеја лагали "у малом", колико ли ће тек лагати "у великом", тј. кад буду припремали материјале за рад Светог Архијерејског Сабора и рашчињење Владике Артемија?"

Жељко Которанин

ЈОШ ЈЕДАН КАНОНСКИ ПРОМАШАЈ ЕПИСКОПА БАЧКОГ

У обраћању грчком Синоду у име српског Светог архијерејског синода Епископ бачки је изнео између многих нетачности и један канонски промашај.

„Још један канонски преступ: током празника Светог Николаја, 2009. године, у свештеном манастиру Грачаница, Симеон је већ обукао одежде, али када је видио да Епископ Артемије и Викарни епископ Теодосије узимају време да саслужују, рекао је епископу Артемију да не жели да саслужује са епископом Теодосијем, скинуо се и изишао из храма, а преосвећени Артемије га није казнио за ову „братољубиву” праксу, иако би, у складу са 8. и 9. апостолским правилом требало да буде одлучен!” (извор: „Иринеј бачки поново клевета”)

Епископ бачки помиње 8. и 9. канон апостолски и на основу њих а priori захтева одлучење оца Симеона. Сматрамо нужним да наведемо речене каноне.

Правило 8. (Правила Светих Апостола/ Црквена правила од Никодима Милаша Еп. далматинског)

„Ако се који епископ, или презвитер, или ђакон или други из свештеничког именика, не причести кад бива свети принос, нека каже узрок, па ако је разложит нека му буде опроштено; не каже ли узрока нека се одлучи, јер је проузроковао штету народу и навео сумњу на онога који је принос вршио, као да га није правилно вршио.” (Анкир. 1,2; Петра алекс. 10)

Правило 9. (Правила Светих Апостола / Црквена правила од Никодима Милаша Еп. далматинског)

„Све вијерне који долазе у Цркву и слушају св. Писмо, а не остају за вријеме молитве и светог причешћа, као такве, који наред у Цркви узрокују, треба одлучити.” (Трул.. 66, 80; Антиох. 2; сард. 11)

У разматрању ових канона од користи ће нам бити и 80. канон Трулског сабора.

Правило 80. (Трулски (5/6 Васељенски/ Црквена правила од Никодима Милаша Еп. далматинског)

Епископ, или презвитер, или ђакон, или други, који припада клиру, исто и свјетовњак, који нема никаквог неодложног посла или нужде, да за дуже времена мора остати удаљен од своје цркве, него борави у граду, а неће да дође у три недјељна дана кроз три седмице у цркву, - ако је клирик, нека се свргне, а ако је свјетовњак, нека буде уклоњен од опћења. (Ап. 8, 9; Трул. 66; Антиох. 2; Сардик. 11)

Наведени канони говоре о обавези свакога члана Цркве да учествује у служењу свете литургије на којој ће се и причестити. Свети оци су говорили: - Ако имаш право да служиш, онда имаш и обавезу да служиш.

Осми канон апостолски говори о епископу, презвитеру, ђакону или коме другоме и свештеничког именика који се не причести када бива свети принос и за таквога предвиђа одлучење. Међутим, до одлучења не долази аутоматски како би то желео да разуме епископ бачки. Канон од дотичнога прво захтева образложење свога поступка. Уколико је узрок разложен непричешћивање ће бити опроштено. У продужетку канона видимо разлог ове наредбе, а то је проузроковање штете народу и навођење сумње на онога ко је служио свету литургију.

Одавде видимо и који разлози могу бити сматрани подобним за праштање непричешћивања, а то су: 1. уколико може да докаже

да је служитељ литургије јеретик или расколник, или 2. да је посреди приговор савести човека који се није причестио.

Непричешћивање клирика наводи код народа сумњу да је служитељ јеретик или расколник, тј. да није православан или да руши поредак Цркве.

Што се тиче савести дотичнога клирика, он може из различитих разлога имати смућену савест у погледу сопствене могућности да се причести, односно да служи. Овај разлог спада у домен исповедања па остаје између клирика и онога од кога тражи опроштај за непричешћивање, односно неслужење. Врло је безобразно и неканонски улазити у духовни суд епископа који своје клирику даје опроштај. А управо то чини епископ бачки.

Правило 2. (Правила Светих Апостола/ Црквена правила од Никодима Милаша Еп. далматинског)

Презвитера нека поставља један епископ, исто и ђакон и остале клирике. (Ап. 26, 70; 1. вас. 19; Трул.. 33; 7. вас. 14; гангр. 6; Лаодик.. 24, 26, 30; Васил. вел. 51, 89)

Правило 32. (Правила Светих Апостола/ Црквена правила од Никодима Милаша Еп. далматинског)

Ако је један презвитер, или ђакон, одлучен од свог епископа, таквога презвитера или ђакон не смије примити други епископ, него само онај који га је одлучио, осим случаја да умре епископ који га је био одлучио. (Ап. 12, 13, 16; 1. Вас 5; 2. Вас. 6; Антиох.6; Сардик. 13; Картаг. 11, 29, 133; соф. 1)

Из наведена два канона се види да никакав епископ, што значи не само једнину него и множину, дакле и никакви епископи (Свети Архијерејски Синод) не смеју улазити у однос надлежног епископа према своје клирику. А то зато јер епископ самостално поставља

своје клирике. Чак и када Сабор по призиву осуђеног клирика донесе блажу казну, истога у општење може пустити једино његов епископ. То је тако у јуридикким односима. А колико је то још више у односима духовништва?

У конкретном случају отац Симеон се облачио спреман да саслужује литургију којој је началствовао Епископ рашко-призренски Господин Артемије, његов духовни отац. Појава Викарног епископа липљанског г. Теодосија изазвала је раздражење савести код оца Симеона. Не знамо о чему се заправо радило. То је заувек остало између оца Симеона и Епископа рашко-призренског господина Артемија. И у то не улазимо. Епископ рашко-призренски Господин Артемије је дао опроштај оцу Симеону.

Питамо, да ли епископ бачки мисли да је канон повређен са формалне стране? Сумњамо.

Да ли епископ бачки мисли да је Епископ рашко-призренског Господин Артемије духовно погрешно уделивши опроштај? Сумњамо.

Он не зна разлог раздражења о. Симеона. Или се можда присећа односа Викарног епископа липљанског г. Теодосија према о. Симеону и према његовом надређеном Епископу рашко-призренском Господину Артемију?

А можда је у целом том односу главну улогу играо епископ бачки г. Иринеј, па је његова нечиста савест напрасно проговорила.”

Родољуб (Лазић)

О НЕПОШТОВАЊУ УСТАВА СПЦ У СЛУЧАЈУ ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА

Помаже Бог!

У одлуци Светог Архијерејског Синода СПЦ о разрешењу владике Артемија постоје одређене неисправности.

Наиме, у Саопштењу Синода пише:

"Данас је на седници Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве, којом је председавао Патријарх српски Г. Иринеј, одлучено да се ПОКРЕНЕ поступак утврђивања канонске одговорности Његовог Преосвештенства рашко-призренског Епископа Г. Артемија у првој инстанци (Устав Српске Православне Цркве чл. 70, тачка 20 и 356), уз Његову обавезу да у поступку сарађује, и да се РАЗРЕШИ УПРАВЉАЊА Епархијом рашко-призренском до окончања покренутог поступка, односно до следећег редовног заседања Светог Архијерејског Сабора."

Међутим, по чл. 111 Устава СПЦ "Епархијског архијереја може Свети Архијерејски Сабор са управе уклонити само по канонској осуди, или га разрешити по доказаној немоћи".

Значи, вл. Артемија може уклонити или разрешити САБОР, а не Синод, и то само из два наведена разлога. Синод епискупу суди у првом степену, а Сабор у другом степену, и тек после тога Сабор може разрешити епископа управљања епархијом.

Овде то није случај, јер је Синод тек ПОКРЕНУО поступак, одлука о његовој канонској кривици још није донета ни у првом ни у другом степену, па вл. Артемије није ни могао бити разрешен управљања епархијом. Поготову није могао да га разреши Синод, јер је то надлежност Сабора.

А не постоји ни доказана немоћ, па ни по том основу вл.

Артемије не би могао бити разрешен управљања својом епархијом, а на њу постављен администратор.

Помаже Бог брата Небојша!

Ти кажеш:

"Владика Артемије није рашчињен него му је одузета управа. Члан 111 би требао да се односи на епископа кога треба рашчинити и ту је разлика ."

Ниси у праву у погледу тумачења одлуке Синода и чл. 111 Устава СПЦ. То што кажеш би било тачно да постоји неки други члан Устава на основу којег би могла да му се одузме управа. Али једини члан који регулише уклањање од управе је члан 111. Право на управљање епархијом (а у саопштењу се наводи да је управо то учињено) може му се одузети само на основу чл. 111 Устава, и то од стране САБОРА (не Синода) тек пошто буде канонски осуђен. А он није канонски осуђен него је тек покренут поступак против њега за утврђење одговорности. Синод нема право да разрешава од управљања епархијом. Синод у првом степену за канонске кривице архијереја, а Сабор у другом степену, по жалби, и након тога Сабор доноси одлуку о уклањању епископа од управљања епархијом.

Чл. 111 Устава гласи:

"Епархијског Архијереја може Свети архијерејски сабор са управе уклонити или га разрешити по доказаној немоћи, или по установљеном престанку једног од услова из члана 104, као и на основу оправдане молбе за пензију."

Дакле, може га уклонити само САБОР из наведених разлога. Синод то не може да учини. И не постоји ниједан други члан Устава који регулише уклањање од управе.

Да се одлука Синода односи на ову ситуацију види се и по томе што је епархији постављен администратор, а то се чини само кад

је епархија упражњена, на основу чл. 112. Устава који гласи:

"Упражњеном епархијом управља администратор кога именује Свети архијерејски синод, Избор Архијереја упражњене епархије има се извршити у року предвиђеном канонима".

Администратор се поставља само у овим случајевима који су описани у чл. 111. Ни у једном другом случају

Осим тога, вл. Артемије није могао, сходно 19. канону Картагенског Сабора, бити уклоњен пре него што се против њега оконча поступак и донесе канонска осуда.

А што се тиче твојих речи о "ревнитељима", тачно је да има и оних који "ревнују не по разуму", али има и много оних других. Као што има и слепих "новотараца" који из њима знаних разлога по сваку цену служе служећи супротно одлукама Сабора и Синода по питању богослужења и тиме провоцирају раскол.

Твој у Христу
Родољуб (Лазиф)

ОБРАЋАЊЕ МОНАШТВА

Братство манастира Црна Река

Поводом неканонског разрешења управљања епархијом Његовог преосвештенства Епископа рашко-призренског и косовско-метохијског г. Артемија, братство манастира Црна Река је 23. фебруара 2010. г. упутило писмо Његовој Светости Патријарху српском г. Иринеју. Текст писма је једногласно усвојен, потписан од свих присутних чланова братства и достављен Патријарху Иринеју, непризнатом администратору епископу Атанасију и настојатељу манастира Протосинђелу Николају. У наредним редовима следи садржај писма.

Његовој Светости Патријарху српском
Господину Иринеју

Ваша Светости,

Обраћајући Вам се као Архипастиру и човеку који је својим животом био везан за Косово и Метохију, што сте нагласили и у првој патријарашкој беседи, наше братство саопштава следеће:

1. Признајемо право Ваше Светости и Светог Архиепископског Синода СПЦ да, у складу са Уставом СПЦ (Члан 70, Тачка 20 и 35 б) покренете поступак утврђивања канонске одговорности Епископа рашко-призренског г. Артемија.

2. Сматрамо неканонском одлуку СА Синода СПЦ да епископа Артемија, нашег духовног Оца, разреши управљања епархијом рашко-призренском, јер га у складу са 111. Чланом Устава СПЦ, једино СА Сабор СПЦ може “уклонити са управе само по

канонској осуди, или га разрешити по доказаној немоћи”. Епископ Артемије није ни канонски осуђен ни доказано немоћан, нити је његов случај разматран на СА Сабору СПЦ.

3. Одбијамо да прихватимо као администратора Епархије рашко-призренске бившег захумско-херцеговачког епископа г. Атанасија јер он “у тор наше епархије није ушао на врата (тј. по канонима и важећем Уставу СПЦ), него је прешао на другом месту”. Зато он у нашим очима није пастир, него по нелажној речи Господњој - “лопов и разбојник” (Уп. Јн. 10, 1). По свим мерилима Правде Божије ми смо овце Владике Артемија, само њему отварамо врата, и само његов глас познајемо. За туђином нећемо поћи јер не познајемо глас туђинаца (Уп. Јн. 2-5). При свему овоме, Ваша Светости, додајемо да монаси из наше епархије напуштају своје манастире са сузама у очима (случај сестара из манастира Грачаница и јеромонаха Пимена из манастира Бањска), да су монаси и верни народ до крајње мере узнемирени, збуњени и уплашени, да наша богослужења протичу у грчу, болу и јауцима. Целу епархију је покрио облак туге и немира. Губитци на духовном плану су већ неупоредиво већи од недоказаних материјално – финансијских проневера а прети и потпуни духовни крах са трагичним последицама. Болно подносимо и чињеницу да је наш Владика и духовни Отац у кућном притвору и да исповест и духовне разговоре са њим можемо обавити само у месту његовог заточења.

С тога Вас, као оца и архипастира, коленопреклоно молимо да:

1. Вратите, пре редовног сабора СПЦ управу над Епархијом рашко-призренском нашем духовном оцу, Епископу Артемију,

или, по Вашој вољи, сазовете ванредни СА Сабор СПЦ да му евентуално суди.

2. Уклоните од нас духовну и физичку претњу у виду бившег епископа захумско-херцеговачког г. Атанасија и његове самовоље.

Клечећи пред Вама и очекујући милост, до разрешења наше невоље остајемо у непрекидној молитви и строгом посту, јер знамо да се онај род који у цркви изазива немире изгони само постом и молитвом.

Целивајући Вам свету десницу и просећи Архипастирски благослов у Христу Вам одано

Манастир Црна Река
23. 02. 2010. године

Братство манастира Црна Река

Копију овог писма достављамо:

1. Од нас непризнатом, администратору Епархије рашко-призренске, бившем епископу захумско-херцеговачком г. Атанасију.

2. Нашем настојатељу, Протосинђелу Николају, с позивом да нам се придружи у посту и молитви.

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ БРАТСТВА МАНАСТИРА СВЕТИХ АРХАНГЕЛА КОД ПРИЗРЕНА

Ради објективног и неједностраног обавештавања верујућег народа и целокупне српске јавности, братство манастира Светих Архангела код Призрена приморано је да се овим путем по први пут јавно огласи.

При својој јучерашњој посети манастиру Св. Архангела, Његово Преосвештенство, умировљени епископ захумско-херцеговачки, администратор епархије рашко-призренске и косовско-метохијске, Атанасије, још је по самом свом доласку у манастир, већ са манастирске капије захтевао од настојатеља манастира, јеромонаха Бенедикта да изјави да прихвата одлуке Синода везане за епархију рашко-призренску и условио свој улазак у манастир потврђивањем прихватања речене синодске одлуке.

И поред неколико пута поновљеног позива Његовом Преосвештенству да најпре уђе у манастирску црквицу, једину богомољу обновљену након злосрећног рушења и паљевине од шиптарске руље 2004. године, и да након тога седне па да са настојатељем поразговара о насталом проблему и ситуацији, он је то одбио и наваљивањем настојао да му настојатељ најпре каже да ли прихвата одлуке Св. Синода. На то је јеромонах Бенедикт одговорио да одлуку не прихвата, на шта се Његово Преосвештенство окренуло и одмах из манастира удаљило. Наравно, није било времена да се објасни и следеће:

Сматрамо да одлука Св. Синода није утемељена нити на Светим канонима Православне Цркве, (који не познају привремено, или било какво друго разрешење епископа управљања епархијом, осим по његовој доказаној кривици и канонској осуди, што овде очигледно није случај), нити пак на

Уставу Српске Православне Цркве (који допушта да Синод – првој инстанци СУДИ, али не и ПРЕСУЂУЈЕ Архијереју - чл. 70, тачка 35б што се јасно види и из члана 111. Устава који говори да од управе епархијом епархијског Архијереја може уклонити САМО СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ САБОР).

Упркос томе, у своме смирењу, владика Артемије је неколико пута изјавио да он одлуке Синода, иако се са њима не слаже, прихвата, а то је показао и тиме што епархијом нити управља, нити покушава да се у било чему наметне већ му постављеном Администратору. Самим тим, посао би требало да је за сада завршен и да чека коначну одлуку Светог Архијерејског Сабора.

Ипак, Администратор Атанасије, неуморно покушава да на разне начине потврди и повтори лојалност монаштва које на било који начин исказује своје сумње да су одлуке Св. Синода заиста биле само добронамерне, црквоградитељске и братске, а то су су у штампи и разним средствима јавног информисања већ изнели многобројни јавни делатници, правници, књижевници, професори, аналитичари, једном речју, многи из народа Божјег. Тако он по одређеним манастирима захтева да монаштво даје писане изјаве и оверене потврде да се са Синодским одлукама слаже. Најчешће се у таквим "препадима" посеже за претњама, застрашивањима и уценама (а свега је, заиста, бивало, осим батина и остале физичке силе, која се за сада ни на коме, још од оног злосрећног 14. фебруара пред грачаничком капијом, када су плаћени батинаши покушали да бију монахе, није примењивала). Оно што још већу саблазан и огорчење изазива је да такве присилне и наметнуте изјаве лојалности на Балкану нису тражене још откако је то Фрањо Туђман тражио од крајишких Срба и Слободан Милошевић од косметских Шиптара.

Братство овога манастира јасно понавља да одбија да потпише било какве изјаве лојалности, јер је нелицемерно и

несумњиво верно својој Светосавској Цркви, Њеном учењу и Њеним канонима, што је показало и доказало и својим животом, не плашећи се ни шиптарског погрома и паљевине, ни злочиначке арнаутске руке пред којом је једва живу главу извукло, а потом се опет на разорене и спаљене манастирске рушевине вратило) настављајући да, камен по камен, а молитвом за молитвом, крене да обнавља оно што је злочиначка рука, не по први пут, но вековима растакала и рушила.

Све то није Епископу-Администратору значило ништа па је, не од јуче но поодавно, и то годинама пре но што је постављен за администратора ове богоспасаване епархије, братију нашег манастира "частио" најпогрднијим изразима и епитетима који више пристају дну уличног жаргона него једном епископу. Тако нас је називао распуштеном бандом, зилотима-зурлотима, монасима-немонасима, Апачима и бандитима (оца Бенедикта), отвореним лудацима и несрећницима (оца Ксенофонта) зашта постоје многобројни сведоци.

Исто тако, познато је да нас је сврставао и у неку групу такозваних "Симеонових" помагача и трабаната, саучесника у некој тобожњој пљачки и крађи, учесника на антицрквеним, парацрквеним и осталим интернет страницама и форумима, и ко зна где смо још смештени као учесници, саучесници, завереници и помагачи разних злочиначких удружених подухвата, а све то без трунке икаквих доказа, осим дубоке, предубоке и необјашњиве, мржње и беса према сваком ко се само и усуди мислити или, не дај Боже, јавно рећи да није све баш онако како објаве апсолутно непогрешиви који, ваљда, имају сваку тапију и ексклузивно право власника и тумача истине.

Ко би побројао и одговорио на све неутемељене и бесмислене оптужбе, изречене и у овој последњој одлуци (коју, у виду писаног акта и нисмо још увек добили, него за њу сазнадосмо из

средстава јавног информисања па тако на њу и јавно реагујемо)? Да укажемо бар на једну од њих, а то је да је братство овог манастира спречавало вернике града Призрена да иду на Литургију у своју Саборну цркву у Призрену (питамо се, којим ли смо то начином ми могли спречавати слободне људе да иду тамо у Цркву, и ко нам је ту силу и моћ дао, и нисмо ли, што не дао Бог, засењивали и опсењивали те људе неким моћима, причу какву Епископ-Администратор приписује Архимандриту оцу Симеону над нашим Авом, Владиком Артемијем). Уосталом, ту је Призрен и ту су Призренци, барем оно мало црквеног народа што је остало и опстало, па сваког човек може и понаособ да пита чиме смо то бранили, забрањивали и спречавали?

Но, и поред свега, братство нашег манастира прихвата сваку казну и епитимију наметнуту нам од Преосвећеног Епископа-Администратора Атанасија, и засигурно нећемо служити Св. Литургију, како је он наредио, јер не бисмо желели да поступимо на исти начин, навлачећи на себе канонску осуду и проклетство, као и братија манастира Високи Дечани која су, када им је забрана свештенослужења и причешћа била одређена од законитог и канонског епископа Артемија, августа 2008. године, и то због њиховог насилничког понашања уз ношење телесних повреда, без икаквог стида и срама већ идућег дана по добијању званичног акта Св. Литургију служила и још се тиме у медијима хвалила.

Наравно, они су за ту своју непослушност, која по Светим Канонима подлеже рашчињењу, били још од Светог Синода награђени, ето, до те мере да је канонски епископ катедре рашкопризренске суспендован и смењен.

Но, слава Богу за све! Ни Шиптари, сатеравши нас у бодљикавом жицом омеђену "слободу", са парчетом неба изнад, а стеновитим планинама и орловим гнездима око нас, ни растурен и расточен, опаљен мржњом, камен, нису могли одузети

и омеђити ону Слободу, истинску и једину, која се жицом не да везати. Јер остала нам је Животодавна и Свенапајајућа, Слободна и ослобађајућа Света Литургија. Ево, сад и ње нема, но остаје опет слободна и жива душа, Слободни и Живи Дух, које не може нико одузети, јер живе и дишу где хоће.

Остаје нам, на крају, да Епископу-Администратору пожелимо да у миру проведе остатак Свете Четрдесетнице и да у радости прослави свету и најрадоснију Пасху Христову, а ми, као што је настојатељ јеромонах Бенедикт јуче и њему изјавио, остајемо у нади да ће Свети Архијерејски Сабор о епархији и Епископу рашкопризренском донети одлуку канонску и светоотачку, праведну, непристрасну и ни под чијим притиском.

Понављамо да ћемо је, КАКВА ГОД ОНА БИЛА, прихватити и као верна светосавска чеда, са љубављу целивати, јер засигурно нисмо ни завереници ни групаши, ни расколници ни виновници нереди и саблазни у Цркви Божијој, како нас хоће страшни изрази Епископа-Администратора представити, но само чеда оца утамниченога кога љубимо, иако грешни, покајници и трудбеници по моћи својих ослабљених снага поколења последњих времена, што многи од верујућих Срба Призрена, Ораховца, Сиринићке и Средачке жупе, који су се на извору светиње Светих Архангела Душанових, Призренских и Српских, Духом напајали, увек могу и засигурно хоће, потврдити.

Јеромонах Бенедикт
са свим у Христу братством
манастира Св. Архангела

СЛУЧАЈ МОНАХА АНТОНИЈА

Саопштење Епархије Рашко-призренске о анти-црквеном деловању монаха Антонија Давидовића у Ораховачком крају
11. Март 2010.

САОПШТЕЊЕ ЕПАРХИЈЕ РАШКО-ПРИЗРЕНСКЕ И КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКЕ

Призрен-Грачаница
11. март 2010. године

Православна Епархија Рашко-призренска и Косовско-метохијска поседује проверена сазнања да црноречки монах Антоније Давидовић, за кога је Св. Арх. Сабор СПЦ више пута тражио да буде црквено кажњен због свог нецрквеног и немонашког понашања, а који је сада коначно стављен под Велики Црквени Суд СПЦ, тренутно борави на подручју Ораховца и Велике Хоче, где подбуњује народ против Патријарха и Цркве и уноси смутњу разним суманутим причама, наводно у заштиту Епископа Артемија. Давидовић оваквим поступцима истовремено тражи подршку и себи, јер је под црквеним судским поступком.

Уз подршку Дејана и Јоване Баљошевић из Ораховца*, који су му пружили гостопримство и помажу му у раду ширењем порука секташке садржине преко интернета, Давидовић лично посећује српске породице на овом простору и шири смутњу, а о чему је Епархија директно обавештена од више житеља Ораховца и Велике Хоче који су узнемирени понашањем Давидовића и не желе да учествују у његовом деловању против Црквеног поретка.

Поручујемо нашем верном народу Ораховачког и Призренског

краја да не дозволе лицима секташког и анти-црквеног понашања да уносе неповерење према свом Патријарху и Цркви, јер је реч о људима који на тај начин руше духовно и народно јединство које је Србима на Косову и Метохији и те како потребно у овом тренутку.

Деловање монаха Антонија је било веома неуравнотежено и ранијих година и Епархија поседује сведочанства једног броја Срба из Велике Хоче и Ораховца који су потврдили да их је у најтежим тренуцима страдања 1999. године управо монах Антоније Давидовић подстицао на исељавање са Косова и Метохије, што они нису прихватили и до данас живе у својим домовима у Великој Хочи и Ораховцу.

Браћо и сестре, Срби у Ораховцу, немојте слушати такве који уносе раздор у народ и стварају раскол у Цркви!

+Епископ Атанасије

Администратор Епархије Рашко-пирзенске и
Косовско-метохијске

(*Напомена, Дејан Баљошевић је запослен при српској општини Ораховац и већ му је лично више пута саветовано да не учествује у антицрквеним делатностима и стварању подела у народу, на што су се и он и његова супруга, иначе професорица енглеског у ораховачкој школи, оглушили)

ЗАШТО ВЕРУЈЕМО ОЦУ АНТОНИЈУ (ДАВИДОВИЋУ) И ЗАШТО ГА ВОЛИМО?

Ових смо дана сведоци бројних увреда и неистина које се у нашим медијима износе о оцу Антонију због његове одбране привремено разрешеног владике рашко-призренског Г.Г. Артемија. Нас, који га добро познајемо, веома боли и растужује свака увреда изнета на његов рачун.

Зато, иако знамо да ће он мирно, као и много пута до сада, у побожности својој отрпети све те увреде и да ће истина на крају победити, не можемо стајати по страни и да не посведочимо о врлинском животу и труду драгог нам оца Антонија. Ово не чинимо да би одбранили усамљеног борца који има довољно духовне снаге да сам издржи све нападе и да свесно страда правде ради, већ зато што себе сматрамо привилегованим срећницима, Богу захвалним што нам је дао прилику да га упознамо, будући да смо имали ту част да са њим про(е)живимо најтежи ратни и послератни период у родном нам Ораховцу.

Отац Антоније је током ратног периода био монах у манастиру Светих Врача Козме и Дамјана у Зочишту (7 км. југо-источно од Ораховца), када је манастир био изложен сталним претњама припадника тзв. УЧК и када су НАТО-бомбе падале близу манастира и по околини. У таквом окружењу он је са братијом чувао мошти Св. Бесребреника и Чудотвораца Козме и Дамјана а по доласку КФОР-а и исељавању Срба из Зочишта, заједно са тадашњим игуманом протосинђелом Ромилом, изнео је исте и пренео их у манастир Црна Река. У најтежим послератним данима страдања када су албански екстремисти, осокољени присуством „међународних миротвораца“, беснели по Косову и Метохији, он је без пратње страних војника КФОР-а возио владике по косметским градовима и селима и из кућа извлачио и

спашавао преостале, махом старије Србе заборављене и остављене од свих. Често би стижао касно и затицао лешеве побијених Срба, згаришта спаљених кућа, рушевине цркава и манастира. Био је очевидац многих страдања Срба и сведок многих драматичних догађаја о којима невољно говори.

У јесен 1999. године када је владика рашко-призренски Г.Г. Артемије у склопу обиласка своје обесправљене пастве посетио и нас, тада обезглављене и у горњем делу Ораховца заточене Србе окружене Албанцима жељним освете, видевши нашу панику и смушеност, одлучио је да, ради охрабрења народу, пошаље два монаха да живе са нама и служе у нашој цркви „Успења Пресвете Богородице“. Пред полазак у Ораховац, владика им је рекао: „Немамо моћи ни начина да много помогнемо том народу, па идите да им барем пружите духовну утеху, служите литургије и молите се Богу са њима“. Тако је заједно са оцем Стефаном Миленковићем (садашњим игуманом обновљеног манастира Св. Врача у Зочишту), у Ораховац 25. децембра 1999. године дошао, или боље речено, вратио се отац Антоније. Захваљујући њима, ми смо у нашој цркви, која убрзо постаје центар окупљања нас преосталих Срба, имали Свету Литургију сваки дан и могли смо присуствовати јутарњој и вечерњој молитви, која нам је тада била преко потребна.

Њиховим проповедањем вере наше православне, многи од нас некрштени се крстише, невенчани венчаше, заблудели се вратише на прави пут и почеше ревносно да посте, омладина да чита духовне књиге а црква нам је сваким даном била све пунија верног народа. Тиме је наше страдање попримило библијски димензију, која нам је помогла да боље разумемо неправду која нам се наноси и да се, тако духовно окрепљени, наоружамо већом трпегљивошћу. И још о. Антоније је радећи на црквеној радио-станици успостављао контакте овдашњем народу са родбином широм света.

Док су наши „виђенији“ суграђани и предратни функционери себично и у паници напуштали Ораховац остављајући и не осврћујући се на народ којег су до јуче тако самоуверено и надмено представљали и водили, он је кад год је могао присуствовао састанцима са КФОР-ом, ОЕБС-ом, УНМИК-ом и др. истурајући себе увек испред народа кад би било најтеже. Касније ће га ти исти „политичари“ оптужити да се бави политиком! И то њега, који нас је увек саветовао да се манемо политике, да не губимо душе своје, да никад не верујемо политичарима а да за ово што нам се сада дешава не кривомо и не мрзимо наше непријатеље (недобронамерне Албанце, западне силе и др.), већ да разумемо да страдамао наших непокајаних грехова ради и што смо се Бога одрекли. Високим међународним представницима говорио је истину у очи и тражио од њих оно што је нама гетоизираним Србима тада било потребно. О свему нас је обавештавао у писаној форми, постављајући извештаје са састанака на црквеној капији да сви могу прочитати. Неке од његових извештаја смо, срећом, сачували и овом приликом их по први пут достављамо широј јавности на увид. Они ће, свима вама - људима добре воље, пружити бољу прилику да га упознате и разумете, него што смо то ми, овим путем, покушали да учинимо.

У априлу 2000. године његовом заслугом је пронађена и из рушевина манастира Зочиште извучена икона Светих Врача Козме и Дамјана, која је некада чудотворила са иконостаса у истоименој цркви, и која данас стоји у обновљеној зочишкој светињи. Икону је пронашао разгрћући рушевине миниране цркве Св. Врача, у присуству страних новинара и уз, тешком муком, измољену пратњу војника КФОР-а. Исти отац Антоније је, док су се преостали Срби, уплашени за своје животе, пресељавали са угрожене периферије ка безбеднијем центру „енклаве“, месецима

спавао у кући Филијовића (кућа је у међувремену продата Албанцима) на линији раздвајања српског и албанског дела града, како би својим присуством на месту где је најтеже, храбрио тамошње преплашене Србе да одоле жестоким притисцима и шиканирањима Албанаца и не напуштају своје куће које су свакодневно биле нападане и паљене.

И када је једне ноћи 2001. године по Васкрсу (по благослову владике Артемија), отишао од нас, није могао да се са свима нама опрости, већ је сутрадан ујутро на црквеној капији освануло његово опроштајно писмо (које достављамо у прилогу) чија је садржина растужила све нас који смо у том тренутку осетили да је од нас отишао Велики Човек, нама род рођени.

Дуго нисмо ништа чули о њему. Због изолације у којој смо се тада налазили до нас није допирала никаква вест о оцу Антонију. Касније смо од неких монаха сазнали да је отишао у манастир Црна Река, а потом да је себи саградио испосницу у планини изнад манастира где молитвено тихује, али да се не либи да, када осети да је наша света вера угрожена, напусти тиховање и пође да сведочи Истину, као што је то урадио и сада. И видимо да је опет несхваћен, опет наружен и у својој „наивној“ и чистој побожности назван „православним Дон Кихотом“.

Често пута смо мислили на њега, радо га се сећали и спомињали у нашим разговорима, препричавали његове савете и духовне поуке.

Када нас је једном приликом лета 2008. године изненада посетио, видевши нашу тугу и узнемирење због продаје неких српских кућа, које су се налазиле на стратешки важним локацијама и чијом би продајом наш даљи опстанак био угрожен, није могао да, као неке наше државне институције које су о овоме више пута биле обавештене, буде равнодушан, већ је написао писмо Има ли Срба у Ораховцу?!? (које такође достављамо у

прилогу) делећи га свима нама, не би ли код оних који су то намеравали да учине пробудио савест и навео их да, ради ширег националног интереса и спасења својих душа, одустану од ове намере.

Ето то је наше кратко и на брзину сачињено казивање о оцу Антонију кога неки данас називају непокорним, неодговорним, неуравнотеженим, расколником, фанатиком, зилотом .... Ми не познајемо црквене каноне али знамо и осећамо са каквом љубављу и вером отац Антоније брани нашу свету веру и колико воли свој грешни српски народ. Због свега негативног што смо ових дана чули о њему, не можемо, а да се самоиспитивачки не упитамо, ако ли је он такав каквим га неки називају (па чак и СА Синод), шта ли смо онда ми - мали, себични, порочни, уплашени, духовно ослабљени, малOVERНИ Срби?

Без обзира на то шта ко говорио о оцу Антонију, укључујући и наш СА Синод, ми Ораховчани му се вечно захваљујемо на свему што је учинио за нас.

Ораховчани

ПРИЛОГ: Извештаји и обраћања оца Антонија

16. АПРИЛ 2000. год.

ИЗВЕШТАЈ ОЦА АНТОНИЈА О ПОСЕТИ МАНАСТИРУ "СВЕТИ ВРАЧИ" У СЕЛУ ЗОЧИШТЕ

Уз пратњу КФОР-а отац Петар из манастира Пећке Патријаршије и отац Антоније из Ораховца посетили су рушевине чудотворног манастира Зочишта посвећеног Светим Врачима Козми и Дамјану. Са њима је ишла и екипа ББС-ија. Посета минираном манастиру, који је благодатним молитвеним чудима Св. Врача излио на Србе и на Шиптаре на десетине хиљада исцелења од разноврсних болести и немоћи људских, улио је

нову наду, једним новим чудом. На минираним темељима цркве у којој није остало ни камен на камену, пронађена је у олтарском делу велика престопа икона Светог Козме, апсолутно очувана, на општу радост готово безнадежног народа овога краја. Сви заједно верујемо и надамо се да ћемо у рушевинама, ускоро, поред Светог Козме пронаћи и Светог Дамјана, и на земљи и на небу нераздвојне бесребренике.

После анализе минулих догађаја од стране отаца, који су иначе, сваки у своје време живели у манастиру, екипа је посетила и срушену цркву Свете Пречисте у центру села Зочишта, удаљену пар стотина метара од манастира. Монаси Петар и Антоније су ступили у разговор са окупљеним житељима села. Омања, екстремна група је страховито претила да ће свакога ко покуша да се врати, било у манастир, било у село, убити. Већа група се постидела, вероватно због тога што је манастир срушен и што су све српске куће у селу попаљене. Та већа група је ступила у разговор са оцима и уз почетну грубост све се зачуђујуће мирно завршило. А у селу од око 200 објеката може се видети максимум 30% читавих кровова.

Владика рашко-призренски Артемије, благословио је поменутом јеромонаху Петру да заједно са оцем Серафимом, духовником манастира Девича, почну организацију обнове манастира.

А око самога манастира воће је толико уцветало да је то прави, на земљи, невероватни рајски приказ. Монах Антоније је завршио речима: „Оче Петре, ово је очигледан знак милости Божије и добродошлице и утехе теби као игуману и свој будућој братији, јер када смо прошле године напуштали манастир, заједно са свим Србима, верујте да ни једног плода ни на једном дрвету није било. Ево, оче Петре, трешње ће ускоро, па пожурите...”

03. MAJ 2000.

САСТАНАК СА УНХЦР-ом

Одржан је састанак одбора српске заједнице Ораховца са г. Паолом Форадоријем представником УНХЦР-а, који је задужен за организацију аутобуске линије Ораховац - Митровица - Ораховац, која је после вишемесечне паузе наводно отворена прошле недеље.

Српски представници уложили су оштар протест постављајући низ питања, као на пример:

Зашто се не зна тачно време повратка аутобуса из К. Митровице за Ораховац?

Зашто је Србима остављена могућност да се о времену повратка у Ораховац распитају на телефон УНХЦР-а, чија се канцеларија налази у јужном делу Митровице, а на услужни телефон се јављају две Албанке?

Зашто линија не би исти дан полазила и враћала се у Ораховац?

Зашто се, ако се не сме објавити време поласка, не каже људима бар место са кога аутобус полази и тд.

Затражено је од г. Форадорија да покрене расветљавање ове сумњиво - слободне аутобуске линије, јер Одбор Српске Заједнице не жели да потпомаже етничко чишћење Метохије од Срба. Дат му је максимум две недеље да нам обезбеди минимум услова за повратак Срба, а после тога (уколико нас не обавести о тачном времену и месту повратка конвоја) нека сам прави спискове исељавања Срба. Одбор ће се потрудити да пронађе алтернативно решење, као што га имају Грачаница, Гњилане, Брезовица и Гораждевац, без помоћи УНХЦР-а. Не желимо да тако брзо и лако у десетак једносмерних аутобуских линија, потпуно нестанемо са ових наших, Богом нам дарованих простора. Знајући по Светом писму да „ко претрпи до краја тај ће

се спасти", и знајући да је Бог увек близу свих немоћних, смирених и напуштених од свих, сетимо се само велике разударене већине, која плује Христа Бога на Крсту, сетимо се малене, тужне, гоњене мањине и сетимо се данас после 2000 година ко је у ствари победио!

04. МАЈ 2000. год.

САМОРАЊАВАЊЕ ЗВОНИМИРА РАШИЋА

У јутарњим часовима, негде око седам, Србин Рашић Звонимир, стар 52 године, одврнуо је упаљач од ручне бомбе и активирајући га, разнео себи прсте на обе руке, али хвала Богу није у смртној опасности. Звонимир иначе живи са женом и двоје деце. Син има 17 година, а ћеркица која болује од епилепсије и од болести очију има само седам година. Звонимир је иначе више пута покушавао да изађе из Ораховца ради лечења болесне ћеркице, али вероватно због, како неодговорности појединих људи, тако и због недостатка среће, остао је у Ораховцу са маленом болесном ћеркицом.

А синоћ је неко Звонка обавестио да у новоотвореној аутобуској линији за њега нема места. Због тога се нервозно шетао целу ноћ док су укућани спавали, све до јутрошњег расплета. За данас у 15 часова заказан је састанак са г. Паолом Форадоријем, где ће се разматрати питање ургентних случајева за десет упражњених места у аутобусу који полази редовном линијом 10. маја 2000. где ће, вероватно, бити места и за једног Звонка.

07. MAJ 2000. године

ИЗВЕШТАЈ ОЦА АНТОНИЈА И ЦРКВЕНО - НАРОДНОГ ИНФОРМАТИВНОГ ЦЕНТРА

„После читавих 20 мирних дана синоћ су око 23 часа, од стране Албанаца запаљене две српске куће, од којих је једна власништво Милићевић Трајана, а друга је кућа његовог брата Спасе. Иначе, куће се налазе на граници раздвајања српског и албанског дела града.

Све се ово десило на око буквално 30 метара од пункта немачког КФОР-а, чија је ватрогасна екипа стигла класично касно, тако да је само успела да локализује пожар.

Дакле, иако трпимо константне нападе Албанаца, иако међународна заједница врши притисак на нас да потпишемо наводно извињење Албанцима на име свих српских злочина (које нисмо учинили!!!), иако им изгледа одговара да се полако, тихо и неприметно исељавамо, иако за сада не функционише производња, иако смо сами остали у целој Метохији, иако нас не воле јер смо им сви ратни злочинци, иако смо били у затвору већ 11 месеци, колико има од како смо по Божјем допуштењу, под „заштитом КФОР-а, иако је све како јесте, ипак као члан Цркве Православне, молим све православне хришћане, а самим тим и патриоте, да дођу (замене) овај у једанаесто месечном труду, посустали народ Ораховца који се тихо исељава. Ко год може нека нађе начина, Бога ради, да нам помогне. Као што знате Шиптарима је дошо мир, не рескирају много, тек када се убеде да је српска кућа потпуно празна исту запале. Молимо вас, у Ораховцу имамо већ 100 кућа празних, јер су се Срби из њих иселили (које се налазе у сигурном делу Ораховца), а у Великој Хочи још 50. Хране има, а за српска права ћемо се изборити. Има такође наде на помоћ српских бизнисмена из Америке, који би током месеца маја требали такође да нас посете и направе блиц

пројекат за брзо запошљавање. Изборимо се за будућност! Помозите нам Ви у којима још куца срце истинског правдољубивог српског патриотизма, помозите и Ви под отвореним небесним кровом гладни и боси, ми ћемо Вам дати хране и одеће (дакле материјално), а Ви нама духовно одобрење, а и телесно опстајање у овој некада манастирској земљи Метохији. Срби, ако брзо и лако заборавите Косово и Метохију и Бог ће нас заборавити. Свако према својим моћима нека помогне, од простог појединца па до власти и опозиције, јер без Косова и Метохије нема, и запамтите, неће ни бити Србије, дакле самим тим ни власти ни опозиције, а Срби појединачно биће паритетни експонати у музеју новог светског поретка, а због старе наше властољубиве неслоге. Некада су нас набијали на колчеве па смо са вером трпели, а данас бежимо чим нам запрете прстом. Срамота за сваког појединца који олако напушта Косово и Метохију, а суд Божији на све оне који су нам све ово „ замесили”.

Обавештамо све Србе, а нарочито оне из Ораховца и Велике Хоче, који су по Србији, али и све остале, да аутобус за Ораховац полази у среду 10. 05. 2000. г. у 8 часова ујутро из Звечана. За ову среду нема измена у времену поласка, али није искључено да ће се због сигурносних разлога, време поласка из Звечана мењати сваке недеље, о чему ћемо Вас благовремено обавештавати.

Молимо све потенцијалне Србе који би дошли да живе са нама и сачувају српски Ораховац и Велику Хочу, да се пре евентуалног поласка јаве на телефоне 0871/ 71-986, 019/422-692, и 011/ 3282-596, преко којих се можете директно повезати са Ораховцем.

Јуче на Светог Великомученика и победоносца Георгија владика рашко- призренски Артемије служио је Свету Литургију у саборном храму Светог Георгија у Призрену. Владика је у свом престоном граду посетио Епископију, Богословију и манастир Светих Архангела, а такође је и разговарао о тешком положају

метохијских Срба, затим о могућој обнови манастира Светих Врачева Козме и Дамјана у селу Зочишту код Ораховца, као и о отварању аутобуске линије која би повезала Призрен са Брезовицом, а нарочито о проблемима око организације поласка аутобуске линије Звечан – Ораховац, са немачким генералом Катером, командантом немачког сектора КФОР-а. На све ове захтеве (боље рећи молбе) владика је по ко зна који пут, добио уверавања да ће се они што пре решавати.

Свети Великомучениче и победоношче Георгије помози нам.
Амин .

О. Антоније.

29. ЈУЛ 2000. године

ОДБОР СРПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ УПУЋУЈЕ МОЛБУ УНХЦР-у

Поштована господо, пошто смо из Вашег досадашњег рада увидели, да Ви изгледа уопште нисте свесни нашег јадног положаја (или једноставно не желите да знате за ораховачке распете Србе), а пошто нам прети истребљење из Ораховца и Велике Хоче, последњи пут Вас извештавамо и молимо за помоћ.

Приликом доласка КФОР-а Срби ораховачке општине, који нису имали немирну савест, решени да остану на својим огњиштима, повукли су се у овај мали угао града Ораховца, не знајући да ће им постати животна мора.

Србима је избрисан десетовековни траг у читавој Метохији од доласка КФОР-а. Само смо ми на овом ораховачком брду и Великој Хочи остали као жртве истине и сведоци разних злочина који су вековима присутни на овој матичној српској земљи.

Само у Ораховцу у коме је неговано традиционално пријатељство између Срба и Албанаца, за протеклих 14 месеци од доласка КФОР-а нането нам је зло које се по специфичности

извођења може поредити само са романима Агате Кристи. Све што смо имали, баш све, нам је спаљено, а питање је само времена кад ће и ово мало имовине што још штитимо својим телима, у свакодневним албанским нападима изгубити. Нападнути смо до сада преко двеста пута, убијено је пет, а киднаповано преко 30 Срба. Из нашег „затвора“, где су иначе, већина проглашени за ратне злочинце, чак је од стране КФОР-а ухапшено 16 Срба. Свима осталима који су наводно „под разним албанским оптужбама“ не дозвољава се напуштање Ораховца УНХЦР-овом аутобуском линијом. Сем помоћи у храни, за 14 месеци нико није нашао за сходно да помогне овом народу који нема никаква примања, нити је где запошљен. Немамо где ако смо болесни, немамо где ни да се прошетамо (а о слободи кретања да и не говоримо), нећемо ове године ни у школу моћи јер нам се деца иселише... Нико нам није дао наду на живот овде, сви су нас заборавили, или боље речено, знамо да нас нисте планирали на овом простору, али Вас после годину дана вапајно молимо, помозите нам - јер немамо куда да идемо.

Због чега Вам све ово пишемо? Пишемо Вам да би сте нас Ви који ову нашу муку нисте видели, схватили, људски се сажалили и помогли нам. Како?

Као прво знајући да смо ми „енклава“ у нестајању, да нас је из дана у дан све мање, молимо Вас да Вашим потезима не доприносите још већем неповерењу и страху српског народа у Ораховцу. Молимо Вас који сте и организовали аутобуску линију Ораховац - Косовска Митровица – Ораховац да утичете на укидање провера (тј. онемогућавање напуштања Ораховца Србима који су наводно означени код Албанаца као ратни злочинци, и чија ће истрага класично трајати можда и годину дана). Напомињемо да се ове контроле нигде на Косову и Метохији не врше, да је овај јадни српски народ и остао у својим

кућама надајући се да му се нема ко за шта светити, и да је та мера једна у низу којима се врши тихо етничко чишћење. Молимо Вас, такође да утичете и на то да се у истој аутобуској линији, дозволи свим нашим сродницима из уже Србије да нас посете. У поласку аутобуса из Косовске Митровице за Ораховац тражи се од Срба да докажу да су грађани Ораховца. Све док се сваком нормалном човеку не допусти да слободно путује, ово неће бити слободна аутобуска линија већ намерно изазивање страха у народу у циљу етничког чишћења.

Надајући се да ћемо Вашом помоћу ускоро добити праву слободну аутобуску линију, као и да ћете се у будуће побринути о економским и свим неопходним условима за опстанак српске заједнице у Ораховцу и Великој Хочи, Срби који сада моле нека би Вас у будуће увек радо угостили и то на својим огњиштима.

П.С.

Док Вам ово пишемо, стигла нам је још једна страшна вест: киднапован је Србин Великић Трифун, који је направио само пар корака изван овог нашег логора!?!

(Овај текст је преведен на енглески језик и уручен заменику лидера УНХЦР-а г. Морису.)

2. АВГУСТ 2000. године

Извештај са састанка који је организовао УНМИК- односно мистер Кан

„ОКРУГЛИ СТО“

„Поводом веома тешке ситуације по српски народ, а на вишемесечно инсистирање појединих чланова Одбора Српске Заједнице, у организацији УНМИКА-а одржан је састанак између Срба и Албанаца, у просторији школе (преко пута Општине).

Састанак је водио г. Кан, гости су били администратор

Призрена г. Рудолф Хофман, потпуковник КФОР-а Стонавски, Срби: Голуб Кујунџић, Јован Левић, Славиша Колашинац, о. Антоније, Димитрије Миџић, Станоје Бркић и Милош Аксић; од Албанаца Тачи, Вучитрна, Бекири и други албански политичари, али и неке мало познате личности из околних села (укупно рекао бих, око 25 Албанаца).

Састанак је по речима администратора г. Кана имао за циљ да створи почетни темељ будућих чешћих контаката двеју заједница. Г. Хофман је радо подржао овакав састанак и причао о потребама повезивања Призрена и Ораховца, како би се створио „мали рај“ на овим просторима, и још о много „практичних“ ствари, о регистрацији, изборима итд. (дуго је говорио). Господин потпуковник Стонавски, који је иначе имао врло мало времена због личних обавеза, рекао је да се КФОР трудио и трудиће се да обезбеђује све угрожене, али да решење безбедносне ситуације највише зависи од ставова и сарадње двеју заједница, и да се не може дати апсолутна лична сигурност сваком појединцу нигде у свету.

Тачи је упозорио КФОР да консултује сумњиве људе приликом узимања информација на местима злочина, те да све злочине врше „самосталне банде“. Потпуковник је изнео да је главни проблем у добијању истинитих информација, и да те банде, сачињене углавном од албанске омладине, нису из Ораховца већ да долазе из других реона. (дакле криве су банде?!).

Пошто је састанак имао информативни карактер, а пошто су на самом почетку заобиђени највећи српски проблеми (слобода кретања и економија), нико од присутних Срба није имао вољу да пробије лед и изнесе нашу муку. Међутим, када је потпуковник желео да напусти салу због личних обавеза, да не би српско питање остало запостављено, у последњем тренутку јавио се за реч брат Голуб и изнео жаљење (не извињење) са свим прошлим догађајима, затим детаљне податке о убијенима, киднапованима,

спаљеним кућама неслободи кретања, лишавања права на рад Срба у матичним предузећима и то све од доласка КФОР-а, тј. постизања мира ... итд. (напомињем да је Голуб још од раније одређен од српских представника Ораховца и Велике Хоче да говори о безбедности).

Бекири (председник албанског општинског суда) у свом одговору рекао је ваљда у Ораховцу страдало 1200 Албанаца, а када је кренуо даље прекинуо га је г. Кан рекавши да се више не враћамо у прошлост, те да господин Голуб није ни имао ту намеру.

Онда се прешло, по дневном реду на изношење информација од стране УНМИК-а које су се мало тицале нас Срба, јер пошто немамо слободу кретања, ми смо ван светских нормалних токова. Ту је речено да се уз помоћ „светске банке“ ради на побољшавању водоснабдевања, да је до почетка августа био планиран рок за успостављање нормалних телекомуникација, да ће телефони бити ускоро) да ће рестрикције струје трајати 4 месеца, јер се врша велики радови на електрани Б, да је отворена пруга Зрзе – Приштина, те да ће уколико дође до стабилизације безбедносне ситуације то привући многобројне инвеститоре. Говорено је мало и о регистрацији и о изборима, али овога пута Албанцима итд.

Када је г. Кан хтео да стави тачку на овај састанак о. Антоније се јавио за реч. Он је изразио жаљење што се већина ових тема не тиче српског народа, рекао је да не жели да се враћа у прошлост, али је упитао „шта ћемо ми Срби када нам је садашњост и прошлост једно те исто?“. Описао је живот Срба у ораховачком затвору, затим да је Србима доњи део града далеко као Аустралија, даље о потреби слободе кретања, онда телекомуникацији и о осталом. Обраћајући се албанским представницима рекао је да слобода кретања не зависи ни од КФОР-а ни од УНМИК-а, већ једино од албанског народа, и замолио их да се обратe свом народу и да га позову на мир и на заједнички живот

са Србима јер то је основна дужност њихова као албанских представника. "Јер, ако не дај Боже, српска заједница оде одавде, онда нема те светске демократије која ће вас опрати..."

Нажалост тада се јавио Вучитрна који је вешто избегао ову њима пред изборе болну тачку, говорећи како је премного учесника на састанку, и када би сви причали нигде краја, затим је рекао да није знао списак званица, те да би ово требала да буде мања група, која би се евентуално мењала на сваком састанку (прим. аут. – ваљда зато да би се направио бућкуриш и да нико не би одговарао за могућу недоследност Албанаца). После три сата упознавања на првом, остаје нада да на следећим састанцима округли сто неће бити оволико „округао“, и да ће бити нешто конкретнијег приступа „српским даноноћним морама“. Крај.
(извештај оца Антонија)

19. АПРИЛ 2001. године.

Пролећни распуст је завршен јуче. Деца из Велике Хоче нису дошла у школу. Пољак Валдемар, радник УНМИК-администрације је одвео оца Антонија из Ораховца. И он нас је напустио, и оставио још једну празнину у нама. Уместо поздрава на црквеној капији оставио је писмо следеће садржине:

„ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Чврсто верујем да нема човека на свету, мислим на оне који су посетили Ораховац, да неће посведочити да су ораховачки Срби диван народ. Наравно, један од таквих сам и ја.

Сви ми посетиоци који тако мислимо, људи смо, дакле, дођемо, упознамо Вас и одемо својим путем, а Вама остане само једна кап празнине више.

И опет, ако би се гласало свуда по белом свету-које је најбоље место на свету и који су најбољи људи на свету, верујем да би сви изабрали Ораховац и Србе. Тако би гласали људи, али као

што видите, животна истина је таква да је данас Ораховац, можда, међу најугроженијим градовима, угрожен од истих људи.

Боље да кажем. Дobar је онај кога Сам Бог похвали, и њему је вазда добро, а ми који угађамо искључиво људима, примамо плату од тих истих, или неких нових људи, - вазда крваву плату.

Суд људски и Суд Божји су различити. Црква није једна радна организација, те да би се ми међусобно препирали, како се понашају они који су верни и они који су – неверни. Цркву нашу Православну, објаснио нам је и наш Свети Сава и то у писаној форми, где нам у тексту о Правој Вери, показује и доказује да смо ми самим рођењем благословен народ, да је једино Православни Бог Христос истинит, насупрот осталим верама којима сам ђаво лукаво руководи своје присталице.

Црква није само скуп људи који раде у Цркви, Црква је Тело Христово, живи вечни организам сачињен од свих крштених православних хришћана, и тренутно живих и оних који се упокојише, али ипак, - оних крштених- који знају у Чије име се крстише, и коме у своме животу послужише, да ли Христу Богу, - или ђаволима, људима или осталим творевинама. Црква је збир свих оних који се заслужено налазе у Царству Небескоме и свих нас који се трудимо да дођемо ка њима. Основно правило истине овоземног живота је да човек мора да буде слуга, или Божији (тј. ако живи по божанственим речима Христовим-којим дише наша црква) или слуга ђавољи (тј. ако живи супротно Христу, ако служи искључиво људима или деци или било којој ствари које је Бог створио.)

Јесте, дошло је време да немате баш много људи ни међу свештенством на које се можете у потпуности угледати, али зато ми сви имамо нашу једину наду у разним нашим овоземаљским мукама и смртима – Васкрслог Христа, Богородицу, Светог Јована, Светога Саву, Светога Николаја, Симеона, Јоаникија, Стефана, Козму, дамјана, Лазара...

Не осуђујте никога али се не уздајте у пролазне сене оца свога или мајке своје или детета, или кога политичара, јер када нам дође смрт у походе, тек тада ћемо у потпуности схватити колико смо мали, тада, када не будемо знали где то треба да идемо и шта смо заслужили!?!

Ради имена Божјег одбаците од себе лажни стид од људи- и покајнички похрлите у цркву- као краљ Стефан Немања, молитите се на Литургијама као свети праоци наши, постите колико можете, трудите се у добру ради Бога, исповедајте грехе своје да би вам Бог опростио, и што је најважније причешћујте се Телом и Крвљу Христовом, као Лазар и војска наша, јер сам Христос рече- који мене једе и пије има живот у себи. Ето тада ће ђаво са слугама побећи и од Вас самих и од града овога.

Мени опростите, браћо, све што сам Вам се као човек замерио, јер није било намерно.

На крају бих само још пожелео да у љубави и слози живите са нашим младим свештеником оцем Срђаном, увек се сећајући да је он човек, али исто тако знајући да се и у њега улила она иста Благодат Духа Светога коју је Христос дао Апостолима и која се вечито преноси по заповести Господњој и која ће се преносити свештенству Православном до краја ових земних дана, - када ће доћи Господ Исус да аждају која је опила читав свет баци, баци са опчињенима њоме у Језеро Огњено.

Бог ће праведно судити свима, стога немојмо браћо губити време и душе и посматрајући и судећи ко, шта, оставимо то Свудаприсутноме и Свезнајућем, и Страшном, и Свемилостивом Богу.

Хвала Христу који нас је створио и међусобно упознао. Сви ћете ми недостајати, али пошто је овај живот нас грешних вазда био препун мука и растанака, молимо се смерно заједно Васкрсломе Богочовеку Христу да се удостојимо бити у вечности

Царства Његовога, Небеснога - тамо где не постоје ни растанци, ни невоље, ни лукави Латини, ни Алахови (тј. ђаволови) Шиптари, већ сви једнодушно у неисказаној радости заједно са Анђелима славе Бога у векове векова. Амин.

СБОГОМ!

Монах Антоније

Прекорно обраћање оца Антонија Србима у Ораховцу који намеравају да продају своје куће Албанцима. Писмо се може односити и на све Србе на Косову и Метохију.

Има ли Срба у Ораховцу ?!?

Заиста, има ли Срба у Ораховцу ?!?. Ако, по навици, здушно тврдимо да има, тада то морамо и делима да посведочимо; - иначе, лажемо сами себе.

Србин је Србин само ако је својевољно Христов, само ако је православац, ако је и крштен, и венчан, и често, исповедајући се, - причешћиван Телом и Крвљу Истинитог Бога Христа – Јединог Спаса роду људском. Ову истину сведоче од светога Саве и цара Лазара, сви Срби, све до светог владике Николаја и Николе Тесле.

Не може се до пола бити Божији, а од пола гордољубив. Не помаже души ни само собом крштење православно, ако се не кајемо за горде - самољубиве грехе наше. Или волимо Христа Творца и Бога нашега, или волимо себе - овај краткотрајни век и његове насладе. Ништа не помажу „добра дела“, ако нам је срце празно – тј. без смиреног, покајног прибегавања помоћи Божијој и сједињавању с Њиме кроз свето Причешће, те непрестано пребивање у љубави Божијој бесплатно тиме дарованој нам.

Зар је Србин онај који гледајући само свој лични интерес

презире брата свога, комшију свога српскога, зар је Србин тај који воли само своје укућане а не и осталу децу Христову, зар је Србин - који продаје родни праг, који продаје одаје у којима су му, Христом побожни претци, уздасима радости и туге натапали зидове измољеном животворном благодаћу Божијом. Који продаје упокојене претке презирући дела њихова и гробове њихове, под тежим условима продао би и саме укућане своје само ако би нашао „чврсто“ оправдање да сачува себе лично, зар је Србин. Нема ту ни трага чојству, ни јунаштву, ни пожртвовању за ближње своје ма какви да су, већ само издајнички изговори за очување безбожног мира и краткотрајних личних страсти и сласти којима је такав срамно поробљен.

Тачно је да, када нас гоне због греха нашега, повлачимо се, али само са надом да ће се Господ, суза наших ради, постова наших, молитава наших ради, смиловати и родној груди нашој повратити. Али, онај који из било којих других разлога, и то за трулежни новац, продаје своја детиња сећања, додатно освећена љубављу и знојем својих предака, такав се свецело одриче својих православних корена, и хтео - не хтео, присаједињује древним издајницима рода свога. Потребно ли је рећи да такав проклиње самога себе и сав дом свој. Не! Само је по себи потресно јасно. Зар да се зарад бедног и проклетог новчаног износа, продаје свој освећени дом православни – ђавоиманим незнабошцима да по њему „бају“ и сатани службе врше. Да ли би нам ово благословио иједан разумни предак наш, или би нас проклео богоугодном му вољом својом, знојем својим, и садашњим тренутним уздасима душе и великом тугом коју би му тиме наносили. Православном Србину Хришћанину, Христос и љубав према ближњем је изнад свега, изнад и њега самог, а Црква у његовом родном месту, гробови милих и љубљени му дом родни, вреднији су му и од читавог света што се очима да видети. Зар смо хришћани ако није

тако у очима душа наших ? Зар нисмо проклете Јуде ако смо зарад поганог мизерног добитка, продајом својих огњишта, спремни одрећи се љубави према својим праоцима, а још, да буде и најгоре, таквом продајом уводимо „вука“ у овај збијени, компактни „православни тор овчији“, ораховачких Христољубаца доводећи их до безизлазне ситуације. Ни трага ту нема не само од вере у Бога, већ ни од урођене нам савести. Оваква продаја је издаја саме крштењске нам вере православне - и то управо маловерјем да нас Бог може уопште спасити из ове заслужене нам тешке ситуације, затим, издаја рода свога продајом зноја и уздаха њихових, издаја ближњих својих браће комшија – увлачењем безбожника међу стадо Христово, и издаја себе самих, јер окрећући се маловерјем леђима ка Христу, присаједињујемо се среброљубивом самоубици Јуди, Вуку Бранковићу... Не верујући у обећана Христом будућа блага, тако, крајње самољубиво и охоло, безбожно грабимо себи ововремена прекомерна, а сабраћи одузимамо срцем вољена, света, неопходна и једино преостала станишта. Мењамо веру за оскудну вечеру. Не ваља браћо моја да ово овако бива, не ваља никако - прво и прво због нас самих и наше будућности, будућности у старту овиме проклете.

Или си Божији слуга, или ниси. Не може се бити мало Божији мало сатанин. Или – или. Ако си Божији Србине тада не греши, а ако ли грешиш, тада кај се непрестано и Причешћуј Јединим Животворцем Христом, али ако се не кајеш и у гордости својој мислиш да немаш зашта да се кајеш, тада си сатанин, и пакао је вечни удео твој ка коме си суноврато похрлио. Стога од сада и убудуће, не чинимо свесно овако велике и тешке грехе. Јер који не зна а греши – биће мало бијен, а који зна да не треба да греши, па свесно греши – биће много бијен – каже Сам Господ.

Ради благослова над домовима нашим, потрпимо са надом у

Бога, само још мало - од заслужене нам гресима невоље ове која нас је сколила. Ако нас и све вође народне издају, као што ће се на жалост и збити, знајте да Бог никад неће, већ Он верне своје спашава из свих могућих и немогућих невоља и пропасти у које срљамо. Издржимо још у смирењу, постовима и молитвама наредне 3-4 године, када ће молитвама Пресвете Богомајке и светога Саве, Косово и Србија поново бити слободно, и то слободно прво од разноврсних домаћих издајника, а потом и свих других нам непријатеља православног Крста Христовог. Светитељи наши кажу : „када чујете да је у Русији завладао благоверни цар Михаило (а време је јако близу), тада ће и Србији сванути нови васкршњи, немањићи дан, дан ослобођене Краљевине Србије“. То је дан Христов у који ћемо први пут свецело прославити укидање 500-годишњег робовања под Турцима, и даљег 100-годишњег робовања под масонским нам предводницима народним, који и дан-данас вршљају по земљи Србији као никад и нигде у свету досада. Стога, не издајмо веру у навечерје победе васкрсно-слободарског нам дана. Будимо верни до самога краја, како би за пар година неокрњена срца, брат-брата грлећи, једним народним устима, у блиско долазећој православној краљевини српској – са Крушевцом као престоницом свих Срба, у умиљењу Господу благодарно клицали – слава Ти Боже за све. За све Ти Боже хвала, јер ћеш нас сверадошћу обрадовати иако Те заборављасмо, јер нас сада страдањима очишћаваш од неразумних скотских греха наших, хвала Ти Боже изворе сваког удисаја и издисаја нашег, сваког радосног трепета душа наших, хвала Ти за све Христе. Хвала Ти јер нас маловерне, уплашене, грешне издајнике Твоје, охрабрујеш и васкрсаваш љубављу Твојом. Без Тебе смо ништа, а само са Тобом смо све - Боже наш - Који си се Распео за нас недостојне - Христе Једини Спаситељу наш.

Када је проклет Лазарем онај који „не дошао у бој на Косово“, замислите колико ће више бити проклет онај који ем бежи, ем додатно, свето-косовско парче родне груде своје за прљави новац размењује. Ипак, надајући се искрено да има довољно Срба у Ораховцу - ничим непоткупљивих – „бесцених душа“, дубоко верујем да ће ово „српско-ораховачко острвце“ бити семе побожности истинских Срба - које ће исушити ово садашње „метохијско море греха“ и засадити нови немањићки виноград Христов, само Њему Јединоме у славу и хвалу вечну. Амин - Боже дај.

(Ораховачкој заробљеној браћи, брижно страхујући због овдашњих срамно-палих, себепроклињућих а ближњеиздајућих појединаца - раслабљених у вери и разсрбљених у души)
грешни монах Антоније

Помози драги Боже нашем оцу Антонију.

Оче Антоније помјани и моли Бога за нас и опрости онима који те вређају, јер не знају шта раде.

Твоји Ораховчани.
Март 2010. Ораховац

Дејан и Јована Баљошевић

ЕПАРХИЈИ РАШКО-ПРИЗРЕНСКОЈ И КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКОЈ

Администратору, Преосвећеном владици Г.Г. Атанасију
Преосвећени владико,

Свакако да нисмо изнанађени овим Вашим саопштењем, јер нам је један црквени великодостојник недавно у једном разговору већ наговестио да ћемо због наше подршке монаху Антонију носити озбиљне последице, али смо веома изненађени начином на који то чините.

Тиче се писма подршке оцу Антонију, којим смо покушали да му се на неки начин, сада када му је тешко, захвалимо на ономе што је он за нас учинио када је нама било најтеже, и које уистину нисмо писали сами, али смо преузели одговорност. Он је сада, видимо заиста на „великој муци“, ако од нас, како ви кажете, „тражи подршку“ себи у одбрану од оптужби Св. Арх. Сабора СПЦ, који захтева да буде црквено кажњен због нецрквеног и немонашког понашања.

Вашу тврдњу да о. Антоније уз нашу помоћ подбуњује народ против Патријарха и Цркве, лично посећујући српске породице, нећемо да коментаришемо, јер би то било неозбиљно са наше стране, већ ћемо то препустити самом народу, да свако по савести својој сведочи о томе. Само се ево пред Богом и пред Вама јавно заклињемо да је осим нас о. Антоније посетио само још једну породицу (која је са њим и протосинђелом о. Стефаном становала у црквеном конаку у време када су поменути оци након рата живели са нама у Ораховцу, јер је глава ове породице тада био црквењак у истој цркви, и због старог познанства о. Антоније их је на кратко посетио). Поред тога, ево јавно сада позивамо све

породице у Ораховцу и Великој Хочи да ако знају ишта супротно нашим тврдњама, демантују ово што смо овде изнели и да, не нас ради, већ Бога и истине ради, јаве се Вама, ако има таквих које је о. Антоније посетио и подбуњивао током свог недавног боравка у Ораховцу. Ако их не буде било, да ли ћете се Преосвећени Владико запитати шта сте то потписали.

Кажете да смо му пружили гостопримство, зар то није хришћански. Ми га примисмо у свој дом и не осудисмо, јер му не нађосмо ништа за зло а ево га Вама па му Ви по црквеним канонима и правима судите. Ми по том питању нећемо противуречити СА Сабору, јер не знамо да ли можемо, и да ли на то имамо право.

Наравно да има Срба у Ораховцу и Великој Хочи који ће Вам, насупрот нама, много тога ружнога рећи, или како Ви кажете, посведочити о оцу Антонију. Има и оних који ће исто тако ружнога рећи и о нама, и о Вама, и о Јанку и о Марку, такви смо ми Срби, Ви то добро знате. Познајем човека у свом крају који отворено тврди да не верује у Бога и да Бог не постоји, али га нећу проказати да се не би атеисти порадовали и рекли да поседују сведочанства једног броја Срба у Ораховцу да Бог не постоји.

Кажете да о. Антонију помажемо у ширењу порука „секташке“ садржине преко интернета. Разумећемо да сте то рекли у афекту проузрокованом немилим догађајима у нашој Епархији, које су Вас и све нас узнемирили и сигурни смо да и сами не верујете у то. Ако је супротно, онда је то страшно, за све нас, јер смо ми ваши.

Па на том истом интернету су се поводом задњих догађаја у цркви појавили разни написи и коментари од мирјана, интелектуалаца, адвоката, атеиста, свештенства, верника, аналитичара, теолога, црквених историчара, познаваоца и непознаваоца црквених питања и многих других, где су изношене тешке речи,

међусобна вређања, прозивања, где у поређењу са тим, наше писмо звучи као читанка за малу децу (док се ово није десило нисмо ни знали да на интернету постоји толико црквених или ако хоћете и антицрквених сајтова), а само је наше писмо (које, при том, нисмо ни на кога насловили и у коме нисмо никог поименично прозвали), изазвало толику реакцију, подбунило, смутило и поделило народ, увредило црквене власти, толико, да је лично и сам Владика Атанасије морао да изађе са саопштењем у којем позива јавност на својеврстан линч двоје, по Цркву и државу, опасних мирјана, само зато што су се усудили да кажу оно што знају и осећају о оцу Антонију.

На крају кажете у Напомени, „Дејан Баљошевић је запослен при српској општини Ораховац и већ му је лично више пута саветовано да не учествује у антицрквеним делатностима и стварању подела у народу, на што су се и он и његова супруга, иначе професорица енглеског у ораховачкој школи, оглушили“.

Ово о подацима које јавно износите о нашим радним местима нећемо да коментаришемо, јер иако се лично тичу нас, оне су ипак упућене државним институцијама Републике Србије у којима смо запослени, па ћемо стога оставити њима да суде и оцењују наш рад и стручност, спремни да од истих сносимо све законске консенквенце због „прекршених радних обавеза“ уколико их је било, уз једну малу исправку да Јована Баљошевић, није како сте рекли, професорица енглеског у ораховачкој школи, већ у основној школи у Великој Хочи.

Међутим, ово да нам је више пута саветовано да не учествујемо у антицрквеним делатностима и стварању подела у народу, о шта смо се наводно оглушили, морамо да прокоментаришемо из разлога што нисте прецизно навели у каквим смо то антицрквеним делатностима учествовали, ко нас је, колико пута, зашто, када и на који начин саветовао да одустанемо од оваквих

„активности“. Преосвећени владико, ја сам онај исти Дејан Баљошевић који је заједно са Вама учествовао на Сабору српске слоге који је у организацији часописа „Двери Српске“ и „Сабора српске омладине“ а поводом почетка преговора о статусу Косова и Метохије, био одржан у сали Дома синдиката у Београду 29.11.2005. године (био сам јако поносан што сам седео до Вас), а Јована Баљошевић тада Бојић је она иста, коју сте Ви у шали називали „мутава“, која је, сећате ли се, преводила Ваше састанке са представницима КФОР-а, када сте нас након рата више пута, између осталог и са истим овим о. Антонијем, посећивали у Великој Хочи и Ораховцу. Сећате ли се када Вас је те бурне 1999. године у порти ораховачке цркве вербално напала група Срба, из које Вам је један од њих громогласно довикнуо да сте Ви и владика Артемије српски издајници, јер сте, по њима, ви довели НАТО на Косово. Ја сам Вас тада бранио (као што сада браним о. Антонија) и умало ме мој народ не растрже и линчова (као што сада неки покушавају да учине због одбране о. Антонија). Ви то можда, улазећи са владиком Артемијем, у кола, праћени повицима масе, у свој тој гужви и комешању нисте приметили, јер вам је на хаубу скочио и сео један од њих и једва сте га уразумили да сиђе како би могли да кренете. Овај се догађај и дан данас, али сада са шалом, често препричава у Ораховцу и Великој Хочи.

И ето ти сад. Испаде да су народу који је већ смућен догађајима у Цркви, забезекнут срамотном тучом монаха у Грачаници, подељен по више основа и у више интересних група, крива два мирјанина из једне изоловане српске „енклаве“ које Вашим саопштењем прозивате. Да ли ми можемо саблазнити и смутити народ који је већ смућен и саблажњен?

Пред Богом понизни, Дејан и Јована Баљошевић

НАПОМЕНА НА НАПОМЕНУ:

Многи новинари – добри познаваоци прилика на КиМ затечени Вашом „Напоменом“, нису (како су нам сами рекли) хтели да, због наше безбедности и несвакидашњег нарученог линча, свесни услова у којима живимо и радимо, објаве наша пуна имена и презимена, јер јавно износите податке и о српским институцијама у којима радимо а на које албанске власти и међународне организације на КиМ, будући да их сматрају „паралелним“ не гледају добронамерно и свим силама настоје да их укину, тражећи повољну прилику и „миг“ запада да то спроведу у дело, сво време тврдећи како оне смућују српски народ и како су сметња интеграцији Срба у систем тзв. Републике Косово.

С тим у вези, сличну, али много дужу листу са именима истакнутих Срба који раде у српским институцијама на КиМ, својевремено је у Приштини јавно обелоданио и лидер покрета „Самоопредељење“ Аљбин Курти. Можда Вас човек и тужи што сте му украли идеју и што му се мешате у посао.

Поштовани Владико ова „Напомена“ није, како је из вашег саопштења покушано да се представи, намењена Србима у Ораховцу и Великој Хочи, којима се у једном тренутку директно обраћате, јер њих нема потребе да обавештавате ко смо и где радимо (знају то они добро и много више од тога), већ неком другом. Ко ме?!? Видећемо, али се нисмо уплашили.

П.С.

Преосвећени, извињавамо се што смо се све време у овом писму обраћали Вама, иако можда Ви нисте написали ово саопштење, али пошто испод истог стоји Ваш потпис, пракса налаже да га ословимо на Вас. Није нам намера и не приличи нама мирјанима да на овај начин општимом са једним владиком и надамо се да убудуће неће бити разлога за то.

Отац Антоније

Артемија нападају јер је највећи човек међу православнима

На почетку приче отац Антоније, монах из манастира Црна Река, у жељи да поштеди своје братство евентуалних неприлика због онога што ће рећи поводом догађаја око манастира Грачаница, напустио је манастир како би евентуалне последице онога што говори, у своје име, као свој лични став, сам сносио и како би истих поштедео своје братство.

– Ја припадам братству Црне Реке – објашњава отац Антоније – али ја не живим са њима у манастиру него у планини у манастирској испосници. Приморан сам на овај потез како бих поштедео своје братство страха од надолазеће узурпаторске назови – духовне власти.

Узурпација Епархије рашко-призренске, синодски удар

Питање око којег се води расправа је ко је у овој причи расколник. Синод или Артемије?

– Оваква велика одлука може бити донета само на Светом сабору, где о томе расправља 44 епископа, а не на Светом синоду, где заседају увек њих четворица, петорица који се смењују, иначе, на годину дана, али у нашем Синоду то увек изгледа тако што један улази на место другог и то су увек исти људи. Одлуку Светог сабора бих се, каква била, трудио да поштујем, али одлуку Светог, или боље слепог, синода не морам. Црква траје много дуже него држава и она има своје каноне, тачку по тачку, за све ове ствари које ми сада имамо пред собом. Црква има своје законе, а они који се сада позивају на то да раде по канону – грубо га руше и овде се ради о узурпацији епархије од стране Синода.

Синод то су епископи Иринеј Буловић, Теодосије и Амфилохије. Сада су као кухиња. Иринеј Буловић има рецепте, Амфилохије је кувар а сада је Атанасије варјача, а кога ће од нас да збуђкају као храну, то им је чисто техничко питање, наравно по налогу разноразних белосветских (читај масонских) ментора.

Разлог привременог разрешења владике Артемија је, према ономе што се чује у медијима, сумња да су се његови најближи сарадници бавили разним малверзацијама?

– Епископ је по канонима цркве и вери побожног народа власник свега у епархији. Он може да ради са тим шта хоће, а народ верује да ће радити најбоље. Ми смо већ оставили своје куће, имања, све материјално и зашто бисмо сада ишли да нешто ловимо, грабимо и скупљамо за себе? Прича о парама увек упали код народа за отварање разноликих егзекуција.

Да ли очекујете сличне догађаје у манастиру Црна река?

– Ево рецимо ова кућа у којој сада седимо, њу је направио манастир Црна река нашем сиромашном брату и његовој породици, и ја немам где више да се сакријем од разноразних прислушкивача, који нису задовољни чак ни оволиком медијском харангом, већ хоће да нам тако затворе уста да ни реч не прозборимо. На паркингу је овде живео па смо му ми урадили ту кућу и хоће ли неко сад да ме води на суд због тога? Има још једна кућа, исто тако. Нема рачуне. Не сме нико у то да улази, нисмо ми лопови а и да смо лопови, ми смо се предали Богу и ако је међу нас сто један лопов, Бог ће о њему да одлучи. Како ја могу да знам да ли је за њега боље да оде у затвор па да се поправи, или се можда тамо убије. То није моје. Свети Григорије Богослов имао је секретара и економа које никада није питао коме колико дају јер је говорио да то није епископски посао, наш патријарх сад каже да епископ мора да има контролу. Ми нисмо полицајци.

Ако сте ви изгубили веру и поједини епископи су изгубили веру у људе, ми нисмо. Артемије није изгубио веру у људе. А Синод има право да решава мање ствари а ово питање постављања администратора је највеће у последњих сто година.

Шта ћете предузети ако ипак дође нека слична „комисија“ и на ваше капије?

– Немам ја права да правим у Црној реци барикаду, то није православље. Ја сам ставио један камен да их прикочим и написао сам „Добро дошао сваки добронамерник“. Камен да стану а не да нам улазе колима и да нас изненађују тамо. Господ је рекао да кад дајеш некоме милостињу никада твоја лева рука да не зна шта даје десна, ником живом да се не хвалиш, само Он који види невидљиво платиће теби видљиво. И сада они хоће да им испостављамо рачуне и извештаје за нашу милостињу. Ашто сам се „похвалио“ и осрамотио своје ближње зидарским ми срамотама, то сам урадио искључиво да разобличим клевете на добротинства нашег светог ћутљивог владике Артемија који такве грешке као ја никада не чини, јер све у животу ради ћутке само Бога ради. Кад ја почнем да причам о мојим „врлинама“, ја сам себе почнем да упропаштавам.

Нова власт ме је, тако рећи, овом тешко подношљивом општом неправдом избацила из манастира, јер не познајем њихов језик прећуткивања, дакле, ја немам где да идем него под прозор онога који ме је избацио, те нека ми направе бараку сојеницу брвнару, јер стижем ускоро и надуго испред Патријаршије. Ја одатле жив отићи нећу, а они су толико властољубиви да ни они неће попустити, онда нам остаје једино то – идемо до краја, на којем би ипак мир завладао свима нама.

Администратор Атанасије

Разговарали сте са владиком Атанасијем?

– Да, рекао сам му да Синод није имао право да узурпира епархију, имао је право да евентуално пошаље једну иследничку комисију, мада је и то канонски прекршај, стога једино још чекамо одлуку Сабора. Ако он донесе одлуку, трудимо се да га поштујемо а овај окупациони начин овога тренутно Слепога синода Г.Г. Иринеја Буловића и ако мене питаш, док сам ја у Црној реци, код мене нећеш ући. А он урликну: „Ући ће полиција“. Полиција нормално може да уђе, али ја не знам да ли сте чули за реч срамота.

Не бисте му више ништа сем тога рекли?

– Захвалио бих се Атанасију за све ратне године, за сав труд око народа по страдалним пределима наше Републике Српске и других делова где су наши Срби страдали, он је увек трчао да помогне, спасе и избави, па и на Косову и Метохији. Тада сам га ја возио, те смо ишли свуда без пратње и ако га ико зна од нас које сад назива криминалцима и фанатичима, знам га ја. Хвала му за све то, хвала му за његово негдашње изливање светоотачког предања, за књиге које је пре написао, хвала му али ово што сада ради, ово је... Он све зна али више вреде његове речи од пре 10 година, његова теологија која је савршена била сада прелази у екумено теологију спровођену комунистичком праксом, ја читам његове текстове и не могу да верујем да он даје изјаве као из ДБ. Каже: „Артемије је добар човек, али не смем да га пустим да говори (медијима) јер не знам шта може да каже“.

Атанасије је администратора а не администратор. Он оре земљу која је спремна за жетву Господњу. Методама и учењем новим прави неред и саблазан.

Теодосије

– Знамо да у канонима цркве не постоји размонашење као чин, али они (Синод) могу да ураде и оно што не постоји. Та петорка

са јадним патријархом који је вечито изложен њиховим лавовским вољама наћи ће начина да спроведе и немогуће ако се наручи. Теодосије је добар човек који је кренуо да уздиже себе лебдећи умишљајем врлина док нажалост није потонуо у подножно море сујете. Он, већ сигуран да је заузео власт у Епархији рашко-призренској, почео је да се понаша као диктатор. Ми имамо снимак где се види како поступа према Артемију, чије је духовно чедо, са којим је годинама живео и духовно проходао. Много је духовно попустио и када би му сада неко рекао да ипак неће бити главни у епархији, бојим се да он то никада не би умео да схвати.

И Свети сабор ће на крају бити само Буловић

– Сабор је узурпиран од неколицине епископа који све одлуке доносе притиском на остале. Као што су шездесетих из Сабора избачени народ и свештеници, тако ће на крају и Сабор бити небитан наспрам Синода, а онда ће избацити из Синода све док не остану Амфилохије и Иринеј Буловић, а на крају само Буловић који ће помпезно изаћи из командантске сенке. Сваки патријарх има ноћне море да нешто случајно не погреша, па да га Иринеј не препадне и поправи скоком из Новог Сада. Када би за некога радио под притиском, можда би се и оправдао. У супротном, немам коментар.

Туча испред манастира Грачаница је класичан ДБ сценарио

Када сте чули вест о привременом разрешењу вашег владике Артемија, кренули сте са монасима из Црне реке ка Грачаници?

– Стижем последњи и видим чудну слику. Препознајем ДБ сценарио јер нажалост о томе знам више него о теологији. Маестралан сценарио. Двадесеторица телохранитеља у цивилу се завукли у узан тунел дуг три метра и чекају као неке зверчице.

Испред тунела као мамац неколико својих најкрупнијих монаха који нам нису дозвољавали да уђем код Артемија по благослов, наравно постављени од Теодосија&ДБ. Издалека, то је изгледало као да се у порти дешава ко зна шта. Када сам пришао и видео да није ништа, покушао сам да разговарам са монахом којег добро знам. „Шта ти значи то, брате мој, да ме не пустиш да видим нашег заједничког духовника?“ питао сам га али је био непријатан, по задатку. Е онда сам ја започео не тучу, то није била туча, рекао сам „Браћо, тући се нећемо!“ а онда сам рекао својима да сваки узме једног па га повуче и тако ослободи улаз у тунел. Онда су се „одједном“ нашле и камере и сви снимци и следне изјаве су личили на народно позориште. Ми се заиста нисмо тукли. Једини који је настрадао је један наш монах, Рус, који је хтео да се провуче кроз ту гужву да би дошао до владике и тукли су га одозго и монаси и ти њихови „цивили“.

Како се нови администратор, умировљени владика Атанасије створио само сат времена након што је Синод донео одлуку о привременом разрешењу владике Артемија?

– Знали су одлуку и пре заседања. Атанасије је већ био на прелазу код Мердара. Чим су упали у манастир, обили су келије, заузели рачунар, сменили секретара епархије, они се нису понашали као нека комисија која је дошла да испита, него као судије које су дуго година страсно чекале на ово. Дуго се тражио начин како да он буде смењен, као један духовни вођа, највећи чувар православља међу епископима. Онда су нашли оца Симеона.

Ако је он нешто украо, што сте то просули у медије, „добронамерни“ Теодосије и Атанасије? Хватај га, води га на суд. Али они се, као ни комунисти, нису много трудили да прво иследе, него одмах преко медија. Без суђења. Велико расуђивање!?

Антиекумениста, антиглобалиста и антипаписта

Због чега је владика Артемије, по вашем мишљењу, толико сметао Синоду?

– Владика је познати антиекумениста, антиглобалиста, антипаписта. Они нама на то кажу: ви хоћете против целог света, а ми нећемо него хоћемо да будемо као они који све воле али знамо да је пут спасења само један Господњи, светоотачки, православни.

Због чега онда баш сада?

– То је страх, да им случајно не поремети главну ствар којом се баћу, а то је долазак папе у Србију 2013. у Ниш. Већ пет година се гложе како то да припреме, касне с тим, био им је потребан патријарх, јуре и журе. Први могући дан након сахране патријарха Павла и после 40 дана искористили су да бирају патријарха.

Њима се жури у екумену а нама се остаје у православљу

– Нека знају да колико се њима више жури, нама се више остаје у православљу. Европски Јевреји, тј. масони, али не они ротаријанци и та ситна риба, него онај врх врхова, хоће да уједине православне са католицима и протестантима и да им онда кажу хиљаду година сте и једни и други трвдили да имате једино истиниту веру, а сада сте се уједињавањем и попуштањем доказано одрекли те вере, те су једино Јевреји наводно исправни. И на све је ово упозорио још четрдесетих наш Свети владика Николај. Један Бог, једна вера, једно крштење и једна једина Црква – православна.

Да ли то има везе и са новом-старом литургијом?

– Новаторство у литургији кажу да се враћају на стару литургију а не схватају да се молитва цркве изграђује и живи Духом светим кроз векове. То нису промене да она буде боља, него да што више личи на католичку мису и да се то споји. Не дај Боже да папа дође, мада они све ово припремају већ 100 година јер се римска

властољубива гордост никада угасити неће, али пошто је Господ с нама и нас пет може с Богом да им то све упропасти. С Богом мојим прескачем зид високи (Богослужење).

Неки су почели због оваквих ставова да вас сматрају некаквим зилотима. Има ли то смисла?

– Са зилотима везе немамо, зилоти су крајност као и екуменизам, можда мало мања. Велике душепогубне крајности. Ја сам 2003. покушавао да причам средњу причу између зилота и екуменизма и са мојом причом нигде нисам могао да изађем. Пуштали су екуменисте и зилоте, те две болесне крајности, а ко је гори – то је мртва трка. Зилоти су бар храбри, ако је за оправдање.

Прави се светска власт и светска вера, али у њој никада неће бити православље, јер ми једини имамо благослов Божје истине у Цркви и доказе благодатне кроз једине чудотворце међу другим верама, светога Саву, Василија, чудотворна тела њихова. Сви који то не схватају, без обзира на то колико интелигентни масони били, мораће да нас се реше, нас који чекамо царство небеско, а на земљи крст носити нама је суђено. Слава теби Богочовече Христе, који си пострадао за нас и показао нам једини пут љубави Твоје. Амин.

ИЗБОР САОПШТЕЊА ВЛАДИКЕ АТАНАСИЈА

УПУТСТВО ПРИВРЕМЕНОГ АДМИНИСТРАТОРА АТАНАСИЈА (ЈЕВТИЋ)!

Нашим читаоцима представљамо оригинални документ УПУТСТВО од стране СА Синода наметнутог, привременог Администратора епархије рашко-призренске Атанасија (Јевтић).

Епархија рашко-призренска
и косовско-метохијска
Е.бр. службени 7
датум: 14. фебруар 2010.год.
Призрен – Грачаница
УПУТСТВО

Часном Свештенству, преподобном Монаштву и благочестивом верном Народу Богоспасаване Епархије Рашко-призренске и Косовско-метохијске

I

1. Свештеници и Свештеномонаси помињаће на Св. Литургији и осталим Богослужењима:

а) на Јектенијама и Великом Входу: “за Свјатјејшег Архиепископа и Патријарха нашег Иринеја, за Преоовећеног Епископа нашег Атанасија, Администратора ове Епархије, за часно Свештенство, сав клир и верни народ...”

б) на: “Најпре помени” (у Анафори Литургије): “Најпре помени Господе Епископа нашег Атанасија, и даруј га Светим Твојим Црквама...”

2. Односно Пр. Еп. Артемија: ако служи сам (подразумева се да он као дугогодишњи Епископ зна канонски поредак кога ће да помиње) саслужујући свештенослужитељи помињаће на Јекте-

нијама као напред (Патријарха, Епископа нашег Администра-
тора и само: “епископа Артемија”.

Исто то и на Великом Входу. На “Најпре помени”: кад Еп. Артемије заврши своје узглашавање “најпре помени...” онда ће саслужујуће Свештенство: “Најпре помени Господе Епископа нашег Атанасија...”. Када пак Еп. Артемије саслужује са Епископом Атанасијем онда се подразумева да ће на Јектенијама саслужујуће Свештенство помињати: “Свјатјејшег Патријарха, Епископа нашег Атанасија и Епископа Артемија...”, а на “Первих помјани”: само Епископа Администратора.

II

Скрећемо пажњу свима вама да сте дужни да знате и другима око себе објасните, због ширења антицрквених, антиканонских и антиправославних обмана: како је одлука Св.Арх. Синода СПЦркве о смењивању Еп. Артемија и постављању Епископа Администратора наводно “исхитрена и нагла” одлука само Синода и да “Синод није важан”, него само Св.Арх. Сабор СПЦркве.

Овакве бесавесне и цркворазорне лажи и клевете могу само отежати положај Владици Артемију (јер се могу приписати њему, ато је тежак канонски преступ и подлеже суду и рашчињењу). Чињеница је да се ненормално стање у овој Епархији развлачи већ неколико година јер Еп. Артемије није извршио ниједну одлука Сабора и Синода од 2006. године односно цркворушилачке делатности Симеона Виловског и његових сарадника и експлоататора напаћеног Српског Косовско-метохијског народа). Садашњи пак Свјатјејши Патријарх изабран је од Св. Арх. Сабора СПЦркве (а и његова прва два члана Св.Арх. Синода били су директни кандидати за Патријарха) и такође председава и Сабором и Синодом. Само посуновраћена свест и савест може

“забијати клин” између ова два (ширег и ужег) тела Саборног бића Цркве Православне. Што се пак некада неки чланови Сабора, овога или неког другог, данас или раније у историји, не слажу у понечему - на то је давно одговорено шестим каноном Светог Првог Васељенског Сабора: „Ако се двојица или тројица због свадљивости успротиве, нека важи глас већине.”

Епископ Администратор Епархије Рашко-призренске
и Косовко-метохијске
+ Атанасије

ЕПИСКОП АТАНАСИЈЕ

ОДГОВОР ПРОТИ МАТЕЈИ МАТЕЈИЋУ

Познати, а слабо упознати са истином о Цркви Православној уопште и о Српској Цркви посебно, прота Матеја Матејић, из Америке, написао је још један памфлет (објављен на псевдозилотском расколничком сајту „Борба за веру“, 4. марта 2010), под насловом „Кривда као правда“. Списаније познатог љотићевца у мантији могло би се преименовати у „лажи и клевете као правда“ – тојест псевдоправда псевдозилотских, цркворушитељских кругова. Све информације велеученог, а мало схватајућег Проте потичу или из извора „рекла-казала“ или, као и у претходним случајевима, са клеветничких антицрквених сајтова.

Не намеравам да проти Матејићу одговарам на оно што је о мени раније и сада написао. Нека му га! – што рекао блаженопочивши Патријарх Павле. Саветовао бих му, ипак, као брату и саслужитељу, да пажљиво прочита одлуку Светог Архијерејског Сабора о вековном (а не скоројевићком нововековном) служењу божанствене Литургије. Вишеслојност те саборске одлуке има три битна елемента, а Прота ниједан није пажљиво прочитао ни схватио. Да и не помињем да није ни погледао, акамоли читао, четворотомни зборник „Христос Нова Пасха – О божанственој Литургији“ /2.500 страница/, на располагању свакоме добронамерном, а за који псевдозилоти, какав је, видимо, и Прота, кажу да је „фалсификат“! - Алал им таква псевдоборба за псевдоверу.

Прота на крају пише: „Има још неколико епископа у чијим се епархијама ради противно одредбама (sic!) Светог Архијерејског Сабора“, па закључује: „И оволико је довољно да се види да се у случају епископа Артемија ради по искривљеној правди“. „Целивам му логику“! – рекао би блаженопочивши игуман дечански о. Макарије. А да је то крива логика, која се наметљиво

издаје за правду, види се по томе што Матеја Матејић неће да зна да су одлуке о Преосвећеном брату Артемију – нарочито о злорадњама људи најближих њему (од којих су неки већ у затвору, а други, као прави лопови, у бекству) – у ствари одлуке тог истог Светог Архиепископског Сабора, донете и доношене ево већ три године, а не извршују се! Зашто – нека одговори епископ Артемије уместо да се представља као великомученик и да прича да је „све ово клевета“, док његови вајни бранитељи причају да је ово „космичка завера“!

Свештенство и верујући православни народ на Косову и Метохији прихватили су одлуке Светог Синода, односно Сабора, а није их прихватила шака псевдоревнитеља и клеветника, за које Синод=Сабор=Саборнокатоличанска Црква јесте само оно што они мисле да јесте и оно о чему нерасудно и бесавесно расуђују, пресуђују, осуђују.

Покајанија отвори нам двери, Животодавче!

Призрен-Грачаница, Крстопоклона Недеља 2010.

Епископ Атанасије,

Администратор Епархије рашко-призренске

Епископ Атанасије

ОДГОВОР НА КЛЕВЕТЕ ПСЕВДО-БРАНИТЕЉА

"Бране" Владику од Цркве и Патријарха

Већ данима се наставља цркво-рушитељски рад групе људи која су се најпре потписивали као "духовна чада Епископа Артемија", да би сада своје текстове потписивали као "Информативна служба Епархије Рашко-призренске у време заточења Епископа Артемија".

Иако је увек било и биће људи секташког менталитета, у овом случају је индикативно што се и даље незаконито користи назив једне Епархије СПЦ и што се отворено насрће на духовни и морални интегритет Српског Патријарха и Чланова Св. Архијерејског Синода, чије се слике објављују под насловима „Безаконици“ или "Срамни Синод". Нажалост, ови ревнитељи мржње, или како сами себе сматрају "бранитељима лика и дела Епископа Артемија", не само да му не помажу, већ потврђују и најцрње сумње да је стварањем култа личности у Епархији Рашко-призренској међу једним, мањим бројем монаштва и верника, годинама изграђиван потенцијал за рушење угледа Српске Православне Цркве и тако припреман раскол и то на начин како то чине разне расколничке и псеудо-православне групе којих има по целом свету.

Објављивање писма Епископа Артемија Његовој Светости Патријарху Иринеју, за које нико није знао осим онога који га је писао и онога који га је примио, док није објављено на страницама једног цркво-рушитељског сајта, понајбоље показује колико се овим методама компромитује сам лик Епископа Артемија, осим ако ће се неко усудити да оптужи самог Патријарха. (На писмо Епископа Артемија Патријарху Иринеју одговориће Епископ Атанасије, али само у личном писму Владики, управо зато што не

жели да му штети угледу, како то раде његови „бранитељи“).

У „заштиту“ Владике Артемија су стале између осталог и од Цркве одвојене четири парохије СПЦ у Аустралији, које дуже време шурују са разним рашчињеним свештеницима и секташима и сеју неслогу међу Србима на том далеком континенту. Ту су се нашли и самозвани "српски лидери" попут Марка Јакшића, Милана Ивановића, Драгана Велића и њихових само на папиру постојећих „Српских националних већа“ или „Удружења општина“, људи који већ одавно никога не представљају осим саме себе и које нико не може да смени, јер их нико није ни бирао. Ето, и они обилазе Епископе које, наравно, у црквама и не виде, јер тамо најчешће и не залазе, а све с намером да их баш они као „упућени зналци“ упознају са заверама Пентагона, Ватикана и свих планетарних сила зла. Они на тај начин, засигурно, неће постићи ништа што би стварно помогло Епископу Артемију. Ту су и такви „бранитељи“ као што су разни фрустрирани надри-каноничари: Жељко Жугић, Владимир Димитријевић, Родољуб Лазић, који вероватно још само групици својих истомишљеника могу да проповедају своја фарисејска тумачења Отачких учења и Светих Канона, несрећни људи који идентитет граде у сукобу са Црквом и својим Епископима, а не у изградњи Литургијске Саборности у својим парохијама и епархијама.

Када се сабере цела слика тих вајних "бранитеља" Православља, Канона и самог Владике Артемија, на крају се сасвим легитимно поставља питање: Где је ту Црква и благочешће = Православље? Да ли је на страни разуларених псевдозилота, који псују као кочијаши носећи слике Епископа Артемија; на страни Пеђе Суботичког који седи у затвору и Симеона Виловског који бежи од правде и гнева опљачкане сиротиње косовске; на страни виртуелних „народних лидера“; неостварених теолошких

"генија", који не стигоше ни теологију да заврше, али стижу да Епископе уче вери; разних ловаца у мутном, који о свему говоре више осим о Христу, о животу у Христу и спасењу у Цркви као Телу Христовом; или је пак истина тамо где је Патријарх, као чувар саборног идентитета Цркве, са најугледнијим Епископима српским, професорима богословља, и монаштвом духовно најстабилнијих српских манастира. На читаоцу ових редова остаје да просуди. Вероватно и сам Владика Артемије може на крају да каже: "Тешко мени од оваквих бранитеља".

Из канцеларије Информативне службе
Епархије Рашко-призренске и Косовско-метохијске
Призрен-Грачаница, 8. март 2010. год.

Еп. Атанасије

БРАТСКО ПИСМО ЕПИСКОПУ АРТЕМИЈУ – ПОВОДОМ ПИСМА ПАТРИЈАРХУ

Преосвећени Брате Владико Артемије, Писао си писмо Патријарху: (22. фебруара 2010, и објавио га – иначе не бих ни знао – на антицрквеном сајту novinar.de), а како?

-објашњење које дајете је трагикомично, али типично за Твоју околину и сајтовски менталитет) “осећајући потребу... измрцварен/и/ овим, невиђеним и нечувеним у историји Цркве медијским линчем који се на Нас обрушио попут нијагариних водопада. Није то последица неке природне непогоде, већ силне, смишљене и оркестриране кампање”.

Даље пишеш да “нисмо се огласили ни у једним медијима (!). Ниједном речју(?)”... “Ми немамо могућности да јавно кажемо своју истину (!)... Као да се жели да ме “поједе мрак”, да нестанем незнано куда, да одем под лед, али нечујно...”

Даље пишеш: како је све што се збива око Тебе “без провере, без доказа, без срама и стида”... “У овој прљавој кампањи се такмиче и надгорњавају Администратор Еп. Атанасије...”, који “куд год иде говори народу о “туђим гресима” (мојим и мојих сарадника), трујући душе слушаца, припремајући их на линч (!) оних које он напада. То чини и пред мојим монасима (Бањска, 12.02). Куд год иде отрове просипа и раздор сеје. Не оставља на миру ни друге Епископе... Руши (у духовном смислу) све што смо градили и стварали деветнаест година. Дошао је, по одлуци Синода, “да среди стање” у Епархији рашко-призренској. А тек је ово стање, које се сада ствара, трагично за Епархију рашко-призренску и сав српски народ (!), посебно за овај на Косову и Метохији”. Итд.

Драги Владико, Ти изгледа да живиш у облацима, јер не видиш

ништа ско себе, осим Твога великомучеништва! И “измишљених клевета” на Виловског! Да ли Те, свесно или несвесно, захватило слепило па олако говориш ноторне неистине, превиђаш да итекако дајеш изјаве, а нарочито “савете” Твојој “духовној деци”, која, и с Тобом и без Тебе, то све устостручују, јер си их Ти први томе научио својим поодавним бесавесниг, изјавама и иступањима против Патријарха (Павла), Синода, Сабора, а поготову против нас, браће Твоје.

Овакав Твој менталитет, увишестручен болесним менталитетима Твојих најближих и “највернијих” духовних “синова”, формираних по истој “слици и прилици” лагања и дволичења “ad majorem gloriam” једног култа непогрешивости папског типа, све то је ово и изазвало и до свега овога довело. Давно сам Ти говорио и писао: да сајтови Твојих најближих сарадника шире “попут нијагариних водопада” бескрупулозне лажи и клевете на све и свакога, осим Тебе и Твојих сарадника, који су Те и довели до оваквог стања, заиста до “трагичног стања” у овој напаћеној Епископији и Епархији. Ти то ниси хтео да видиш, и сада нећеш да видиш, па зато Ти нећу даље говорити о томе, јер би то било донкихотско “гањање ветрењача”.

Оно због чега ти пишем ово братско писмо јесте следеће: Кажеш да Атанасије “руши све што смо градили и стварали деветнаест година”! Боже мој, каква ли је то грађевина грађена 19 година, коју један “силеџија” (и сл. како ме Твоји пулени зову, а ја сам и гори од тога) може одједном све да сруши! Брате и Владико, није ли то све што Ти сматраш Грађевином - зидано на песку? Нажалост, јесте по менталитету мегаломаније, култа личности, “духовног руковођења”, тј. завођења за Голеш планину. Уосталом, Ти си и у твојој краћој и широј “Практичној веронауци” уздигао тезу о духовнику/диховном оцу на пиједестал догме вере, а тога само монашко-манастирског израза уопште нема у Светим Канонима!

Таква врста “духовништа” Твога и Твојих “духовника” (какав Ти је Николај Црноречки, Венедикт Архангелски, Симеон Виловски и слични њима) И довела је ДО неподношљивог духовног гушења у овој Епархији честитог и побожног а припростог верног Народа Православног (Православног и пре, и без, Твојих новопечених “Православаца”) и скромног али уплашеног и застрашеног од таквог “духовног” тортурисања парохијског Свештенства, пониженог и згаженог, и једног и другог, псевдодуховном, управо психолошко-језуитском методиком и методологијом “духовништва”, које личи на гуруизам, на вехабијско манипулисање вером и поверењем, савестима и срцима људи, експлоатисању духовног руковођења за уцењивање савести, какво и Ти нажалост понекад примењујеш (пример: Нектарије око Твог потписа на Меморандуму па повлачења истог; Милош Јанићијевић око “Атоса”, а сада случај монахиње Пелагије и њеног шпијунирања, по Твоме благослову, Синодске Комисије у Салону манастира Грачанице (доставио сам Ти текстове, њен и Твојих бранилаца, са сајта povina.g.de, уз питање: “Има ли ту уопште Бога, Христа, Цркве, Православља, Српства Косовског, Лазаревског?”).

О том кључном духовном, пастирском и архипастирском, дубоко црквеном, еклисиолошком и литургијском проблему, који сам овде видео и констатовао, писао сам пре овога укратко и Светом Синоду, јер је то главни проблем Твој и ове Епархије, а материјално-финасијске малверзације и пљачке сиротог страдалног Народа само су последице, нус производи ове духовне оболелости. (Доставићу и ово писмо Патријарху ускоро).

Архијереју Православни, једини “поборниче Отачке вере и предања”, Ти си својим духовништвом, и бледом копијом његовом, али већ претвореном у карикатуру код Симеона И Николаја (које ја не “мрзим” - како мислиш и говориш, него дубоко жалим), преузео СИ духовништво изнад Епископства, испо-

ведника-духовног оца изнад Свештенолитурга и Пастира, ставио си манастире изнад Цркве ⁽¹⁾ култ личности изнад Саборног бића Цркве као Тела Христовог, изнад саборног живота, општења и заједништва свих удова Христових у Духу Светоме. Створио се псевдозилотизам, сличан Масалијанцима, Катарима, Богомулима, - и сваки, ма и најмање, отпор томе, као на пример писмена изјава 5 Архијерејских Намесника поводом пуцања Твојих сарадника из “Рада Неимара” на ђакона Срђана и његову малу децу, и попут отпора Дечанских калуђера на тиранију Твог јединог “сарадника”, незаменљивог Симеона лажова (јер лаже, уз остале лажи, да су му “сломили ногу”, а они су га само “избацили”, као што су га избацили и мати Макарија и манастир Ћелије, само на блажи начин), прогласили сте за “побуну”! Па сте још слали “делегацију” да изнуђују потписе од монаштва и свештенства: ко је за Тебе, а ко за Теодосија? (што си Ти потом, лажући, негирао)! Бедног ли духовника и духовништва које се служи тиме, а свака част четири Игуманије, четири стуба Косова и Метохије, које нису хтеле да то потпишу! Писао СИ негде (кад си још био на почетку успона на висине свеобухватног духовника и специјалисте за духовништво, за “пост /и Суботом! против Св. Канона/ и исповест” као безусловне услове за Причешће, а тога нема нигде, буквално нигде, у СБ. Каноинма, што наравно ке значи да пост и исповест и не требају уопште, како нас клеветају Твоји трабанти и суфлери, незналице “ни онога шта говоре ни о чему сведоче”); дакле, писао си: да се духовник “не намеће никоме... никада не настоји да насилно продре у нашу душу”, а сам Ти и Твоји “духовници” не радите тако, а притом се позивате на Оца Јустина, кога си, као и Св. Николаја (олако га имитираш својим писмима/одговорима - ако, нека!), монополисали само за себе и своје схватање свега, па и Православне вере, Догматике, Литургије, Предања Цркве, не видећи да ове Богодане Апостоле нашег доба представљате као

људе секташког менталитета, какав менталитет илОТoБoсoпceи у Теби и Твоме умозрјенију “православног богослова и једног од јавећих и најистакнутијих духовника данас (како Те зову Твоји обожаваоци и већ Ти пишу и шире по сајтовима и Житије!).

Твоји зилоти, псевдоревнитељи “не по разуму”, би да хришћане, верни народ, а поготову Свештенослужитеље парализују, кретенизују, да немају никакву иницијативу (као што је нису смели имати ни у обнови Храмова и Светиња, без сагласности П. Суботичког и пљачкашког клана “Раде Немар”, због непослушности којем су неки свештеници и кажњавани премештајем или опоменом, а једноме је Суботички претио: “Крви ћу ти се напити!”). Да је то тако види се како Ти свештеници служе: не знају богослужење, јадни а добронамерни људи, јер их никада нис и поучавао, архипастирски окупљао на братске разговоре и саветовања. (Сећам се: какав је хаос био у цркви Св. Димитрија у Митровици, кад смо с Тобом и Блаженопочившим Патријархом освећивали је, а Ти ниси ни реч проговорио да народ умириш. А ја будала покушавао да се неки ред успостави, као што и сада то настојим да чиним, па ме Твоји свудаприсутни “согљадатељи”-шпијуни, на сајтовима, клевећу како “опет бесни Атанасије”, “чини препаде на манастире”, “смењује игуманије”, као да сам овде дошао да гледам од Тебе и иза Тебе заостали хаос и уплашеност, незнађе и мутне слутње: Шта ће бити ако се Артемије врати? Ко ће поднети освету његових малобројних али опаких моћника? Заиста, да ли знаш: да многи по Енархији стрепе од Твога и Симеоновог повратка, нарочито јадни Свештеници! Упитај се зашто?).

Владико мој и Брате, Свештенство Ти је дивно, и то Ти је велико дело и заслуга што си рукоположио и поставио те младе људе и што су сви углавном са Косова и Метохије. Али не идеш да служиш као Архипастир по Епархији, мало посећујеш Народ и

Свештенство, и зато су запуштени, препуштени сами себи, неуки и неискусни, и још преплашени, без смелости и иницијативе. За све и сва треба да питају Тебе и Твоје самоуверене свезналице, какав је био Симеон. Они ништа не смеју да ураде, осим, само “како је благословено”, “како је прописано”, а када и где је то “прописано”, и ко је то “прописао”, нико не сме ни да помене. (Зато свештеници почињу да говоре: “Тек смо сада данули!” - иако их ја грдим и карам, Данули су, јер нема свеноћног клана Виловског).

Неслобода, ропски дух, укоченост, збуњеност, нерасуђивање и скоро парализа влада у јадном и пониженом Свештенству, јер су Твоји монаси, нарочито самопрокламовани “духовници”, узели и држе монопол свега, држе “кључеве Царства”, па нити они улазе, нити другима дају да уђу. Писах и Синоду у једном писму: да је овде на делу монахократија, уместо Христократије. Јер Црква није ни демократија, ни монархија, ни аутократија, ни деспотократија, него Христократија. “Закон Духа живота у Христу Исусу ослободи нас од закона греха и смрти”(Рм.8,2), и од закона “духовничких”, психичких, психолошких, бољерећи психотичних, а не истински духовних закона Вишње Мудрости, како вели Свети Апостол (Јак.3,14-18). Уместо стојања у слободи деце Божије, у слободи којом нас Христос ослободи, у слободи Духа Светога, која и јесте највећа одоворност пред Богом и људима, Твоји псеводуховници, а нажалост и Ти, своја духовна чеда поробљавате, парализујете, као аутомате покрећете на бунт и раскол у Цркви због “свога духовника”(читај: због култа личности!) на ово што видимо ових дана код те шаке бунтовника и клеветника, док их Ти тајно саветујеш онако како их саветујеш (“Ви радите по савести, а Ми ћемо по канонима”! - јер очигледно Синод и Патријарх не раде “по канонима”, него треба да се уче од јадног а надменог Жељка Которанина, од смућеног мутивода Владе Димиријевића, од љотићевца М. Матејића), и подгреваш лажне

наде: “да ће се Сима вратити, само се мало притајио, али је на сигурном”! То пак што је побегао, као лопов у ноћи, то нико не сме ни да помене , па н и Ти , који си му и припремио то бекство искалкулисаним на брзину “канонским отпустом”, а притом је он и даље остао на свим ранијим свемоћним функцијама у Епархији! И то Ти је “по светим канонима”! Међутим, ако не знаш, знај: Митрополит Пирејски Серафим је вратио Патријарху Симеонов досије, и враћа га назад Српској Цркви, уз остало и зато што га је Симеон слагао да бежи из Србије “због екуменизма”, те је овај схватио да је по среди лаж.

Најгоре је од свега, драги Брате и Саслужитељу у Христу, што Ти ниси био такав. И ниси то ни видео ни научио од о. Јустина, него си то постао онедавно. Мислим да Ти је то наметнуто и од нерасудних зилота, од псевдозилотског духа и менталитета, који Те је обузео. И ти си се уживео у то, постао си роб тог и таквог болесног, интровертног, секташког менталитета, који је постао духовни естаблишмент. И кад неко доведе у питање тај естаблишмент, који је иначе на климавим ногама страха и депресије, онда рикнеш као рањени лав: “Све што сам 19 година градио, то ми сада Атанасије руши!” Тај Те крик, Оче и Брате, много одаје, јер се руши “кула од карата”. И јер слушаш незнавене а злонамерне суфлере: да су “тако гонили и пророке пре тебе”. Јустин није био такав “мученик”, и није “увек ишао уз воду”, како си негде рекао да је то његова “главна “карактеристика”, а није. И то те, такође, одаје.

Написах Ти ово, знам - несмирено, али добронамерно. Види нас Свевидеће Око.

Ман. Грачаница, на Св. Тарасија Цариградског, 10.3.2010.
+ Еп. Атанасије с.р.

(1) Лепо пишете у Шематизму: “На подручју ове Епархије, у 16

мушких манастира има 143 монаха, а у 7 женских манастира 63 монахиња, односно, у укупно 23 манастира има 206 ангелоподобних подвижника и подвижница. У сваком од наведених манастира обављају се редовна манастирска општежитељна послушања, где побожна рукодеља вредних руку омогућавају нормалан живот братства или сестринства. Храмовно благољепије, певничко слаткопјеније и складан манастирски типик у манастирима широм ове Епархије привлаче многе богочежњиве душе са свих страна. Храмовне славе и богодолични црквенонародни сабори у овим манастирима су заиста многоочекивани дани духовне радости и веселја свих верних, који се тамо редовно сабирају сваке године”. - Да ли је то све тако? Нажалост, понашње једног дела, оног “водећег”, Твог монаштва у неким манастирима, а негде и цео манастир, у ове дане, кад Твоју личност као духовника дижу изнад Патријарха и Синода - указује да тај еуфемизам не стоји. Међу монаштвом, нарочито на северу, имаш неколико ноторних лудака (Антоније Давидовић, који сад у Ораховцу буни народ тражећи “да га бране”!) и духовним трезвоумљем непросвећених псевдозилота, “овнова предводника”, шапача и клеветача на сва уста, чији хришћански људски етос и монашки итос немају благе везе са Православним Српским карактером и монашким Световасилијевским, Светосавинским и Светогорским живим Предањем.

Имате самонадмених духовника који зраче депресијом и опседнути су различитим “анти-измима” (глобализам/-екуменизам/папизам/модернизам/новотаризам) и тако свODE Православље на нешто што је “анти”, од чега се не види и не осећа и не доживљава Јеванђелско За, јеванђелско Да, оно павловско Амин (2Кор. 1,19-20), које је Христос Богочовек и Спас свега света и свега рода Адамовеког, а не само умишљене елите “чистих”, шаке самонадмених апокалиптичара, који језуитским психологи-

змима и кретенизујућим механизмима држе људе око себе и страху од “јереси”, “отпадије”, апостазije”. “папизма”, “ђаволизма” сваке врсте, тако да Твоји зилоти више говоре о папи, о ђаволу, о пропасти, него ли о Христу, о Новој Пасхи, о Јеванђељу, о препородном покајању, о радостотворном плачу (а не о мрачној очајничкој кукњави над “данашњом пропашћу”); не благовесте и не сведоче благодат и радост новог живота, живу веру и срда чну љубав, препорођење и предоку шај истинског спасења; не сведоче саборно и црквено о радосно-пасхалној, крсно-васкрсној Литургији Царства, још овде и сада на земљи, у којој се доживљава пуноћа јединства вере и Заједница Духа Светога Утешитеља. (Заиста, јеси ли слушао кад говори, и како говори, о. Николај Црноречки, и шта сугерише смућеном око њега и због њега народу? Ако јеси - а то траје ево пар деценија - онда се питам: да ли је то есфигменско “Ортодоксија или смрт”, или радостотворно Светосавско и Еванђелско Православље Св. Отаца, или Николаја, Пајсија, Јустина, Емилијана?)

Тај Твој Николај (ако ниси читао писмо јадних родитеља из Лазаревца Николају, и његову “Изјаву” на то, од 29.3.2007, - ево нађосмо у Архиви и придодајемо овом писму, као доказ менталитета) сасвим антиканонски пландује по неким Епархијама, мудрује по “саборима” сличнога Ти “јединог борца за веру” Никанора (који је сада, док си боравио у његовој Епархији, рекао (не пред Тобом, али Твојим поводом): “Патријарха треба сместити у лудницу, кад пушта Амфилохија и Атанасија да раде ово по налогу Хага”!) О Николају и духу који влада у његовом манастиру најбоље говори срамно писмо које су његови и Твоји монаси написали Патријарху - мислећи ваљда да су “Нови Студити”/мада о њима појма немају/ - и држе тај памфлет трајно на свом цркворушитељаном сајту). Оваква Твоја “духована деца” су духовна недоношчад, и остаће инвалиди духовни докле год не

прихвате, у смирењу и послушности Цркви, метанијску промену ума и срца, и не прихвате од Св. Отаца, не “цитатоманију” и казуистичку “психологију”, него Хриstopодобно смирење и смиреноумно Отаца, “ум Христов”, како је имао и пројављивао Велики Авва Јустин. А ми, после њега и мимо њега, тј. мимо Хриstonecних и Духовођених Светих Отаца Цркве, смо недорасли и обogaђени духовни патуљци, нажалост са претензијама непогрешивости!

ПОЛЕМИЧКИ ГЛАСОВИ

Протојереј-ставрофор др Матеја Матејић
ДА ЛИ ЈЕ ОН ЦРКВА?

Званични сајт СПЦ објавио је 8. марта 2010. године чланак умировљеног епископа Атанасија Јевтића под насловом Одговор проти Матеји Матејићу. Текст је, иначе, преузет са новог сајта Епарахије рашко-призренске, који је покренут после уклањања епископа Артемија са његовог владичанског трона и постављања администратора на његово место.

Званични сајт СПЦ функционише на исти начин као и Православље, формално гласник српске Патријаршије, а стварно нека врста партијског листа у коме је сарадња омогућена само изабраним члановима једне клике. По угледу на некадање новине и часописе за време владавине комунизма, у којима су објављивани само чланци који одговарају идеологији властодржаца, тако и сајт СПЦ и Православље објављују само чланке и дописе привилегованих. То знам из искуства. Написао сам и објавио приказ књиге Непозната писма светог Николаја Охридског и Жичког коју је објавио Жељко Јелић. На његову молбу послао сам тај текст и Православљу јер ми је Јелић рекао да је разговарао са уредником Православља и да му је овај обећао да ће приказ објавити. Послао сам текст уредништву. После кратког времена уредник ми је послао електронску поруку у којој ме је обавестио да ће приказ објавити ако дозволим да га скрате јер је предуг. Пристао сам. Али приказ до дана данашњег није објављен и НЕЋЕ бити објављен јер вероватно није дато одобрење од гавнокомандујућег.

Пошто нисам члан клике погрчених владика и моји чланци и дописи нису прихватљиви за објављивање на званичном сајту

СПЦ, тако да морам свој одговор преосвећеном умировљеном (и друге своје текстове) да објавим на сајту који је за преосвећеног умировљеног псевдозилотски и расколнички.

Да се овде задржим на питању ко су расколници и одметници од Цркве. Пре тога треба разјаснити КО ЈЕ ЦРКВА? У својој неизмерној гордости владика Атанасије сматра ДА ЈЕ ОН ЦРКВА. Он наводно због болести није могао да обавља дужност у својој епархији, а може да влада целом Црквом. Какву то власт има над епископима када не дижу гласове противу оних који су себе поставили изнад Цркве?

Свакако и епископи Игњатије, Григорије, Теодосије, Иринеј Буловић, Јован, западно-амерички Максим и још неки сматрају да је свако од њих Црква, па чим се неко усуди да укаже на њихову самовољу, одмах настаје дрека да се напада Црква. У ствари, они који су за умировљеног владика раколници и псевдозилоти су стварно браниоци Цркве какву смо наследили од праотаца и каква је била све до појаве нових мудраца са Запада, односно групе погрчених епископа. Бранимо догме и праксу Цркве како су их исповедали, практиковали и бранили свети владика Николај, Јустин Поповић, патријарх Варнава, патријарх Гаврило, епископи мученици Платон, Сава, и безброј других истинских архијереја свете Српске Православне Цркве. Јесу ли и они били расколници и псевдозилоти?

Јесу ли садашњи архијереји који нису прихватили промене и самовољу погрчених епископа расколници и псевдозилоти?

А да ли су горепоменути епископи, и други, непоменути али познати, у Цркви, или су себе ставили изнад Цркве? Да ли су надлежне власти Цркве, другим речима да ли је Црква одобрила промене у богослужењу? Да ли је Црква одобрила уклањање иконостса и двери? Да ли је Црква одобрила одбацивање званичног и од Цркве одобреног служабника и наметање свога

личног? Да ли је Црква одобрила јеретичка учења владике Игњатија? Да ли је Црква сагласна са одбацивањем канона, односно да каноне обеси мачку о реп, како поручује умировљени владика.

Да се осврнем и на комунистички метод којим се преосвећени умировљени служи у обрачунавању са својим стварним или умишљеним противницима. Како је бар већини нас ако не свима познато, комунисти су уместо објективне дискусије са својим противницима свима њима прилепљивали по неку негативну и непопуларну етикету и на тај начин их чинили непопуларним.

Да се одмах разумемо да ја не тврдим да је умировљени владика комуниста, јер бих се онда служио његовим методом. Не знам да ли је ико из његове породице био комуниста или партизан. Али знам да је владика одрастао под комунистичким режимом. Он није био и није сада у партији, али нешто од партије је остало у њему. Ако човек непушач седи у соби пуној дуванског дима, тај дим се увлачи у његова плућа и његову одећу, па смрди на дуван иако не пуши. И код онога који је одгајен за време комунистичке владе, увукло се нешто од комунистичких схватања и праксе.

У свом првом нападу на мене, после објављивања мог чланка Чије је и какво је ТО православље, главни адут владикин против мене је био његова тврдња да сам познати љотићевац. Тај исти адут владика понавља и у овом нападу речима Списаније познатог љотићевца у мантији... Ако сам заиста познати љотићевац, онда владика нема потребе да то понавља. А ако нисам, онда он врши улогу цинкароша каквих је било доста у време владавине комуниста.

Умировљени владика пише: Све информације велеученог, а мало схватајућег Проте истичу или из извора рекла-казала или, као у претходним случајевима са клеветничких антицрквених

кругова. Ово је ничим недоказана тврдња, по комунистчком рецепту. А они који знају и који су и сами сведоци терора који спроводе поједини епископи и свештеници, знају да пишем и говорим само оно што је и другима познато.

А да се вратим на уводни параграф филипике преосвећеног умировљеног. Вели: Познати, а слабо упознати са ставом о Цркви Православној уопште, и о Српској Цркви посебно, прота Матеја Матејић, из Америке, написао је још један памфлет... Рекао би човек да ме преосвећени познаје тако добро, као да смо заједно одрасли. А нисмо! Знао сам за њега јер је некада био светло-носац. Али лично сам га видео само три пута.

Први пут сам га лично упознао у Софији, у Бугарској. Он је био гост бугарске Цркве, а ја гост бугарске Академије наука. Становали смо у истом хотелу али нисмо имали прилике да се састанемо. Кадгод сам се на крају дана враћао у хотел, портир мије давао цедуљу коју је за мене остављао тада архимандрит Атанасије. Тражио је да се обавезно састанемо. Најзад се указала прилика: оставио сам му поруку када ћу бити у својој соби.

Дошао је. Још са врата је почео да грди Бугаре. Знао сам да ми је соба озвучена, па сам га молио да изађемо напоље, што смо и учинили. Када смо били напољу, напоменуо сам му да је моја соба озвучена и да није паметно грдити домаћине. Одговор је био: А баш мене брига!

После тога ми је објаснио разлог зашто је инсистирао на томе да се видимо. Рекао ми је: Онај мој луди Риста (то су његове, а не моје речи!) кадгод идем негде ван Србије тера ме да му купујем књиге. И ја их накупујем. Али на граници ме претресу, само што ме голог не скину, и одузму ми све књиге. Овог пута сам накуповао велики број књига, и знам да ће ми их све одузети на граници. Да ли имаш неку везу овде да ми помогне да књиге пренесем?

Познавао сам Директора за заштиту ауторских права, који је

био надлежан за увоз и извоз књига, а уз то је био други потпресед-ник владе. Замолио сам га да помогне о. Атанасију, што је он и учинио. Довео сам о. Атанасија у Агенцију за заштиту ауторских права а он је је донео гомилу књига. Директор је све те књиге послао дипломатском поштом на адресу коју му је о. Атанасије дао.

Извесно време после тога, када сам био у Солуну, идући према хиландарској кући, видео сам о. Атанасија који је трчао у супротном правцу. Када је био поред мене, није се јавио, није застао, али ја сам га упитао Да ли су књиге стигле? Не заустављајући се, у трку ми је одговорио стигле су, стигле, а ни поздрав, ни хвала. То је био други пут када сам га видео.

Трећи пут сам видео још увек архимандрита а не епископа Атанасија у Колумбусу, Охајо. Дошао је у Америку са богословским хором и било је уређено да гостују по разним парохијама, укључујући и парохију у Колумбусу чији сам тада био парох. Са управом парохије сам уредио за преноћиште певача, њихову исхрану, и концерат код нас.

Пре доласка хора, телефонирао ми је о. Атанасије. Мислим да је позвао из Чикага. Питао ме је да ли у Колумбусу постоји грчка црква. Рекао сам да постоји. Питао ме је у каквим сам односима са грчким свештеником. Рекао сам му да смо у најбољим односима. Онда је захтевао да се вечерње богослужење на коме ће хор богослова певати одржи у грчкој а не у нашој цркви. Рекао сам му да ћу имати проблем и са управом и са парохијанима ако се ова промена у распореду учини. Наравно, то није био његов проблем.

Некако сам успео да донекле смирим управу и парохијане. Објаснио сам им да је нас мало и да ако је вечерње богослужење код нас, биће нас јако мало јер Грци неће доћи. Ако богослужење буде у грчкој цркви, имаћемо поред нас бар и изван брoј Грка па ће бити лепше.

Одслужена је вечерња. Био сам први на реду да говорим. Да бих још више умирио незадовољне парохијане и чланове управе моја тема је била Ширина и дубина православља. После мене је говорио о. Атанасије. Његова тема је била Специфичност српског православља.

Те вечери о. Атанасије је био гост у мојој кући. Није му сметало што сам Љотићевац у мантији. Док је обедовао, рекао сам му зашто је тема моје беседе била о ширини и дубини православља, и замерио му што ми је својом беседом опонирао. Он ми је мирно одговорио: Ја тебе нисам слушао!

Тешко ми пада што умировљени епископ криви епископа Артемија за злорадње људи најближих њему од којих су неки већ у затвору. Да бих га подсетио да су и неки од његових блиских пријатеља осуђивани за злодела и да су били у затвору, прилажем ову добро познату фотографију преосвећеног са његовим пријатељем Зораном. Владика зна да је Зоран био у затвору због недеља а и да је остао његов пријатељ.

Има преосвећени умировљени и врлина и одлика које му нико не може оспорити. Он јесте један од наших најинтелигентнијих и најученијих епископа. Али управо у томе је његова трагедија. Због тога пати од комплекса супериорности или српски речено од гордости.

Многима је позната и листа његових погрдних израза које користи и за прост народ и за понеке од своје сабраће.* Својим грубим изразима ниподаштава и понижава оне којима се обраћа. Мржњом је надахнуо свога пулена, васпитаника који је познат као поп Мрзан јер мржњу проповеда и са амвона. Тај свештеник чија вера ниуком случају није љубав, користи комунистички погрдан израз љотићевци, који су комунисти упоредљавали за припаднике хришћанско-етичко-политичког покрета. Он је од те именице исковао још једну још погрднију а то је љотићевштина.

Као што је Смердјаков био творевина Ивана Карамазова, тако је тај поп Мрзан духовни пород умировљеног владике. А и он, Смердјаков, и преосвећени умировљени, близанац Ивана Карамазова, су род рођени старца Ферапонта. Док су Зосима и Аљоша стално са људима, Ферапонт који је стално затворен у својој келији, привиђа ђаволе и јури их по соби вичући изгоњаја, изгоњају (изгонећи, изгоним)!

И владици и његовом пулену се привиђају љотићевци, па и они ако не вичу, макар у себи понављају изгоњаја, изгоњају! Шестдесет и четири године после завршетка и светског и грађанског рата, они још увек ратују противу љотићеваца. Дивна изрека умировљеног владике коју је изрекао у беседи у цркви светога Николе на Косову, вера је љубав, изгледа важи само за Шиптаре и њима је намењена, а не Србима, а поготову не Љотићевцима.

Према Достојевском постоје две врсте интелигенције. Једна је богомдана интелигенција оца Зосиме и Аљоше. Друга је луциферска интелигенција Ивана Карамазова и Кирилова. Нека преосвећени умировљени размисли и одлучи које врсте је његова интелигенција.

*,...Мирашевици, псевдозилоти, секташи, еврослинавци, трабанти, комуњаре, медиокритетски менталитети, скоројевићи, конвулзивни 'духовници' и њихови суфлери и епигони, духовни слепци који су веру учили по звездама и месечевим менама, новопечени 'типичари', зилоти, маловерни смућени и смушени људи окорелих савести, путујући циркузанти, дојучерашњи удбаши који срамоте храм Божији, црни магови, дозлабога срамне пропалице, неупућени и болесни људи са папистичком 'непогрешивошћу' који углас певају будибогзна шта и леже по патосу, људи који имају своје надимке, а не знају ни да бекну,

велеучени 'канонисти', а уствари дилетанти и секташи, мутиводе и цркворушитељи, фамозни и неславни одметници, безаконици, бесавесници, антидуховници, несрећни народоразбијачи, заведени и незнавени богомољци, слични јеретцима, језуитски инквизитори, шпијуни, огавне уходе и жбирови, бескрупулозни лажљивци, клеветници и подметачи, фанатици који праве халабуку и брукају Цркву, хистерични људи неуротичне ускости, искључивости, незнања и бесловесја, инквизиторски, медиокритетски менталитети, штрајкачи, откачени попови..."

Родољуб Лазић

ОДГОВОР НА ТЕКСТ "ОДГОВОР НА КЛЕВЕТЕ ПСЕВДО-БРАНИТЕЉА"

Владика Атанасије у поменутом тексту каже:

Цитат: "Ту су и такви „бранитељи“ као што су разни фрустрирани надри-каноничари: Жељко Жугић, Владимир Димитријевић, Родољуб Лазић, који вероватно још само групици својих истомишљеника могу да проповедају своја фарисејска тумачења Отачких учења и Светих Канона, несрећни људи који идентитет граде у сукобу са Црквом и својим Епископима, а не у изградњи Литургијске Саборности у својим парохијама и епархијама."

Патријарх Павле је говорио да речи треба да нам буду благе, а аргументи јаки. Владика Атанасије је успео да у једну сложену реченицу од пет редова унесе неколико увреда-етикета и клевета. Шта имамо? "Бранитељи" (под знацима навода), "разни фрустрирани надри-каноничари", "фарисејска тумачења", "несрећни људи", и тврдња да градим идентитет на сукобу са Црквом и епископима. Видите ли ви негде благе речи и јаке аргументе? Ја не видим. Видим ружне и грубе речи и никакве аргументе. Можда владика Атанасије мисли да је у позицији да може свакоме да каже шта год хоће и да се његовим речима мора беспоговорно веровати, без икаквих аргумената. Нека остане у том уверењу.

Што се мене тиче, ја сам на два православна форума изнео своје мишљење о томе да одлука Синода о привременом разрешењу владике Артемија није заснована на Уставу СПЦ и светим канонима. Да би се ово увидело не треба чак ни превише знања. Потребна је здрава логика и правничко размишљање (јер се ради о одлуци која је заснована на (црквеном) праву). А рекао бих да тога имам у довољној мери да изнесем образложен став. За све то време, најјачи аргумент "друге стране" је био да је

одлуку донео Синод и да се томе мора беспоговорно повинovati. Видим да је и владика Атанасије у свом тексту "поентирао" на сличан начин:

Цитат: "Када се сабере цела слика тих вајних "бранитеља" Православља, Канона и самог Владике Артемија, на крају се сасвим легитимно поставља питање: Где је ту Црква и благочешће = Православље? Да ли је на страни разуларених псевдозилота, који псују као кочијаши носећи слике Епископа Артемија; на страни Пеђе Суботичког који седи у затвору и Симеона Виловског који бежи од правде и гнева опљачкане сиротиње косовске; на страни виртуелних „народних лидера“; неостварених теолошких "генија", који не стигоше ни теологију да заврше, али стижу да Епископе уче вери; разних ловаца у мутном, који о свему говоре више осим о Христу, о животу у Христу и спасењу у Цркви као Телу Христовом; или је пак истина тамо где је Патријарх, као чувар саборног идентитета Цркве, са најугледнијим Епископима српским, професорима богословља, и монаштвом духовно најстабилнијих српских манастира. На читаоцу ових редова остаје да просуди. Вероватно и сам Владика Артемије може на крају да каже: "Тешко мени од оваквих бранитеља".

Дакле, на једној страни имамо "разуларене псевдозилоте" "који псују као кочијаши", "виртуелне "народне лидере" (под знацима навода), "разне ловце у мутном", "неостварене теолошке "геније"" који епископе уче вери, а на другој – Патријарха, најугледније српске епископе, професоре богословља...

Шта мислите, ко је у праву? Па ови други, нормално. А зашто? Па зато што поседују формални ауторитет, који се не може и не сме довести у питање.

Постоји само мали проблем. А то је да је кроз историју Цркве било много и патријараха, и много сабора са стотинама епископа, и много угледних професора који нису били у праву. Они би могли

и требало да буду у праву, и у огромној већини случајева и јесу, али то не значи да су увек били у праву, и да морају бити у праву само из тог формалног разлога – што су патријарх, сабор или угледни професор. Патријарси и сабори су и свргавали и гонили и светог Атанасија, и светог Јована Златоуста, и светог патријарха Германа и Јована Дамаскина, и светог Симеона Новог Богослова, и светог Филипа Московског, и светог Нектарија Егинског, и оца Јустина Поповића... Сви ови и многи други свети не би, по критеријуму који је изнео владика Атанасије, могли бити у праву, јер су били "у сукобу са Црквом и епископима". Да ли нису били у праву?

Знамо да су и патријарси и сабори доносили многе догматски и канонски погрешне одлуке. Вреди се подсетити макар двеју таквих одлука. Једна је одлука практично свих помесних Православних Цркава о потписивању Уније са римокатолицима 1438/1439. године. Друга је одлука Сабора Руске Православне Цркве из 1969. године о интеркомунију са римокатолицима, која је касније повучена. (Занимљиво је да је много, да не кажем већина, канонски и догматски неисправних одлука донето у спреси са световним властима, или под њиховим притиском).

Такође, завршени богословски факултет и професура не дају никоме тапију на истину. Почев од неуких рибара, преко нпр. светог Спиридона и светог Николаја Мирликијског (наспрам кога је био велеучени Арије), светог Серафима Саровског и светог Силуана Атонског (коме се дивео проф. Георгије Флоровски) било је и биће и учених простака и неуких професора.

Значи, и патријарси и сабори и професори МОГУ погрешити, и не вреди се позивати на њихов формални ауторитет и тиме доказивати да је неко у праву. Уз то је потребно користити и аргументе.

А пожељно је и благе речи.

Протојереј-ставрофор др Матеја Матејић

ПИСМО УМИРОВЉЕНОМ ЕПИСКОПУ АТАНАСИЈУ

Ваше Преосвештенство, благословите, уколико нисте заборавили како се благосиља. Не би ме зачудило ако јесте, јер стално грдите, вређате, понижавате а ретко или никако не благосиљате. Ни Ваш речник који садржи многе уличарске, мангупске, неподобне, па и непристојне речи није речник благосиљања. Благоверни, смирени епископи и свештеници ретко грде а често благосиљају и не служе се речником којим се Ви служите.

У Вашем писму Његовом Преосвештенству владики Артемију, писаном 10. марта 2010, а објављеном на дан 24. марта на сајту Новинар-де, који Ви називате немачка пљуваоница очигледни су и Ваш свађалачки стил и за једног епископа неподобан речник. У том писму Ви прозивате једног а надменог Жељка Которанина, смушеног мутиводу Владу Димитријевића, и Љотићевца М. Матејића. Ово је трећи пут да ме јавно прозивате, користећи од комуниста скован и коришћен као погрдан израз Љотићевац. Ви, који сте прави мајстор у проналажењу назива за издевање, овде сте непродуктивни па морате да позајмљујете од комуниста. Од њих позајмљујете и мржњу на појединце који Вам не иду низ длаку.

Не смета ми и не љути ме то да све што о мени знате је да сам Љотићевац. Не знате, или се правите да не знате, да сам људско биће, хришћанин, Србин, свештеник који већ 59 година служи својој Цркви и народу, а како служи знају не само моји парохјани него и шира јавност. И комунисти су тако појединце и групе китили вешто пронађеним погрдним изразима па их хапсили и убијали. Да ли би се Ви најзад смирили ако бих ја био стрељан као што су стрељани само у Кочевју 3,200 мојих сабораца?

Христови епископи и свештеници знају и за љубав, али изгледа да је за Вас љубав потпуно непозната ствар. И на Вашем лицу, на једној слици где Вам је и стомак истурен, огледа се мржња. Да у вашем срцу има и трунке љубави то би се огледало и у Вашем раду и речима. А све што је очевидно и у Вашим поступцима и речима је мржња!

Узмимо да мене стварно не познајете, али да ли познајете себе? Ви одлично знате грчки па свакако знате шта значи гноти се авту иако је написано српском ћирилицом а не грчким словима. Немојте обраћати пажњу на то шта ја кажем о Вама, шта кажу они који критикују или хвале ваше поступке, него узмите Свето Писмо као огледало па у њему видите и упознајте свој прави лик. Тамо ћете наћи шта Господ Исус Христос тражи и очекује од својих апостола, својих епископа и свештеника, па и од мирјана. Знам да сте презаузети многим обавезама и да време понекад трошите и на фудбал, али сам уверен да ипак нађете време и за читање Светога Писма.

Да почнемо са зехтевом Господа Исуса Христа записаном у јеванђељу по светом Матеју 5:16: Тако да се свјетли ваше видјело пред људима, да виде ваша добра дјела, и славе оца вашег који је на небесима.

Запитајте се колико се овога придржавате и да ли је све што радите заиста добро.

Много је важно да често мислите на стих 24, друге главе из Друге посланице Тимотеју, и да поступате тако како је тамо написано: А слуга Господњи не треба да се свађа, него да буде кротак к свима, поучљив, који неправду може подносити.

Колико времена Ви трошите на свађе, расправе, грдње? Да ли сте Ви кротак? Постоји ли неко кога Ви поштујете?

Да ли бисте без страха од Бога смели да Србима, православним хришћанима кажете: Угледајте се на мене, као и ја

на Христа (Прва посланица Коринћанима 11:1) Најпре: да ли се Ви засита угедате на Христа? Да ли сте од Њега њега научили да мрзите? Је ли Он користио речник који Ви користите?

Молим да ми опростите за слободу коју сам узео упућујући Вам ово писмо. Био бих пресрећан да није постојала и да не постоји потреба да се напише. Уверавам се да се свакодневно молим Богу за Вас да нам, као некада, будете пример и светило.

Молећи Вас за архијерејски благослов,

Матеја Матејић, протојереј-ставрофор

ПИСМО ЏЕЈМСА ЏАТРАСА СИНОДУ СПЦ

Његовој Светости Патријарху Иринеју,
Председнику Светог Синода СПЦ,
Светом Синоду СПЦ Београд,
Информативној канцеларији СПЦ
(Владика Иринеј Бачки), Београд
Светом Синоду Грчке Цркве, Атина
Ромфеа (romfea.gr)

Са пуним поштовањем захтевам да Свети Синод Српске Православне Цркве обезбеди исправку лажне тврдње изречене на грчком сајту Ромфеа и објављене на "званичном" сајту Епархије рашко-призренске под управом Владике Атанасија, да сам ја "Старо календарац" ("Ο Τζάτρας, που είναι παλαιοημερολογίτης,...."). У чланку Ромфеа се наводи да је ова информација примљена из Канцеларије за информисање Српске Православне Цркве, на чијем је челу владика бачки Г. Иринеј (Να αναφερθεί, ότι του Γραφείου Ενημερώσεως της Ιεράς Συνόδου της Σερβικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, προΐσταται ο Μητροπολίτης Μπάτσκας κ Ειρηναίος Μπούλοβιτς)., чија слика се појављује на Ромфеа страници са увредљивим чланком. Будући да се такви напади на мене користе као средство за даљу систематску кампању клевета вођену од стране Канцеларије за информисање СПЦ против владике Артемија рашко-призренског, осећам се присиљен да захтевам да се ова лаж повуче без одлагања.

Ја сам већ три деценије лаик на парохији Свете Катарине у северној Вирџинији, под влашћу Грчке Православне Архиепископије у Америци, која опет спада под надлежност Васељенске Патријаршије. Дуги низ година сам предавао у катихетској школи за омладину и одрасле. Парохија Свете Катарине је, као и остатак

Грчке Архиепископије, под Новим календаром. Као и многи други који су у надлежности новог календара, верујем да је Стари календар светоотачки и пожељнији од новог, и да ми треба да се вратимо на њега. Делим забринутост многих о лажном екуменизму и модернизму често повезаним са Новим календаром. Али ја нисам и никада нисам био под било којом надлежности старокалендарске цркве, грчке или ма које друге.

Чини се чудно да себе браним од оптужбе за "Старо Календаризам" у српском контексту, јер Српска црква је, њој у прилог, на старом календару. Али јасно је да је ова оптужба требала да укаже на то да сам ја нека врста "расколника" или "фанатика", како неки сматрају "грчке Старо календарце". Ово се може сматрати само као део свесних напора да се оклеветам не само ја, него и владика Артемије, као што сам горе навео.

Како та лаж о мени, тако и остатак навода у чланку представља слично искривљавање чињеница. Моја породица је у САД већ читав један век, сада у четвртој генерацији. Ја не читам Грчки али сам поуздано информисан да је читав Ромфеа чланак, у којем сам ја само кратко поменуто, препун нетачности и клевета о владици Артемију, у стилу са којим смо добро упознати. Ово укључује и сугестију у тексту да је владика Артемије суспендован од управљања епархијом тек након састанка са члановима Синода у Београду, 13. фебруара (не 11. фебруара како извештава Ромфеа) због његовог наводног одбијања да сарађује; у ствари, као што је владика Иринеј изјавио на другом месту, састанак је служио искључиво у сврху да владика Артемија обавесте о одлуци која је донета у његовом одсуству. Такође је узнемирујућа и сугестија о "коначном решењу проблема" ("Η τελική λύση του προβλήματος...") коју ће о владици Артемију донети Сабор крајем априла. Злослутно је да се овај грчки израз подудара са енглеским изразом "final solution" и да сугерише

значење немачке речи Endlösung, што је управо судбина коју муслимански Албанци са својим западним спонзорима припремају православним Србима на Косову и Метохији, и за шта је уклањање владике Артемија неопходан предуслов. Већ из ових разлога, поред нетачних тврдњи о мени, сматрам да Ромфеа чланак треба сместа уклонити и објавити одговарајући деманти свих изнешених тврдњи.

Уз сво дужно поштовање, неодступно захтевам да, у име Светог Синода СПЦ, његова Канцеларија за информисање одмах учини следеће:

(а) изда саопштење у којем повлачи тврдњу да сам ја "старокалендарац", и

(б) уклони чланак Ромфеа са епархијског сајта и објави исправку.

Од агенције Ромфеа је такође затражено да уклони чланак и објави исправку.

Џејмс Џорџ Џатрас

**ПИСМО ЕПИСКОПА БАЧКОГ ИРИНЕЈА КОЈЕ ЈЕ
ОБЈАВИЛА ГРЧКА ЦРКВЕНА ИНФОРМАТИВНА АГЕНЦИЈА
„РОМФЕА“**

Уторак, 9. март 2010.

Ромфеа, црквена новинска агенција је ексклузивно из Србије добила од канцеларије српске Патријаршије извештај о Архимандриту Симеону Виловском. Треба напоменути да је на челу канцеларије за информације СПЦ епископ бачки г. Иринеј Буловић.

Текст је у наставку:

Архимандрит Симеон Виловски (рођен 11. јануара 1963), нашао се у центру озбиљне црквене и финансијске саблазни у вези са проневером фондова који су били намењени сиротињи и обнови цркава у епархији рашкопризренској (Косово и Метохија). Исти је клирик оптужен и за канонске прекршаје (види примедбу 1.)

1. Током службовања као игуман Свештеног Манастира Св. Стефана (Бањска) и као секретар Епископа рашкопризренског Артемије, о. Симеон је оптужен од црквених и полицијских власти за проневеру ститина хиљада евра за своју личну корист, за изнајмљивање пословног простора у Србији, као и стана у солуну, као и за друге нелегалне и бесправне активности.

19. маја 2006, Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве затражио је од Епископа рашкопризренског Артемија да предузме канонске мере црквеног суда против протосинђела Симеона и да га разреши свих црквених дужности у свештеној епископији.

Ова одлука дошла је као резултат свеобухватне истраге коју

је провела специјална комисија Светог Синода, именована од блаженопочившег патријарха Павла, да истражи финансијске нерегуларности у свештеној епископији рашкопризренској.

Владика Артемије је исто тако одбио да изврши одлуку Јерархије да прими и стави у функцију годинама раније срушене од Албанаца цркве и црквене зграде, које су у договору Јерархије и Светог Синода обновљене и васпостављене од стручњака међународне заједнице, са учешћем представника Јерархије, епископ Теодосије, викарни епископ епархије рашкопризренске.

Исто тако, не само да Епископ Артемије није прихватио да се врати у своје епископско седиште у Призрену, него нити да служи у обновљеном саборном храму у Призрену и другде, иако су верници непрестано то тражили.

Упркос одлуци Светог Архијерејског Сабора, Епископ Артемије није ју извршио и упорно је бранио секретара Симеона (за кога чак и сад тврди да је све што се говори само клевета!)

Свети Архијерејски Сабор је поновио своју одлуку по том питању и новембра 2008, и маја 2009, поново захтевајући од преосвећеног Епископа Артемија да предузме мере против Симеона Виловског и његових сарадника.

Стални Свети Синод је још једном покушао да омогући да се одлука Светог Сабора примени до следећег годишњег сазива 2010. године.

Упркос многим напорима, не само да Епископ Артемије није расветлио и разјаснио сумњиве економске послове у својој свештеној Епископији, него је и отворено у јавности критиковао одлуку Архијерејског Сабора о обнови срушених цркава на Косову, као и друге одлуке.

Уместо предавања свога клирика на црквени суд своје митрополије, Г. Артемије га је унапредио у чин архимандрита и свога заменика, чинећи га де факто најмоћнијим човеком у

митрополији. У међувремену је о. Симеон у потпуности злоупотребио овај положај.

Након избора Патријарха Србије, најблаженијег г. Иринеја, јануара 2010., Стални Синод се поново позабавио овим проблемом, након што је примио и бројне жалбе монаха и монахиња из Митрополије рашкопризренске, о ситуацији у митрополији.

Након одлуке Епископа Артемија да се не појави на седници Сталног Синода 4. фебруара 2010, иако га је телефоном позвао сам патријарх, Стални Свети Синод је послао два своја члана, Митрополита Црне Горе Амфилохија и епископа Херцеговине Григорија, да посете епископа Артемија у манастиру Грачаница, у пратњи финансијске комисије Светога Синода, да заврши посао који је почела 2006. године.

Епископ Артемије је упорно одбијао да сарађује са синодском делегацијом и издао јавно саопштење у коме је оптужио, ни мање ни више, самог Патријарха и Синод да делују под политичким утицајем страних амбасада.

На крају је епископ Артемије још једном позван да дође код најблаженијег Патријарха и Светог Синода 11. фебруара у Београд, да расправе о исходу новонастале ситуације.

Епископ Артемије се појавио на састанку, док је група његових следбеника и подржавалаца одржала протест пред зградом Патријаршије.

Након што је преосвећени Артемије остао при ставу да не изврши одлуке јерархије и одбио покушаје да се нађе начин договора, одузето му је право да управља епископијом до завршетка канонског поступка који је започео Стални Синод.

Стални синод је као привременог мјестобљуститеља Епископије рашкопризренске поставио преосвећеног Атанасија

Јевтића, бившег епископа захумско-херцеговачког (видети примедбу 2).

1. У међувремену је архимандрит Симеон ноћу, као лопов, побегао с Косова и у договору са полицијом и члановима граничне контроле, ушао у БЈРМ, колима регистарских таблица БЈРМ, а након тога ушао у Грчку, другим колима, београдских регистарских таблица.

Уз то, он још има и рачуне у банци у Грчкој, јер је претходних година преко Националне банке Грчке послао око 600 000 америчких долара Американцу грчког порекла, Г. Џејмсу Џатрасу.

Џатрас, који је старокалендарац, требало је да лобира за Србе, али од те активности није се показала никаква корист.

Још веће је изненађење било када је мјестобљуститељ Митрополије, Епископ Атанасије пронашао документе према којима је архимандрит Симеон примљен још почетком јануара 2010. године од митрополита пирејског Серафима у свезу клира његове митрополије.

О тим чињеницама није обавештен нити Синод Цркве Србије нити Синод Цркве Грчке.

Још је чуднија чињеница да је архимандрит Симеон НАСТАВИО ДА ВРШИ све црквене дужности у епископији рашкопризренској, чак и по давању канонског отпуста за свештену Митрополију пирејску, ствар која представља озбиљно кршење црквених канона.

Постоји писано сведочанство по коме је отац Симеон користио службени печат епископије и службено се састајао са клиром епархије рашкопризренске, а био је, у ствари, већ клирик Цркве Грчке.

Испада да је одређени период припадао и Цркви Србије и Цркви Грчке. Читав случај остаје веома чудан.

Српски МУП је већ издао захтев за хапшење Симеона Виловског, на основу званичне оптужбе Превославне Цркве Србије.

Није познато где се тренутно крије бегунац Виловски, али чуди: ако је био невин, зашто се не врати у Србију и брани се? У сваком случају, остаје непознато где се налази у овом тренутку.

Постоје гласине да се прикључио манастиру Живоносног источника у Кокини, који припада свештеној Митрополији пирејској, али је исто тако веома могуће да се налази у Солуну.

По свим овим чињеницама, и Преосвећени митрополит пирејски Серафим је исто тако жртва подвале, пошто је сигурно да он није могао да зна да је архимандрит кога је он примио за клирика своје Митрополије већ два пута осуђен од Светог Сабора Цркве Србије, а да је за њим овај пут расписана и међународна потерница.

Најближег сарадника о. Симеона, Предрага Суботичког, финансијског управитеља Митрополије и шефа епископске комисије за изградњу, већ је ухапсила српска полиција у Београду и ставила у притвор, због тога што је заједно са Симеоном нанео много економских и финансијских губитака Епископији у православним хришћанима на Косову и Метохији.

Догађаји у Епархији рашкопризренској привукли су огромну пажњу српских медија, због тога што Косово и Метохија остају најосетљивија рана српског народа.

Ако се докаже, а већ постоје многе индикације и докази, да је архимандрит Симеон са Суботичким починио озбиљна криминална дела, та чињеница може да има озбиљне последице и на самог епископа Артемија, који је упорно одбијао да прихвати саборске одлуке и да реши економске проблеме у својој епархији.

Одлучне мере новог патријарха и сталног Синода, чији су чланови Митрополит Црне Горе Амфилохије, Епископ Бачке

Иринеј, Епископ Херцеговине Григорије и Епископ Далмације Фотије, сматрају се за мере од велике одговорности, чији је циљ да се одржи морални и интелектуални интегритет цркве, а не да гура проблем под тепих.

На програму државне телевизије, пре неколико дана, Епископ Бачке, Иринеј, објаснио је горепоменуте мере синода као мере помоћи Епископу Артемију да реши своје проблеме и да стави Симеона Виловског на црквени суд.

Још је додао да многи људи у Србији и у иностранству, којима је стало до страдалних православних хришћана на Косову, треба да су свесни да црква ради отворено и одговорно против малверзација у донацијама које чини група неодговорних клирика и њихових сарадника.

Коначно решење проблема се очекује на годишњој седници Светог Архијерејског Сабора крајем априла, током којег ће се расправљати о ситуацији у Свештеној Епископији рашкопризренској и о случају Епископа Артемија.

Многи очекују да би достојанствено повлачење са трона епископа рашкопризренског био најодговорнији акт Преосвећеног Артемија.

У међувремену, српска и грчка полиција траже Виловског, за ког се очекује да ће ускоро да буде приведен правди.

Примедбе:

1. Један од канонских прекршаја јеромонаха Симеона је да је као студент Богословског факултета у Солуну, 1992. године, служио у цркви Светог Саве, хиландарском метоху у Солуну, на антиминос Епископа Артемија и помињао је на литургији Епископа Артемија уместо да помиње Васељенског Патријарха.

Из митрополије Солунске дошао је протосинђел и узео му је антиминос и оставио онај васељенског патријарха. Преосвећени

Артемије није казнио Симеона због овог канонског преступа!

Још један канонски преступ: током празника Светог Николаја, 2009. године, у свештеном манастиру Грачаница, Симеон је већ обукао одежде, али када је видио да Епископ Артемије и Викарни епископ Теодосије узимају време да саслужују, рекао је епископу Артемију да не жели да саслужује са епископом Теодосијем, скинуо се и изишао из храма, а преосвећени Артемије га није казнио за ову "братољубиву" праксу, иако би, у складу са 8. и 9. апостолским правилом требало да буде одлучен!

2. Према Епископу Бачке, Иринеју, Свети Синод српске цркве одлучио је да почне процедуру утврђивања канонске одговорности Епископа рашкопризренског Артемија на првостепеном суду (Устав Српске цркве, члан 70, параграфи 20 и 36 б, уз обавезу да сарађује током процеса и да се уклони од управљања Епископијом рашкопризренском до завршетка процеса истраге т.ј. до следећег редовног заседања Светог Архијерејског Сабора Српске Цркве.

ПОДСЕЋАЊЕ

Радоман Светковић

НОВО СТРАДАЊЕ ЕПАРХИЈЕ РАШКО-ПРИЗРЕНСКЕ И КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКЕ

Празник Сретења Господњег нас подсећа на историјски догађај сусрета Св. Симеона Богопримца и Богомладенца Христа, али његово прослављање има за православне много дубље значење. Он нас подсећа, али и захтева да се увек у души својој срећемо са Господом Христом, Спаситељем нашим, да се побожним живљењем припремамо за то свето сусретање (сретење) како би се наша душа обрадовала своме Женику и што дуже Га задржала у најчистијим одајама својим. Господ је рекао: „Блажени чисти срцем јер ће Бога видјети“ (Мт. 5,8). И ми из духовног искуства знамо да чисти Господ не улази и не настањује се у нечистој, грехом упрљаној души, већ само ако будемо чиста срца и душе Бога ћемо видети и при Другом доласку Господњем „бићемо... узнесени на облацима у сретање Господу у ваздуху, и тако ћемо свагда с Господом бити“ (1. Сол. 4,17).

Свети старац Симеон је, због своје неверице у Исаијино пророштво да ће девојка зачети и родити Сина, морао чекати, по наређењу Ангела Божијег, да прими „у наручје своје Ослободиоца душа наших, Који нам дарује Васкрсење“ (тропар Сретењу). Ова благовест се „објави преко великог и праведног Светог Старца, човека које је када је Господа примио у своје руке имао 360 година. 360 година! Тако преноси црквено предање“ – вели Преподобни авва Јустин Ћелијски. И виде Старац Спасење Израилјево, Светлост Која ће просвећивати незнабошце и бити Слава народа Божјег, и рече напуштајући овај свет: „Сад отпушташ у миру слугу својега, Господе, по ријечи својој...“ (Лк.

2,29). И ми свакодневно понављамо ове речи на крају вечерње службе која се у смирају дана свршава у Цркви Христовој.

„Сад отпушташ у миру...“ – овај мир је за нас сам Господ Исус Христос. И не само мир, већ и радост, као дар благодати Духа Светога, као што се и Св. Апостол Павле моли за нас: „А Бог наде да вас испуни сваком радошћу и миром у вјери да избилујете у нади силом Духа Светога“ (Рим. 15,13). Само Божје присуство у храму, у богослужбеним обредима, за верујуће је мир и радост. Отуда се о црквеним празницима радујемо и међусобно честитамо, мирбожимо, како би испунили апостолову заповест: „Старајте се да имате мир са свима и светост, без које нико неће видјети Господа“ (Јев. 12, 14). Ако овако чинимо, на нама се испуњавају и речи псалмопојца Давида који каже: „Како је лијепо и красно кад сва браћа живе заједно!... Јер је ондје утврдио Господ благослов и живот до вијека“ (Пс. 132, 1 и 3).

Сретење Господње 2010.

Но, да ли је тако било и овог Сретења, 2./15. фебруара 2010. лета Господњег?

Ове године је на дан Сретења пао први дан Часног поста, Чисти понедељак, па је богослужбено празновање померено за дан раније, на Недељу праштања. Покладе су биле и ваљало је међусобно се измирити и с Божјим благословом у миру отпочети пост. Уместо овога, кроз све храмове Српске Цркве пронела се узнемиравајућа вест о бруталној смени епископа рашко-призренског Артемија (Радосављевића) у манастиру Грачаница на Косову од стране новопостављеног „администратора“, умировљеног (али немирног духа) г. Атанасија Јевтића, бившег епископа захумско-херцеговачког. Немили догађаји који су уследили по доласку администратора у манастир Грачаницу (где је привремено седиште вл. Артемија) на све нас су деловали

поражавајуће и бацили су у сенку сву празничну радост. Поред свих страдања и незгода кроз које је пролазио вл. Артемије протекле две деценије, на крају је онемогућен од своје браће Срба да се у миру опрости и подели архијерејски благослов своје монаштво и народу у Недељу праштања.

Од недоумица до казне

У објашњењу Синодових одлука о суспензији вл. Артемија и постављању администратора на епархију рашко-призренску и косовско – метохијску „портпарол СПЦ“, еп. бачки Иринеј (Буловић) за јавност је изјавио да су оне уследиле због многих недоумица које изазива стање „у финансијском и материјалном пословању које је константовано у епархији“. Узгред буди речено, реч је о епархији у којој последњих 15 година траје ванредно стање због прогона неалбанског живља и геноцида шиптарских терориста над Србима, чије страдање на Косову и Метохији обележава готово читав 20. век. Сам вл. Артемије од 17. марта 2004. када му је спаљен епископски двор у Призрену, живи у привременом седишту у манастиру Грачаници. Може се претпоставити да ово инсистирање на „финансијском и материјалном пословању“, поготово од стране појединих новинара има за задатак да дискредитује вл. Артемија, који иначе ужива велики углед у народу и налази се сигурно међу неколико од народа најпоштованијих епископа СПЦ. Иначе, потпуно је нејасно зашто се почиње са „борбом против финансијских малверзација у СПЦ“ од епархије рашко-призренске када је познато да постоје велики проблеми такве природе у другим епархијама СПЦ у којима се већ дуго одржава редовно стање.

По речима еп. Иринеја (Буловића) одлука о суспензији владике Артемија „нити шта прејудуцира, нити кога осуђује, већ само доприноси решењу недоумица и проблема“. Међутим, видимо да

се од „недоумица“ чланова Синода и Комисије за испитивање рада („финансијског и материјалног“, наравно) еп. Артемија стигло до кажњавања. И то кажњавање спроводи „администратор“ (тачнији назив би био – „егзекутор“), као да је вл. Артемије већ процесуиран и осуђен. Бојимо се да се, ипак, иза брда нешто друго не ваља.

Епископ Артемије као борац за српско Косово и Метохију

С обзиром на притиске које на Србију врши „међународна заједница“, Европска Унија и САД (амерички потпредседник Бајден је, упркос неслагању надлежног еп. Артемија, маја 2009. посетио манастир Високе Дечане, а гостопримство му је, опет без благослова свог епископа, указао викарни епископ Теодосије као настојатељ манастира), сваки родољуб је забринут за опстанак српског Косова и Метохије. Поготово сада после кажњавања (и, такорећи, смене) вл. Артемија који је познат као „најнеуморнији, најнеустрашивији бранитељ Косова и Метохије“ (Косара Гавриловић у свом предавању „Косово и Метохија у данашњој Србији“, одржаном септембра 2009. у парохијском дому руске цркве Св. Јована Крститеља у Вашингтону) или, како се изразио онај старији господин, учесник молитвене подршке вл. Артемију пред Патријаршијом за време трајања синодске седнице: „Ту сам да подржим вл. Артемија, јер хоће да смене нашег најбољег владика.“

Слично мисли и главни уредник „Руске линије“, Анатолиј Степанов, који је, објављујући прошлогодишњи интервју са вл. Артемијем, навео: „Недавно сам на позив београдског института за политичка истраживања боравио у Србији. Међу мноштвом сусрета које сам имао са научницима и политичарима, црквеним и друштвеним делатницима, вероватно је најважнији био сусрет са познатим архипастиром, не само у Србији, већ и у Русији, који

управља народом Божјим у једном од најопаснијих региона за живот православног човека – са епископом рашко-призренским и косовско-метохијским Артемијем (Радосављевићем).“ Своје мишљење о вл. Артемију исказао је и Патријарх српски Иринеј јавном изјавом у Недељу праштања: „Његово Преосвештенство владика Артемије је добар и честит човек.“

Међутим, овако не мисли администратор. Он, чини се, чак зна више него Комисија за испитивање вл. Артемија. У својим првим званичним изјавама тврди да је постављен како би се „санирала ситуација у епархији, коју је једна група клирика... укаљала својим финансијским малверзацијама, али и ширењем неслоге и раздора у и ван граница Епархије рашко-призренске“. И још тврди да је Синод био принуђен да предузме хитне мере у циљу заштите поретка и јединства СПЦ, посебно на територији ове епархије. О чему он, заправо, говори? Синодске одлуке ово не помињу. Такође ни портпарол, еп. бачки Иринеј, на конференцији за штампу у Патријаршији, у суботу 31. јануара / 13. фебруара, одржаној одмах после завршетка седнице Синода на којој је донета одлука о постављању новог администратора, не помиње ништа сем „недоумица“. Али, видимо да је г. Јевтић већ одбацио сваку недоумицу и поступио по своме. А ако се „недоумице“ као разлог суспензије сасвим одбаце, онда праве разлоге морамо потражити на другој страни.

Епископ Артемије као проблем и сметња на КиМ

Проблеми српског народа и СПЦ на КиМ су црквено-политичке природе и резултат су у великој мери притисака са Запада, ЕУ и САД. Крајем 2007. године посебни саветник министарства вера у влади републике Србије, г. Милан Радуловић, дао је интервју дневном листу „Новости“. На питање: „Какав је положај наше Цркве сада на КиМ?“ – одговорио је: „Мученички“, и додао: „Како

год политичка сила одреди статус КиМ, оно ће бити Србија док год на њему живи српска Црква. Биће и даље, можда и још горих перфидних притисака. Али неће успети покушаји да се СПЦ на КиМ, силом или лукавством, преобрази у неку постмодернистичку универзалну хришћанску цркву. Тада (кад би се преобразила – прим. Р.С.) не би била изложена непријатељствима“ (сва подвлачења – Р.С.).

У већ поменутом предавању Косара Гавриловић износи: „Сви они који су у проевропском блоку, сви 'западњаци' – у влади и изван ње – мисле да су КиМ највећа препрека на њиховом путу до Европе... и да би заједно са КиМ нестале и све наше недаће – економске, политичке, друштвене, духовне и црквене. Можда ћете рећи: 'Па, не ваљда и црквене? Какве везе оне имају са КиМ?' Али, уверавам вас да проевропска јавност у Србији сматра да би озбиљни проблеми који данас море нашу Цркву били сместа уклоњени нестанком КиМ“ (тј. признавањем од стране Србије и Српске Цркве тзв. „Независне државе Косово“ – прим. Р.С.).

Дакле, епископ рашко-призренски Артемије (Радосављевић) се нашао у погрешно време на погрешном месту. Он никаквих проблема и непријатељстава не би имао да је екумениста (дозволио би да се СПЦ на КиМ преобрази) и да није родољуб (дозволио би да се „Косово“ као самопроглашена шиптарска творевина отцепи од Србије тј. сарађивао би са институцијама ове самопроглашене „државе“). И ми, наравно, само Богу и Св. цару Лазару Косовском можемо захвалити што он није такав. Нека му Господ и цела Небеска Србија (сви свети из рода српскога) дају снаге да до краја свог овоземаљског живота издржи у одбрани Светог Предања и Српског Јерусалима – Косова и Метохије.

У већ поменутом интервјуу „Руској линији“ упитан да објасни

свој поступак ускраћивања благослова Бајдену за посету манастиру Високи Дечани, јер је тиме „подигао много буке и у Србији и у свету“, одговорио је: „Зато што је Бајденово 'миротворство' – лукавство... Он је дошао не да решава проблеме, већ да отежа ситуацију. Резултат његове посете је нови притисак на Нас. Бајден је предложио лукаву формулу званичном Београду: ето, не морате да признајете Косово, али немојте ометати друге у томе. И судећи по свему, ту формулу су у Београду спремни да прихвате. Ми нисмо задовољни деловањем наших званичних власти, јер они не предузимају довољне напоре да би Срби живели у миру.“

После ове кратке анализе можемо закључити да су удружења Срба са КиМ (Српско национално веће КиМ и Српско национално веће северног КиМ) сасвим оправдано изразили „забринутост због притисака којима је изложен (последњих 7 дана пред Сретење – прим. Р. С.) епископ рашко-призренски Артемије“, са захтевом Синоду да се „непримерено, недопустиво и нехумано деловање“ на њиховог владику прекине одмах како се Србима не би угасила и последња нада на њихов опстанак и опстанак српске државе на КиМ (према писању „Новости“).

(II део)

„И свијет пролази и похота његова;
а онај који твори вољу Божију
остаје вавијек“ (1.Јн.2,17)

Срби са Косова и Метохије имају велику љубав према своме светом Владики – мученику. И ових дана, када се он поново налази на своме распећу, они протестују, моле за разумевање и милост за Косовског Авву, дају му јавну подршку. То је сасвим

разумљиво. Али је потпуно неразумљиво и неразумно оптуживање владике Артемија, чак и од појединих чланова Синода, па и од појединих (нецрквених) Срба са КиМ, за све лошије стање и положај Срба у овој српској покрајини (поред толико очигледног мноштва других чинилаца).

Ми који живимо ван КиМ, иако физички удаљени од Косовског Авве, осећамо га као свога, као што Србија цела доживљава Косово као своје срце. Осећамо га као свога, јер је и он нас увек осећао као своје. Као, пре свега, хришћанин, али и као архијереј Цркве Христове, он никада није имао ни трунчицу мржње према припадницима других народа, али као истински родољуб попут најбољих синова рода нашега, Св. Саве и Симеона, Св. Кнеза Лазара, Св. Василија Острошког и Петра Цетињског, све до Св. Николаја и Јустина Новог, свога духовног оца и учитеља, и он се борио и страдао за оне које је волео, за многонапаћени народ свој српски. И као што „пастир добри живот свој полаже за овце“ (Јн. 10,11), тако се и преосвећени владика Артемије, храбро се борећи као ретко ко у новијој историји Србаља, ризикујући и сопствени живот, жртвовао за своју многострадалну паству. Увек је Владика имао на уму да је епископска служба мученичка и да се од овога света који „...сав у злу лежи“ (1.Јн.5,19) не може очекивати ништа друго до прогон и страдање.

Поука Господња је јасна: „Није слуга већи од господара својега. Ако мене гонише, и вас ће гонити“ (Јн.15,20). Другим речима: ако смо истински следбеници Христови, бићемо гоњени. Овај свет грешни и прељуботворни не може у својој средини поднети нити једног праведника који се труди да угоди Богу. Ето зашто Срби страдају кроз сву своју крштену историју.

У својој студији: „Тајна и смисао страдања у православној теологији“ вл. Артемије је записао: „Насупрот старозаветној логици Јовљевих пријатеља, по којој је грешник увек кажњен, а

праведник награђен, стоји новозаветна Богочовечанска логика по којој, напротив, 'сви који побожно хоће да живе у Христу Исусу биће гоњени' (2. Тим.3,12), а то значи: страдаће овде на земљи. Ово је несместиво у главу такозваних логичара, јер се не слаже са Божијом правдом. Међутим, Богочовек Христос Који се не руководи људском логиком, осветљава овај проблем новом божанском светлошћу и изјављује: 'Благо прогнанима правде ради, јер је њихово Царство Небеско' (Мт. 5,12).“ („Са Христом кроз живот“, Епархија рашко-призренска и косовско-метохијска, Београд, 2005.).

Када су се иследници УДБЕ чудили смирењу и дуготрпљењу свога заточеника, Преп. авве Јустина, од Светог Божјег човека добили су изненађујући одговор да је то зато што он зна да они немају ништа против њега, него да онај што је у њима не може да поднесе Онога Који је у њему. Савршено сагласно речима Господа нашег Исуса Христа: „Ако вас мрзи свијет, знајте да је мене омрзнуо прије вас. Кад бисте били од свијета, свијет би своје љубио, а како нисте од свијета, него вас ја изабрах од свијета, зато вас мрзи свијет“ (Јн. 15,18-19).

Под светом се не подразумева само народ који живи у незнању и неверју, безверју и кривоверју, не познавајући Створитеља и Спаситеља свога, већ, и још у већој мери, сами грех и ђаво који насрћу на душу човекову не би ли је поразили, поробили и у вечни огањ вргли. Зато нас Господ опомиње: „Не љубите свијета ни што је у свијету. Ако неко љуби свијет, љубави Очеве нема у њему; јер све што је у свијету: похота тјелесна, и похота очију, и надменост живљења, није од Оца, него је од свијета“ (1. Јн. 2,15-16). Само не саображавајући се овоме веку (уп. Рим.12,2) може се достићи „у човјека савршена, у мјеру раста пуноће Христове“ (Еф. 4,13), када човек осећа да „тама пролази и свјетлост истинита већ сија“ (1. Јн. 2,8) у души његовој. Злоба демонска ово

не може поднети и онај чији је дух већ сада у овоме свету неминовно устаје на следбенике Христове. Чини се да у новијој српској историји ово нико није искусио на својој кожи у толикој мери као владика рашко-призренски и косовско-метохијски Артемије.

Највећи је благослов за једну помесну Цркву да има у свом окриљу исповеднике и мученике, сведоке Христове. То је знак да она непоколебљиво одстојава на ветрометини овога света и не одступа од Истине – Христа Богочовека. И Српску Светосавску Цркву Господ је благословио светим мученицима и исповедницима током целог 20. века, па, ево, и на почетку 21. у лику преосвећеног косовског владике и његовог монаштва, свештенства и пастве која с Божјом помоћу још увек остаје на КиМ у скоро потпуно немогућим условима за живот. Приликом посете овој намученој епархији крајем октобра прошле године, архиепископ (сада митрополит) Иларион (Алфејев) из Московске Патријаршије јасно је потврдио обраћајући се владика Артемију у манастиру Грачаница речима: „Вама, драги Владико, желим помоћ Божју у Вашем исповедничком служењу на овој многострадалној земљи. И вама, драга браћо и сестре, ове обитељи, желим да узрастете у православној вери. Не напуштајте ову земљу, не напуштајте ове храмове, јер све док сте ви овде – чуваће се овде и православна вера.“ Сутрадан у својој литургијској беседи је додао: „Вас је Господ овде сачувао да бисте носили подвиг исповедништва, да бисте ви усред велике буре и великих таласа овога света били сачувани у спасоносној барци Божијој, у оном чамцу у коме не спава, него је будан Сам Господ... А за сва ваша страдања и за подвиг исповедништва Господ ће вас наградити као што је награђивао многе мученике, преподобне и исповеднике који су током векова носили јеванђелску реч и живели јеванђелским животом, без обзира на све буре и

конфликте који су постојали око њих.“ (стари епархијски сајт: www.eparhija-prizren.com).

Још 2000. године умировљени еп. Атанасије (Јевтић) је на празник Успења Пресвете Богородице у манастиру Грачаница изговорио сличне речи: „...браћо и сестре, немојмо бити нељуди несрби и нехришћани и неправославни. Има оних који за злодела Шиптара овде на Косову оптужују овога јаднога мученика Владика (још онда! – прим. Р. С.), а он се бори да спасава свој народ и Цркву. Они који су требали да спасавају свој народ овде, оставили су вас и препустили непријатељу, и сада само клеветају, као сваки злоделатељ што на другога клевета... Има овде и у Грачаница таквих људи, нажалост, који се спремају да Владици неко зло ураде, и протерају га... Такви су лажови и лицемери... Знам да је овде од раније до данас највеће страдање народа Божјег и Цркве Његове“. (Часопис епархије захумско-херцеговачке и приморске „Видослов“, бр. 21/2000). И ти неки, не само из Грачанице већ и шире, све ове године радили су против владике Артемија, али истина се није дала сакрити и његове су заслуге свима очигледне. На празник Св. краља – мученика Стефана Дечанског у манастиру Дечани, епископ будимљанско-никшићки Јоаникије у литургијској беседи је подсетио сабране на страдање српског краља: „Није пострадао од инородних, него је пострадао од својих. Опет због сплетки, опет због људских планова. Опет је ђаво мислио да побједи непобједивога, јер је он постао непобједив, зато што је био Божји човјек, зато што је Христа Господа настанио у срцу своме, Христа Распетог и Васкрслога, и испуњујући сва блаженства Христова отишао је ка Господу као мученик... Памтимо, није то давно било, када на његов свети помен овдје, није било ни половина, ни трећина народа, ни свештенства, сабрано као што је то данас овдје, на рањеном Косову и Метохији. И показује се и на нама данас на

КиМ да се сила Божија у немоћи пројављује, јер су наше светиње благодарећи труду преосвећеног еп. Артемија и његових сарадника оживеле, обновиле се, пропојале, и све нас призивају, све нас сабирају, како се ово догодило што се догодило, али тамо гдје су наше светиње, ту смо и сви ми, ту је цио српски народ“ (стари епархијски сајт).

Само људи који неизмерно страдају знају како благотворно на душу и срце могу деловати братске речи утехе и разумевања.

Владика Артемије је у почетку своје борбе за КиМ и за своју паству добијао велику подршку са свих страна света, из свих крајева где Срби живе, али га је несумњиво највише морала радовати реч и гест помоћи од своје браће српских архијереја. Но, временом су се над душама појединих почели надвијати црни облаци и они су заменивши братску љубав за „надменост живота“, заволевши више овај пролазни живот и „што је у свијету“, ударили по брату своме као Каин на Авеља, који то учини „јер дјела његова бијаху зла, а брата му праведна“ (1.Јн. 3,12). Заборавили су поуку и опомену Премудрог Соломона да тако чинећи „безбожношћу душу своју одузимају“ (Приче 1,19) и Псалмопојца Давида да се такви „као трава брзо косе, и као зелено билје вену“ (Пс.36,2). О, да ли узалуд нас учи Св. Јован Богослов, Апостол Љубави: „Љубљени, љубимо једни друге; јер је љубав од Бога, и сваки који љуби од Бога је рођен, и познаје Бога. Који не љуби не познаде Бога; јер Бог је љубав“ (1. Јн. 4,7-8). „А који мрзи брата својега, у тами је, и у тами ходи, и не зна куда иде, јер му тама заслијепи очи“ (1. Јн. 2,11). „Сваки који мрзи брата својега јесте човјекоубица... Дјечице моја, не љубимо ријечју ни језиком, него дјелом и истином“ (1.Јн.3,15и18). „Бог је љубав, и који пребива у љубави, у Богу пребива и Бог у њему... И ову заповијест имамо од њега: Који љуби Бога, да љуби и брата својега“ (1. Јн.4, 16 и 21).

Али, зар је могуће да брат на брата удари? Зар је могуће да православни човек који се одвојио од света и бори се против светске таштине и светске похоте, против зла у себи и око себе, поклекне, преда се и постане део тог истог света који насрће на брата његовог? Нажалост, да. И то потврђују савремена збивања.

У Великом посту 2010. л. Г.

Владимир Димитријевић

НЕ ЗБУЊУЈМО СЕ

(Поводом случаја владике Артемија)

Основно осећање Срба поводом случаја владике Артемија је збуњеност. Огромна, наравно, као она приликом НАТО бомбардовања Србије 1999. године, када су људи на себи носили мете са знаком питања (чуђења, збуњености). Следбеници Шиве, индуског бога разарања, говоре: „Ми, збуњени, клањамо се теби, Незбуњеном“. Најпознатији сатаниста 20. века, Алистер Кроули, умро је, у старачком дому, 1947. године, говорећи: „Збуњен сам“.

А Христос?

Он је ученицима поручивао: „Да се НЕ ЗБУЊУЈЕ срце ваше... Верујте у Бога, и у Мене верујте (Јн. 14,1).

Хришћани су, дакле, незбуњени, јер збуњеност је од Ђавола.

Зато се, опет и опет, морамо враћати историји Цркве Божје. А она је била тешка и крвава, не само споља, него и ИЗНУТРА. Хришћани су једни друге „хватали за гушу“ у Цркви.

Овај рад има за циљ да помогне да се „разаберемо у плетиву“ савремених црквених догађаја. Томе ће, пре свега, допринети смештање онога што се данас збива у Србској Цркви у историјски контекст, али религиозно схваћен и обасјан. Ово није „геополитика“, него „мистика“ оног што се збива.

Поп Никола и Свети Никола

Када се у Цркви збивају догађаји попут овог, људи се саблажњавају и кажу: „Ако су овакви ОНИ, онда – све су то празне приче!“ (Маркс је зато тврдио да је религија „опијум за народ“) Али, у таквим случајевима се увек вреди сетити народне мудрости да „због попа Николе не треба мрзети Светог Николу“. Јер, поп Никола није имао довољно снаге да се оствари као свети

поп Никола. Он је преносилац благодати који никад није постао њен носилац. То је трагедија како за попа Николу, тако и за његову паству. Но, вера види и даље и дубље; она, знајући да је међу апостолима био и Јуда, гледа у покајаног сведока васкрсења, Св. Петра, који се вратио Христу, иако Га се, у страху од људи, био одрекао. И – нај важније: то што је поп Никола такав, није моје оправдање да будем овакав. Туђи греси нису дозвола за моју грешност. Туђа лењост не оправдава моју успаваност. Онај који је пао није гори од мене, јер да сам ја, по Божјем допуштењу пао, био бих гори од њега. За њега се молећи, себе исправљам; над њим тугујући, себе изграђујем. Злурадост није радост, поготову није радост од оног Христовог послеваскршњег: „Радујте се!“

Политичке интриге, ниске страсти, сплетке, среброљубље и властољубље: у томе сада горе срца наша, као у Вавилонској пећи, јер све то видимо у Светињи над светињама – Цркви.

Међутим, како је говорио блаженопочивши патријарх Павле: „Није довољно бити саблажњен да би се ушло у рај!“ Свако мора, свесно и савесно, да држи своју стражу пред Богом, и да „поправљајући“ Цркву и свет, почне прво од себе.

Било је то, било!

Србска Црква је, у доба Слободана Милошевића, из ових и оних разлога добила слободу деловања о каквој под Титом није могла ни да слути. Народ је заиста почео да се враћа својој вери; и то није пука прича. Ако социолози и анкетари могу да се варају, прехрамбена индустрија и трговци се не варају. На великом броју прехрамбених проивоа у рафовима наших продавница лепо и читко пише „посно“. То значи – купци посте! Ако посте, то значи (у највећем броју случајева) и причешћују се. А то значи – народ се вратио Цркви, макар делимично.

Међутим, црквена слобода увек има своја искушења. И тако је

увек било. Први црквени историчар Јевсевије Кесаријски описује та искушења у периоду између краја трећег века:

>> И ето та пуна слобода је променила стање наших ствари: све је кренуло некако само од себе, почели смо да завидимо једни другима, да засипамо једни друге увредама и само што се не дохватимо оружја; старешине Цркве - да ломе једни о друге копља речи, а мирјани да устају против мирјана; неизрециво лицемерје и притворност дошли су до крајњих граница гнусности. По обичају, Божији суд нас је штедео... Као да смо се лишили сваког разума, нисмо се бринули како да умилостивимо Бога; као безбожници, сматрајући да наши поступци нису предмет бриге и старања, чинили смо зло, а наши тобожњи пастири, одбацивши заповест благочашћа са свим жаром и махнитошћу улазили су у свађе једни с другима, и умножавали само једно: завист, међусобно непријатељство и мржњу, раздоре, претње; тежили су власти исто тако похлепно као што тирани теже тиранији. Тада се, да, тада се испунила реч Јеремијина: "Помрачи Господ у гневу Свом кћер Сиона; сврже с небеса славу Израилџа и уништи све бедеме његове" (Уп.: Плач. 2,1-2)... Све се то доиста испунило у наше дане. Својим смо очима видели како су молитвене домове рушили од врха до самог темеља, а божанствене свете књиге на сред трга предавали огњу; како су се црквени пастири срамно скривали час овде, час тамо, како су их грубо хватали и како су им се ругали непријатељи... Тада, управо тада су многе старешине Цркве храбро претрпеле сурова гоњења; много се може испричати о њиховим подвизима. Хилјаде других, потпуно обузетих кукавичлуком, на први притисак су се лишили свих снага.<<

Дакле, слобода Цркве значила је, бар у извесној мери, пад духовно-моралних критеријума, што је брукало живот земаљске Цркве пред паганима. Јевсевије зато сматра да је Бог допустио

нове прогоне Хришћана – да би их очистио и вратио на пут правде.

А онда је дошао 4. век, који се назива „златним веком Цркве“. У њему су јавили себе свету свеци попут Атанасија Великог, Григорија Богослова, Василија Великог, Јована Златоуста, Григорија Нисијског, Амфилохија Иконијског, Макарија Великог, итд. Међутим, и тај век је био препун искушења и невоља.

Свети Григорије Богослов је, о епископату и клиру свог времена говорио као о „радионици свих порока“, и упозоравао да ни лав, ни леопард, ни змија нису тако опасни као лоши епископи, „јер многи поседују чин, али немају сви благодат“. У писму ретору Евдокију, овај Отац Цркве, један од Св. Три Јерарха, вели: „Цркве су без пастира; добро пропада, зло надвладава; треба пловити ноћу, а нигде нема светлости која показује пут. Христос спава“ (Лк. 8,23). Обраћајући се епископима, он им горко каже: „Повод ваших спорова је Света Тројица, а истински узрок невероватна мржња“. У једној од беседа, он описује стање у Цркви свог доба:

>>Сви смо ми благочастиви једино зато што осуђујемо безбожност других... За све смо ми отворили врата не правде, већ врата оговарања и дрскости једних против других. Код нас није онај савршенији ко из страха Божијег не изговара празну реч, већ онај који што је могуће више оговара ближњег било отворено, било увијено, носећи под језиком своју болест. Ми ловимо грехе једни других не ради тога да бисмо их оплакивали већ да бисмо осуђивали, не ради тога да бисмо лечили већ да бисмо озлеђивали и да би нам ране наших ближњих служиле као оправдање сопствених недостатака. Код нас оцена добрих и злих није њихов живот већ пријатељство или неслагање с нама... Као што у време ноћне битке, не разликујући лица непријатеља и својих, нападамо једни друге и једни од других гинемо. И не само да је мирјанин такав, ни свештеник није другачији. Напротив, мени

се чини да се сада очигледно испуњава оно што је некада речено о проклетству: Зато ће бити свештенику као и народу (Ос. 4,9)... Кома се ово догађа зато што брани веру, брани највише и најважније истине, тога не кудим... Али сада има људи који се с крајњим незнањем и с дрскошћу боре за ситнице и потпуно некорисне ствари... Дотле су нас довела међусобна трвења; дотле су нас довели они који се прекомерно труде за Благог и Кротког, који воле Бога више него што се то тражи... Зар ће онај који се подвизава за Христа а не по Христу тиме угодити свету (в.: Еф. 2, 14), ратујући за Њега на недозвољен начин?... Не бојим се спољашње битке... Али што се тиче предстојеће ми битке, не знам шта да радим, какву помоћ да тражим, коју реч мудрости, какав дар благодати.<<

На Другом васељенском сабору најзначајнија личност био је управо Свети Григорије Богослов, цариградски пастир. Упркос томе, на настојавање других учесника Сабора, он је био приморан да се повуче. Зашто? Својевремено га је његов пријатељ, Свети Василије Велики, наговорио да се прихвати епископске катедре у малом граду Сасими. Зашто је Свети Григорије изабран на константинопољску катедру. У Цариграду, који су држали јеретици – аријанци, учинио је чудо: имао је, на пример, само једну цркву, Св. Васкрсења – Анастасију, да би на крају цео Константинопољ био православан. Па ипак, епископи су га приморали да се повуче јер канони забрањују премештање с катедре на катедру. Повлачећи се, Свети Григорије је, пред сабрањом епископима, одржао следећу беседу:

>>Шта значе ове моје речи? Далеко од тога да сам бесплатни трудбеник врлине и далеко сам још од таквог савршенства. Наградите ме ви за моје трудове. Чиме, питате? Не тиме о чему неки међу вама размишљају, а који су спремни да према свакоме буду подозриви; него оним што ми сигурно желите. Ослободите

ме свих дуговремених трудова, уважите ову оседелу косу, поштујте моје страдање и поставите на моје место неког другог који ће бити за вас гоњен, коме су руке чисте, који у изразу није смушен и нејасан, који би вас у свему могао задовољити и заједно са вама понети велико бремене црквених питања; садашње време управо такве пастире потребује. А погледајте моје тело, све је истрошено старошћу, напором и болешћу. Шта ће вам трошни старац који свакодневно умире, не само телом, него и бригама - старац који вам и ово све тешком муком казује? Верујте учитељевој поруци и не откажујте му своје поверење. Ја сам се уморио слушајући оптужбе на рачун моје кротости; уморио сам се препирући се и речима, и са завишћу, са противницима, али и са својима. Једни ударају у прса, и мање успевају, јер уопште није тешко савладати отвореног непријатеља; други насрћу на кичму и наносе већу невољу, пошто су лицемернији...

Вероватно ће ме и због следећег прозивати, да ја немам ни скупоцени престо, ни чину прикладну одежду, ни свечану пратњу, ни узвишености у опхођењу. Нисам знао да треба да идем на пријеме код конзула, код обласних управитеља, знаменитих војних старешина који већ не знају како да потроше своје богатство - да и ја треба да претоварам свој стомак, да прекомерно једем и да повраћам у олтару. Нисам знао да и ја треба да јездим на коњима са педигреом, да гордо седим у кочији - да и ја приређујем пријеме и сусрете са истим таквим острашћеним особама, да ме сви цене и преда мном да се разливају као пред дивљом звери коју уоче из далека...

...Опрости, Анастасијо, која си име добила због побожности; ти си нам оживела учење које до тада презирасмо! Опрости, Сило, са којим смо заједно уместо заједничке победе од почетка носили четрдесет година скинију и лутали по пустињи! Опрости ми велики и славни храмe, ново наслеђе, храмe који си најпре био Јевус, а

кроз мене си постао Јерусалим! Опростите и сви други храмови који сте својом лепотом блиски Анастасији, храмови који налик ужету везујете различите делове града и суседством их чините једном целином; храмови које нисам ја испунио, јер сам препун слабости, већ их је испунила благодат заједно са мношћом очајним! Опростите ми Апостоли, најпрекраснија насеобина, моји учитељи у подвижништву, мада сам ја веома ретко ревновао у вашу част, носећи у своме телу, а на своју личну корист, вероватно истог сатану који је био дат вашем Павлу, ради кога се и сада од вас пресељавам! Опрости ми, катедро - ти завидна и опасна висина; опрости ми саборе архијереја и јереја, достојно славни вашим чином и годинама; опростите сви који служите уз свештену трпезу и приближавате се ономе који се приближава Богу! Опростите, чиновници назореја, богослужбена правила, свеноћна бдења, чедности дјева, побожности жена, мноштво удовица и сирочади, очи ништих уперене ка Богу и ка нама! Опростите странолубиве и христољубиве куће, помоћници мојој немоћи! Опростите ми љубитељи мојих речи, опростите и свеколика народна сабрања, па и ти, преградо, која са муком задржаваш тискајући се народ, жељан да чује беседу! Опростите, цареви и царски дворови, царски служитељи и дворјани који сте свакако верни цару, али сте углавном неверни Богу! Запљескајте рукама, ускликните снажним гласом, узвисите своју красоту! Умукнуо је због вас противнички језик; но, неће он у потпуности престати да говори, јер ће се са вама препирати мастилом и руком; и ми смо за сада престали да говоримо. Опрости ми велики граде, христољубиви! Посведочићу истину, мада она није баш разумна, растанак нас чини снисходљивијима. Приђите истини, измените свој живот, макар и сада; много више поштујте Бога него што сте до сада обичавали! Измена живота уопште није срамотна, напротив, чување зла је много штетније. Опрости ми, Источо и Западе! Ради

вас и од вас трпимо нападе: сведок томе је Онај који нас је све измирио, мада многи не одобравају мој одлазак. Неће изгубити Бога они који се удаље од престола, али ће задобити вишњу катедру која је много узвишенија од ових катедри. Пре свега и изнад свега ускликнућу: опростите ми Анђели надзиратељи ове Свете Цркве, али и мог живљења овде и одласка одавде, јер су и моја дела у рукама Божјим! Опрости ми Тројице - моја мисли и мој украсе! Очувај се у мом народу овом и уједно сачувај народ мој; нека ме известе да си Ти свагда поштована и частвована у њему, како речју, тако и животом! Децо, чувајте предања; памтите како су ме каменовали. Благодат Господа нашега Исуса Христа са свима вама. Амин! (Рим. 16, 24).<<

Јасно је: Свети Григорије, иако чудесан проповедник и сведок Еванђеља, није имао „друштвене“ везе и световну моћ која би га одбранила на престолу архијерејском. Повукао се, притешњен једном канонском сметњом (употребљеном као оружје, а не као лек).

Свети Василије Велики, говорећи о духовном стању епархија ближњих и даљњих, указује да су Цркве у стању у каквом је његово тело (а он је целог живота боловао од разних болести): „не види се никаква добра нада“, каже он. „Ствари непрестано иду све лошије“. У једном од писама, он истиче да је „љубав охладнела, да се разара учење отаца, да су честа рушења вере и да уста побожних ћуте“. Међутим, правог мучеништва нема – јер су гонитељи из исте Цркве из које су и прогоњени.

Брат Светог Василија Великог, Свети Григорије Нисијски, на дан свог рукоположења туговао је због непријатељства у Цркви:

>>Не могу а да не зајецам од страдања! Наша врлина је некада била љубав - то наше отачко наслеђе које је преко Својих ученика Господ учинио нашим благом. То наслеђе су каснији наследници, добијајући сваки од отаца, чували до наших отаца;

само га овај развратни нараштај није сачувао. Како је из наших руку испало и ишчезло ово богатство нашег живљења? Осиромашили смо љубављу и други се поносе нашим добрима... Они /јеретици/ су сједињени међу собом, а ми се једни од других одвајамо. Они једни друге штите, а ми рушимо своју заштиту... Срца браће су отврдла и пребивају у обести, позивају се на заједничке оце и не примају њихово наслеђе, полажу право на заједничко племенито порекло и одрођавају се од нас. Противе се нашим непријатељима, али и према нама су непријатељска.<<

А Свети Јован Златоусти, патријарх цариградски? Омрзнут од царице Евдокије и престоничког племства, зато што је разобличавао њихову суровост према сиротињи, као и грамзивост, Златоуст је и међу свештенством имао непријатеље: од нижег клира (попут извесног Јована, кога је Хризостом казнио због немилосрђа јер је дотични тукао свог роба) до моћног патријарха Теофила Александријског (који је мрзео Златоуста јер је у заштиту узео неколико невиних Теофилових монаха).

Световне и црквене власти удружиле су се против Златоуста, и лишили га епископске катедре, а затим га је царска власт послала у прогонство. Међутим, враћен је из истог, да би касније опет био изагнан. Златоуст је био омиљен у Цариграду – народ га је волео свим својим срцем, и већ су се спремали на побуну и да не прихвате новог првојерарха. Међутим, Златоуст их је молио да то не чине, да би се избегао раскол. Док су га водили у изгнанство (у коме ће и умрети), он пише ђакониси Олимпијади, блиској сарадници, тумачећи јој смисао страдања од „својих“ из Цркве и начине „борбе трпљењем“.

У тешким околностима путовања, Златоуст, иначе веома болестан, теши Олимпијаду, наводећи јој примере из историје Старог и Новог Завета. Описује како га успут дочекују верници који су за њега чули – плачу и тугују, иако га први пут виде.

Упозоравао је: „Иако су узана врата и тесан пут, то је ипак пут“ (Мт. 7,13-14).

Ниједно искушење, каже он, није страшно – осим греха. Сплетке, мржња, лукавство, лажне доставе, погрде, оптужбе, губитак имовине, прогонство, оштри мачеви, морски бездан, рат читаве васељене – све је то привремено и пролазно, и утиче само на смртно тело, али не и на бесмртну душу.

Знајући шта мучи побожног човека кад види прогоне вере, Златоуст подсећа:

>>Нека те, дакле, не смућује ништа од онога што се догађа. Престани да позиваш у помоћ час овога, час онога и да следиш за сенкама (јер је таква људска помоћ), него непрестано позивај Бога Којем служиш, и Он ће само једним покретом у тренутку разрешити опасност. Ако си Га призивала, а невоља се није прекинула, знај да је код Бога такав обичај. Он не удаљује несреће на почетку (понављам оно, што сам претходно већ рекао), него онда, кад оне достигну врхунац, кад се увећају, кад непријатељи излију готово сву своју злобу – тада се, најзад, све изненада преображава у стање спокојства и креће се ка неочекиваним променама. Он може да створи не само она блага која очекујемо и којима се надамо (да ћемо их добити), него и блага која су далеко већа и бесконачно скупоценија. Због тога је и Павле говорио: Ономе Који може још и неупоредиво више учинити од онога што ми иштемо или мислимо (Еф. 3,20).<<

Наравно, постоји још једно искушење: колебање саблажњених, који се питају зашто се такве ствари дешавају у Цркви. Тим поводом, Златоуст пише Олимпијади:

>>Рећи ћеш ми, међутим, да је много пропалих, и много саблажњених? Много тога и сличног томе већ се често догађало; међутим, касније се све поправљало на доличан начин, изузев оних што су и након промењених околности остајали неисце-

љени. Зашто се ти збуњујеш и узнемирујеш ако је овај удаљен са престола а онај, напротив, уздигнут на њега? Христа су распињали и тражили да буде ослобођен разбојник Варава. Изопачени народ је узвикивао да је боље да буде спасен човекоубица, него Спаситељ и Добротинитељ. Шта мислиш, колико се њих саблазнило због тога? Колико је њих тада то погубило?

Међутим, било би боље да поведемо реч о још ранијим дешавањима.

Зар тај Распети није одмах по Свом рођењу постао избеглица и бегунац, и зар се није заједно са читавим Својим домом и будући још у пеленама, преселио у туђу земљу? Зар није био одведен у варварску земљу, одвојену од Његове отаџбине тако далеким путем? И ето, из тог разлога појавили су се потоци крви, неправедна убиства и заклање; као у ратном боју, убијано је поколење које тек што је дошло на свет. Дечица, отргнута од мајчинских груди, предата су на заклање, и док им је млеко још било у грлу, мач им је продирао кроз вратове и кроз кожу. Шта је страшније од ове трагедије? То је починио онај, који је тражио да убије (Христа), а дуготрпељиви Бог је трпео док се дрско изазивала таква трагедија, док је проливано толико крви. Трпео је, дакле, иако је могао да спречи, показујући тако велико дуготрпељење сагласно са Својом неизрецивом премудрошћу.

Када се затим (Христос) вратио из варварске земље и кад је одрастао, на Њега је са свих страна покренут рат. У почетку су Му били ненаклоњени и завидели су Му Јованови ученици, иако Му је сам Јован био одан. Они су говорили да Онај што беше с тобом преко Јордана, ено крштава и сви иду Њему (Јн.3,26). Биле су то речи разјарених људи, погођених завишћу и мучених том страшћу. Због тога се један од ученика, који су изговорили ове речи, чак препирао и свађао с неким Јудејцем по питању

очишћења, поредећи крштење са крштењем, тј. крштење Јованово с крштењем ученика Христових. Тада настаде, речено је, распра међу ученицима Јовановим и неким Јудејцем око очишћења (Јн.3,35).

А колико је тек било клевета онда, кад је Христос почео да твори знамења? Једни су Га називали Самарјанином и ђавоиманим, говорећи: Ти си Самарјанин, и демон је у Теби (Јн.8,48). Други су Га називали варалицом и говорили: Овај није од Бога, него вара народ (в.Јн.7,12). Неки су Га сматрали за чаробњака и говорили да помоћу кнеза демонског изгони демоне (в. Мт. 9,34). То се стално понављало; називали су Га непријатељем Божијим, говорили да је изјелица и да угађа стомаку, да воли да пије вино и да је пријатељ порочних и искварених људи. Дошао је Син Човечији Који и једе и пије а ви кажете: ево човека изјелице и пијанице, друга цариницима и грешницима, речено је у Писму (Лк.7.34). Кад је беседио с блудницом, назвали су Га лажним пророком: Да је Он пророк, говорили су, знао би ко је та жена што с Њим разговара (в.Лк.7.39). Свакодневно су оштрили зубе против Њега. Нису, међутим, само Јудејци били непријатељски расположени према Њему, него ни они исти, за које се чинило да су Његова браћа, нису били искрени према Њему; и из Његове куће потекло је непријатељство према Њему. Колико су искварени били и они, видећеш из речи које је изговорио еванђелиста: Ни браћа Његова не вероваху у Њега (Јн.7,5).

Ако ме, опет, опомињеш, да се сада многи саблажњавају и да падају у заблуду, упитаћу те, шта мислиш, колико се Његових ученика саблазнило у време крста? Један Га је издао, други су се разбежали, трећи Га се одрекао, и кад су се сви удаљили, одвели су Га самог и свезаног. Шта мислиш, колико се у то време саблазнило оних, који су Га још недавно гледали како твори

знамења, васкрсава мртве, чисти губаве, изгони демоне, умножава хлебове и твори још многа чудеса? Колико се таквих саблазнило, чим су видели како Га воде свезаног, док су Га опкољавали прости војници а за Њим следили јудејски свештеници стварајући буку и пометњу, кад су видели да су Га непријатељи ухватили и да Га држе међу собом, да томе присуствује Његов издајник и да у том тренутку ликује (досл. да се размеће)? А тек кад су Га бичевали? Вероватно да је томе присуствовало небројено мноштво људи, јер је то било време славног празника који је окупљао све, док је град, који је примио ту драму безакоња, био престоница, и све се дешавало у подне?

Шта мислиш, колико је људи тада било присутно и саблазнило се видевши да је Он свезан, бичеван, обливен, испитиван у хегемонској (намесниковој) судници, а да при том није било ниједног од Његових ученика? Шта се десило онда, кад је био изложен најразличитијим изругивањима, која су непрекидно следила једно за другим, кад су Га час крунисали трновим венцем, час облачили у хламиду, час у руке давали трску, кад су падали и клањали Му се, измишљајући све видове подсмеха и поруге? Шта мислиш, колико се људи саблазнило, колико их је било пометено, колико их се избезумило, кад су Га шамарали и говорили: Прореци нам, Христе, ко Те удари (Мт.26,68)? Кад су Га водили тамо - амо и читав дан потрошили на досетке и поруге, на ружења и подсмехе и то међу јудејским посматрачима. А када Га је ударао слуга првосвештеника? А кад су војници поделили Његову одећу? А кад је Он, обнажен, подигнут на крст, с траговима бичевања на леђима, и кад су Га распели? Те дивље звери чак ни тада нису смекшале, него су постале још разјареније, трагедија се појачала а изругивања се увећала.

Неки су говорили: Ти који храм разваљујеш и за три дана саграђујеш (Мт.27,40), неки: Друге спасе а Себе не може да спасе

(ст.42), а неки: Ако си Син Божији, сиђи с крста, па ћемо веровати у Тебе (ст.40,42). А кад су сунђер натопили жучи и оцтом, и принели Му? А кад су Га разбојници вређали? А шта (о томе сам и раније говорио, о оном страшном и најбезаконитијем делу) кад су говорили да је достојније да захтевају да буде ослобођен не Он, него онај разбојник, пљачкаш и виновник безбројних убиства, и кад су, добивши од судије право избора, изабрали Вараву, желећи не само да разапну Христа, него и да Његово име оскрнавe рђавом славом? Мислили су да се на основу тога може закључити да је Он, био гори од разбојника и да је био толико незаконит, да нису могли да Га спасу ни човекољубље ни достојанство празника. Они су све то чинили с намером да искваре мишљење о Њему, због чега су једно с Њим разапели и два разбојника.

Истина, међутим, није остала засењена, него је још снажније заблистала. Оптужили су Га и за присвајање царске власти, говорећи: Сваки који себе царем гради није пријатељ ћесару (Јн,19,12) - Онога, Који није имао где да приклони главу, оптужили су да жели царску власт! У свом богохуљењу износили су лажне оптужбе. Тако је првосвештеник раздерао своју одећу, говорећи: Хули на Бога! Шта нам више требају сведоци (Мт. 26,65)! А каква је била Његова смрт? Зар није умро као они, који су (због злочина) осуђени на смрт? Зар то није била смрт проклетих? Зар то није била најсрамнија смрт? Зар то није била смрт највећих безаконика, недостојних да чак и последњи дах испусте на земљи?

Зар се припремање погребa не рачуна у милосрдна дела? Неко је дошао и затражио Његово тело. На тај начин, чак ни онај који Га је сахранио није био неко од Њему блиских, од оних којима је учинио добра дела, нити пак неко од ученика који су се наслађивали спасењем, јер су сви они постали бегунци, сви су се разбежали.

Колико је тек мноштво оних, што их је саблазнило оно рђаво мњење, које су раширили после васкрсења, рекавши да су дошли Његови ученици и украли Га (в.Мт.28,13)? Колико их се саблазнило, колико их је од тада пало у заблуду? Тој причи се тада веровало, и мада је она била лажна и потицала од поткупљивања, ипак је многима овладала, упркос запечаћеном гробу и упркос тако великој очигледности истине. Народ (досл. мноштво, гомила) није ни знао за учење о васкрсењу, тако да ни сами ученици нису у то веровали. Они тада, речено је, нису ни знали да Он треба да васкрсне из мртвих (Јн.20,9). Шта мислиш, колико је оних, што су се саблазнили у те дане? Међутим, дуготрпељиви Бог је подносио, све устројавајући према Својој неизрецивој премудрости.

Затим се, након тих дана, ученици поново скривају, склањају, постају и изгнаници, живе у страху и непрестано мењају место за местом да би се прикрили. После педесет дана почели су да се показују и да творе знамења, али ни тада нису уживали у безбедности. И тада је, опет, међу слабијима долазило до мноштва саблазни, кад су ученике бичевали, кад се Црква тресла, кад су ученике прогонили, кад су непријатељи у многим местима били веома снажни и изазивали пометњу. И заиста, кад су ученици, благодарећи знамењима, задобили већу одважност, Стефанова смрт је опет изазвала страшне прогоне, све је развејала и бацила Цркву у пометњу. Опет је међу ученицима завладао страх, опет су уследила бекства, опет су осетили стрепњу.

И поред тога, Црква се непрестано увећавала и процветала кроз знамења, заблистала је услед таквих почетака. Један је био спуштен кроз прозор, и тако је избегао руке (старешина); друге су изводили ангели, и тако их ослобађали окова. Неке, што су их прогонили силници, прихватили су и услуживали трговци и

занатлије, жене које су трговале пурпуром, они што су израђивали шаторе и кожари, они што су живели на ивицама града, уз саму морску обалу. Често се догађало да ученици Христови не смеју ни да се покажу у самим градовима; ако би се они сами и одважили на то, нису се усуђивали они, који су им указали гостопримство.

Тако су се пројављивала дела, у искушењима а не у спокојству и они, који су раније били саблажњени, сада су се поправљали, а заблудели су поново излазили на пут. Оно, што је било до темеља срушено, изграђено је да буде још веће. И због тога, када је св. Павле молио да се проповед шири само у тишини (тј. само у спокојна времена), свемудри Бог, Који све прекрасно устројава није услишио ученика, нити је учинио оно, за шта Га је молио много пута, него је рекао: Доста ти је благодат Моја, јер се сила Моја у немоћи показује (2. Кор. 12,9).<<

Човек, по Златоусту, не може да не тугује гледајући невоље у Цркви – неки падају, неки се колебају; негде уместо пастира управља вук, негде кормилари пират уместо крманаша, негде епископ џелат уместо лекара. Али, туговање не сме прећи доличне границе. Јер, на Суду Божјем нико неће одговарати за туђе, него за своје сопствене грехе. Зато се човек не сме „убијати прекомерном жалошћу“, гледајући како је „неко помахнитао, а неко пао низ стрмину“.

Тако је, ваистину, и данас!

Српска Црква је добила слободу о каквој није могла ни да сања! Уместо да нам та слобода послужи за такмичење у добру, она је послужила као увод у несаборност, самовољу, сукобе попут овога око владике Артемија. Ова „туча над понором“ није добра, и добру не води. Али, трпети се мора, не заоборављајући искуство Цркве кроз векове. Ако је, како рече Свети Игњатије (Брјанчанинов), отпадија Богом допуштена, и ако је не можемо

зауставити својом немоћном руком, ипак имамо задатак да сами останемо на ногама, у вери једном преданој светима (Јуд.3). А за то: Господу се помолимо!

Из историје Цркве

У полемикама око „случаја“ владике Артемија, на Интернету се већ појавише примери из историје Цркве - свеци који су се налазили на удару званичних црквених власти, и који су се посветили сведочанским корачањем путем заповести Божјих, без обзира на заповести људске. Пошто је очигледно да се историја и у Цркви понавља, сматрамо сврсисходним да ову тему продубимо.

Сетимо се: Светог Јована Златоуста осуђују „легалне“ црквене власти, на челу с патријархом Тефилом Александријским. Теофило је мрзео Златоуста зато што је у заштиту узео египатске монахе које је александријски првојерарх неправедно гонио (тима је Златоуст прекршио формално црквено право, јер се пружио ка „туђој јурисдикцији“). Зато је царица Евдоксија, којој се Златоуст супротстављао као бранитељ сиротиње, уставши на цариградског патријарха, користила „Теодорову мржњу и „легално“ одузимање чина славном Хризостому.

Протојереј Михаил Дронов о томе каже:

>> Када је 398. г. дошао на чело константинопољске цркве, св. Јован је добио могућност да у потпуности оствари еванђелско учење о намени материјалних вредности. У време његовог претходника Нектарија, човека који је волео раскош и велелепност при украшавању храмова, економски механизам архиепископије делимично је изгубио еванђелску једноставност. Нови архиепископ преорјентисао га је искључиво на добротинитељску делатност. Златоусти је, у корист сиромашних, распродао црквене сасуде и скупоцени мермер, који је његов

претходник припремио за цркву Св. Анастасије. Он је сматрао да је могуће да се богатство, које је завештано Цркви, употреби за добротинства. Касније су га, међутим, непријатељи оптужили због тога. Златоуст је Цркву сматрао за ону силу, која је једина способна да ублажи и умањи страдања каква узрокују световне власти, било услед нужности, било услед њене злоупотребе. Због тога Црква у односу на световне структуре власти има двојаку улогу: као прво, да утеши кажњене и увређене, а као друго да разобличије, обраћајући се савести носилаца власти, уколико они злоупотребљавају свој положај. Две године након Јовановог посвећења у чин презвитера, он је и на делу показао призив Цркве у свету. У вези с проглашењем новог пореза у Антиохији је дошло до побуне и том приликом су царске статуе срушене с пиједестала. Град се притајио у ишчекивању најсуровијег обрачуна. Презвитер Јован, који је тада иступио само као један од представника духовништва, фактички је стао у одбрану градских житеља. Предухитривши градоначелникове гласнике, престарели епископ Флавијан је пожурио у престоницу, да би преклињао за поштеду. У тим данима страха и очекивања сурових казни св. Јован је постао истински ангео чувар овог града. Он је изговорио 21 "Беседу о статуама" у којима је бодрио житеље и подстицао их на молитву и покајање.

Социјална разобличења св. Златоустог појачавала је чињеница да је он сам потекао из аристократске средине и да је добро познавао начин живота виших друштвених слојева. као и идеале и предрасуде тога круга. "Реци ми због чега", обраћао се он с понижавајућим разобличењем богатим парохијанима, "носиш свилену одећу и јашеш коње са златним амовима и украшене вранце? Мазга се украшава одоздо, злато се налази и на њеном покривачу. Бесловесне мазге носе драгоцености и имају златне узде. Бесловесне мазге се украшавају, а сиромаш,

којег мучи глад, седи поред твојих врата и Христос страда од глади. Кад се вратиш кући, кад легнеш на постељу, кад у твом дому упале блиставо осветљење и кад припреме раскошну трпезу, сети се сиромашног и несрећног који, слично псима, по мраку и блату корача улицицама и често се одатле не враћа ни кући, ни жени, ни на постељу, него на гомилу сена, слично псима што лају током читаве ноћи..."

У то време, Константинопољ је био нов град, који је недавно постао престоница. Било је то време наде, узбурканих умова и обичаја. Чинило се да је св. Јован Златоусти са својим строгим моралистичким проповедима старомодан и провинцијалац. Тој огромној, немирној гомили он је говорио на онај исти начин, који му је донео славу и љубав у Антиохији.

Први непријатељи св. Златоуста постали су његови потчињени. Нови архиепископ није организовао раскошне пријеме као његов претходник, Нектарије. Он је увео ред у црквену благајну, и велики део црквених средстава утрошен је за помоћ сиромасима и за изградњу болница. Свети Јован се немилосрдним, разобличујућим проповедима обрушио на богаташе. "Зашто... тако гордо корачаш по тргу? Зар се крећеш међу зверима, да би морао да растераш све које сусретнеш? Не плаши се: нико од пролазника и оних који ти се приближавају не уједа. Ти, међутим, сматраш за срамоту да идеш са свима осталима? Како је то безумно и чудно - кад ти се приближи коњ, то не сматраш за срамоту, а када човек није удаљен од тебе за хиљаду стадија, сматраш то за срамоту!"

У том истим духу, св. Јован је разобличавао и претерану раскош двора, начин на који су живели дворјани, критиковао чиновничку злоупотребу власти. Разобличавајући раскош женске одеће и украшавања, као и таштину у понашању, разгневио је престоничке даме, укључујући и саму царицу Евдоксију. На челу

озлојеђених стајале су три дворске даме: Марса, удовица војсковође Промота, Кастриција, Сатурнинова удовица и Евграфија која је, без обзира на поодмакле године, у цркву увек долазила нашминканог лица. Њој је св. Златоуст у личној беседи ставио на знање да су јој узалудна сва настојања да прикрије своје године.

Царица Евдоксија није могла да свргне њој неугодног епископа без сазивања црквеног сабора. Тако су на иницијативу царског пара, у царској вили названој "Под храстом", у околини Константинопоља, окупљени епископи који су били непријатељски расположени према св. Златоусту. Тај сабор је на тај начин и ушао у историју као сабор "Под храстом". Оптужбе, подигнуте против константинопољског архиепископа нису биле ништа друго до сплетке, које су често биле и комичног карактера. Златоуст је три пута одбио позив да се појави на сабору, био смењен у одсуству и протеран из Константинопоља. То је изазвало негодовање неколицине епископа и обичног народа, који је био на страни св. Златоуста. У престоници је дошло до уличних немира. Да би избегао нереде, неправедно свргнути архиепископ је одлучио да се покори и упутио се у место изгнанства, у Витинију, недалеко од Константинопоља.

Тек што је св. Јован отишао у прогонство, престоницу је погодио земљотрес. Царица Евдоксија је у томе видела знак небеског гнева због прогона којем су изложили праведника. Свети Јован Златоуст је царским указом враћен на катедру. Међутим, он је својим разобличењима поново против себе окренуо царски двор и 9. јуна 404. г. био је ухапшен и поново протеран, најпре у град Кукузо у Јерменији где је провео две године, а одатле је упућен у Пителију или Пителију (тако се тада називала Пизунда). Међутим, и пре него што је тамо стигао, издахнуо је на путу, у Команима, 14. септембра 407. године. Његове предсмртне речи

- Слава Господу за све - остале су као дар свим хришћанским поколењима, до свршетка века.<<

Наравно, то није једини случај!

Светог Филипа, митрополита московског, који се супротставио политици опречног терора цара Ивана Грозног, руски владар уклања „легално“: архијерески сабор га лишава чина, а цар га шаље у заточење (у коме ће га, по Житију Светог, удавити џелат Грозног, опричник Маљута Скуратов). Цар Алексеј Михајлович, други владар из дома Романових, пре но што мошти Филипове пренесе у Москву, наређује да се пред њима чита писмо, којим Алексеј приноси покајање пред Св. Филипа у име свог претшасника на престолу, Ивана Грозног.

Царица Катарина Велика одузима манастирима имовину, спроводећи своје „просветитељске“ реформе. Од епископа, супротставља јој се само митрополит Арсеније (Мацијевич). Архијерејски Сабор, под притиском царице, лишава га чина, а власт га баца у тамницу, у којој ће овај исповедник правде Божје провести преко две деценије – и умрети. На зиду је, нечим оштрим, урезао псаламске речи: „Благо мени јер си ме смирио, Господе!“ Руска Црква је канонизовала овог витеза вере.

Ко не зна шта су браћа епископи радили Светом Нектарију Егинском? Од када је, због неправедне мржње „власт имајућих“, протеран из Јерусалимске патријаршије до смрти, Свети Нектарије је био непрестано гоњен. На крају су га оптуживали за блуд са монахињама и убијање незаконито рођене деце! А сада?

Свети Нектарије Чудотворац се призива широм света као исцелитељ, нарочито од рака и других тешких болести.

А Свети Јован Шангајски?

Известан број његових неразумних верника, наговорен од групе епископа „јованомрзаца“, тужио га је америчком државном суду тобож због „проневере“ државног новца приликом изградње

храма Мајке Божје „Свих Тужних Радост“ у Сан Франциску. Свети Јован Шангајски је, по древном монашком обичају, на суду ћутао. Ослобођен је – невин и чист као суза! Годину дана касније, после претрпљене туге и муке које су му задали најближи, умро је. Његово нетрулежно и чудотворно тело данас почива у храму Мајке Божје у Сан Франциску...

Дакле, историја се, и у Цркви, понавља. Нико не каже да је владика Артемије светац, али највећи број људи, на основу чињеница, види да је медијска бука око проневере новца само повод и за нешто друго и озбиљније. И по њега и по нас Србе православне вере.

СЛУЧАЈ ОЦА ЈУСТИНА

Свети Јустин Ћелијски, духовни отац владике Артемија, био је бескомпромисан борац за истину и правду. Бранио је не само догматску, него и етичку страну хришћанства; био је спреман да свагда устане у одбрану људи Божјих поверених му на старање. Због тога је био спреман да истину каже свима, па и онима „власт имајућим“.

Такав је он био од младости. Као професор богословије у Сремским Карловцима, устао је против формално исправних (и „благочестивих“) ставова СА Синода СПЦ, који су од младих богослова захтевали испуњавање свих правила, док су деца живела у тешким и нехигијенским условима. Ево писма Јустиновог („Хришћански живот“, 10/1924.):

>>Отворено писмо Св. Синоду

Октобра 3. заступник ректора Богословије Св. Саве добио је одлуку Св. Синода којом се наређује „да наставници и ученици редовно посеђују свакодневна јутрења и вечерња богослужења“. Одлука је донета и достављена Управи Богословије у осуству

Његове Светости Господина Патријарха, зато се моје писмо односи само на Високопреосвећену и Преосвећену Господу Архијереје, чланове Синода, који су одлуку и донели.

И пре ове наредбе Управа Богословије старала се да теориски и практично учини молитву главним подвигом у животу својих питомаца. Ученици су редовно посећивали јутрења и вечерња богослужења. Али од почетка ове школске године Богословија Св. Саве престала је бити завод у коме су заступљени најелементарнији хигијенски услови. По наредби одозго примљено је несразмерно много ученика. Управа се нашла у очајно тешком положају: у орахову љуску требало је сместити јато галебова; и Управа се осетила неспособна за такво чудо. Чињене су преставке Св. Синоду; чињене и Министарству Вера, али се на њих одговарало није. Ученици су се гушили у тескобним собама, малаксавали од бедне хране, и у самом почетку школске године почели нагло побољевати. Под ужасним хигијенским условима ученици су морали обављати све законом прописане дужности. Њима се давао минимум услова, а тражио максимум енергије. Хтело се да орао лети са два воденична камена о крилима. Примораван, он се напрезао, али се осетило како му пуцају кости у крилима. Реците, могу ли издржати ученици који 12 сати дневно напрегнуто раде? Ево Вам чињеница: од 7-8 они су на јутрењу; од 8-1 сата по подне на часовима; од 2-4 по подне на часовима; од 4-4¹/₂ на вечерњу; од 5-7 на занимању: припремање за сутрашње часове; од 8-9¹/₂ на занимању. За одмор им не остаје ни један цео сат. Ко и то јадно парче слободног времена већина је употребљавала на спремање, јер је немогуће за 3¹/₂ сата спремити се из шест и седам предмета. Управа је увидела да им је време за спремање апсолутно недовољно; ученици су се почели жалити на немање времена за спремање. Управа се дуго мучила како да им помогне; најзад је поводом тога заступник

ректора са васпитачима одржао седницу. Приморани стањем ствари ми смо решили да сви ученици посећују сваки дан јутрење, а вечерње само појци, чтеци и црквењаци; но да не би остали без вечерњих молитава, завели смо вечерње богослужење: Молитве на сон грјадушчим, које је обављано пре спавања, после пола десет. После неколико дана, на оправдани захтев наставника појања, наша је одлука ревидирана у толико што су ученици место јутрења посећивали вечерње. Но на јутрењу, сем одређених певача, чтеца и црквењака, увек је бивало још доста ученика, који су успевали да се спреме за предавања.

Као васпитач ове школе ја смело одбијам сваки приговор да се код нас „даје на вољу ученицима да лабаве везу према Цркви и њеним богослужењима“, како се то вели у наредби Св. Синода. Ако икада - сада се у нашој школи обраћа искључива пажња православној црквености и незаменљивим православним богослужењима. Наша горња одлука изнуђена је била убитачном по ученике сложеношћу немилих прилика, које је Св. Синод могао уклонити да је хтео и имао ревности. Из ревности за добро деце ми смо донели горњу одлуку. Ја волим да мислим да је наредбу Св. Синода инспирисала једино - ревност за Цркву Христову. Но, против ове моје жеље устаје страшна чињеница, која пориче да је ревност за Цркву Христову инспирисала поменуту наредбу Синода. Ево те чињенице: ниједан од Високопреосвећене Господе Синодалаца није посетио ниједно јутрење ни вечерње од како смо своју одлуку почели спроводити. Чуди ме само како су онда могли приметити дз сви богослови не посећују јутрење. Но ако је уз пркос ове страшилне чињенице ипак ревност била главна побуда ове наредбе, ја смело тврдим да је Ваша ревност у овом случају излишна, јер је ми и без Ваше наредбе имамо у изобиљу. Ми се жудно, ми се вапојно нужда-

вамо Ваше високопреосвећене ревности, али само у другим стварима.

Због очајних хигијенских прилика наша деца у маси пате од грудних болести; на очи наше она вену; а многа су већ увенула; ми смо молили, ми смо богородили, Ви нас чули нисте. Јесте ли чули колико је наших ученика умрло од туберкулозе? јесте ли чули колико их је оболело? Јесте ли чули колико ће њих још оболети? А оболеће их много, јер по овогодишњем буџету на сваког ученика дневно долази по 8.30 дин. на исхрану. А знате ли, Високопреосвећена Господо, да је данас килограм хлеба 51/2 до 6 динара? - Ту, ту нам је потребна, потребна до суза и јаука Ваша ревност, а Ви је нисте пројавили. Никада ниједан од вас, свете владике, није посетио ову школу, која је само стотину корака удаљена од Ваше синодалне резиденције; ниједан од Вас никада дошао није да обиђе ову нашу добру, нашу намучену децу; ниједан од Вас никада није дошао да види шта једу ова много-напаћена деца; ниједан од Вас никада обишао није њихове тескобне спаваће собе, у којима се деца формално гуше. А ја Вас молим, ја Вас преклињем, Господа Христа ради који је губаве посећивао, посетите само једном добру дечицу нашу, зађите са мном у поноћ по њиховим спаваћим собама, и ја верујем, ја хоћу да верујем да ћете Ви бити толико осетљиви да заплачете заједно са мном за красном дечицом овом која се гуше у својим собама. Тада ће се у срцима Вашим родити ревност, која ће кључем Христове љубави сткључати многобројна врата празних одаја у згради Црквених Фондова, која су закључана тврђом срца људских и нељубави нехристовске.

Ја сам сигуран, трегубо благодатна господо, да би Вас све наша свеколика богословска омладина убројала у Исповеднике Православља, када би Ви изменили овај пагубни наставни план. Пројект за то већ постоји. Пре годину и више дана Св. Арх. Сабор

оставио Вам је тај пројект: да га озаконите. Ви ни прстом мрднули нисте да га озаконите. А јадна дечица наша стењу под бременим неудобоносимим. Да ли Вам је то познато? Ах, да - како Вам може бити познато када ниједан од Вас никада није посетио предавања у нашој школи. - Ја држим да овде деци нашој може помоћи ревност, и то ревност свештена и света, ревност Ваша, Високопреосвећена Господо. Покажите је што пре да нам олуја очајања не угаси жмиркаво кандило љубави наше према Вама.

По свему судећи, угашена је свака помисао да се Богословија Св. Саве може почети зидати у Београду, а камоли сазидати. Реците, Високопреосвећена Господо, која је то мрачна сила која не да да се Скадар озиди на Бојани? То што је неко за дан ревносног старања сазидио, други је за ноћ неревности Ваше одзидио. А ту је потребна ревност, ревност подвижничка, ревност оснажена високопреосвећеном благодаћу Вашом. Покажите је, ја Вас молим у име многонамучене дечице наше, и у устима њиховим начинићете себи хвалу, једину хвалу коју је Господ Христос волео, и Ви с Њим.

Ја сам жеравично свестан свега што Вам пишем, Високопреосвећена Господо; нема леда који може угасити моју ревност за добро наше богословске омладине. Ако копијем непристрасног суда разгрнете ма коју моју написану овде реч, наћићете у свакој по сузу, у свакој по бол. Васпитачка дужност и љубав, наставничка дужност и љубав нагнале су ме да Вам све ово напишем, Високопреосвећена Господо.

Последњи и најмањи Христов слуга
јеромонах Јустин васпитач и суплент Богосл. Св. Саве.<<

Дакле, Синод проповеда и заповеда, али ништа не чини да би деци – будућности Србске Цркве – живот учинио лакшим и подношљивим. Синодалци – иако је, у то време, Патријаршија у

Сремским Карловцима – „немају времена“ да посете ђаке богословије, и увере се у беду у којој живе, оптерећени тешким плановима и програмима. Зато млади јеромонах Јустин Поповић устаје у заштиту „јата галебова“, и тражи од синодалаца да издвоје новац да би помогли деци, да би се градила нова, потребама примерена, зграда богословије.

Због оваквог и сличних ставова и представки, отац Јустин, крајем двадесетих година 20. века, бива премештен у Призрен – „по потреби службе“. Да је било православне богословије на Гаурисанкару, и тамо би ме преместили, „по потреби службе“, вели он горко, и пише „*Arlogia de via mea*“, тврдећи да је сваки човек, попут Господа Исуса Христа, рођен и дошао у свет да сведочи Истину.

Такав ће Старац остати до смрти; заточен у ћелијској светињи, под паском УДБЕ, он никада неће правити компромисе са законима Божјим и својом савешћу.

Подражавајући га, у својој ученичкој оданости, епископ Артемије се, на крају, суочио са Синодом. *Repetitio est mater studiorum*.

САДРЖАЈ

Уводна реч	5
СТАЊЕ У СПЦ ДАНАС	
Писмо СА Сабору СПЦ од јануара 2010. године	7
ШТА ЈЕ ПРЕТХОДИЛО “СЛУЧАЈУ АРТЕМИЈЕ”?	
Ванредно саопштење за јавност СА Сабора СПЦ...	32
Беоковић: Синод против Артемија	33
Јован Јањић: Грчка школа и српски ђаци	38
Слободан Рељић: Српске светиње под албанском заштитом	46
ИЗ ВЕСТИ	
Артемије не управља епархијом	50
Пешић, Беоковић: Одлуке Синода уручене Артемију...	53
Јелена Тасић: Владика Атанасије заводи ред	56
“Пресс” у Грачаници: За ког си владику Србине?	58
Уредништво “Српског листа”: Терор у Грачаници	63
Владика Атанасије кажњава монахиње	70
Како изгледа покајање пред “администратором”...	72
Владика Артемије: Не слажем се са Синодом, али...	74
Епископ Артемије тужио новинара “Блиц”-а	76
Виловски негира оптужбе да је присвојио новац	77
Јакшић “примирио” владику бачког	79
Милан Ивановић: Вратити функције Артемију	81
ГЛАСОВИ ПРАВОСЛАВНИХ	
Георгије Енгелгард: Хајка на владику Артемија	82
Реакције Руса и Грка	91

Изјава Џејмса Џатриса о притвору владике Артемија 97

ГЛАСОВИ ДИЈАСПОРЕ

Резолуција годишње Скупштине СП Епархије источно-америчке 100

Писмо Виљема Морића патријарху Иринеју 105

Боба Бошњаковић: Писмо администратору епархије... 107

ГЛАСОВИ МАТИЦЕ

Подршка владици Артемију 109

Владика Артемије под жигом евроатлантске инквизиције 111

Отворено писмо верног народа Старог Раса... 117

Апел свештенства, монаштва и верног народа Сабору СПЦ 120

ГЛАСОВИ СВЕШТЕНИКА

Протојереј - ставрофор Матеја Матејић: Кривда као правда 126

Протојереј - ставрофор Душан Колунџић: Страдање Цркве изнутра 130

РАЗГОВОРИ

Марко Јакшић: Режим у Београду сменио владика Артемија 135

Џејмс Џантрас: Лобирање прече од обнове цркава 141

Конференција за новинаре: "Однос медија према СПЦ" 144

ГЛАСОВИ РАЗУМА

Жељко Цвијановић: Рђаве последице... 164

Игор Јовановић: Владика Артемије 169

Александар Митић: Удри српске "тврдолинијаше" 172

Печат: Ко ме звона звоне? 174

Григорије Војводић: Лице и наличје хајке на владикау... 178

Александар Ђикић: Попу поп, бобу боб!	182
Драгиша Бојовић: Идеали на којима Црква опстаје	188
Миленко Пешић: Учитељ и ученик народа	191
Јован Јањић: Непознавање суштине Цркве	194
Милан В. Мићуновић: О обнови православних светиња...	197
Вељко Ђурић Мишина: Патуљци у мантијама	202
Бранко Радун: Црква у процепу	205
Владимир Димитријевић: Човек кога је требало ућуткати	208
Слободан Антонић: Зашто руше Цркву?	222
Косара Гавриловић: “Играње Цркве”...	228

КАНОНСКЕ ТЕМЕ

Отворено писмо Симеона Виловског...	238
Жељко Которанин: У лажи су кратке ноге, а дуга брада	241
Жељко Которанин: Још један канонски промашај...	244
Родољуб Лазић: О непоштовању Устава СПЦ...	248

ОБРАЋАЊЕ МОНАШТВА

Братство манастира Црна Река	251
Братство Светих Архангела код Призрена	254

СЛУЧАЈ МОНАХА АНТОНИЈА

Саопштење администратора епархије рашко-призренске...	259
Зашто верујемо оцу Антонију?	261
Дејан и Јована Баљошевић: Писмо администратору...	284
Отац Антоније: Артемија нападају јер је највећи човек...	289

ИЗБОР САОПШТЕЊА ВЛАДИКЕ АТАНАСИЈА

Упутство привременог администратора...	297
Одговор проти Матеји Матејићу	300

Одговор на клевете “псевдо - бранитеља”	302
Братско писмо епископу Артемију...	305

ПОЛЕМИЧКИ ГЛАСОВИ

Протојереј - ставрофор Метеја Матејић: Да ли је он Црква?	313
Родољуб Лазић: Одговор на текст “Одговор на клевете...”	323
Протојереј - ставрофор Метеја Матејић: Писмо умировљеном епископу Атанасију	326
Писмо Џејмса Џатраса Синоду СПЦ	329
Писмо епископа бачког Иринеја које је објавила грчка...	332

ПОДСЕЋАЊЕ

Радоман Светковић: Ново страдање епархије рашко-призренске и косовско-метохијске	339
Владимир Димитријевић: Не збуњујмо се	352